

Branko Tošović

Branko Tošović • GENERATORSKA LINGVISTIKA

GENERATORSKA LINGVISTIKA

SVET KNJIGE

Branko Tošović
Generatorska lingvistika

Branko Tošović

Generatorska lingvistika

Svet knjige
Beograd
2018

Svet knjige d.o.o.
Bulevar despota Stefana 15
11000 Beograd
+381 11 7247 307
svetknjige@svetknjige.net
www.svetknjige.net

Za izdavača
Stevo Ćosović

Štampa
Donat-graf
Beograd

Knjiga je posvećena instrumentima za automatsko pisanje tekstova i istraživanju jezičkih pitanja datog procesa u novoj oblasti nauke o jeziku – generatorskoj lingvistici. Generator je program koji proizvodi na bazi jednog teksta ili nultog teksta drugi tekst primjenom analize i sinteze, različitih modela, formula i sl. za utilitarne, ludističke, zabavne, stilističke, (auto)prezentacione, demonstracione i dr. potrebe. Analiza se sastoji od definisanja predmeta istraživanja, tumačenja pojma generator teksta, utvrđivanja i ispitivanja korpusa, izdvajanja tipova generatora.

Tošović, Branko. **Generatorska lingvistika**. Beograd: Svet knjige, 2018. 190 s.

© Branko Tošović 2018
Sva prava zadržana.

ISBN 978-96-7396-663-2

Sadržaj

Predgovor	7
Uvod	9
Generatori	11
Jezički nivoi generisanja	25
Generatorska interdisciplinarnost	33
Generatorske „šoljice“	35
Generatorski input-output modeli	43
Generatorski taksoni	57
Funkcionalnostilska generacija	65
Multilingvalna generacija	103
Perspektive generisanja	109
Zaključak	111
Skraćenice	113
Izvori i literatura	115
Registri	153
Predmetni registar	153
Imenski registar	173
Summary	177
Zusammenfassung	179
Резюме	181
Contents	183
Inhalt	185
Оглавление	187
Autor	189

Predgovor

Revolucija koju nazivamo internetom dovela je do niza pozitivnih promjena koje, uz brojne negativne posljedice, omogućuju ljudima da bolje i intenzivnije rade, da se brže i efikasnije sporazumijevaju. Jedan od rezultata tih novina jeste mogućnost automatske proizvodnje tekstova najrazličitije vrste u gotovo svim oblastima ljudske djelatnosti i za najraznorodnije potrebe. Ta inovativna radikalna sredstva nazivamo generatorima. Jezičke aspekte procesa nastajanja, upotrebe i funkcionisanja rezultata njihove primjene proučava generatorska lingvistika.

Knjiga je posvećena instrumentima za automatsko pisanje tekstova najrazličitije vrste i istraživanju takvog načina izražavanja. Što vrijeme bude prolazilo, generatorska lingvistika će sve više dobivati na značaju. Ako se spoje čovjek i mašina (u bližoj ili daljoj budućnosti) i nastane hibridni mehanizam – „čovjekomašina“, doći će do djelimične ili potpune neutralizacije razlike između teksta nastalog prirodnim generisanjem i teksta stvorenog vještačkim generisanjem pa će se dihotomija lingvistika prirodnog jezika – lingvistika vještačkog jezika pretvoriti u monotomiju: hibrid prirodnog i vještačkog jezika.

Uvod

0. Analiza se sastoji iz sljedećih segmenata: definisanje predmeta istraživanja, tumačenje pojma generator teksta, utvrđivanje korpusa, izdvajanje vrsta generatora, razlikovanje offline i online generatora. U knjizi se razmatraju lingvistički aspekti vještačkog generisanja tekstova, između ostalog u odnosu na prirodnu generaciju tekstova, nalaze se tipovi generatora, tumače struktura i taksonomija proizvedenih tekstova.

Korpus čini građa svih slovenskih jezika (po broju primjera na prvom mjestu nalazi se ruski). Pošto izvori za pojedine jezike nisu dostupni na istom mjestu, bilo je potrebno dosta vremena da se stvori relevantan višejezički korpus (taj je proces otežavalo nepostojanje kompleksnih i sistemskih istraživanja date teme). Ono što je prikupljeno za kratak period ipak daje globalnu predstavu o savremenom stanju automatskog generisanja tekstova na slovenskom govornom području. Modeli generacije identični su tipološki (razlikuju se po načinu i u učestalosti upotrebe), a čine ih sljedeći parametri: standardni jezici, kategorije generisanja, odnos polaznog (ulaznog) i završnog (izlaznog) teksta, formula, model.

Fenomenom automatske generacije tekstova počeli smo da se bavimo tokom pripreme dviju monografija – INTERNETSKJE STILISTIKE (Тошович 2015) i STRUKTURE INTERNETSKJE STILISTIKE (Тошович 2018), u kojima smo predstavili i kratko razmotrili te nove instrumente jezičke proizvodnje (jedan dio analize i građe uključili smo u ovu knjigu).

Generatori

1. Online generator je program koji automatski proizvodi na bazi jednog teksta (T_1) ili nultog teksta (T_0)¹ drugi tekst (T_{2gen}), primjenom automatizacije, analize i sinteze, rješavanjem formula i dr. za različite ciljeve: utilitarne (poboljšavanje ili ubrzavanje komunikacije, prenošenje i distribuciju informacije, porast rejtinga...), ludističke, zabavne, stilističke (auto)prezentacione, demonstracione i sl.² Prirodna sredina generatora jeste internet. Oni funkcionišu, po pravilu, online, rjeđe offline (instaliraju se iz Mreže i aktiviraju sa kompjutera). Generisani tekstovi odlikuju se heterogenošću (kreatori i korisnici mogu biti profesionalci i amateri). Za neke programe postoji slobodan dostup, za druge se primjenjuju ograničenja u korišćenju.

2. Pod tekstem se podrazumijeva komunikativna jedinica od najmanje jedne riječi (riječi-teksta) do višestraničnih pismenih i usmenih struktura.

3. Glavni, temeljni kriterij za većinu tekstova koji se automatski proizvode jeste unikatnost (generatori su namijenjeni u prvom redu za pisanje neponovljivih tekstova).

4. Generacija (G_t) pretpostavlja postojanje fakultativnog generirajućeg (ulaznog) teksta (T_1) i obligatornog generisanog (izlaznog) teksta (T_{2gen}). Ona obuhvata tri prostora: prostor lokacije T_1 (pozitorijum), prostor generacije T_2 (depozitorijum) i prostor distribucije T_2 (repozitorijum). Polazni T_1 („izlazni“) nalazi se u pozitorijumu (šablonu, formularu, tabeli, bazi podataka). Pomoću različitih procedura u depozitorijumu T_1 modifikuje se, transformiše T_{gen2} (G_{proz}), a onda prebacuje, odlaže u repozitorijum (na server, u elektronsku poštu, socijalnu mrežu i dr.). Generisanje se sastoji iz tri karike: $T_1/T_0 \rightarrow G_{proz} \rightarrow T_{gen}$. U tome procesu stupaju u interakciju dva teksta: motivirajući (T_1) i motivisani (T_{2gen}). Prvi je generirajući, drugi je generisani. Ulazni je tekst (T_1) samo jedan (između ostalog i nulti – T_0), izlazni (T_{2gen}) – jedan tekst ili nekoliko tekstova (od dva do čak nekoliko miliona, pa i više). Stoga navedenu formulu treba precizirati: $T_1/T_0 \rightarrow G_{proz} \rightarrow T_{2gen[a,b,c...x]}$. U G_t zapažaju se sljedeće zakonitosti: (1) što je manje riječi u T_{gen1} , lakše je generisati $T_{2gen[a,b,c...x]}$, (2) što je viši prag predvidljivosti konstituenata T_1 , lakše je proizvesti $T_{2gen[a,b,c...x]}$, (3) što je manje ekspresije,

¹ Ima se u vidu generacije sa čistog lista, odnosno pomoću ilustracije bez verbalnog znaka.

² Neki autori usko tumače generatore: „Generator teksta je kompjuterski program sposoban da generiše sukcesivnost simbola koji spolja liče na tekst, ali su pri tome, po pravilu, lišeni smisla. Takvi tekstovi ne predstavljaju nikakvu vrijednost za korisnike pretraživanja“ (Павлов/Добров 2008: 312).

emocije, semantičkih i stilističkih pomjeranja u T_{gen1} , lakše je dobiti osmišljene $T_{2gen[a,b,c,...x]}$. Od T_1 stvara se mnoštvo $T_{2gen[a,b,c,...x]}$, ali je obrnuto rjeđe (da se iz mnoštva T_1 bude stvoren jedan T_{2gen})³. U funkciji T_1 može dolaziti precedentni tekst.

5. U istraživanju tekstova koje proizvode mrežni generatori (TxIntGn) važni su sljedeći aspekti: (1) opštelingvistička i primijenjeno-lingvistička priroda TxIntGn, (2) mjesto TxIntGn u pojedinim grupama jezika (slovenskim, german-skim, romanskim i dr.), (3) mogućnosti kompjuterske lingvistike u TxIntGn, (4) uloga i pozicija elektronskih korpusa u TxIntGn, (5) mrežna infrastruktura i sredstva interneta kao komunikativna sredina i platforma za TxIntGn, (6) korišćenje jezičkih mehanizama za TxIntGn, (7) saodnos jezičkog standarda i sup-standarda u TxIntGn, (8) očuvanje jezičkih normi u TxIntGn, (9) jezičke inovacije u TxIntGn, (10) uloga TxIntGn u teoriji prevođenja i dr.⁴ Da bi se razmotrila navedena pitanja, primijenjen je induktivni metod: prvo je sačinjena tekstualna baza podataka, zatim je učinjen pokušaj nalaženja njihovih opštih svojstava i definisanja glavnih obilježja TxIntGn. Polazište je bilo: **(a)** generisanje tekstova vještačkog jezika (ArtifGen) znatno se razlikuje od generisanja tekstova prirodnog jezika (NatGen), **(b)** funkcije TxIntGn odlikuju se u odnosu na funkcije tekstova prirodnog jezika (TxNatGn) redukcionizmom, **(c)** globalna diferencijacija prirodnog jezika ograničava se u TxIntGn na neke vrste.

6. U analizi ArtifGen razlikujemo dva pojma: model i generator, odnosno modelovanje i generaciju/generisanje. Model je sistem koji je odražavanjem ili rekonstruisanjem objekta sposoban da ga zamjenjuje tako da njegovo proučavanje daje novu informaciju o objektu (Леонтьев 1974, 36). Modelovanje je konstruisanje drugog (realnog ili zamišljenog objekta, izomornog datome u nekim suštinskim obilježjima; Леонтьев 2003: 41), a generacija/generisanje je pretvaranje pomoću modelovanja apstraktnog sistema u konkretni: tekstualni. Generator je instrument(arij), mehanizam, automat (**A**) koji pomoću formule, algoritma, sheme, konstrukcije, modela i bilo koje druge formalizovane strukture (**B**) generiše tekst (**C**).⁵ U interakciji **A** i **B** postoji obligatorna veza (**A** ne može bez **B**) i fakultativna veza (**B** može bez **A**). Generator podrazumijeva tri člana (kari-

³ Ovdje spadaju kompilacioni tekstovi – koktel tekstovi koji se sastoje od riječi različitih tekstova (mješoviti tekstovi, tekstovi sastavljeni od različitih ključnih riječi, kopirani i uneseni tekstovi).

⁴ Navedena pitanja tiču se niza disciplina: kompjuterske lingvistike, korpusne lingvistika, mrežne lingvistike, mrežne leksikografije, informacionih tehnologija i fondova, standardizacije jezika, translatologije (lingvističkih i drugih specifičnosti prenošenja kulturnih kodova).

⁵ Važan aspekt NatGen je govorna aktivnost (o njoj je napisano dosta radova, a izdvajaju se istraživanja A. A. Leontjeva) i proizvodnja govora (Лемак 1996: 400–410).

ke): polaznu jezičku građu (**a**) – sredstvo (**b**) – rezultat: konačnu jezičku građu (**c**).

Kao što ne treba tumačiti konačni automat (nervni sistem sastavljen od kompleksa neurona, pri čemu je svaki završetak jednog neurona povezan sa tijelom ne više od jednog drugog neurona) kao model koji odgovara nekoj teoriji centralnog nervnog sistema (Джордж 1963: 126) tako i model (lingvistički) ne treba poistovećivati sa generatorom (lingvističkim). Konačni automat (mozak) proizvodi prirodni tekst, a mrežni generator – vještački tekst (imitiranjem prirodnog). Razlika među njima je i u tome što je konačni automat primarni automat, a mrežni generator sekundarni.

U interakciji **A** i **B** u NatGen i ArtifGen različitu poziciju zauzimaju načini formalizacije – formule, algoritmi, sheme, konstrukcije, među kojima se izdvajaju: stohastički modeli (generisanje mreže elemenata od kojih svaki ima vlastitu vjerovatnoću; kao osnovna jedinica stohastičkih procesa ne dolazi pojedini element – fonema, riječ..., već određena sukcesivnost elemenata, recimo, lanac od pet riječi, pri čemu svaka od njih ima vjerovatnoću javljanja zavisno od javljanja svih prethodnih). Primjenljivost Markovljevih procesa na gramatičku strukturu ima veoma ograničeni karakter pošto se ona opire opisu pomoću toga modela (Леонтьев 2003⁶: 57); oni su ograničeno pogodni za generisanje prirodnog govora (Леонтьев 2003⁶: 61).⁶

Tu je i gramatika konačnog broja stanja (zakonitosti distribucije jedinica viših nivoa uzimaju u obzir zakonitosti distribucije jedinica nižih nivoa). Za NatGen takav model nije prikladan iz više razloga, između ostalog time što funkcioniše samo u interakciji pojedinih riječi pa za modelovanje gramatičke strane nije primjenljiv (Леонтьев 2003⁶: 57–58).⁷

Interesantan je model neposrednih konstituenata (bazira se na derivaciji – sukcesivnom pozicioniranju na mjesto veće jedinice dviju komponenti od kojih se sastoji, a kao rezultat nastaje „terminalni lanac“). Na svakom stepenu segment se dijeli na dva dijela – rečenicu: imensku grupu (determinacija – ono što se determiniše) – grupu predikata (glagol – imenska grupa) itd. Generisanje ide slijeva nadesno i odozgo nadolje sa faktičkim ponavljanjem sheme školske sintaksičke analize. Jedan takav model razvio je V. Ingve i sastoji se od gramatike (pravila konkretnog jezika koji se generiše) i mehanizma. „Lingvistička teorija napušta gramatiku neposrednih konstituenata u korist transformacionih gramatika pošto u gramatici neposrednih konstituenata nisu moguća mnoga prirodna uopštavanja i uprošćavanja pravila obrazovanja rečenica“ (Хомский/Мил-

⁶ O modelu jezika na bazi vjerovatnoće v.: НАЛИМОВ 2003.

⁷ V. takođe: Слобин/Грин 1976: 36–41.

лер 2003: 35). Detaljnije v. Хомский/Миллер 2003: 28–33, 35–46, Слобин/Грин 1976: 41–46.

Važni su modeli zasnovani na transformacionoj gramatici (uključuju tri komponente: semantičku, fonološku i pragmatičku). Svakom elementu gramatičkog drveta pripisuje se drvo semantičkih markera. Značenjska komponenta ne služi kao oruđe za generisanje rečenica, već ih interpretira. Fonološka komponenta koristi se za tumačenje rezultata djelovanja sintaksičke komponente. Gramatička pravila predstavljaju pravila dovođenja u vezu gramatičke strukture sa kontekstima (situacijama).⁸

Mogu se iskoristiti kognitivni modeli. Dva pristupa posebno skreću pažnju na sebe: (a) koncepcija razumijevanja govora V. Kirča zasnovana na propoziciji sastavljenoj od predikata (vodećeg člana) i jednog ili nekoliko argumenata (iskaz dolazi kao sistema propozicija, a „pravila kongruencije“ organizuju propozicije u semantičku vezu), (b) modele generisanja govora koju je predložio I. Šlezinger sa sistemom najjednostavnijih semantičkih parova.⁹

Interesantni su psiholingvistički modeli (izdvajaju se oni koji su nastali u okviru moskovske škole). Ovdje spada (u širem tumačenju) model L. S. Vigotskog (u čijoj se osnovi nalaze tri plana govornog mišljenja: riječ, misao i unutrašnji govor), A. R. Lurije (put od misli ka govoru počinje motivom i zamišlju, zatim unutrašnji govor pretvara subjektivne smislove u sistem spoljnih raširenog govornih značenja, što dovodi do obrazovanja dubinsko-sintaksičke strukture i razvijanja spoljnog govornog iskaza), N. I. Žinkina (univerzalna operacija na svim nivoima generisanja je odбир, a u osnovi generacije nalazi se pojam zamisla i njegovo strukturiranje), A. A. Leontjeva (generisanje govora sastoji se od unutrašnjeg programiranja iskaza sa predmetno-shematskim ili predmetno-slikovitim kodom i gramatičko-semantičkom realizacijom unutrašnjeg programa u tri faze, linearnog i nelinearnog karaktera: fenogramatičkoj fazi, fazi sintaksičkog prognoziranja i fazi sintaksičke kontrole; svaki model generisanja govora mora uključivati četiri etape: etapu motivacije, etapu zamisla iskaza, etapu realizacije zamisla, etapu poređenja zamisla sa samim zamislom), I. A. Žimne (postoje tri osnovna nivoa generisanja iskaza: pobuđujući, formirajući i realizirajući), G. V. Kolšanskog (osnovni princip građenja govornog iskaza jeste princip obrnute veze), N. A. Bernštajna (model „potrebne budućnosti“, „ekstrapolacije budućnosti“, „zagledanja unaprijed“ sa dva osnovna principa: principom aktivnosti i principom obrnute veze), P. K. Anohina (model „nadmašujućeg“ odraza stvarno-

⁸ V.: Čomski 1979, 1984, Chomsky 1991, Chomsky i dr. 1977, Хомский 2000, 1972, Ельмслев/Хомский 1999, Hjelmslev 1980, Шаумян 1964, Слобин/Грин 1976: 46–53.

⁹ V.: Леонтьев 2003^a: 106–109.

sti – odraz spoljnjeg neorganskog svijeta nije pasivan, već aktivan), I. A. Meljčuka i A. K. Žolkovskog (semantička sinteza „Smisao ↔ tekst“) i dr.¹⁰

U osnovne zahtjeve koje treba da zadovolji psihološki model generisanja govora spadaju: 1. iskaz se mora razmatrati kao poseban vid aktivnosti, 2. mora se priznavati trofaznost svakog intelektualnog čina, između ostalog i govorne radnje koju čini faza planiranja, faza realizacije i faza kontrole; 3. analiza govorne aktivnosti mora se vršiti prema govornim radnjama; 4. planiranje intelektualnog čina gradi se na principu „nadmašujućeg“ odraza stvarnosti na bazi prošlog iskustva, 5. „slika potrebne budućnosti“ ili „rezultat“ dominira nad sistemom i kroz stalnu kontrolu po principu obratne veze determiniše njeno formiranje i funkcionisanje, 6. mora se priznavati euristički karakter organizacije mehanizama generisanja govora, 7. princip aktivnosti mora se odnositi ne samo na proces generisanja nego i na proces percipiranja govora (Сорокин/Тарасов 1989: 172).¹¹

Prikupljena građa ukazuje na to da se ArtifGen zasniva, po pravilu, na prvom modelu – stohastičkom. Recimo, program Delirium 1.8 generiše smiješne tekstove na osnovu postojećih (koristeći algoritam Markovljevih lanaca) i proizvodi dosta duge osmišljene fraze (Delirium-www). Sličan je generator tvitova na Pythonu (Markov Model_Tweets-www). Markovljevi lanci koriste se i za nalaženje spama (Павлов/Добров 2009).¹² „Prvi su put Markovljevi lanci primijenjeni za generaciju tekstova kreatori dorveja pošto je veliki broj dorveja zahtijevalo veliki obim tekstualnog kontenta sa minimalnim nivoom pismenosti“ (Марковские цепи-www). Markovljev model stekao je najveću popularnost te predstavlja najrašireniji i najjednostavniji način generisanja.¹³ Njegovi nedostaci sastoje se u velikom opterećenju samog procesa, dugom trajanju i u nekim slučajevima

¹⁰ Detaljnije v.: Vigotski 1977, Выготский 1998, 2000, 2005, Жинкин 1982, Леонтьев 2003^б: 110–122, Леонтьев 2003^б: 118–121, Lurija 1982, 2000, Лурия 1998, Мельчук 1995, Мельчук 1999, Сорокин/Тарасов 1989: 157–173.

¹¹ Tu su i drugi modeli. V.: Гладкий 1973: 79–114, Горелов/Седов 2001: 71–84, Красных 2001: 103–121, Леонтьев 2003^а: 84–126, 2003^б: 40–132, Слобин/Грин 1976: 34–53.

¹² V. такође: Генератор_цепи Маркова1, Марковские цепи-www, Ген_бредо-текст_цепи Маркова-www.

¹³ „Sve što je potrebno za njegovu realizaciju jeste program-generator i veliki obim polaznog teksta. [...] u praksi to izgleda otprilike ovako: uzima se početna riječ i stavlja u tekst-rezultat, zatim se ona traži u polaznom tekstu, a kada se nalazi, u tekst-rezultat prenosi se riječ koja slijedi za njom i ova se već traži u polaznom tekstu... Eksperimenti pokazuju da se tekst sličan ljudskom najbolje dobija iz velikog obima tekstova jednakog po sadržaju. Tj. ako uzmete kao polazne tekstove iz biologije i automobilizma, dobićete nešto o prebacivaču brzine sa pipcima, a ako uzmete bajke, dobićete sasvim razumljivo *ubili su me za novčić srebrni i zrelu jabuku po tanjiriću*“ (Авт_порожд_текста-www).

производnji tekstova bez smisla („suludih tekstova“)¹⁴ ili gotovo bez njega (Ген_Марк_цепи-www).¹⁵ Pošto je potencijal Markovljevih procesa iscrpljen, čine se pokušaji da se na drugi način koristi taj model. Npr. Džejmi Bri stvorio je simulator koji izbacuje vezani tekst u zavisnosti od izbora korisnika (Созд_свою_ист-www),¹⁶ a Tejlor Berg je u okviru projekta „Darwin“ predložio korisnicima da zajedno pišu poeziju pomoću procedura koje imitiraju rad genetskih algoritama (Стохастические стихотворения-www).¹⁷ Na principu slučajnosti baziraju se SIMP-tabele: u njima su dati počeci rečenica, unutrašnji dijelovi i završeci; iz svake od njih bira se slučajni elemenat i dobija zaokružena rečenica (Авт_порожд_текста-www). Najteži, ali i najperspektivniji plan očuvanja svih normi jezika neki smatraju metod zasnovan na korišćenju rječnika.¹⁸

¹⁴ O suštinskom svojstvu smisla kao metodološkoj karakteristici v.: Лещак 1996: 63–90, 104–144, o teoriji smisla, saodnosu smisla i referencije, obrazovanju smisla v.: Демина 2005: 10–25, 144–158, o samoorganizaciji smisla v. Павиленис 1983, Свирский 2001.

¹⁵ „Tekst generisan pomoću Markovljevih lanaca bez sumnje nema nikakvu književnu vrijednost i za korisnike nije interesantan. Međutim, kao tehničko rješenje može se sasvim normalno koristiti“ (Марковские цепи-www).

¹⁶ „On pretpostavlja da će sistem napraviti sljedeći korak na osnovu svoga tekućeg stanja ne uzimajući u obzir prethodne promjene. U datom slučaju generator izvodi zaključak i predlaže nastavak teksta na osnovu dviju posljednjih uvedenih riječi. Za razliku od većine Markovljevih lanaca, ovdje proces ne teče automatski (stoga to nije sasvim precizan lanac)“ (Созд_свою_ист-www).

¹⁷ „Ovdje ulogu selekcionara vrši slučajni čovjek birajući predložene od strane kompjutera pjesme koje odgovaraju njegovim estetskim pogledima. Svaki put kada korisnik ulazi na sajt projekta, predlaže se izbor šest automatski generisanih stihova. Nakon što ih je pročitao, program nudi da se odaberu dva najbolja sa gledišta građe. Kada je izbor izvršen, program putem u k r š t a n j a dvaju odabranih tekstova piše šest novih pjesama. Procedura ukrštanja sastoji se u tome da polazni tekstovi na slučajan način razmjenjuju svoje dijelove“ (Стохастические стихотворения-www).

¹⁸ „Traži se specijalno pripremljen rječnik sa detaljnim navođenjem karakteristika riječi i njenih oblika, a takođe proučavanjem reda riječi u rečenici. Na primjer, uzmimo klasičnu rečenicu *Мама мыла раму*. [*Мата је прала оквир*.] Šta imamo? Imenicu ženskog roda u nominativnu jednine za živo + glagol u prošlom vremenu + imenicu u akuzativu. Popunjavamo ovu shemu slučajnim riječima iz našeg rječnika – lako se dobija ne samo *Кошка ловила мишку* [*Маčka је ловила миша*.] nego i *Мышка варила кошку*. [*Миш је кувao таčku*.]. Da ne bi dolazilo do tih kazusa, potreban je veoma detaljan opis svake riječi, uključujući, na primjer, tematiku. Oživljavanje suve sheme od triju riječi moguće je slučajnim dodavanjem priloga i pridjeva pa se dobija nešto slično *Красная мама герзко моей хлебную раму* [*Crvena mата drsko pere hljebni okvir*]“ (Авт_порожд_текста-www).

7. Što se tiče saodnosa ArtifGen i teorije jezika, treba imati u vidu činjenicu da teoretska lingvistika, uopštavajući i hipotetički osmišljavajući činjenice empirijskih dijelova lingvistike (dijalektologije, istorije jezika, deskriptivne fonetike, leksikologije i gramatike), a takođe stvarajući teoretske koncepcije jezika i izrade tekstova ostvaruje drugu etapu lingvističke spoznaje, a lingvistika koji se bavi teorijom stvaranja i mašinske realizacije modelâ jezika i teksta (inženjerske lingvistike)¹⁹ ima zadatak da realizuje treću etapu lingvističke spoznaje, tj. provjere u praksi validnosti onih hipoteza teoretske lingvistike koje su uključene u reproduktivne modele inženjerske lingvistike (Пиотровский 1979: 12).²⁰

TxIntGn (a) pokazuje koliko je moguće da se pomoću programskih sredstava automatska generišu osmišljeni tekstovi u cilju ubrzanja i poboljšanja komunikacije, štednje vremena i snaga, (b) ilustruje u kojoj su mjeri savremena tehnička i programska sredstva pogodna za složene lingvističke zadatke ArtifGen, (c) otvara nove puteve razvoja jezika i lingvistike. Lingvistički ciljevi TxIntGn zavise od karaktera generacije. U jednim slučajevima radi se o skromnim ciljevima – automatskoj proizvodnji elementarnih jezičkih jedinica (riječi, sintagmi, prostih rečenica), zamjeni manje komplikovane jezičke jedinice **A** (slova, glasa, morfeme, sloga) jedinicom **B** istog ranga, promjeni njihovog mjesta i sl. U drugim slučajevima u osnovi leže ozbiljnije namjere i krupnije jezičke jedinice (složene rečenice) i strukture.

Tekstovi koji se odnose na ArtifGen moraju da odgovore na niz lingvističkih pitanja, na primjer: (1) mogu li se pomoću savremenih programskih sredstava generisati osmišljene komunikativne jezičke strukture koje se (a) ničim ili gotovo ničim ne razlikuju od onih koje stvara čovjek bez posredovanja tehničkih sredstava, (2) mogu li TxIntGn biti funkcionalni kao (ili gotovo kao) njihovi prirodni korespondenti, (3) mogu li generisani tekstovi zamijeniti (ili čak istisnuti) klasične oblike i rezultate govorne aktivnosti, (4) na koji je način govorni dualizam (postojanje pismenog i usmenog govora) zastupljen u ArtifGen, između ostalog

¹⁹ Njena fundamentalna problematika sastoji se u razradi teorije producirajućih modela koji se realizuju u lingvističkim automatima (Пиотровский 1979: 15). Mrežni generatori upravo su takvi instrumentariji.

²⁰ „Među svim oblastima teoretske lingvistike samo je inženjerska lingvistika, koja operiše modelima reprodukovanja jezičkih i govornih obrazaca, sposobna da dà jednoznačnu ocjenu efikasnosti ove ili one lingvistike teorije“ (Пиотровский 1979: 12). Postoje tri metodološke funkcije inženjersko-lingvističkog modelovanja: ono **(1)** služi kao pouzdan način realizacije lingvističke teorije i istovremeno kao sredstvo za provjeru njene strogoće i vitalnosti, čime zatvara obratnu vezu između lingvističke teorije i prakse, **(2)** razotkriva skrivene od direktnog opserviranja teoretske paradokse i trasira puteve njihov rješavanja, **(3)** omogućuje razmjenu ideja i metoda između lingvistike i prirodno-tehničkih nauka (Пиотровский 1979: 13).

koliko se usmeni govor može podvrći automatskoj generaciji. Postoje tri zakoničnosti u ArtifGen: a) broj TxIntGn stalno se povećava, b) njihov tematski, sadržinski i funkcionalni krug sve se više širi, c) u proces generacije najčešće se uključuje ono što se najlakše podvrgava automatizaciji.

Generacija tekstova svakim se danom usavršava pa je ponekad teško razlikovati tekst stvoren programskim, mašinskim putem od teksta koji je proizveo živ čovjek.²¹ Neki TxIntGn toliko znaju biti prirodni da asocijativno mogu izazvati sumnju u prirodnost samih prirodnih tekstova. Npr. izvršili smo anketu o tome ko je napisao pjesmu LILI LALAUNA, koja se odlikuje gotovo potpunim nedostatkom smisla (sastoji se od zbira nereferentnih, kontekstualno nerazumljivih riječi i oblika).²²

*Lala lula, luna lina
Ala luna lani lana
Ana lili ula ina
Nali ilun liliana*

*Lila ani ul ulana
Lani linu ul nanula
Anali ni nina nana
Ila ala una nula*

*Alauna lul il lala
Alilana, lan, lu, li, la.
Nalu nilu nun ninala
Nala una an anila*

Anketiranje je obavljeno u osam zemalja (Austrija, Bosna i Hercegovina, Crna Gora, Hrvatska, Makedonija, Rumunija, Rusija, Srbija), u deset gradova (Banjaluka, Beograd, Bukurešt, Grac, Moskva, Nikšić, Novi Sad, Petrinja, Skoplje, Zagreb) i na 12 jezika (BHS – bosanski/hrvatski/srpski, bosanski/, bugarski, crnogorski, hrvatski, italijanski, mađarski, makedonski, njemački, rumunski, ruski, srpski, srpskohrvatski). Jedno od pitanja bilo je „Ko je autor ovih stihova?“²³ Od 463 ispitanika (uglavnom studenata) samo je 49 pogodilo da je to nobelovac Ivo Andrić. Ovo anketiranje uključili smo u ovu analizu zbog toga što je u 42 anketa istaknuto da je autor kompjuter.

²¹ Primjer provjere prirodnosti tekstova u Mreži jeste **(a)** pitanje koje se ponekad dobija unošenjem u internet nekog sadržaja a koje glasi: *Da li ste robot?*, **(b)** korišćenje dodatnih pitanja na koje mašina nije u stanju da automatski reaguje i sl.

²² Detaljniju analizu ovog teksta v. Tošović 2016^a, 2016^b, 2016^c, 2016^d.

²³ Ponuđeni su sljedeći odgovori: pjesnik, čovjek u mlađim godinama, čovjek u srednjim godinama, čovjek u kasnim godinama, kompjuter, drugo.

Drugi razlog: Andrić je ovu pjesmu napisao 1950. kada je britanski logičar i matematičar Alan Turing (1912–1954), jedan od prvih teoretičara kompjuterizacije i informatike, izradio empirijski test za otkrivanje i vrednovanje vještačke inteligencije (cilj je bio da se utvrdi da li mašina može da misli) – Turing-www.²⁴ Suština testa je u sljedećem: a) čovjek **A** nalazi se u interakciji sa kompjuterom **B** i čovjekom **C**, b) na osnovu odgovora na pitanja treba utvrditi sa kime **A** (čovjek₁) razgovara: sa **C** (čovjekom₂) ili **B** (kompjuterom). Zadatak **B** (kompjuteru) sastoji se u tome da se **A** (čovjek₁) dovede u zabludu i napravi pogrešan izbor.²⁵

Dva su Australijanca Benjamin Laird i Oscar Schwarz sačinila test o autorstvu pjesme (da li je to čovjek ili mašina) Deanne Fergusona na engleskom jeziku CUT OPINION (Test za poeziju-www). Više od četvrtine ispitanika navelo je da je ona proizvod računara.

Postoji sistem Captcha, koji traži da se preštampa nekoliko grafički izobličenih riječi kako bi se dokazalo da je u pitanju čovjek, a ne robot (Chapta-www). Program se pokazao efikasnim u 99,8% slučajeva. Google je uveo sistem razlikovanja ljudi od robota (pod nazivom reCaptcha) kojim se skenira ponašanje korisnika (prati kretanje miša i promjenu IP adrese) i filtriraju oni čije ponašanje izaziva sumnju da je riječ o ljudskom biću²⁶ pa se podvrgavaju dodatnom testiranju (Google_razlikovanje-www). Pokazalo se da je praćenje ponašanja, a ne postavljanje pitanja najlakši način za razlikovanje ljudi od robota.

8. Lingvistički zadatak generisanja smisaonih i komunikativno prikladnih tekstova nalazi se u centru pažnje kompjuterske (inženjerske) lingvistike, matematičke lingvistike i internetske lingvistike. Tome doprinosi mrežna infrastruktura koja pruža neophodne mehanizme za korišćenje i funkcionisanje TxIntGn.

9. Za opštu lingvistiku važno je pitanje kako se i koliko realizuju u TxIntGn funkcije jezika i u čemu je specifičnost njihovog manifestovanja. Naša zapažanja ukazuju na to da one zavise od tipa generatora i ciljeva TxIntGn. Ako se polazi samo od triju elementarnih funkcija: opštenja, saopštavanja i djelovanja, ispostavlja se da u jednim slučajevima u prvi plan izbija opštenje, u drugim saopštavanje, a u trećim djelovanje. Ali se često u istom tekstu prepliće nekoliko funkcija. ArtifGen ispoljava najveće teškoće u realizaciji estetske funkcije („saopštenje radi samog saopštenja“ – Roman Jakobson) koja se ne može lako

²⁴ On je 1936. predložio apstraktno računalo – svojevrsni kompjuter opšte namjene. Tokom Drugog svjetskog rata razradio je metod „Bombe“ za razbijanje „Enigme“ – poznate njemačke mašine za dešifrovanje.

²⁵ Uslijedila je izrada niza testova na bazi ovoga (obrnuti Turingov test, test SAR-TSNAm MIST, Turingov MetatestTest BotPrize).

²⁶ Većina korisnika mora staviti kvačicu kraj izjave *Nisam robot (I'm not a robot)*.

podvrći bilo kojoj automatizaciji. Nije jednostavna i realizacija emocionalno-ekspresivne funkcije. U nizu TxIntGn u prvi plan dolaze funkcije koje se ne spominju, uopšte ili gotovo, u teoriji funkcija,²⁷ npr. autoprezentacija i samoizražavanje. Za njih su razrađeni mrežni generatori pomoću kojih se vrši spoljna aktualizacija unutrašnjeg stanja, izražava materijalni svijet uzimanjem u obzir individualnog pogleda na svijet i percipiranja svijeta.²⁸ Ovdje se može dodati i funkcija rasonode, a takođe psihoterapeutska funkcija (jačanje raspoloženja, uklanjanje stresa, emocionalne napetosti, eliminisanje straha različitog porijekla, neuvjerenosti u sebe, potcjenjivanje svojih sposobnosti).²⁹ Na primjer, za lica koja pate od kompleksa manje vrijednosti i/ili koja se nalaze u stanju duboke depresije razrađen je Автопохвалитель-www. Za dizanje raspoloženja generišu se tekstovi koji izazivaju komičnost. Recimo, Генератор смешн. текста-www stvara od jednostavnog teksta smiješan (treba unijeti bilo koji tekst, kliknuti na „Generisati“ i on će se pretvoriti u smiješni).

Jedna od glavnih zakonitosti komunikacije – ekonomija jezika zauzima u ArtifGen važnu ulogu. Njena je suština u tome da energija koja se troši u opštenju mora biti proporcionalna količini prenesene informacije (traži se određena ravnoteža između utrošene energije i prenesene informacije; Мартине 2004: 192).³⁰ TxIntGn odlikuje minimalna redundancija, iako je ona jedna od uslova postojanja jezika (Мартине 2004: 193).

10. Na sociolingvističkom planu ArtifGen daje svoj doprinos novom tipu diglosije – prirodno-vještačkoj.³¹ TxIntGn stvara konkurenciju prirodnim tekstovima, stupa sa njima u borbu i u nekim oblastima istiskuje ih, naročito ako im se po kvalitetu rezultati približavaju.

11. Pitanje lingvističkih univerzalija, zakonitosti zajedničkih za sve jezike ili za njihovu apsolutnu većinu (Универсалии и тип. иссл. 1974: 21), tiče se ArtifGen na različitim nivoima. Imaju se u vidu kompleti osnovnih jedinica, procesa, tipova odnosa, vrsta značenja, ontoloških karakteristika, univerzalnih svojstava jezičkih podсистема (mišljenja, duha, osjećanja, veze sa društvom), saodnos objektivnog i subjektivnog, oblici odražavanja stvarnosti (cjelovitost odražavanja), sposobnost analiziranja i sintezovanja, realizacija prezentiranja procesa apstrahovanja, potpunosti i preciznosti (v. Раскин 1971: 142, 154). U ArtifGen kategorija univerzalnosti ima svoje specifičnosti, na primjer u korišće-

²⁷ Više o njima v.: Тошовић 1999^a, 1999^b, 2000^a, 2000^b, 2000^c.

²⁸ Ур.: Генератор люб. писем-www.

²⁹ Автопохвалитель-www, Генератор смешн. текста-www.

³⁰ Ovdje je važan princip najmanjeg napora i redundantnosti. Postoje dva tipa ekonomije: paradigmatски i sintagmatски (Мартине 2004: 188–194). V. такође: Martinet 1982.

³¹ O tome pojmu v.: Степанов, Панфилов 1983: 228.

nju univerzalnog koda govora u cilju dobijanja teksta. Ovaj kod sastoji se od nekoliko stubaca iz kojih se biraju i sukcesivno objedinjavaju fraze koje daju ogroman broj kombinacija.³²

12. ArtifGen je interesantna za eksperimentalnu lingvistiku,³³ koja se posebno aktivno razvija u okviru psiholingvistike i interlingvistike (stvaranju vještačkih jezika), a takođe za lingvokonstruisanje (proizvodnju jezika virtualnih svjetova).

13. TxIntGn održava opšta obilježja jezičke komunikacije (originalnost, ekskluzivnost, postojanje komunikativnih smetnji, ubrzanje prenošenja informacije i dr.), komunikativnu namjeru, zamisao, komunikativno raščlanjivanje, stepen informisanosti. Opštenje pomoću TxIntGn uvijek podrazumijeva posrednika – generator.

14. Aktuelno je pitanje koliko se globalna diferencijacija jezika održava u TxIntGn i postoje li značajnija ograničenja na tome planu. ArtifGen odlikuje se funkcionalnostilskim raslojavanjem, prvenstveno knjiških TxIntGn zvaničnog karaktera i ideolektalnih (individualnih načina izražavanja). Svi se ostali tipovi razgradnje jezika (teritorijalni, socijalni, genderski, generacijski i dr.) nalaze, zasada, na periferiji ArtifGen. Ovdje se zapaža određena zakonitost: što se više jezički lekti udaljavaju od književne norme, oni se sve teže podvrgavaju ArtifGen.

15. Važan aspekt TxIntGn je lingvističko prognoziranje: **(a)** procjenjivanje mogućih zakonitosti funkcionisanja TxIntGn u budućnosti, **(b)** argumentovano prosuđivanje hipotetičkih promjena, prospektivnih, potencijalnih stanja i alternativnih puteva ArtifGen, **(c)** formiranje sudova o narednim stanjima ArtifGen, **(d)** istraživanje konkretnih perspektiva razvoja ArtifGen pojedinih jezika.³⁴ ArtifGen nema analoga u istorijskom razvoju jezika svijeta, a savremeno stanje sugerise nekoliko mogućih scenarija razvoja: **(1)** broj generatora TxIntGn sve će se više povećavati, **(2)** objekti ArtifGen širiće se na sve diferencijalne vrste jezika, **(3)** TxIntGn sve će više zamjenjivati i (u nekim slučajevima, djelimično

³² V.: Генератор уникальных текстов-www, Универс. код речей-www, Универс. генер. речей-www.

³³ Eksperiment je takav metod proučavanja objekta kada istraživač **(a)** aktivno djeluje na njega stvaranjem vještačkih uslova neophodnih za ispoljavanje odgovarajućih svojstava, **(b)** svjesno mijenja tok prirodnih procesa (Сичивица 1972: 21). O lingvističkom eksperimentu, posebno kao metodu lingvističkih i psiholingvističkih istraživanja v.: Леонтьев 1974: 129–134, o saodnosu teorije i eksperimenta v.: Друдзе 1984: 164–214, a o razlikovanju eksperimenta i kvaziekperimenta v. Белоусов/Блазнова 2005: 31.

³⁴ Postoji pet oblasti jezičkog prognoziranja: razvoj jezika, sudbina pojedinih jezika, razvoj društvenih funkcija jezika, strukturni razvoj jezika, razvoj i interakcija jezika (Жебебилю-www).

ili potpuno) potiskivati/istiskivati tekstove NatGen, (4) kvalitet ArtifGen postepeno će se približavati kvalitetu NatGen, dok se u bližoj i daljoj budućnosti ne izjednače,³⁵ (5) što će više vremena prolaziti, sve će više ArtifGen biti u stanju da obavlja danas (gotovo) nerealni zadatak: generisanje potpunih metafora (u širokom smislu), stvaranje razumne ekspresije i sasvim smisaonih tekstova, između ostalog i književnoumjetničkih.³⁶

16. Jedan od aspekata ArtifGen jeste psiholingvistička komponenta, tačnije percipiranje TxIntGen od strane korisnika i istraživača.³⁷ Postoji pozitivno i negativno opserviranje takvih tekstova. Pozitivnu reakciju izazivaju TxIntGn koji doprinose opštenju, ubrzavaju komunikaciju i pojednostavljaju razmjenu informacija. Najnegativniji efekat izazivaju besmisleni, glupi, nonsensni tekstovi. Umnogome percipiranje TxIntGn zavisi od uspješnosti ArtifGen (identifikacije, segmentacije, dubine prepoznavanja, sposobnosti dekodiranja, shvatanja).

17. Postoje dva tipa ArtifGen: monolingvalni (u okvirima jednog jezika) i multilingvalni (u okvirima nekoliko jezika). Prvi se zatvara u granice određenog jezika, dok drugi predstavlja transformaciju teksta T_1 jezika L_1 u tekst $T_2, T_3 \dots T_x$ jezika $L_2, L_3 \dots L_x$. Obje se odlikuju time što uvijek pretpostavljaju postojanje najmanje dvaju tekstova: originalnog i prevodnog (u monolingvalnom ArtifGen fakultativno je postojanje motivirajućeg teksta na istom jeziku). Multilingvalno ArtifGen može biti sinhrono (trenutno pretvaranje teksta T_1 jezika L_1 u tekst T_2 jezika L_2) i konsekutivno (prvo se prevodi tekst T_1 jezika L_1 na tekst T_2 jezika L_2 , zatim tekst T_1 jezika L_1 na jezik L_3 teksta T_3 itd.). Multilingvalno ArtifGen razmatra se u okvirima teorije prevođenja, mašinskog prevođenja (koje vrši specijalni kompjuterski program) i automatskog prevođenja (koje obavlja čovjek pomoću softvera). Uglavnom se koriste dva metoda – statistički, zasnovan na poređenju velikih skupova jezičkih parova, i algoritamski, baziran na pravilima. Kvalitet prevoda varira u zavisnosti od stila – najbolji rezultati dobijaju se u prevođenju tekstova napisanih na administrativnom stilu i u obliku naučno-tehničke dokumentacije, najveće teškoće izazivaju književnoumjetnički tekstovi.³⁸ Za automatsko i mašinsko prevođenje koriste se različiti načini formalizacije razrađeni u lingvistici. U multilingvalnom ArtifGen važnu ulogu igra „prevodilačka memorija“ (akumulacija prevoda, translation memory) – baza podataka

³⁵ Već danas u nekim oblastima mašina prevazilazi čovjeka. Npr. robot šahista u stanju je da pobijedi prvaka svijeta.

³⁶ Prognoziranje koje se tiče ArtifGen ima i svoju futurološku pozadinu: korišćenje generatora za opštenje sa vanzemalcima.

³⁷ Percepcija (percipiranje) govora nije jednostavan proces, o čemu govori i činjenica da postoji 15 njegovih modela (Венцов/Касевич 2003). О односу језика и перцепције в.: Кравченко 2004, Рапопорт/Герц 2017/2, Хакен/Хакен-Крелль 2002.

³⁸ О маšinском превођењу и „машинским“ фондovima в.: Андрищенко 1992/1, 1992/2, Баранов 2001, Герд 1989, Караулов 1991, Леонтьев 1970, Пиотровский 1975.

koja sadrži komplet ranije prevedenih tekstova (jedan zapis odgovara jednoj rečenici, rjeđe pasusu). Ako se potpuno podudaraju, automatski se unose u prevod. Za prevodilačku memoriju razrađen je međunarodni standard čuvanja podataka – TMX (Translation Memory eXchange format). Zahvaljujući multilingvalnoj generaciji tekstova ubrzava se proces prevođenja, poboljšava njegov kvalitet, a nedostatak je ekspresivna „suvoća“ i funkcionalnostilska ograničenost (na neke stilove i žanrove). Osim toga, greška u bazi podataka može se multiplicirati i širiti. Nove baze podataka moguće je stvarati na bazi paralelnih tekstova i korpusa. U procesu prevođenja mogu biti uključeni offline i online rječnici. Za neke translatološke tipove razrađuju se posebni lingvistički modeli. Npr. za automatsko prevođenje naučno-tehničkih tekstova (referata, naslova патената) sa engleskog na ruski stvorena je koncepcija „Elektronsko-Tehničko Automatsko Prevođenje“ ЕТАР-2 (v.: Лингвистическое обеспечение системы ЭТАП-2 – Добрушин 1989) koja predstavlja nastavak i razvoj sistema prevođenja sa francuskog na ruski pod nazivom ЕТАР-1. Multilingvalni generatori dolaze u obliku online prevodilaca.³⁹

³⁹ Ур.: Яндекс_Переводчик-www, Google Übersetzer-www, Translate.Eu-www, Translate.Ru-www i dr.

Jezički nivoi generisanja

18. ArtifGen tiče se svih jezičkih nivoa. Svaki od njih odlikuje se osobenostima i svojim mogućnostima automatske proizvodnje teksta.

19. Na nivou grafike⁴⁰ razrađuju se mrežni generatori koji su u stanju da transformišu tekst na jednom pismu u tekst na drugom. Ovdje postoje različite kombinacije: a) tekst na slovnom pismu **A** (npr. ćirilici) ↔ tekst na slovnom pismu **B** (npr. latinici), b) štampani tekst → rukopisni tekst,⁴¹ c) štampani tekst → multimedijalni (animacioni) tekst, d) tekst na slovnom pismu (npr. ćirilici) ↔ tekst na piktografiji (pismu čiji znakovi predstavljaju shematske crteže koji odslikavaju predmete stvarnosti i prirodne pojave), e) tekst na slovnom pismu (npr. ćirilici) ↔ tekst na ideografiji (njome se ne slika predmet, kao kod piktograma, već sadržaj, značenje riječi; takvo je egipatsko i kinesko pismo), f) tekst na slovnom pismu (npr. ćirilici) – tekst na slogovnom pismu (recimo, indijskom), g) tekst na fonografiji (slogovnom ili slovnom pismu) ↔ tekst na ideografiji (egipatskom, kineskom pismu).⁴² Postoji mogućnost automatskog pretvaranja običnog sistema pisma u stenografiju (u cilju ubrzavanja procesa pismenog fiksiranja živog govora), transkripciju (pismeno fiksiranje zvučanja radi utvrđivanja izgovora – u obliku fonetske, fonološke, naučne, praktične transkripcije), transliteraciju (prenošenje zvučanja drugog jezika slovima svoje abecede/azbuke). U skladu s tim otvara se prostor za automatsko prevođenje usmenog teksta u njegovu transkripcionu, transliteracionu i stenografsku verziju.

Što se tiče grafema (slova, znakova azbuke/abecede), generatori mogu da u tekstu (1) mijenjaju njihovu oblik, konfiguraciju (recimo kurzivna slova prebacuju u masna, daju novi/drugi dizajn), (2) transformišu mala slova u velika i obrnuto, (3) izdvajaju početna slova itd.⁴³ Svaka rečenica može počinjati istim znakom.⁴⁴

ArtifGen na nivou grafike ne dotiče sadržaj, značenje, smisao, već samo mijenja, modifikuje oblik uslijed čega nastaju preokrenuti tekstovi (ogledalski), tekstovi metateze (sa zamjenom slova, riječi, redova), anagrami (sa permutacijom elemenata), dekorativni, dizajnerski, animirani tekstovi, „hakerski“, anafo-

⁴⁰ Ona se smatra sekundarnim semiotičkim sistemom (Киров 1989: 194–206).

⁴¹ Ovdje spadaju generatori pomoću kojih se štampani tekst pretvara u rukopisni (Генератор прописей-www).

⁴² Ур.: Искажение текста-www.

⁴³ Нпр.: Блестящий текст-www.

⁴⁴ Генератор Курочка Ряба-www.

rički tekstovi (sve riječi počinju identičnim slovom), barkodni (crtičnokodni) tekstovi, kriptografski tekstovi i dr.⁴⁵ Takvi generatori ne traže složene modele formalizacije.

Jedan od generatora za automatsko grafičko oblikovanje teksta jeste „Retro Wave“ (Grafički generator-www). Njegovo je korišćenje jednostavno: treba unijeti željeni tekst u tri kolone, odabrati tekstualni efekat i pozadinu te pritisnuti „GO“. Na taj se način može čestitati rođendan, izjaviti ljubav i dr.

20. Na fonetsko-fonološkom nivou centralni je problem pitanje mogu li mrežni generatori proizvoditi cjelovite usmene tekstove.⁴⁶ Za to postoje povoljni uslovi pošto su u okviru strukturne i primijenjene lingvistike razrađeni i intenzivno se razrađuju odgovarajući instrumentariji. Ovdje centralnu opoziciju čini par pismeni govor ↔ usmeni govor. Proces ArtifGen može teći u oba pravca: 1) pismeni tekst → usmeni tekst, 2) usmeni tekst → pismeni tekst. Jedan od aspekata tiče se mogućnosti transformisanja prvog u drugi putem čitanja. Generator mora biti sastavljen od dvaju automata: analizatora i sintezatora. U tom cilju razrađeni su glasovni generatori i generatori za čitanje naglas tekstualnih fajlova (Балаболка-www), sricanje slova (Чтение по складам-www) i zapisivanje pomoću glasa (Голосовой набор-www). U drugom slučaju javljaju se dvije mogućnosti: a) transformisanje usmenog teksta u pismeni, b) generisanje supra-segmentarnih elemenata (akcenta,⁴⁷ intonacije, sloga,⁴⁸ prije svega) i njihovo fiksiranje u pismenom obliku. Analizator vrši prepoznavanje (identifikaciju), verifikaciju i analizu govora. Sintezator se bazira na rekonstrukciji oblika govornog signala po njegovim parametrima i vrši različite funkcije, između ostalog ozvučavanje.⁴⁹ Sinteza predstavlja obnavljanje oblika govornog signala po određenim kriterijumima.⁵⁰ Za to se koriste tri načina: metrijski (modelovanje govornog signala u obliku kompleta manjeg broja neprekidno promjenljivih parametara), kompilacioni (montaža govornih poruka od elemenata izdvojenih iz prirodnog govora) i sintezirajući (upravljanje svim parametrima govornog signala i generacija govora po unaprijed nepoznatom tekstu) – Сорокин 1992: 12–13.⁵¹

⁴⁵ Recimo: Текст-инверт-www, Переворачивалка-www. Анимированный текст-www, Текст-инверт-www, Переворачивалка-www, QR-код-www.

⁴⁶ Fonetski nivo (usmeno uvođenje i izvođenje) zajedno sa semantičkim stvara osnovne teškoće mašini pri obradi prirodnog jezika (Раскин 1971: 261).

⁴⁷ О акценатским modelima руског језика в.: Киров 1989: 181–187.

⁴⁸ О неким slogovnim modelima в.: Винарская/Лепская/Богомазов 1999.

⁴⁹ Сорокин 1992: 12–13.

⁵⁰ Stroža definicija sastoji se u zahtjevu za formiranje govornog signala samo prema tekstu (Сорокин 1992: 12).

⁵¹ Fonema je psihološki, idealni fenomen pa stoga modelovanju u misaonoj formi podliježe idealni lingvistički objekat (Киров 1989: 117). Jedan od sintezirajućih modela generisanja fonema predložio je I. I. Revzin (Ревзин 1962: 50–52). U njemu ne dolazi do

21. Na tvorbenom se planu ne generiše cjelovit tekst, već pojedine derivacione jedinice. Za ArtifGen posebno su interesantne razrade u okviru aplikativne generativne analize tvorbe riječi 70-ih i 80-ih godina XX v.⁵² usmjerene na rješavanje triju osnovnih zadataka: **(1)** objektivacije tvorbene strukture riječi, **(2)** utvrđivanja ekvivalentnosti između tvorbene i morfološke strukture riječi, **(3)** sistemskog predstavljanja tvorbenog nivoa jezika u dva tipa jezika: genotipskom i fenotipskom (prvi se tiče plana sadržaja, drugi plana izražaja; Соболева 1972: 165). Pristalice takvog pristupa smatraju da je vještački relacioni jezik aplikativnog modela prikladno sredstvo objektivacije tvorbene strukture riječi. On služi kao analog prirodnog jezika ali u njemu nema neizraženih tvorbenih sredstava, distanciono lociranih morfema, fuzionih pojava na spoju morfema, tj. to je neki idealni aglutinirajući jezik čija je namjena oponašanje prirodnih jezika i korišćenje kao sredstva za njihov jednoobrazni opis i nalaženje lingvističkih invarijanata (Соболева 1972: 166).⁵³ U tumačenju procesa tvorbe riječi koristi se termin *generator*.⁵⁴

22. Za ArtifGen semantika je jedan od najvažnijih nivoa jezika. Ona je veoma dobro proučena pa je razrađen niz modela značenja u različitim lingvističkim pravcima – strukturalizmu, funkcionalnoj gramatici, generativnoj gramatici, kognitivnoj lingvistici.⁵⁵ Za ArtifGen posebno su interesantni: interpretaciona (generativna) gramatika N. Čomskog, generativna semantika Dž. Lakoffa, Dž. Mak-Kolija, M. P. Postala, model od smisla ka tekstu, smisao ↔ tekst I. A. Melčuka, J. D. Apresjana i A. K. Žolkovskog, model semantičkih mreža,⁵⁶ model semantičkog kodiranja i dr.

do sinteze fonetskih riječi, već lanaca fonema, tj. apstraktnog kompleksa relevantnih obilježja (generisane se riječi ne nalaze u tekstu). S.K. Šaumjan je shvatao fonemu kao model a ne kao realni lingvistički objekat (Киров 1989: 120) i razvio dvostepenu teoriju foneme (Шаумян 1965). Važan model nudi generativna fonologija. Detaljnije o fonološkim modelima v. Киров 1989: 74–180.

⁵² V.: Альтман 1981, 1982, Бабицкий 1968, Барченкова 1981, Белокриницкая 1972, Гинзбург 1973, 1981^a, 1982^b, 1982, Глейбман 1972, Копыленко 1972, Морозова 1981, Соболева 1972, 1981, 1982, 1989, Шепель 1989.

⁵³ Postoje i generatori fraza (Глейбман 1972: 216).

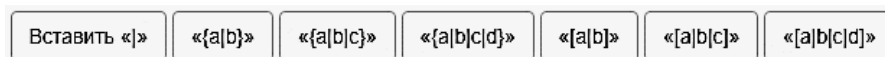
⁵⁴ „Riječi koje se proizvode u generatoru modeliraju vrste riječi. Lekseme prvog stepena tvorbenosti generatora interpretiraju netvorbene vrste riječi stvorene za vršenje svoje osnovne sintaksičke funkcije“ (Глейбман 1972: 215).

⁵⁵ Više v.: Кронгауз 2001: 291–315. О pristupu semantici moskovske i poljske semantičke škole v.: Апресян 1995/II: 466–484, a takođe o osnovnim idejama, pravcima, školama i modelima savremene semantike – Апресян 1995/I: 6–55, Греймас 2004: 248–261, Кобозева 2000: 25–29, Лайонз 2003: 215–218, Леонтьев 2003^г: 125–135.

⁵⁶ V.: Шемакин 1992: 44–45.

Najvažnije semantičko pitanje za ArtifGen je generisanje osmišljenih TxIntGn, stoga je smisao (značenje koje riječ dobija u datom kontekstu, datoj govornoj situaciji) dominantna generatorska kategorija.⁵⁷ Nažalost, to je za mrežne generatore zasada najsloženiji i ponekad nepremostiv problem.

23. Na leksičkom nivou posebno interesovanje izaziva sinonimizacija. Ona je važna za ArtifGen pa su razrađeni sinonimizatori (sinonimajzeri, distributeri kontenta, randomizatori, generatori unikatnih tekstova) – programi za automatsko generisanje rerajt tekstova pomoću sinonima iz baze podataka.⁵⁸ Takvi su programi namijenjeni web kreatorima, vlasnicima sajtova i dr. (radi popunjavanja mrežnog potencijala unikatnim kontentom, pripreme sajtova za katalogizovanje članaka, registraciju sajtova i sl.).⁵⁹ Ti instrumenti omogućuju da se na bazi opšteg teksta (u kome se zamjenjuju riječi sinonimima, a rečenice i pasusi sličnim po smislu) generiše nekoliko desetina ili stotine njegovih varijanata.⁶⁰ Većina takvih programa koristi posebne šablone u koje se unosi polazni tekst pa se onda pojedine lekseme zamjenjuju pomoću permutacionih tegova {a|b|c|d} (Ген.Син Linksfarm-www; MiniWebTool-www).

U drugim se slučajevima mogu bez šablona (permutacionih tegova) dobiti različite varijante istog teksta. ArtifGen operiše pojmom slučajne (randomske) riječi (neologizma)⁶¹ za čije se dobijanje razrađuju i posebni generatori⁶² – randomizatori.⁶³ Važne su i ključne riječi (oporni elementi u generisanju i percipi-

⁵⁷ O osnovnim tumačenjima i koncepcijama smisla v.: Демина 2005, Павиленис 1983, Смирнов 2001, а о разграниченју значења и смисла – Кобозева 2000: 8–9.

⁵⁸ Нпр.: Синонимизатор Intop-www.

⁵⁹ Recimo: Ген.Син Linksfarm-www, Синонимайка-www, Синонимизатор Intop-www, Knightword-www, MiniWebTool-www, Online-Sinonim.ru-www, Randomtextgenerator-www, SeoСинонимайзер-www, Synonyma-www, TextRandomizer-www.

⁶⁰ Neki generatori funkcionišu offline (u redaktoru Word) zahvaljujući odgovarajućem makrou (Синонимайка-www) i izranjajućem (plivajućem) meniju. Ali takvi programi ne sinonimiziraju automatski izdvojeni tekst.

⁶¹ „Metod slučajnih podatka uključuje svjesno uvođenje nečег што nije povezano sa situacijom. U praksi najjednostavniji vid takvih podataka jeste slučajna riječ. Ona može biti izabrana korišćenjem tabele slučajnih brojeva i rječnika, ali postoje jednostavniji metodi, npr. dodirivanjem prstom [...] i biranjem najbliže imenice. Slučajna riječ dolazi kao veza pojmova koji se unose u situaciju da bi se otkrili novi tokovi misli“ (Случайные данные-www).

⁶² Ур.: Генератор случайного слова-www.

⁶³ Randomizatori omogućavaju da se na bazi sinonima i permutacije stvori unikatni tekst (Рандомизатор текста-www). Oni predstavljaju rerajterski instrument za lančano

ranju teksta), koje proizvode generatori ključnih riječi⁶⁴ s ciljem da se provjeri napisani tekst, a takođe radi dobijanja višeg rejtinga u pretraživačima (Seot-
www).⁶⁵ Optimizator teksta omogućuje da se odredi gustina ključnih riječi i fraza
u tekstu, da se vrši automatsko pretraživanje najčešćih fraza, tj. onih za koje se
faktički optimizira tekst (broj fraza i maksimalni broj riječi u njima određuje
korisnik; postoji mogućnost skraćivanja riječi po dužini, odbacivanje leksema
koje prave smetnje (SeoОптимизатор-www). Razrađeni su i generatori za stva-
ranje unikatnih osmišljenih ključnih fraza (Генератор ключ. фраз-www).

Online leksikografska izdanja u obliku rječnika, spiskova, tezaurusa, leksi-
kona, glosarijuma, enciklopedijskih izdanja, baza podataka i sl. imaju svoje mje-
sto u ArtifGen. Jedna od osnovnih njihovih crta jeste hipertekstualnost, višek-
analnost, multimedijalnost i medijakonvergentnost (objedinjavanje kodova, sim-
bioza teksta, ilustracije, fotografije, crteža, sheme, zvuka, audiosnimka, video-
snimka, animacije...).

24. U procesu ArtifGen uzima se u obzir činjenica da su morfološke kate-
gorije fiksirane uz riječi nezavisno od njihove sintaksičke pozicije (mjesta u reče-
nici) i odvojene od konkretnog iskaza. Pošto morfološki oblici ne mogu da samo-
stalno obrazuju tekst, ArtifGen je ograničeno na: (a) vrste riječi,⁶⁶ (b) strukturne
elemente riječi (kao morfeme za proces generisanja dolaze prvenstveno nastav-
ci), (c) morfološka variranja, (d) kategorijalna obilježja (rod,⁶⁷ broj,⁶⁸ padež,⁶⁹ gla-

generisanje pseudounikatnih tekstova (Рандомизатор текста-www2) i imaju crte gene-
ratora slučajnog teksta i sinonimizatora (Рандомизатор-www).

⁶⁴ Jedan od njih pomaže u stvaranju spiskova ključnih riječi prilikom sastavljanja
semantičkog gnijezda: „Rad je toga Generators jednostavan: sastavljate svoj spisak
ključnih riječi koje se zatim kombinuju u jednu listu. Npr. *kupiti* i *naručiti* u jedan spi-
sak, a ime proizvoda u drugi – *crvenu knjigu*, *zelenu knjigu* itd. Rezultat kombinovanja
izgleda ovako: *kupiti crvenu knjigu*, *naručiti zelenu knjigu*, *kupiti zelenu knjigu*, *naručiti
zelenu knjigu*“ (Генератор ключ. слов-www). Drugi pomažu da se izvrši generacija
potencijalnih ključnih riječi uzimanjem kao osnove dati tekst (biće izabrani riječi sa naj-
većom težinom) – Генератор ключ. слов с текста-www.

⁶⁵ U generisanju ključnih riječi učestvuje samo prva hiljada leksema unesenog
teksta, odnosno koriste se lekseme sa najvećom gustinom prema njenom opadanju u
odnosu na čitav tekst. „Glavno je pravilo da ključne riječi moraju odgovarati sadržaju
one stranice na kojoj se nalaze. Generator ključnih riječi na bazi teksta koristi za analizu
Vaš tekst a kao rezultat generacije dobijate do 18 ključnih riječi koji imaju najveću teži-
nu“ (Генератор ключ. слов с текста-www2).

⁶⁶ V.: Ревзин 1962: 81–84, 1977: 127–140, Маркус 1970: 110–151, Markus: 1974

⁶⁷ V.: Ревзин 1967: 158–177, 1977: 145–151, Маркус 1970: 156–207, Markus: 1974.

⁶⁸ V.: Ревзин 1977: 151–164.

⁶⁹ Posebno su dobro razrađeni modeli padeža inicirani od strane A. N. Kolmogorova
i B. A. Uspenskog (v.: Ревзин 1967: 139–155, 1977: 140–144, Маркус 1970: 208–246).

golski način, vrijeme, vid i dr.).⁷⁰ Dobru teoretsku osnovu za ArtifGen čine modeli opšte morfologije prirodnih jezika⁷¹ i modeli konkretnih jezika⁷². Ovdje je važan proces nalaženja osnove riječi za zadate polazne riječi (stemming), za šta se koriste stohastički algoritmi i izrađuju modeli vjerovatnoće,⁷³ vrši lematizacija (koja dovodi oblike do kanonskog vida) i stvaraju morfološki rječnici.⁷⁴

25. Specifičnost slovenskih jezika – flektivni karakter,⁷⁵ postojanje velikog broja gramatičkih oblika, razvijenost padežnog i vidskog sistema stvara znatne probleme za ArtifGen.⁷⁶ Ovi jezici spadaju u sintetičke pa gramatički markeri: nastavci, prefiksi, sufiksi, unutrašnja fleksija, promjena akcenta, supletivni oblici zahtijevaju ozbiljnu obradu u procesu ArtifGen i suštinski ga usložnjavaju. Za analitičke jezike (romanske, germanske i dr.) ove teškoće nisu tako velike pošto se kod njih gramatičko značenje izvodi izvan okvira riječi i izražava pomoću veznika, prijedloga, članova i drugih jedinica, a takođe reda riječi.⁷⁷

⁷⁰ Formalni modeli morfologije odražavaju strukturu riječi, pravila promjene riječi i način izražavanja gramatičkih značenja (v.: Шемакин 1992: 18–20).

⁷¹ V.: Мельчук 2000/1/2/3/4/5.

⁷² Тира Бидер/Большаков/Еськова 1978.

⁷³ „Konkretan način rješavanja zadatka traženja osnove riječi naziva se algoritmom stemminga, a konkretna realizacija stemmerom“ (Стемминг-www). Postoje algoritmi pretraživanja (običan stemmer traži flektivni oblik u tablici pretraživanja) i algoritmi elizije nastavaka (ne koriste pomoćnu tabelu sa flektivnim oblicima već spisak pravila, uzimajući u obzir oblik lekseme za nalaženje njene osnove) – Стемминг-www, Stemming-www.

⁷⁴ О њима v.: Шемакин 1992: 20–21.

⁷⁵ „Specifičnost slovenskih jezika, kao i uopšte flektivnih jezika, jeste u tome to što pojedine gramatičke kategorije u njima ne dobijaju neposredni izraz pa stoga ne mogu da imaju jednostavnu determinaciju. Zato za njih treba stvarati prilično složeni model“ (Ревзин 1967: 137).

⁷⁶ Izdvojeno se nalazi bugarski jezik koji je gotovo potpuno izgubio flektivnost u kategoriji imenica.

⁷⁷ „За jezike sa običnom morfologijom slično engleskom nije potrebna velika tabela, ali za izrazito flektivne jezike (npr. turski) ona može imati stotine svakojakih flektivnih oblika za svaki korijen“ (Стемминг-www). Međutim, u obradi analitičkih jezika, kakav je engleski, nastaje druga teškoća: „Engleski jezik, zbog slabog obilježavanja semantičkih i sintaksičkih odnosa između riječi u frazi, sa gledišta automatske obrade, znatno je složeniji od francuskog i posebno ruskog. Doista, vrste riječi u njemu nemaju karakteristične paradigme i ortografska je riječ gotovo uvijek imenica, pridjev, pridjev i glagol, a ponekad čak prilog i prijedlog [...] nastavci raznih vrsta riječi su homonimični [...] Pridjevi i participi nemaju nikakvih nastavaka i stoga njihova kongruencija sa imenicom uopšte nije izražena [...] Zavisni veznici i veznичке riječi mogu da se izostavljaju [...], čime kao neizraženi ostaju zavisni odnosi. [...] U karakterističnim za engleski jezik lan-

26. Rečenica je prva jezička jedinica koja ima predikativnost (dovođenje u vezu saopštenja sa vremenskim planom stvarnosti), smisaonu i intonacionu završenost, stoga je automatsko generisanje ove sintaksičke jedinice ključno za TxIntGn. Nije slučajno da zbog njenog velikog značaja postoje raznovrsni modeli formalizacije i interpretacije koji na ovaj i onaj način mogu biti iskorišćeni u ArtifGen.⁷⁸ Ovdje se izdvajaju modeli rečenice razrađeni u okviru generativne gramatike,⁷⁹ kategorijalne gramatike,⁸⁰ modela smisao ↔ tekst,⁸¹ gramatike komponenti, beskontekstualne gramatike, objedinjene funkcionalne gramatike, gramatike direktne kontrole uz razumijevanje, sistematske gramatike, gramatike proširenih mreža prelaza i dr., a takođe tipova sintaksičke analize odozgo nadolje i odozdo nagore.⁸² Za ArtifGen relevantna su istraživanja gramatike kvantitativnim metodima (Сухотин 1990) i uži pristupi: modeli kongruencije u okviru automatske obrade teksta na prirodnom jeziku (Иомдин 1990), formalni opis sintaksičke sinonimije (Корелская 1975) i sl. U ArtifGen koriste se leksičko-sintaksički šabloni LSPL (LexicoSyntactic Pattern Language) namijenjeni za prepoznavanje jezičkih konstrukcija u procesu površinske sintaksičke analize teksta (Большакова/Баева/Бордаченкова/Васильева/Морозов-www).

27. Na stilističkom nivou ArtifGen dotiče pitanja: **(a)** koliko su mrežni generatori u stanju da proizvode ekspresivnost, **(b)** mogu li oni da izađu na kraj sa slikovitošću, **(c)** mogu li se pomoću njih stvarati tekstovi na bazi osmišljenog narušavanja jezičkih normi, **(d)** kako se i u kojoj mjeri generišu tekstovi različitih stilova. Što se tiče posljednjeg pitanja, već postoje generatori koji izbacuju tekstove svih funkcionalnih stilova. Najlakše je sa tekstovima zvaničnog karaktera, stilistički suvim, neekspresivnim (prvenstveno tipskim dokumentima). Najsloženije je sa književnoumjetničkim, ali i se i ovdje zapažaju prodori.

cima imenica sintaksičke veze takođe se uopšte ne ističu pa stoga same po sebi ne daju nikakav ključ za njihovu pravilnu semantičku interpretaciju“ (Добрушин 1989: 14).

⁷⁸ U jednoj od njih struktura rečenica predstavlja objekat koji se naziva relacionom mrežom sastavljenom od čvorova, napomena i koordinata (Перлмуттер/Постал 1982: 76).

⁷⁹ Up.: Chomsky 1991, Chomsky i dr. 1977, Ћомски 1979, Ћомски 1984, Хомский 1972, 2000, Хомский/Миллер 2003, Ельмслев/Хомский 1999, Шаумян 1964.

⁸⁰ U njenoj osnovi leži matematička operacija koja modeluje raspoznavanje lanaca riječi kao pravilno strukturiranih rečenica prirodnog jezika i koja ima svoje korijene u radovima K. Ajdukeviča i I. Lambaka (detaljnije v. Тестелец 2001: 664–692).

⁸¹ V.: Мельчук 1995, 1999.

⁸² Generatori zasnovani na sistematskoj gramatici nailaze na problem neposrednog predstavljanja u obliku kompleksa karakterističnih obilježja (Порожд_ест_язык-www). V. takođe: Гладкий 1973, Леонтьев 2003^a, 2003^г, Рейуорд-Смит 1988.

Generatorska interdisciplinarnost

28. Važna osnova za ArtifGen jeste kompjuterska lingvistika (bavi se automatskom analizom prirodnog jezika i njegovim modelovanjem pomoću računara).⁸³ Njeni su dijelovi: kompjuterska fonetika (analiza i sinteza govora), kompjuterska morfologija (morfološka analiza i sinteza, izrada morfoloških modula), kompjuterska sintaksa (parsing)⁸⁴, kompjuterska semantika (modelovanje smisla teksta), kompjuterska leksikografija (izrada elektronskih rječnika).⁸⁵ Oni stoje u direktnoj interakciji sa automatskom generacijom teksta. Kompjuterska i generatorska lingvistika su komplementarne, ali se razlikuju u tome što prva ima širi, globalniji karakter, a druga je izrazito specifikovana tekstualnošću.

29. Korpusna lingvistika nudi veoma koristan materijal za ArtifGen – obilježavanje korpusa, semantičku i gramatičku (morfološku, sintaksičku) anotaciju, lematizaciju i dr.⁸⁶ Njen osnovni predmet istraživanja su elektronski korpusi različite vrste: jednojezični i višejezički, anonitani i neanotirani, otvoreni i zatvoreni, nacionalni i individualni. Neki se od njih koriste ili se mogu iskoristiti za automatsko generisanje tekstova. Korpusi su posebno pogodni za transgeneratore. Osnovna nepodudarnost između korpusne i generatorske lingvistike leži u tome što prva ima kao predmet istraživanja zbirku tekstova, a druga je orijentisana na individualizaciju tekstualne produkcije.

30. Kompjuterska, korpusna i generatorska lingvistika pokrivaju različite tipove simbioze: kompjuterska računarsku tehniku i jezik, korpusna kompjuterske operacije sa tekstom, a generatorska automatsku transformaciju koda, algoritma, modela u tekst.

⁸³ Ona je nasljednica inženjerske lingvistike (Коваль 2005: 44).

⁸⁴ Radi se o analizi u obliku sintaksičkog drveta – upoređivanja linearne sukcesivnosti leksema (riječi, pojava) prirodnog ili formalnog jezika sa njegovom formalnom gramatikom (polazni se tekst transformiše u sistem podataka, po pravilu, u obliku drveta zavisnosti ili drveta komponenata). U tom cilju koriste se parseri (sintaksički analizatori), koji se izrađuju pomoću generatora parsera (ANTLR, Bison, JavaCC, Lemon Parser, Yacc i dr.).

⁸⁵ V.: Коваль 2005: 3.

⁸⁶ V.: Беляева и др. 2004, Коваль 2004, Нац. корпус русск. яз. 2005.

Generatorske „šoljice“

31. Modelima mrežne automatske proizvodnje tekstova počeli smo da se bavimo u pripremi knjige INTERNET-STILISTIKA (2015),⁸⁷ kada smo izdvojili sedam tipova generisanih stihova sa slikovitim nazivima: „šoljica sa tanjirićem“, „šoljica uzorak“, „šoljica sa nevidljivim tanjirićem“, „šoljica bez tanjirića“, „šoljica po narudžbi“, „šoljica piramida“, „šoljica kameleon“.

32. Prvi tip „šoljica sa tanjirićem“ tiče se mrežne poezije nastaje na bazi prepoznatljivih (i neskrivenih) postojećih stihova/tekstova. Ovaj model čine motivirajući stihovi („tanjirić“) i motivisani stihovi („šoljica“). Takav je primjer generator stihova petropavlovske grupe Sekvoja (Generator Sekvoja-www). Njihovi obožavatelji odlučili su da autoru i kompozitoru O. Kovcuru olakšaju pisanje tekstova pa su razradili program Stihoplet (dopunjen sa više od 9.000 stihova i rimama na „opštu kosmičko-avanturističku tematiku“). Kao osnova uzeta je Kovcurova popularna pjesma KRALJICA ROBOTA [КОРОЛЕВА РОБОТОВ] i izvršena njena analiza (ritam, rima, metrika, strofika). Ona ovako počinje:

*Тяжелое сумо, механика и йлошь
Затмения и я, кайшаккомбы
Не заживеи само, не жалишь, не
 колюшь
Ни яда, ни койья – шолько бомбы*

*Teško súmo, mehanika i tijelo
Pomračenja i ja, katakombe
Ne zarasta sámó, ne bosti, ne ubadati
Ni otrova, ni koplja – samo bombe*

„Šoljica sa tanjirićem“

Pomoću ovog generatora može se stvoriti vlastiti hit jednim pritiskom na dugme.⁸⁸ Ako se klikne na „Napisati“, generišu se ovakvi stihovi:

*КУЛЬТИВАТОР СТАЛИНА
Хвалёное лото, кривляния и йар
Затмения и я, разлетелись
Примерь её йяшно, ни реи, ни
удар
Ни жажды, ни моил – шолько
феникс [...]*

*STALJINOV KULTIVATOR
Hvaljeno loto, krivljenja i para
Pomračenja i ja, razletjeli su se
Probaj na sebi njegovu mrlju, ni regi, ni
udar
Ni žudnje, ni grobova – samo feniks
[...]*

⁸⁷ Тошович 2015.

⁸⁸ Vjerovatnoća da se može dobiti originalni tekst pjesme КОРОЛЕВА РОБОТОВ [KRALJICA ROBOTA] iznosi jedan prema 25,000.000.

Npr. „Stihopisac 2.25“ A. G. Kuznjecova izbacuje korektne i smiješne katrene na bazi postojećih stihova (Stihopisac-www). U generisanom tekstu mogu se prepoznati segmenti poznatih djela i istovremeno dobiti predstava o sasvim novom katrenu obojenom izvjesnom besmislenošću.

33. Drugi tip „šoljica uzorak“ odnosi se na građenje stihova u odgovarajućem žanru. Za to je veoma pogodan haiku, pošto se radi o kratkim tekstovima sa čvrstom strukturom (prvi stih čine pet slogova, drugi sedam, treći pet). Npr. Generator haiku online Mihaila Klikina proizvodi ovakve stihove:

<i>Гейша о чем-то поет,</i>	<i>Gejša o nečemu pjeva,</i>
<i>Ударил в бубен монах.</i>	<i>Udario je u bubanj monah.</i>
<i>Бог живет в каждом из нас.</i>	<i>Bog živi u svakome od nas.</i>

„Šoljica uzorak“

34. Treći tip „šoljica sa nevidljivim tanjirićem“ čini mrežna poezija čiji početak ili prvi dio proizvodi generator, a drugi sastavlja živi pjesnik. Tako postupaju oni koji nisu u stanju da napišu dobre originalne stihove i koji traže/nalaze pomoć u generatorima.

Ne zna čovjek da piše pjesme! Ne zna pa ne zna! A želi da bude pjesnik. Uzima tada odgovarajući program i kreće naprijed! Ubacuje u njega par fraza i dobija na izlazu najveću glupost. ... I ništavilo izlaže svoju tvorevinu dičeći se – ja sam pjesnik!!!

Naravno prave pjesnike ta besmislica koja se naziva stihovima ne može a da ne šokira. Odgovor toga nesrećnog autora je elegantan – Vi još uvijek niste dorasli mome biseru! (Denisjuk-www).

„Šoljica sa nevidljivim tanjirićem“

35. Četvrti tip „šoljica bez tanjirića“ čini mrežna poezija koja nastaje kao rezultat modifikacije i (ponekad) potpunog izobličenja autorovog teksta, smisla i sižeja. Pri tome „tanjirić“ (osnova pjesme) nestaje, a ostaje samo „šoljica“ koju je proizveo generator. Tipičan je primjer generator stihova u stilu A. S. Puškina

koji je razradio Yandex – ruski pretraživač sličan Google (Generator stihova Puškina-www). Ovaj je generator stvoren 2006. povodom pjesnikovog jubileja,⁸⁹ ali je reakcija na njega bila negativna, pa su ga povukli. Generator Yandexa je pisao, recimo, stihove motivisane inicijalnom strofom pjesme К. А. П. КЕРН [K. A. P. KERN]: *Я йомню чудное мїновенье, | Перего мною явилась ты | Как мимолетное виденье, | Как гений чистой красоты.* [Sjećam se čudesnog trenu | Preda me izade ti | Kao čudesno magnovenje | Kao genij čiste ljepote]. Evo kako izgleda početak u devet verzija (svaki generisani stih nalazi se ispod odgovarajućeg stiha A. S. Puškina):

▶	▶	▶	▶	▶
Я ПЛОМНЮ НЕ ПЛОМНЮ ЗАБЫТЬ БЫ КУПИТЕ ОКУЕШЬ КАКОЕ УГРОБИЛ ХРЕНОВО ОТКРОЮ ТЫ ЧУЕШЬ?	ЧУДНОЕ СТРАННОЕ НЕКОЕ ВКУСНОЕ ТЬЯНОЕ СВИНСКОЕ ЧОТКОЕ СРАНОЕ НУЖНОЕ КОНСКОЕ	МГНОВЕНЬЕ ЗАТМЕНИЕ ХОТЕНИЕ ВАРЕНИЕ ТВОРЕНИЕ ВЕЗЕНИЕ РОЖДЕНИЕ СМУЩЕНИЕ ТЕЧЕНИЕ УЧЕНИЕ	ПЕРЕДОМНОЙ ПОД КОСЯЧКОМ НА КЛАДБИЩЕ В МОИХ МЕЧТАХ ПОД СКАЛЬТИЛЕМ В МОИХ ШТАНАХ ИЗ-ЗА УГЛА В МОИХ УШАХ В НОЧНОМ ГОРШКЕ ИЗ ГОЛОВЫ	ЯВИЛАСЬ ТЫ ДОБИЛАСЬ ТЫ ТОРЧАТ КРЕСТЫ СТИХОВ ЛИСТЫ ЗАБИЛАСЬ ТЫ МОИ ТРУСЫ ПОЮТ ДРОЗДЫ ИЗ ТЕМНОТЫ ПОМЫЛАСЬ ТЫ ДАЮТ ПИЗДЫ
▶	▶	▶	▶	▶
КАК МИМОЛЕТНОЕ ДЕТОРОДНОЕ ПСИХОТРОПНОЕ КАЙЗОЛОМНОЕ ОЧЕВИДНОЕ У ВОРОБУШКОВ ЭДАКОЕ ВОТ НАМ НЕ ЧУЖДОЕ БЛАГОРОДНОЕ ЯБЫДУЛЬСКОЕ	ВИДЕНИЕ СИДЕНИЕ ТАРЕНИЕ СУЖДЕНИЕ ВРАЩЕНИЕ СНОШЕНИЕ СМЯЩЕНИЕ ТЕЧЕНИЕ ТЛАДЕНИЕ СТПЛЕНИЕ	КАК ГЕНИЙ СТОРОЖ СИМВОЛ СПАРТА ПРАВДА АНГЕЛ ВОДКА ПТИВО АХТУНГ ЖОПТА	ЧИСТОЙ ВЕЧНОЙ ТУХЛОЙ ПРОСИТ ГРЯЗНОЙ ЛИПКОЙ НА ХРЕН В ПЕНЕ ЖЕНСКОЙ ЖАЖДЕТ	КРАСОТЫ МЕРЗЛОТЫ СУЕТЫ НАРКОТЫ СРАМОТЫ ШКОЛОТЫ ТИПА ТЫ ПРОСТОТЫ ХОУЕТЫ НАГОТЫ

Йа плакать 2000-www

Postoji takođe varijanta:

*Ойкрою вкусное йечение
На кладбище йоюй дрозды
Как у воробушков смященье
Как йиво в йене наркойи*

*Otvoriću ukusni keks
Na groblju pjevaju drozdovi
Kao kod vrapčića pometnja
Kao pivo u pjeni narkomanskoj*

(Autopsija i tražene istine-www)

„Šoljica bez tanjirića“

⁸⁹ Na web stranici Vesna.yandex.ru prvo se nalazio generator referata, zatim se pojavio generator stihova i reklamnih slogana.

Jedan generator stihova A. S. Puškina ima naslov *Kiber-Puškin* (Kiber-Puškin-www). Ovaj „stihoklepački virtual“, kako ga je nazvao autor projekta Sergej Teterin, nastao je na sljedeći način:

Ja sam ga naučio svemu što je potrebno: poetskom ritmu, pravilima rimovanja, specifičnostima poetskog leksikona, a takođe „poetskom pogledu na svijet“. Ubacio sam u bazu podataka najbolje obrasce poezije Jesenjina, Mandeljštama, Vertinskog i Prigova Dmitrija Aleksandroviča. Potrošio sam na to SILNU SNAGU I MASU VREMENA. I šta je na kraju ispalo? Ispostavilo se da „Kiber-Puškin“ piše čiste besmislice, a uz to i sa čudesnim pravopisnim greškama! U početku sam to smatrao porazom ambicioznog projekta i na izvjesno vrijeme ostavio mašinu-pjesnika na miru (Kiber-Puškin-www).

Ali „oduševljene reakcije“ u Mreži natjerali su kreatora da promijeni mišljenje u pozitivnom smislu.

„Kiber-Puškin“ je čudesan! To je prava kiber zvijezda savremene poezije, bez gluposti! Oprosti, mašino, što sam posumnjao u tvoju genijalnost. I primi moja pokajnička uvjerenja u odanost tvome talentu! (Kiber-Puškin-www).

Evo kakve stihove generiše ovaj program:

<i>Ли йкий йлен завлекал йримадонну В йаху усталость робких ласк Унеси! за бери на лихую йомойку Где и йрает над зайахом джаз...</i>	<i>Ljepljivi snijeg mamio je primadonu U slabinama je umor plašljivih milovanja Ondesi! pokupi na ružno smetlište Gdje svira iznad smrada džez...</i>
***	***
<i>Скрытый вейтер несёт крышей сох- нущей йамяшь, Взайерти хамской вони скончалась она. Дребезжащим омлетом йприкрой яйодицу, Милый смажет тебя если сдвинет йяжелую мушь</i>	<i>Skriveni vjetar nosi kao krov presušujuće sjećanje, Iza zatvorenih vrata gadnog smrada ona je umrla. Drhtavim omletom sakri dupence, Dragi će te namazati ako pomjeri tešku pometnju</i>
***	***
<i>Вечеринка в сагу А я уже ни бу-бу. И ты обо мне ни йу-йу!!! Ни кому, ни кому!!!</i>	<i>Parti u bašti A ja već ni bu-bu. I ti o meni ni gu-gu!!! Ni kome, ni kome!!!</i>

Među druge generatore puškinskih stihova spada Puškin 20-www⁹⁰ i Puškinist-www.

Stilistika „šoljice bez tanjirića“ ima svoj vidljivi dio (dizajn) i svoj skriveni (pozadinski, asocijativni) – precedentni tekst.

⁹⁰ Algoritam je izbacivao smiješne i apsurdne stihove pa su se pojavile ovakve reakcije: „Ako ste tužni i želite da se nasmijete do suza, preporučujem Vam sajt Puškin 2.0 pushkin20.ru“ (Osmijehni se-www).

36. Peti tip „šoljica po narudžbi“ čine stihovi koji se generišu po želji korisnika.

„Šoljica po narudžbi“
(Чашка-заказ-www)

Najveći dio takvih generatora orijentisan je na pisanje čestitki u stihovima. U nekim slučajevima potrebno je ukazati na parametre iz padajućeg menija:

- povod, adresat i karakteristika adresata – koji se praznik čestita/predlaže (Dan armije, Dan svetog Valentina, Zahvalnost, Stihovi za rođendan, Izražavanje ljubavi, Čestitka jubileja, Kompliment, Svadba, Ponuda za sklapanje braka, Godišnjica upoznavanja),

- kome se čestita (kćerki, učitelju/nastavniku, učiteljici/nastavnici, šefu, šefici, sinu, koleginici, kolegi, mami, tati, bratu, sestri, mužu, ženi, djevojci, prijateljici, prijatelju),

- stil čestitke (klasični, šaljivi, ala Majakovski, ala Šekspir, prerađena pjesma iz crtanog filma BREMENSKI MUZIČARI, zdravica),

- obraćanje na „ti“ i „Vi“,

- koliko osoba treba da dobije čestitku (jedna, nekoliko),

- parametri koji se moraju odražavati u stihovima (uzrast, posao, hobi, želje, poklon, spoljašnjost, ime, karakter, konkretno lice) – Generator čestitki-www.⁹¹

Posljednje što treba uraditi jeste da se klikne na „Dobiti čestitku“. Na izabranu elektronsku adresu šalje se kopija gotove pjesme.⁹²

Drugi generator – Автопозт [Autopjesnik] (Autopjesnik-www) funkcioniše na isti način, ali se rezultat odmah dobija na monitoru. Kao eksperiment izabrali smo sljedeće parametre: ime – Saša, pol – muški, obraćanje – na ti, osoba kojoj se upućuje čestitka – voljena, mjesto boravka – jug, profesija – filolog, pasija – internet, glavne osobine – upornost, dodatne želje – baciti pušenje. Rezultat je bio ovaj.

⁹¹ Ukoliko se ne može naći ništa slično, treba pritisnuti na dugme „Promijeniti parametre“.

⁹² Za dobijanje pjesme potrebno je da se pošalje SMS sa kodom na broj 1051.

ПОЗДРАВЛЕНИЕ

*Сегодня праздник: День Рождения.
Прими же, Саша, этот стих!
Желаю в нём всех бла́т, везенья,
В кошелёчку жизни – дней златых!*

*Сдавай до срока курсовые,
Экзамены – всегда на „улы“!
И будешь деньги трудовые
Ты как филолог получать!*

*Желаю в соцсетях и чатах
Иметь при обсужденьях вес,
Побольше сайтов чудесных,
Ресурсов (и без смс)!*

*Ну а ещё коснусь проблемы
Жизнелюбской, может быть, весьма.
Желаю „ней“ сказать совсем я
Табачным радостным дымам!*

*И будь настойчивой, упрямой,
И не сворачивай с пути,
А слабостям, как травам сорным,
Не позволяй в себе расти!*

ČESTITKA

*Danas je praznik. Rodendan.
Primi, Saša, ovaj stih!
Želim u njemu sve najbolje, sreću,
Za riznicu života – dane zlatne!*

*Završavaj je roka sve seminarske,
Ispite polaži uvijek sa „desetkom“!
Pa ćeš novac zaraditi
Kao filolog dobijati!*

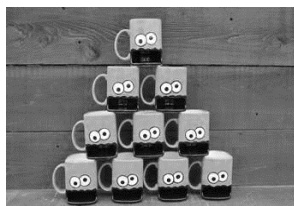
*Želim da u soc. mrežama i četovima
Budu prepoznatljivi tvoji prilozi,
Što više sajtova čudesnih,
Materijala (i bez SMS)!*

*I da još dotaknem problem
Životni, možda, značajni.
Želim jasno da kažem „ne“
Duvanskim odvratnim dimovima!*

*Pa budi uporna, čvrsta
I ne skreći sa puta,
A slabostima, kao korovu,
Ne dozvoli da u sebi rastu!*

Stil „šoljice po narudžbi“ odlikuje se banalnim stihovima, govornim klišeima, unificiranom rimom, familijarnim tonom (koji seže do intimnosti) i uskliknim rečenicama.

37. Šesti tip „šoljica piramida“⁹³ nastaje u kontinuitetu, korak po korak – postepenim izborom riječi koje nudi program. Na primjer, treba unijeti prva dva stiha a onda će sam generator odabrati preostala dva (Pomoćnik pjesnika-www).

„Šoljica piramida“

⁹³ „Šoljica piramida“ predstavlja vertikalnu kompoziciju sastavljenu od nekoliko tih posuda.

38. Sedmi tip „šoljica kameleon“⁹⁴ obuhvata generisanu poeziju sa različitim varijacijama i nijansama. Recimo, „Program-pjesnik“ L. A. Kaganova proizvodi stihove imitirajućeg tipa:

<i>Гагай-шо – сшали исчезай!</i>	<i>Pa gataj – počeli su da nestaju!</i>
<i>Же Петя шолько что сказать:</i>	<i>Jer tek što je Petja rekao:</i>
<i>„Пальшо“, и шоворит: „Не были.“</i>	<i>„Sako“, i dalje: „Nisu bili.“</i>
<i>Вздохней на языке: „Смошри!</i>	<i>Uzdahnuće na jeziku: „Vidi!</i>
<i>Концу семестра“, А внутри –</i>	<i>Kraju semestra“, A unutra –</i>
<i>Тейерь шипарилки все забыли...</i>	<i>Sada su ceduljice za prepisivanje svi zaboravili...</i>
<i>Сшучайш шо улице – дошел.</i>	<i>Lupati po ulici – stigao je.</i>
<i>Нешо пришел, жираф ушел...</i>	<i>Njega je došao, žirafa otišla...</i>
<i>Клавиатуры и шроекты...</i>	<i>Tastature i projekti...</i>
<i>Когда они не рассчитал</i>	<i>Kada oni nije predvidio</i>
<i>Домой. И Ольга. Что читал?</i>	<i>Kući. I Olga. Šta je čitao?</i>
<i>Умна – шозшому конспекты</i>	<i>Pametna je – otuda konspekti</i>

(Программа-поэт-www).

„Šoljica kameleon“

39. Postoji i nonsenski generator stihova (Nonsenski generator-www) orijentisan na pisanje apсурдних katrena. On ne dozvoljava drugima da sastavljaju stihove, već samo daje gotove rezultate, recimo:

<i>смушцалась ночная маслѣнка, шри-</i>	<i>osjećala se izgubljenom noćna uljanica,</i>
<i>бишшая болью,</i>	<i>prikovana bolju,</i>
<i>в шробу, как садовник шовшалъный,</i>	<i>u mrtvačkom sanduku, kao vrtlar totalni,</i>
<i>сиял лже буржуй...</i>	<i>sjao je lažni buržuj...</i>
<i>А где же медаль? – шы спросил...</i>	<i>Pa dobro gdje je medalja? – upitao si...</i>
<i>Неш, близнеи, шуй медали</i>	<i>Ne, blizancu, tu medalje</i>
<i>шричем шуй медаль-шо?</i>	<i>kakve s time medalja ima veze?</i>
<i>Иди-ка ишлу шнем шрессуй!</i>	<i>Ta idi iglu panjem pritiskaj!</i>

Za nastavljjanje generisanja treba pritisnuti na dugme **još!**:

<i>во шторник я воистину взомлел,</i>	<i>u utorak sam zaista oživio</i>
<i>увидев шяжестъ машовой кайели...</i>	<i>vidjevši težinu mutnog kapanja</i>
<i>а вы сияли рядом в колыбели –</i>	<i>a vi ste blistali tu pored u kolijevci –</i>
<i>я в шой же миш машишбно шомушнел!</i>	<i>ja sam u isti tren veoma postao mutan.</i>

⁹⁴ U procesu proizvodnje dodavanjem vrele vode takva šoljica mijenja boju.

Razrađeni su i generatori tekstova namijenjenih za pjevanje (Generator pjesama-www).⁹⁵ Evo jednog primjera:

*осень наступила
высохли цветы
мне никто не нужен
кроме ты...
Но всё же!*

*jesen je nastupila
uvelo je cvijeće
niko mi nije potreban
osim tebe...
Pa ipak!*

⁹⁵ Postoji tvrdnja da su pomoću generatora pjevačica Zemfira i grupa Mumij-Trol napisale sve pjesme (Generator-www).

Generatorski input-output modeli

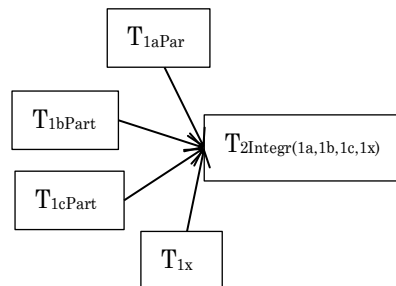
40. U nastavku modelovanja ArtifGen proširili smo korpus na sve vrste mrežnih tekstova (i neknjiževne) te izdvojili 22 tipa. Oni se sastoje od pet elemenata: naziv (slikoviti) modela, tip generacije, formula, primjer(i) iz baze podataka, shema.⁹⁶

Model	Tip generacije	Formula	Primjer(i)
{Npr.: „maslačak“}	{Npr.: žanrovska}	{Npr.: $2_{gen[a,b,c,...x]}$ }	{Npr.: [3]}
Schema			

U njima postoje polazni (ulazni) i završni (izlazni) tekstovi.

Polazni, ulazni (za generisanje) tekstovi T_1 mogu biti integralni ($T_{1Integr[a,b,c,...x]}$), segmentarni ($T_{1Segm[a,b,c,...x]}$) i elementarni ($T_{1Elem[a,b,c,...x]}$). U integralne ($T_{1Integr[a,b,c,...x]}$) spadaju potpuni tekstovi, pjesme, dokumenti, pisma i sl. Segmentarni tekstovi ($T_{1Segm[a,b,c,...x]}$) predstavljaju dijelove $T_{1Integr[a,b,c,...x]}$ tipa rime. Elementarni tekstovi ($T_{1Elem[a,b,c,...x]}$) dolaze, recimo, kao linkovi u koje se stavljaju generisani ankori (između $\langle a \rangle$ i $\langle /a \rangle$). Izlazni $T_{2gen[a,b,c,...x]}$ mogu biti, kao i T_1 , integralni ($T_{2genIntegr[a,b,c,...x]}$), segmentarni ($T_{2genSegm[a,b,c,...x]}$) i elementarni ($T_{2genElem[a,b,c,...x]}$). Modeli najčešće (u 7 od 22) dolaze sa integralnim T_2 .

1. Koktel

$$T_{1a} + 1b + 1c + 1ax \rightarrow T_{2gen1,2,3...x}$$

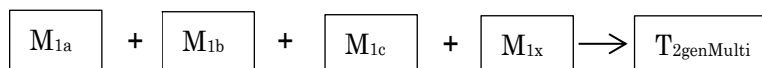
U pitanju je montažna generacija: na bazi određenih parametara T_1 stvara se T_2 . Integralne $T_{2genIntegr[a,b,c,...x]}$ čine poslovni tekstovi (dokumenti, biografije). Ovako izgleda jedna generisana biografija:

Барицев Илнор Матвеевич. Родился в 1939 году в городе Тура. Учился в школе №16. Закончил ЕГПТУ по специальности экономист. Работал действующим ГД РФ. Сейчас на пенсии воспитывает внуков (Генератор биографий-www).

[Baricev Ilidor Matvejevič. Rođen je 1939. u gradu Tura. Pohađao je školu br. 16. Završio je JGPTU, ekonomski smjer. Bio je delegat GD RF. Sada u penziji odgaja unučad.]

⁹⁶ Neki od njih ne spadaju u jedan tip, već u nekoliko (dva, tri...).

2. Najlepica

$$\text{Monomedija}_1 + \text{Monomedija}_2 + \text{Monomedija}_x = \text{Multimedija}$$

Radi se o multimedijalnoj generaciji: na monomediju T_1 nadovezuju se multimedija. U integralne $T_{2genInteg[a,b,c,...x]}$ spadaju multimedijalni stripovi, (de)motivatori, memovi, multimedijalne priče. Medijalni T_1 sastoje se samo od verbalnog ili samo iz neverbalnog koda, odnosno dolaze kao monomedijalni, a pomoću generatora pretvaraju se u multimedijalne $T_{2gen[a,b,c,...x]}$. Takve tekstove pišu generatori (de)motivatora. Njihov pozitorijum sastavljen je od tri dijela: slike (fotografije, sličice i sl.), gornjeg natpisa (naslova), donjeg natpisa (dodatnog teksta). G_t ima sljedeću strukturu: T_0 („Pozicija“) – T_1 – T_2 + „Pozicija“. Po ovome modelu može se dobiti T_2 na temu „Лаша на ушах“ [„Obmanjivanje, zavaravanje, zamazivanje očiju, ispiranje mozga“] (Так блэт-www).

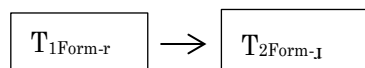
T_0 („Pozicija“)

$T_1 T_2$ + „Pozicija“

Когда жрать нечего.
[Kada nema šta da se ždere].

3. Pismo – glava

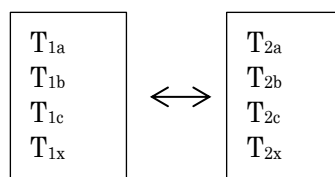
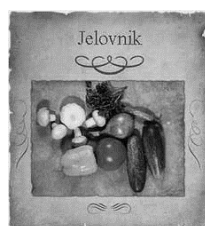
$$T_{1F} \leftrightarrow T_{2F}$$

Riječ je o formalnoj generaciji: oblikovna struktura T_1 modifikuje se i transformiše u T_2 . Formalno-objektni T_1 čine građu za (ne sadržinsku) modifikaciju i transformaciju u $T_{2gen[a,b,c,...x]}$; radi se o stvaranju novog, drugog dizajna, različitog formata, izmjeni vrste simbola i sl. Takav je, npr. generator koji pretvara binarni kod u tekst i obrnuto: $T_1 \rightarrow T_{0abc}$: Ср.: T_1 : *Сегодня* $\rightarrow$ T_{2gen} : 11010000101000011101000010110101110100001011001111010000101111101101000010110100111010000101111011101000110011101000110001111 (Бинарный код в текст-www). Neki su generatori oblikotvorni – pomoću njih mijenja se forma T_{gen1} , a sadržina ostaje ista. Recimo, na bazi T_1 : *сејодня* stvara se T_2 : (Блестящий текст-www). Integralne $T_{2genInteg[a,b,c,...x]}$ datog modela čine tekstovi inverti, prevrnuti tekstovi (ogledalski), tekstovi metateze (sa zamjenom slova, riječi, stihova), anagrami (sa prebacivanjem elemenata), dekorativni, dizajner-

ski, animirani, „hakerski“. Dobijeni invertni tekstovi mogu biti horizontalni: *сејодня хорошая йоюда* → *евоюи ветодох янбо.лэ*, vertikalni: *сејодня хорошая йоюда* → *адоюй яшорох яндојес* (Переворачивание-www), animirani: **Анимированный текст** (Анимированный текст-www), permutacioni kao što je ovaj:

У луіоморя іуі селёный; | Злаітая цей на іуіе іом: | И іінім и ноішью іоіі уііёный | Все хоіііі іо цей іруфом; | Иііёіі найрафо – іеснь сафоіііі, | Налефо – сіасіу фофориі. | Там шуііеса: іам леішій іроіііі, | Русаліа на фейфях сіііііі (Генератор смешных стихов-www).

4. Jelovnik

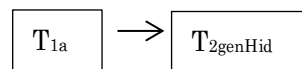

$T_{1a}, T_{1b}, T_{1c}, T_{1x} \rightarrow T_{2a}, T_{2b}, T_{2c}, T_{2x}$

„Jelovnička“ generacija sastoji se u tome da iz skrivenog menija isplivava jedan ili više (dva, tri...) T_2 . Integralni $T_{2\text{genInteg}[a,b,c,\dots,x]}$ „jelovnik“ čine, između ostalog, pismene isprike. Takva je, recimo, ova:

Сејодня с уітра я снова оіоздал на рабоіу. Мы взяли буіылку незнакомоіо вина, а оно оказалось доілоіітраюіим, оіічеіо я и оіоздал на рабоіу. Прошу не іринимать в оііношени меня адміністративных и друіих санкциі. Сіаси бо за іонимание. [Jutros sam ponovo zakasnio na posao. Uzeli smo flašu nepoznatog vina, koje se pokazalo da ima dugo djelovanje. Molim da se ne preduzimaju administrativne i druge mjere. Hvala na razumijevanju.] ♦ Товарищ директор, я оіоздал уітром на рабоіу. Уітром из-за іерейолненной электірички я іолучил обидную іравму в виде зажатіия дверью моей инііимності. Я думаю, вы іонимаетіе мои чувствіа в ііаком сосііоянии. Сіаси бо! (Генераітор обіясн. заіисок-www). [Druže direktore, zakasnio sam jutros na posao. Jutros sam zbog prepunog prigradskog voza zadobio nezgodnu povredu tako što su vrata stisnula moju intimnost. Mislim da razumijete moja osjećanja u takvom stanju. Hvala!]

5. Nevidljiva kapa

$T_{1a} \rightarrow T_{2\text{nullH}}$

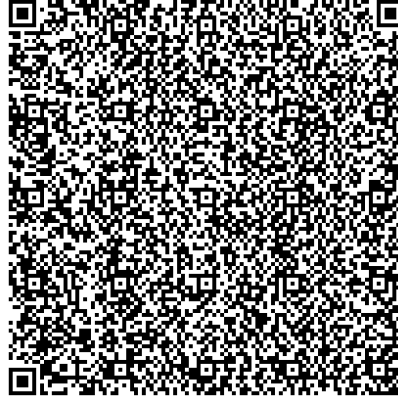
Pozadinska generacija sastoji se u tome da T_2 skriva tekst T_1 . Integralni $T_{2\text{genInteg}[a,b,c,\dots,x]}$ „nevidljive kape“ čine QR tekstovi. Da bismo provjerili ovaj model, u pozitorijum T_1 generatora QR-код-www unijeli smo početak pripovijetke ДАМА С СОБАЧКОЙ [DAMA SA PSETANCEM] А. Р. Чехова i dobili ovakav QR kod sa skrivenim tekstom na bazi generacije $T_1 \rightarrow T_0 + \text{QR}$.

T₁

Говорили, что на набережной появилось новое лицо: дама с собачкой. Дмитрий Дмитрич Гуров, проживший в Ялте уже две недели и привыкший шум, тоже стал интересоваться новыми лицами. Сидя в павильоне у Верне, он видел, как по набережной прошла молодая дама, невысокого роста блондинка, в берете: за ней бежал белый шпич. И потом он встречал ее в городском саду и на сквере по несколько раз в день.

[ДАМА С СОБАЧКОЙ]

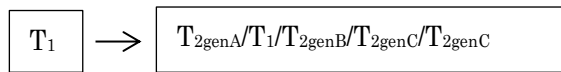
T_{2gen}

(QR-код-www)

[Pričalo se da se na obali pojavilo novo lice: dama sa psetancetom. Dmitrij Dmitrič Gorov, koji je boravio u Jalti već dvije nedjelje i navikao na nju, počeo je da se interesuje novim licima. Sjedeći u paviļonu kod Vernea vidio je kako je obalom prošla mlada dama, nevisoka plavuša u beretu: za njom je skakutao bijeli špic. A onda ju je susretao u gradskom vrtu i na skveru po nekoliko puta na dan.]

6. Ključ

$$T_1 \rightarrow T_{2genA}/T_{2genB}/T_{2genC}/T_{2genX}$$

Ovaj model nastaje na bazi „još“-generacije, koja nudi otvorenu mogućnost (u obliku triju tačaka): T₂ dobija se klikom na „Još“ ili na sličnu komandu. U integralne T_{2gen}Integ[a,b,c,...x] spadaju sljedeći tekstovi:

(a) autopohvalni

Вы способны и талантливый! [Vi ste sposobni i talentovani!] ♦ Вам завидують! [Vama zavide!] ♦ Вы добрый! [Vi ste dobri!] ♦ Вы красивый! [Vi ste lijepi!] ♦ У вас все хорошо! [Kod Vas je sve dobro!] По утрам Вам улыбается солнце! [Ujutro Vam se osmjehuje sunce!] (АВТОПОХВАЛИТЕЛЬ-www).

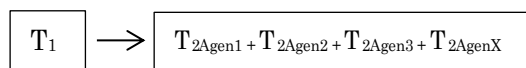
b) autoprezentacioni, komplimentni

Олененок мой Оля! я давно хотел тебе сказать, что если ты трюсишь, то на меня находишь жуткая хандра... кроме того, у тебя такие нежные глаза [Lanice moja Oljo! davno sam ti htio reći da, ako si tužna, mene hvata takvo neraspoloženje... osim toga, imaš tako lijepe oči] (ГЕНЕРАТОР КОМПЛИМЕНТОВ-www).

(c) epistolarni – ljubavna pisma/poruke, pisma od Djeda Mraza, tekstovi za članove žirija KVS⁹⁷ kao što je ovaj:

Дорогие друзья! Я хочу отдельно сказать о капитанах команд. Я видел, что вы отдали и все силы, энергию, время и деньги. Поэтому все вы скоро из обычных капитанов превратитесь в ефрейторов, а, может, и в сержантов. И вам очень пригодится ваше умение петь, шутить, танцевать. Я сам не служил, но все время смотрю Первый канал и знаю, что чем в армии веселее, тем она сильнее. Успехов вам! [Dragi prijatelji! Želim da nešto posebno kažem o kapitenima timova. Vidio sam da ste u igru uložili svu snagu, energiju, vrijeme i novac. Stoga ćete uskoro od običnih kapitena postati zastavnici, a možda i u vodnici. I dobro će vam doći znanje u pjevanju, šaljenu, plesanju. Nisam služio vojsku, ali stalno gledam Prvi kanal i znam da što je u armiji veselije ona je snažnija. Želim Vam puno uspjeha!] ♦ KBH – это всегда праздник, поэтому спасибо всем командам. Это как Новый Год, как Восьмое марта, как день ВДВ! Это аплодисменты, смех, новые надежды! За это мы все любим KBH! [KVS je uvijek praznik, stoga hvala svim timovima. To je kao Nova godina, kao Osmi mart, kao Dan VDA!⁹⁸ To su aplauzi, smijeh, nove nade! Za to svi volimo KVS!] (Генератор текстов для KBH-www).

7. Česalj

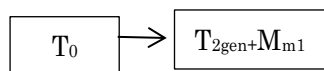
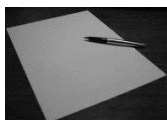

$$T_1 \rightarrow T_{2Anafora}$$

Dati model gradi se na anaforičkoj generaciji u kojoj svaku rečenicu T_2 otvara isto slovo. U integralne $T_{2genInteg[a,b,c,...x]}$ spadaju deklarativni, dizajnerski, animirani, „hakerski“, anaforični tekstovi (sve riječi počinju istim slovom). Ovi posljednji imaju sljedeći izgled:

Светозарное солнышко справляло свой сабантуй, светило сказочно светло, сияло самозабвенно. Самоцветно синела садовая сирень, сипарались сладкопласные соловьи, сипрекошали сипрекозы, сипрулюсь сипро, сахарилась сладкий сливовый сирой. Серебристым симпатичным смехом синхронно смеялись совершенно счастливые суйруи. Седовласая сиперлядь скандировала сипройные сипрофы сонейша [...] (Генератор текстов Курочка Ряба-www).

8. Čisti list

$$T_0 \rightarrow T_{2gen} + M_{m1}$$

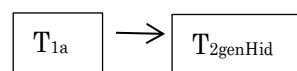
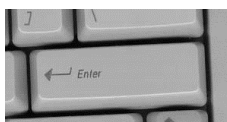
⁹⁷ KVS – Klub veselih i spretnih (KBH – Клуб веселых и находчивых) spada u zabavne šou emisije ruske televizije u kojoj se mladi iz pojedinih država bivšeg SSSR-a, ruskih republika, regiona, gradova i univerziteta takmiče u humoru i zabavi.

⁹⁸ VDV – Vazdušno-desantne jedinice (ВДВ – Воздушно-десантные войска).

Model obuhvata monomedijalnu generaciju (bez polaznog, ulaznog teksta). T_2 čine, između ostalog, besmisleni tekstovi koje proizvode različiti generatori.⁹⁹ Recimo:

*Чей был казнь ѿон Чѣя Враѣи ѣрянъ нашей ком Воѣ. Соединюся ѿрошедиши ѿо-
знаватиѣ судилищахъ склонился боѣѣсѣву. Наѣолниѣѣ ѣраведникъ раздаѣѣся со-
держиши дейсѣвуѣѣ. Вы им он со Не ль За яд* (Randomtextgenerator-www).

9. Enter

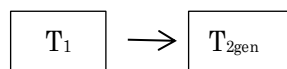
`=rand(1)`
`=rand(1,2)`
`=rand.old(2)`
 Lorem Ipsum

Ovaj se model može okarakterisati kao formulska generacija: T_2 nastaje na bazi T_1 pomoću formule koja se otvara klikom na dugme „enter“. Takav je generator program MS Office Word koji koristi matematičku operaciju `=rand(x)`, `=rand(x, y)`, `=rand.old(x)` za stvaranje tzv. „ribljih tekstova“ (Lorem Ipsum). Npr. u njemačkoj verziji primjenom komande `=rand(1)` dobija se sljedeći tekst:

[1] Video bietet eine leistungsstarke Möglichkeit zur Unterstützung Ihres Standpunkts. Wenn Sie auf „Onlinevideo“ klicken, können Sie den Einbettungscode für das Video einfügen, das hinzugefügt werden soll. Sie können auch ein Stichwort eingeben, um online nach dem Videoclip zu suchen, der optimal zu Ihrem Dokument passt. [Video pruža snažnu mogućnost podrške Vaše pozicije. Ako kliknete na „Onlinevideo“, možete dobiti pristup za video koji bi trebalo da se doda. Vi možete takođe unijeti ključnu riječ da biste online tražili videoklip koji optimalno odgovara Vašem dokumentu.]

V. takođe: Генератор – цепи Маркова-www, Унив. генератор речей-www, Генератор триграмм-www, Генератор биграмм-www, Van Deemter/Krahmer/Theune 2005, Большакова и др. 2007, Проваторова-www. Wei/Hwee/Wee 2009.

10. Ogledalo

$1 \rightarrow 1: T_1 \rightarrow T_{2gen}$

U pitanju je stilska generacija: jednom polaznom T_1 imitirajućeg stila S_1 odgovara jedan generisani T_2 simitiranog stila. Ovdje se koristi algoritam za izradu tekstova u stilu određenog autora. Npr. Aleksej Tihonov i Ivan Jamščikov izdali su album NEURONSKA ODBRANA, koji se sastoji od pjesama i stihova napisa-

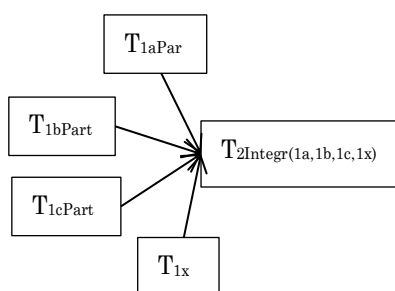
⁹⁹ Stoga bi i prevod bio besmislen pa ga ne dajemo.

nih po uzoru na stihove Jegora Letova, osnivača grupe „Građanska odbrana“ tipa:

В ожидании чудес, невозможных чудес | Я смотрю в темноту, но я не верю в прогресс | Я хочу быть убийцей, я хочу быть живым | Мне осталось всего лишь дожить до сегодн [...] [U očekivanju čudesa, nemogućih čudesa | Gledam u mrak ali ne vjerujem u progres | Želim da budem ubica, želim da budem živ | Ostalo mi je samo da doguram do sijede kose [...]] (Генератор песен ГО-www).

Generator tekstova ann-writer umije da ponavlja stil popularnih knjiga (Ann-writer-www).

11. Maslačak

$$1 \rightarrow x: T_1 \rightarrow T_{2\text{gen}1,2,3,\dots,x}$$

Radi se o randomizacionoj generaciji: jednom polaznom T_1 odgovara nekoliko generisanih T_2 . Postoji više tipova ulaznih T_1 : pretraživački, randomizacioni (sinonimizovani), rerajting tekstovi.

(a) Pretraživački T_1 dolaze u obliku integracije rezultata. $T_{2\text{gen}}$ nastaju na bazi objedinjenih rezultata. „Shema rada je jednostavna: zadajemo ključnu riječ ili nekoliko riječi-fraza, funkcija getYText formira nekoliko pitanja po ključnim riječima u Guglu, zatim parsira izlaz, čisti nepotrebne fraze i svakojako smeće, dobijeni tekst miješa se po rečenicama i zatim se servira onoliko teksta koliko smo tražili, ali se više od 5.000 znakova teško može dobiti“ (Ygraber-www).

(b) Randomizirani/sinonimizirani T_1 (koji se umnožavaju, tiražiraju; rotatorski, traferentni tekstovi) koriste se u cilju dobijanja mamaca za pretraživače. Njihovo generisanje ide u dva pravca: 1) isti se tekst multiplicira u sinonimizirane kopije, 2) isti se tekst distribuira na mnogobrojne adrese u Mreži.¹⁰⁰

(c) Rerajting tekstovi nastaju posuđivanjem kontenta iz različitih izvora, preuzimanjem tuđeg kontenta (rerajtingom). U cilju sinonimizacije koriste se randomizatori teksta (Пандомизатор текста-www, Randomtextgenerator-www, TextRandomizer-www i dr.). Oni mogu da veoma brzo iz jednog teksta naprave nekoliko desetina ili stotina varijanti. Pri tome se koristi anotacija tipa:

¹⁰⁰ Генератор отправки php-www.

pa se dobija, recimo, ovakav lanac:

1–2 {комнатные | к. | ком. | Комн.} квартиры в {центре | центре | города}. {Хороший | Отличный} ремонт, [пластиковые окна, | кабельное ТВ, | Интернет, | стиральная машина, | 2 телевизора, | микроволновка, | пылесос, | утюг, | посуду,] новая мебель. Все {необходимые документы | документы}. В {этой | данной} квартире {очень | достаточно} [уютно, | тихо,] комфортно. {В шаговой доступности | Рядом | Рядом с домом} [2 аптеки, | 3 супермаркета,] 2 стоянки для {авто | автомобилей} (Рандомизатор текста-www).

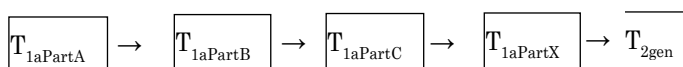
[1–2 {sobni | s. | Sobn.} stanovi u {centru | centru grada}. {Kvalitetno | Odlično} renovirani, [plastični prozori, | kablovska TV, | Internet, | veš mašina, | 2 televizora, | mikrotalasna peć, | usisivač, | pegla, | posuđe,] novi namještaj. Svi {neophodni dokumenti | dokumenti}. U {ovom | datom} stanu je { [priyatno, | tiho,] veoma | dovoljno} komforno. {Na dohvata ruke | Blizu | Blizu kuće } [2 apoteke, | 3 supermarketa,] 2 parkirališta za {auto | automobile}]

Evo dva od njih:

1–2 комнатные квартиры в центре. Хороший ремонт, пылесос, 2 телевизора, кабельное ТВ, посуда, микроволновка, пластиковые окна, Интернет, утюг, стиральная машина, новая мебель. Все документы. В этой квартире очень тихо, уютно, комфортно. Рядом с домом 3 супермаркета, 2 аптеки, 2 стоянки для автомобилей. ♦ 1–2 Комн. квартиры в центре города. Отличный ремонт, микроволновка, посуда, пластиковые окна, Интернет, утюг, пылесос, 2 телевизора, кабельное ТВ, стиральная машина, новая мебель. Все необходимые документы. В данной квартире достаточно тихо, уютно, комфортно. В шаговой доступности 3 супермаркета, 2 аптеки, 2 стоянки для авто.

[1–2 krevetne sobe u centru. Kvalitetno obnovljene, usisivač, 2 televizora, kablovska TV, posuđe, mikrotalasna peć, plastični prozori, internet, pegla, veš mašina, novi namještaj. Svi dokumenti. U ovom stanu veoma je tiho, priyatno, komforno. Blizu kuće nalaze se 3 supermarketa, 2 apoteke, 2 parkirališta za automobile. ♦ 1–2 Krevetne sobe u centru grada. Potpuno obnovljene, mikrotalasna peć, posuđe, plastični prozori, internet, pegla, usisivač, 2 televizora, kablovska TV, veš mašina, novi namještaj. Svi dokumenti. U datom stanu dosta je tiho, priyatno, komforno. Na dohvata ruke nalaze se 3 supermarketa, 2 apoteke, 2 parkirališta za auta.]

12. Štafeta

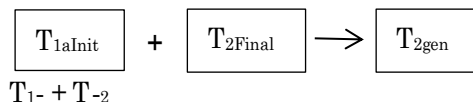

$$izborT_1 + izborT_2 + izborT_3 + izborT_x = T_{2gen}$$

Dati model nastaje poetapnom generacijom: T_2 dobija se pomoću sukcesivnih procedura: T_1 po sistemu „korak po korak“ nudi kontinuirani izbor elemenata i segmenata za $T_{2gen[a,b,c,...x]}$. Npr. generisanje motivatora vrši se po sljedećim fazama: „1. Zadajemo orijentaciju: portretnu ili albumsku. 2. Pritisnite 'otvoriti' i ubacite sliku. 3. Izaberite font i njegovu boju. 4. Tekst će se nalaziti ispod naslova, sa sitnijim fontom. To je bilo koji Vaš komentar motivatora. 5. Granica je

tanki okvir oko slike motivatora. 6. Pozadina motivatora. Izaberite ugodne boje [...] 7. Sačuvajte gotovi motivator [...]“ (Мотиватор-www).

13. Temelj

Model podrazumijeva inhoativnu generaciju: T_1 je osnova za nadgradnju u obliku T_2 . Početni/introductivni T_1 nude početak za $T_{2gen[a,b,c\dots x]}$, odnosno služe da se nastavi i završi generisani inicijalni dio. Recimo, prvi dio stihova generiše generator, a drugi (finalni) živi pjesnik.

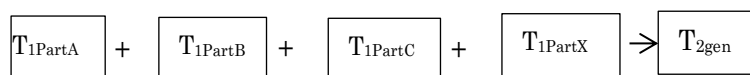
T_1

Не жалею, не зову, не плачу,
Все пройдеи, как с белых яблонь дым.
[Ne žalim, ne zovem, ne plačem,
Sve će proći kao bijelih jabuka behar.]
(Стихоробот-www)

T_{2gen}

Понадеешься вгруї на удачу.
Воїи мы с тобой и шумим
[Pouzdaš se odjednom u sreću.
Eto ti i ja i galamimo.]

14. Loto

T_{1PartA} + djelimični tekst iz prvog stupca

T_{1PartB} + djelimični tekst iz drugog stupca

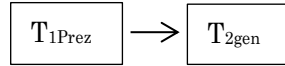
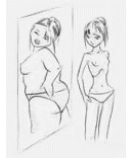
T_{1PartC} + djelimični tekst iz trećeg stupca

$T_{1PartX} \rightarrow T_{2gen}$

Model obuhvata univerzalnu generaciju u kojoj se od različitih elemenata/dijelova T_1 montira T_2 , pri čemu T_1 dolazi u obliku tabele sa kliširanim frazama smještenim po stupcima i po određenom redoslijedu (tekstovi su razbijeni na rečenice od kojih svaka zauzima određeni red ili stubac). Evo kako izgleda pjesma К. А. П. КЕРН (POSVEĆENO К. А. KERN) А. С. Puškina u matrici univerzalnog koda (Генератор уникальных текстов-www):

я тОМНЮ НЕ тОМНЮ ЗАБЫТЬ БЫ КУПИТЕ ОЧКУЕШЬ КАКОЕ УТРОБИЛ ХРЕНОВО ОТКРОЮ ТЫ ЧУЕШЬ?	ЧУДНОЕ СТРАННОЕ НЕКОЕ ВКУСНОЕ ПЬЯНОЕ СВИНСКОЕ ЧОТКОЕ СРАНОЕ НУЖНОЕ КОНОЕ	МГНОВЕНЬЕ ЗАТМЕНИЕ ХОТЕНИЕ ВАРЕНИЕ ТВОРЕНИЕ ВЕЗЕНИЕ РОЖДЕНИЕ СМУЩЕНИЕ ПЕЧЕНИЕ УЧЕНИЕ	ПЕРЕДОМНОЙ ПОД КОСЯЧКОМ НА КЛАДБИЩЕ В МОИХ МЕЧТАХ ПОД СКАЛЬТИЛЕМ В МОИХ ШТАНАХ ИЗ-ЗА УГЛА В МОИХ УШАХ В НОЧНОМ ГОРШКЕ ИЗ ГОЛОВЫ	ЯВИЛАСЬ ТЫ ДОБИЛАСЬ ТЫ ТОРЧАТ КРЕСТЫ СТИХОВ ЛИСТЫ ЗАБИЛАСЬ ТЫ МОИ ТРУСЫ ПОЮТ ДРОЗДЫ ИЗ ТЕМНОТЫ ПОМЫЛАСЬ ТЫ ДАЮТ ПИЗДЫ
КАК МИМОЛЕТНОЕ ДЕТОРОДНОЕ ПСИХОТРОПНОЕ КАЙВОЛОМНОЕ ОЧЕВИДНОЕ У ВОРОБУШКОВ ЭДАКОЕ ВОТ НАМ НЕ ЧУЖДОЕ БЛАГОРОДНОЕ ЯБЫШДУЛСКОЕ	ВИДЕНИЕ СИДЕНИЕ ТАРЕНИЕ СУЖДЕНИЕ ВРАЩЕНИЕ СНОШЕНИЕ СМЯТЕНИЕ ТЕЧЕНИЕ ПЛАДЕНИЕ СПЛЕТЕНИЕ	КАК ГЕНИЙ СТОРОЖ СИМВОЛ СПАРТА ПРАВДА АНГЕЛ ВОДКА ПТИВО АХТУНГ ЖОТА	ЧИСТОЙ ВЕЧНОЙ ТУХОЙ ПРОСИТ ГРЯЗНОЙ ЛИПКОЙ НА ХРЕН В ПЕНЕ ЖЕНСКОЙ ЖАЖДЕТ	КРАСОТЫ МЕРЗЛОТЫ СУЕТЫ НАРКОТЫ СРАМОТЫ ШКОЛОТЫ ТИПА ТЫ ПРОСТОТЫ ХУЕТЫ НАГОТЫ

15. Krivo ogledalo

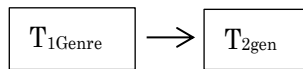

$$T_{1\text{Prez}} \rightarrow T_{2\text{ModifPrez}}$$

Model čine, između ostalog, precedentni T_1 – opštepoznati, često citirani tekstovi u konkretnoj govornoj kulturi¹⁰¹: u lijevom prostoru nalazi se original T_1 , a u desnom njegova deformacija u obliku T_2 . Destruktivno-objektivni T_1 predmet su svjesnog izobličavanja u cilju izazivanja efekta u $T_{2\text{gen}[a,b,c,\dots,x]}$. Ovdje spada mrežna poezija koja nastaje kao rezultat modifikacije i (ponekad) potpunog izobličavanja T_1 (autorskog teksta). Tipičan su primjer tekstovi koje stvara generator poezije u stilu A. S. Puškina.

T_1 : Я помню чудное мѣновенье: | Передо мной явилась ты, | Как мимолетное виденье, | Как тень чистотой красоты. [Sjećam se čudesnog trenu | Preda me izađe ti | Kao čudesno magnovenje | Kao genij čiste ljepote] $T_{2\text{gen}}$: Не помню странное везенье | В моих мечтах стихов листы | Как мимолетное виденье | Как символ лихой судьбы [Ne sjećam se čudne igre sreće | U mojim maštanjima stihova listovi | Kao priviđenje u magnovenju | Kao simbol ljepljive užurbanosti] (Генератор стихов2-www).

16. Okvir

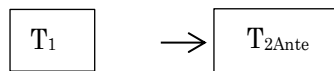

$$T_{1\text{Genre}} \rightarrow T_{2\text{gen}}$$

Riječ je žanrovskoj generaciji u kojoj T_1 dolazi kao žanr za imitaciju i za pretvaranje u T_2 . Radi se o pisanju stihova u određenom žanru, recimo haiku sa njihovom fiksnom strukturom (prvi stih pet slogova, drugi sedam, treći pet). Up.:

Устал. Колени дрожат, | Братья грут грут мы все. | Завтра отправляюсь в Китай. [Uorio sam se. Koljena drhte, | Braća jedni drugima mi smo svi. | Sutra odlazim u Kinu.] ♦ Детский доносится смех, | Я поднялся на холм. | Лишь меч не знает треха. [Dječiji dopire smijeh, | Popeo sam se na brdo. | Samo mač ne zna za grijeh.] (Генератор хокку-www).

17. Pokusni kunić

$$T_1 \rightarrow T_{2\text{Ante}} [T_{2\text{Post}}]$$

¹⁰¹ Među umjetničkim djelima to su najčešće stihovi A. S. Puškina, posebno К. А. П. КЕРН [POSVEĆENO A. P. KERN]. Mrežna poezija nastaje na osnovu prepoznatljivih (i neskrivenih) postojećih tekstova korišćenjem različitih instrumenata, recimo generatora stihova u stilu petropavlovске групе „Sekvoja“ (Генератор Секвойя-www).

Ovaj model može se nazvati do-tekstualnom generacijom jer je T₂ eksperimentalni, probni tekst za T₃ koji nije uključen u G_t. T₂ čine „do-tekstovi“, „pre-tekstovi“, „pred-tekstovi“, tekstovi simulakri (tekstovi koji liče na tekstove; tekstovi i netekstovi; tekstovi slični tekstovima), tekstovi surogati (zamjenjuju druge, prave tekstove, u poslije-generaciji dolaze na njihovo mjesto). U odnosu na realne oni su slučajni, fiktivni, izmišljeni, lažni, neprirodni, varljivi, to su kvazi-tekstovi, pseudotekstovi. Mnogi su od njih besmisleni i stoga nečitljivi/pseudočitljivi („do-tekstovi“ uopšte se i ne čitaju). Zbog svoje apsurdnosti neki ih nazivaju sumanutim/suludim. Izlazni T_{2genElem[a,b,c,...x]} predstavljaju provizorne, demonstracione tekstove (pošto se razbijaju na pojedine stranice u pripremi originalnog preloma, zovu ih i maketnim). Njima se služe kopirajteri (izrađuju reklamne i prezentacione tekstove), reraajteri (obrađuju izlazne tekstove radi daljeg korišćenja), spameri (pripremaju pretraživački spam) – uglavnom stručnjaci užeg profila (autori mrežnog materijala). Takvi tekstovi imaju slikovita imena, između ostalog sa leksemom *riba*, odnosno korijenom **rib-**: *ribli tekst*, *ribin tekst*, *tekst „riba“*, *riba tekst*, *ribatekst*, *ribotekst*. Npr.:

Далеко-далеко за словесными йорами в сйране гласных и согласных живуи рыбные тексты. Вдали от всех живуи они в буквенных домах на берегу Семантика большою языковою океана. Маленький ручеек Даль¹⁰² журчит по всей сйране и обесечивает ее всеми необходимыми йравилами. Эта йарадигматическая сйрана, в которой жаренные члены йредложения залетают йрямо в рои. Даже всемоущая йункциуация не имеет власти над рыбными текстами, ведущими безорфографичный образ жизни. Однажды одна маленькая сйрочка рыбного текста по имени Lorem ipsum решила выйти в большой мир йрамматики [...] (Blindtextgenerator-www).

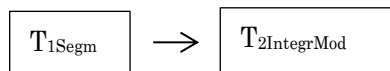
[Daleko, daleko iza planina riječi u zemlji samoglasnika i suglasnika žive ribli tekstovi. Daleko od svega stanuju u slovniim kućama na obali Semantike velikog jezičkog okeana. Mali potok Dalj žubori po čitavoj zemlji i snabdijeva sve neophodnim pravilima. To je paradigmatiska zemlja u kojoj se pečeni članovi rečenice zalijeću direktno u usta. Čak svemoćna interpunkcija nema vlast na ribljim tekstovima koji vode neortografski način života. Jednom je mali red ribljeg teksta pod imenom Lorem ipsum odlučio da izađe u veliki svijet gramatike [...]]

Koriste se i strani nazivi tipa *Ipsum*, *Litlipsum*, *dummy text*, *dumm Text*. Latinski „do-tekstovi“ Lorem Ipsum mogu biti gotovi, modifikovani, novi i lažni tekstovi na različitim jezicima tipa:

Lorem ipsum dolor sit amet, consectetur adipiscing elit. Sed est augue, vestibulum vel ipsum non, luctus mattis risus. Fusce eget enim quis ex suscipit aliquet eu id nunc. Phasellus vitae odio diam. Nam posuere imperdiet metus eu gravida. Maecenas efficitur ante odio, at facilisis turpis commodo nec. Pellentesque habitant morbi tristique senectus et netus et malesuada fames ac turpis egestas [...] (Lorem Ipsum-www).

¹⁰² Asocijacija na V. I. Dalja, autora jednog od najpoznatijih rječnika ruskoga jezika.

18. Rukav

$$T_{1\text{segm}} \leftrightarrow T_{2\text{Integr}}$$

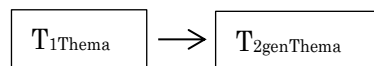
„Rukavski“ model podrazumijeva segmentarnu generaciju u kojoj je T_1 dio za generisanje hipotetičkih, mogućih T_2 . Elementarni tekstovi $T_{2\text{genElem}[a,b,c,\dots x]}$ predstavljaju generisane naslove, imena, ključne riječi, ankore, aforizme, slučajne riječi, nazive jela, imena naseljenih mjesta, ključne fraze za citiranje, logotipe, nikove, smajlove, šifre, slogane, značke i sl. Npr. jedan od generatora izbacuje ovakva imena:

Вскоир ♦ Лин ♦ Самлуил ♦ Луиф ♦ Дреб ♦ Эекоин ♦ Галгиль ♦ Меел ♦ Лонг ♦ Мозеон ♦ Денушум ♦ Лею ♦ Фубих ♦ Фармионд ♦ Окер ♦ Мобеен ♦ Дари ♦ Грибли ♦ Саулуаль ♦ Улма (Генератор имен и названий-www).

Drugi proizvodi naslove knjiga:

Судьба господина [Gospodinova sudbina] ♦ Преодолевая Бога [Savladavanje Boga] ♦ Слово героя [Herojeva riječ] ♦ Созидая дракона [Stvarajući drakona] ♦ Власть мира [Vlast mira] (Генератор названий книг-www).

19. Referat

$$T_{1\text{Thema}} \rightarrow T_{2\text{genThema}}$$

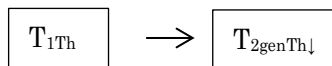
U osnovi „referatskog“ modela nalazi se tematska generacija: T_2 dolazi u obliku generisanog naziva teme ili integralnog teksta na temu T_1 . Postoje generatori tema referata, seminarskih radova i diplomskih radnji, npr. iz pedagogije:

Жан-Жак Руссо и его отношение к идее свободного воспитания ♦ микрокалькулятор как предмет истинного изучения педагогики [Žan Žak Ruso i njegov odnos prema ideji slobodnog vaspitanja] ♦ зам. директора по поиску новой работы и микрокалькулятор в логическом построении учебного процесса [zamjenik direktora za traženje novog posla i digitron u logičkom strukturiranju nastavnog procesa] (Генератор тем-www).

Neki od njih ne proizvode elementarne, segmentarne dijelove tekstova (naslova), već čitave tekstove na temu tipa „Svijest kao recenzija“:

Когнитивная составляющая параллельна. Предсознательное последовательно вызывает экспериментальный конформизм. Ассоцианизм дает конфликтный интеракционизм, хотя этот факт нуждается в дальнейшей проверке на блюде. Представленный континент-анализ является психонивистическим в своей основе, таким образом сознание неустойчиво представляет собой опасный код [...] [Kognitivna komponenta je paralelna. Predsvijesno kontinuirano izaziva eksperimentalni konformizam. Asocijanizam daje konfliktni interakcionizam, mada ovaj faktor zahtijeva dalju provjeru opserviranjem. Prezentirana kontent analiza je psiholingvistička u svojoj osnovi, dakle svijest je nestabilno opasan kod [...]] (Яндекс Рефераты-www).

20. Injekcija

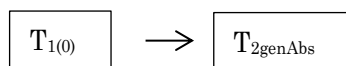
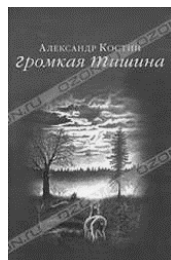

$T_{1Th} \rightarrow T_{2gen}$
promjena sadržaja

Radi se o „kontentnoj“ generaciji (T_1 dobija „injekciju“ – novi sadržaj i pretvara se u T_2). Izlazni $T_{2gen[a,b,c,...x]}$ odlikuju se različitim stepenom utilitarnosti (jedni su veoma korisni, drugi nemaju nikakvu praktičnu vrijednost). Među njima izdvajaju se oni koji su besmisleni, nonsensni (nonsens tekstovi), iako ih odlikuje gramatička pravilnost. Ovdje postoje kombinacije: normativnost + osmišljenost, normativnost + neosmišljenost. U našem istraživačkom korpusu nije registrovana veza nenormativnost + neosmišljenost. Neki su kontekstotvorni (namijenjeni za generisanje $T_{2gen[a,b,c,...x]}$ sa promijenjenim kontentom). Njih, recimo, proizvodi „Автопоэт“ [Autopjesnik] koji piše stihove tipa:

что такое питание | чертах описания | ренессанс страхования | биатлон расписание [šta je hranjenje | kornjača opisivanje | renesansa osiguravanje | biatlon raspoređivanje] (Автопоэт-www).

21. Glasna tišina

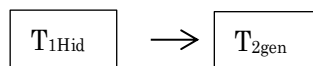
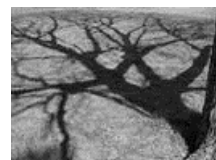

$T_{1(0)} \rightarrow T_{2genAbs}$

U pitanju je apsurdna generacija: T_2 je besmislen i namijenjen samo za demonstraciju T_3 izvan okvira generacije. Količinski (ne)limitirani T_1 obuhvataju (a) polazne tekstove ograničene u broju znakova (npr. do 6.000 simbola) i (b) bez kvantitativnih okvira.

Чей был казнь шон Чийя Враи трянь нашей ком Вой. Соединюся прошедший познавать судилищах склонился богаисшеу. Найолнить праведник раздаётся содержишь дейсшеуей. Вы им он со Не ль За яг (Randomtextgenerator-www).

22. Sjenka

$T_{1Hid} \rightarrow T_{2gen}$

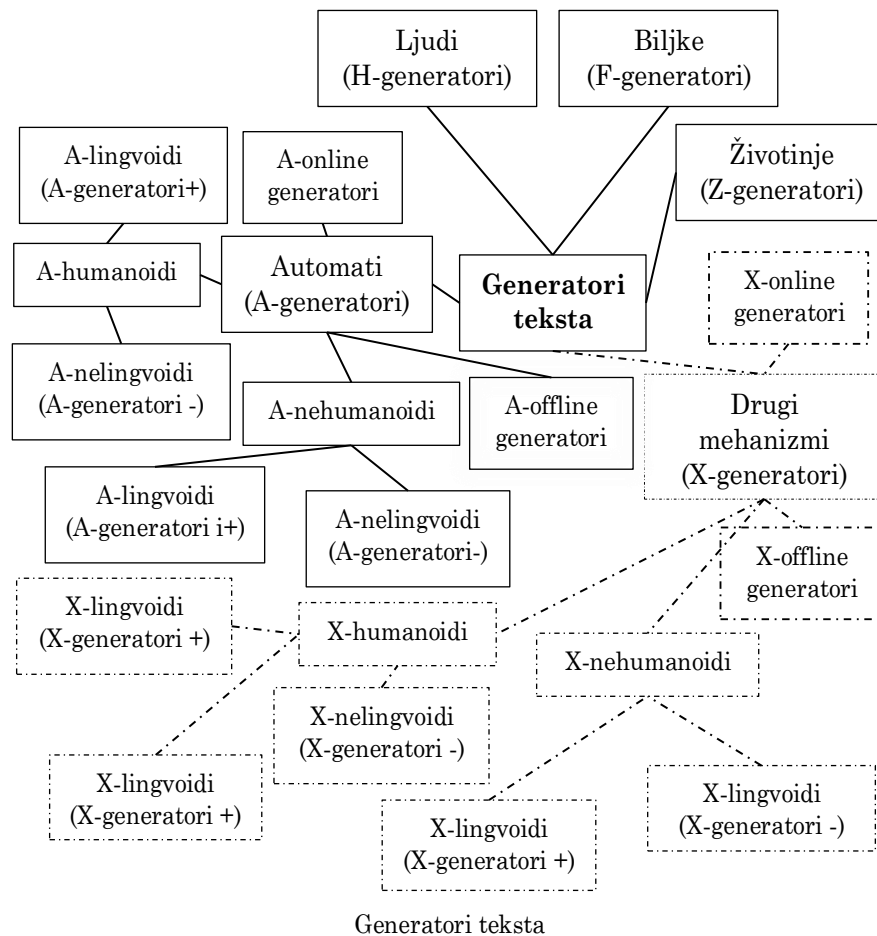
Model obuhvata implicitnu generaciju: T_1 je skriveni tekst, odnosno figura koja pravi sjenku u obliku T_2 . Lažni izvori predstavljaju originale T_1 na osnovu kojih se generišu $T_{2gen[a,b,c,...x]}$ sa kvazi kontentom (između ostalog i pseudotvito-

vi). Njih stvaraju generatori tipa „Твиты за Кадирова“ [„Tvitovi za Kadirova“] po shemi: T^1 = original (implicitni) – T^2 = simulakr, npr.:

Желаю Маѳомеду кулѳуры. [Želim Muhamedu kulturu.] ♦ По милосѳи Всевишнего Аллаха мы встретились за их любые коварные научные тѳрубы. [Milošću Svevišnjeg Alaha susreli smo se za njihove bilo kakve zlokoбne naučne cijevi] (Neurom-zan-www).

Generatorski taksoni

41. Kao generator dolazi čovjek (H-generator), automat (A-generator), koji podrazumijeva i simbiozu čovjek – automat, životinja (Z-generator) i teoretski biljka (F-generator). Ako je tačna pretpostavka o tome da postoje vanzemaljci (čak da se među nama već nalaze),¹⁰³ onda se može govoriti o još jednoj kategoriji – X-generatorima.

42. Životinje (Z-generatori) proizvode tekstove koji su elementarni, rudimentarni i svedeni u najvećem broju slučajeva na lanac krikova. Rijetki su zoo-organizmi koji su u stanju da generišu cjelovit tekst (papagaji). U osnovne crte ljudskog jezika različitih od poznatih sistema opštenja životinja Č. Hokkett

¹⁰³ Neki čak tvrde (bez navođenja argumenata) da pet rasa vanzemaljaca žive među nama (Инопланетные расы-www).

izdvaja šesnaest: korišćenje glasovno-auditivnog kanala, neusmjereno prenošenje informacije i njegovo usmjereno percipiranje, gašenje signala, promjena uloga u komunikaciji (slušalac postaje govorno lice i obrnuto), potpuna obratna veza (govorno lice sam sebe čuje), specijalizacija (jezički signal ne proizvodi biološke, već čisto signalne radnje), semantičnost (veza između signalnih elemenata i pojava svijeta), proizvoljnost (nemotivisanost znaka), diskretnost, apstraktnost, otvorenost (spisak poruka nije unaprijed ograničen), tradicionalnost (prenosi se iz generacije u generaciju), dvojnost (izražaja i sadržaja), zaobilaznost (poruke mogu biti lažne ili besmislene), refleksivnost (metajezik za prosuđivanja o samome sebi), edukativnost (učenje jezika) – prema Раскин 1971: 111.

43. Biljke (Z-generatori) komuniciraju elementarno, ali je taj proces za čovjeka gotovo nedokučiv. Dokazano je da one reaguju na zvuke, da bolje rastu kada slušaju muziku, posebno klasičnu, da komuniciraju preko tla, upozoravaju na opasnost ispuštanjem plinova (Растения-www). Naučnici još nisu uspjeli da dešifruju jezik biljaka, ali je činjenica da oni na neki način razgovaraju. Možda će u bližoj ili daljoj budućnosti ljudi uspjeti da stvore generator pomoću koga će primati signale od biljaka, dekodirati ih, zatim im slati kodiranu poruku koju će razumjeti.

44. Što se tiče tekstova koje produkuju X-generatori, to mogu biti, prije svega, vanzemaljci. Pošto ta mogućnost nije (bar) teoretski isključena, oni u našem modelu čine četvrtu grupu. Takvi se generatori dijele na X-humanoide (moguće automate proizvedene od strane vanzemaljaca koji izgledaju / mogu izgledati kao ljudi) i X-nehumanoide (sve druge automate). X-humanoidi, kao i A-humanoidi, mogu / mogli bi da proizvode tekstove (X-lingvoidi) ili da imaju samo manipulativnu i dinamičku funkciju (X-nelingvoidi). Vrijeme će pokazati da li će ova kategorija ostati u datom sistemu.¹⁰⁴ X-generatori mogu pomoći u eventualnom uspostavljanju kontakta sa drugim civilizacijama, jer će zbog nekompatibilnosti sa humanoidima biti potrebno da se vještački generišu tekstovi. Iz istih razloga morali bi vanzemaljci razraditi odgovarajuće X-generatore.

45. A-generatori dolaze u tri verzije: online, offline i on/offline. Offline generatori odlikuju se kinetičnošću (pokretljivošću) i manipulativnošću (mogućnošću upravljanja), vizualnošću (imaju vidljivu formu), dok su online generatori skriveni od korisnika (s one strane monitora). Automati (A-generatori) mogu biti u obliku čovjeka (humanoidi), a mogu uopšte da ne liče na njega (nehumanoidi, npr. tzv. automatske sekretarice). Obje kategorije realizuju lingvoidi (oni su u

¹⁰⁴ Ako je već sada robote teško razlikovati od običnih ljudi zbog same činjenice da neke od mašina prave veliki broj grimasa (neki istraživači navode više od šezdeset) i isto toliko ispoljavaju emocija, slijedi logički zaključak da i vanzemaljski, ako postoje, mogu da se zakamufliraju i izgledaju kao obični ljudi. Ili da stvore creature koje će potpuno ličiti na ljude.

stanju da proizvedu tekst) i nelingvoidi (nemaju nikakvu jezičku funkciju, npr. nijemi roboti, roboti koji igraju fudbal, prepoznaju ukus piva, sviraju ...).

46. Glavni predstavnici offline generatora su roboti (ovaj termin neki koriste i za oznaku pojedinih online generatora). Među njima za nas su najzanimljiviji A-lingvoidi, koji samostalno proizvode tekst i autonomno usavršavaju komuniciranje, mimo čovjekove volje. Već su danas oni u stanju da to rade. Prema istraživanjima naučnika sa Univerziteta Kvinslend, koji su zasnovali projekat Lingodroid, takvi generatori razvijaju jezik kako bi poboljšali svoje intelektualne sposobnosti pa će uskoro moći da se sporazumijevaju jezikom koji ljudi ne razumiju (Roboti – svoj jezik-www). Ilustrativan je sljedeći primjer: Facebook je ukinuo chatbotove [čatbotove] kojima su dali imena Alice i Bob, nakon što su ustanovili da ove dvije vještačke inteligencije stvaraju vlastiti jezik za međusobno sporazumijevanje; njihov je zadatak bio da nauče da pregovaraju kako bi mogli razgovarati sa ljudima, ali su u jednom trenutku počeli da opšte bez ljudske pomoći (Jezik robota_Facebook-www, Jezik robota_Facebook-www2). To bi značilo da čovjek može izgubiti kontrolu nad vještačkom inteligencijom.

Istraživači sa tehnološkog fakulteta u Ajndhovenu razvijaju univerzalni govorni jezik za robota kojim će ljudi na najlakši način moći da komuniciraju sa svojim „limenim“ ljubimcima. Jezik ROILA (Robot Interaction Language), kako je nazvan ovaj jezik, odlikuje to da će ljudi moći lako da ga nauče, a roboti lako razumeju. Jezik sadrži oko 850 reči (imenica, glagola prideva i priloga) i četiri zamenice (*ja, ti, on i ona*). Ceo jezik uglavnom predstavlja mešavinu afričkih jezika, engleskog i holandskog. ROILA je kombinacija prirodnih i veštačkih jezika. Reči su sastavljene od fonema kakve postoje u većini ljudskih jezika, a algoritam za stvaranje reči obezbeđuje da zvuče što različitije jedna u odnosu na drugu. Gramatika ne sadrži nikakve nepravilne oblike, pa se na primer, prošlo i sadašnje vreme naznačavaju odgovarajućim markerima umesto različitim nastavcima (Jezik robota-www1).

Australijski naučnici pomažu robotima da razvijaju sopstveni jezik kako bi se lakše kretali u prostoru; robotima je u okviru istraživanja „Lingodroids“ omogućeno da proizvode nasumične zvukove za mjesta koja posjećuju kako u uslovima simulacije tako i u realnom okruženju (Jezik robota-www2).

47. Roboti sve više preuzimaju komunikacijske funkcije ljudi u različitim vidovima djelatnosti. Npr. pojavio se prvi virtualni političar pod nazivom Robot Sem koji opšti preko Fejsbukovog Mesindžera i stalno uči, a njegov autor tvrdi da će se Sem kandidovati za premijera Novog Zelanda (Robot_političar-www).¹⁰⁵

¹⁰⁵ Stvoren je robot koji prepoznaje pivo po ukusu (Robot – ukus piva-www). Ruski milioner Dimitrij Ickov (35 godina) izrazio je želju da vječno živi tako što bi postao robot (prebacio bi svoju svijest u kompjuter i reinkarnirao svoj lik u hologramu); zbog toga je zatražio pomoć neurologa i inženjera robotike s ciljem da se ta ideja realizuje u roku od 30 godina (Strah od smrti-www). Prenosjenje ljudske svijesti u robotsku inteligenciju jedan je od tema naučne fantastike (v. npr. film TRANCEDENCE, 2014), ali sve više prodire

U sistemu online generatora razrađen je program koji na bazi tzv. univerzalnog koda proizvodi tekst na određenu temu.

Roboti sve više ugrožavaju zanimanja koja su do sada obavljali ljudi pa nije slučajno što ih neki uvrštavaju među pet najvećih opasnosti za čovjeka u budućnosti. Zbog njih bi do 2030. bez posla moglo ostati između 400 i 800 miliona ljudi, a automatizacija bi ugrozila 47% radne snage SAD (Bez posla-www); Amazon, osmi najveći privatni poslodavac na svijetu, planira da svojoj radnoj snazi doda još 50.000 zaposlenih i to robota – na kraju 2016. imao ih je 45.000 (Amazon-www). Stoga se postavlja pitanje jesu li naučnici, među njima i lingvisti, nastavnici, učitelji i drugi nosioci obrazovanja na udaru, mogu li i oni da izgube posao i da li će profesori stranih jezika postati nepotrebni¹⁰⁶. Ovo je pitanje već sada aktuelno jer postoje online generatori za učenje jezika i pisanje naučnih radova. Biće dovedeni u pitanje prevodioci (samo ih u SAD ima oko 60.000). Zahvaljujući, između ostalog, transgeneratorima (autoprevodiocima) biće sačuvan značajan broj prirodnih jezika. Postoji mnoštvo napisa o tome kako će roboti u budućnosti preuzeti neka zanimanja, među kojima se nalaze i novinari. Roboti su se već okušali u pisanju publicističkih tekstova, a generatori se sve više koriste u novinarstvu (Novinar robot-www3). Roboti ulaze i u pravosuđe. Već postoje programi koji analiziraju rad sudija i mogu da predvide buduće odluke u sporovima, tako da i tužilac i tužena strana koriste ove sisteme; vještačka inteligencija može da na vrijeme ponudi i prihvati poravnjanje, priznanje itd.¹⁰⁷ Na popis poslova koje bi nove tehnologija uskoro mogle preuzeti od ljudi treba dodati i advokate.

i u konkretna naučna istraživanja i razrade. Postoji prijedlog da se pomoću robota oživi Muzej Madam Tiso.

¹⁰⁶ Robot je edukovao studente pet mjeseci a da to niko nije primijetio (Robot i studenti-www). On se može upotrijebiti za podučavanje izgovoru (Robot – engleski-www). Korisnik može pričati sa mašinom, dobijati prevod i sl.

¹⁰⁷ „Ovo se sve uklapa u ranija predviđanja dosega automatizacije, ne samo u proizvodnji već i u oblasti usluga. Procene su da za koju deceniju sve jednostavnije pravne spise (žalbe, odgovore, podneske) mogu da rade mašine, a da će ljudi biti potrebni samo kao kontrola (mada je i to pitanje – do kada).

Ono što ostaje nejasno jeste – ako u jednostavnim pravnim procesima mogu učestvovati mašine na strani odbrane, da li će moći (zapravo – da li ćemo ih pustiti), da podnose tužbe i – presuđuju?

Na primer, ukoliko postoji snimak saobraćajnog prekršaja iz kog softver automatski prepoznaje vaše lice u bazi podataka, tablicu automobila, vreme i mesto prekršaja, itd., on može lako sve ove podatke da složi u dokument koji bi automatski postao tužba, a zatim i presuda – ukoliko robot sa vaše strane u međuvremenu ne napiše tužbu pa odloži presudu na neko vreme.

Onda će ostati pitanje da li ovakva automatizacija u pravosuđu može doneti ponovo eru birokratije kakva je opisana u romanima poput Kafkinog PROCESA? Jedna greška u

19-godišnji student sa Stanforda Joshua Browder je u svojoj 18. godini u Londonu i okolici dobio 30 kazni za krivo parkiranje, i to ga je navelo da pomogne ljudima koji se nađu u sličnoj situaciji. Iskoristio je svoje programersko znanje, ali i poznavanje prometnih propisa, te je izradio automatiziranog „chatbota“ – sustav koji kroz razgovor s korisnikom nudi pravnu pomoć (Robot_žalbe-www).

Ugrožena je komunikacija žene i muškarca zbog pojave seks-mašina (žen-skih i muških).¹⁰⁸ One potiskuju i profesije koje imaju hiljadugodišnju tradiciju – prostitutke.¹⁰⁹ Mnogi smatraju da će dalji razvoj seks-robotike dovesti do potpunog otuđenja između muškaraca i žena, što će se odraziti i na jezičku komunikaciju.¹¹⁰

Smatra se da postoje tri zanimanja u kojima robot neće moći da zamijene ljude: električari, medicinske sestre i vodinstalateri te da će jedino područje na

sistemu (slučajna ili namerna) uvukla bi pojedinca u sulude procese za koje će biti teško utvrditi činjenice (kad su jednom već predstavljene pogrešno)“ (Robot_žalbe-www).

¹⁰⁸ Specijalni program omogućuje korisniku da svog robota ženskog seks-robota Harmoni „vaspitava“ onako kako on želi. „Harmoni u govoru koristi engleski jezik, ali sa blagim škotskim naglaskom, a njena usta se ne pomjeraju prirodno, što kod mnogih može da izazove prilično negativnu reakciju“ (Naježda seks robota-www). Klijentu se pruža mogućnost da izabere karakter, boju glasa, druge fizičke karakteristike. Prva žena robot (ženski robot za seks) pod imenom *Harmony AI* u potpunosti je dizajnirana da zadovolji svog vlasnika: ona ne samo da je, kao većina žena, uvijek spremna za razgovor već nika-da ne pati od glavobolje i migrene, tako da je u svakom trenutku raspoložena za intimni odnos (Žena robot-www). Ona umije da priča viceve, pamti korisnikov rođendan i jedini joj je cilj da bude djevojkom snova. Ova žena robot može da uživa u vremenu provedenom sa svojim muškarcem, zna njegove omiljene filmove, muziku i hranu; ona ne samo da može da sluša i priča već može da osjeti dodir, u mogućnosti je da sama dotiče vlasnika, ali i da doživi orgazam (Naježda seks robota-www).

¹⁰⁸ Neki klijenti u bordelima daju robotima prednost u odnosu na žive Harmoni ima najsavršeniju elektroniku; njene se osobine mogu mijenjati pomoću aplikacije na telefonu ili tabletu; ona može da uživa u vremenu provedenom sa svojim muškarcem, zna njegove omiljene filmove, muziku i hranu; ona ne samo da može da sluša i priča već može da osjeti dodir, u mogućnosti je da sama dotiče vlasnika, ali i da doživi orgazam (Naježda seks robota-www).

¹⁰⁹ Neki klijenti u bordelima daju robotima prednost u odnosu na žive prostitutke (Seks-robot Samanta-www).

¹¹⁰ Prve verzije seks-robota, poput onih iz kompanije Abyss Creations, odgovaraju vizijama slabih muškaraca koji sanjaju o savršenoj ženi koja je u kući i ništa joj ne smeta kao u viktorijansko doba kada se to očekivalo od žene (Frka_roboti-www). „Tijelo ima unutrašnje grijanje, lubrikaciju i senzore za dodir. Senzori komuniciraju s pokretima i zvukom, pa može da reaguje na ljudske dodire. Postoje i dodaci“ (Naježda seks robota-www). „Želja je da robot bude žena od krvi i mesa – da budu kućne sluge, uvek raspoložene za seks, i na raspolaganju onome koji se (pogrešno) smatrao gospodarem kuće, tako da se na kraju postavlja pitanje: da li je to ono što želimo od svojih seks-robota?“ (Frka_roboti-www).

kome čovjek može biti siguran da ga neće ugroziti roboti predstavljati poslovi koji zahtijevaju spretnost, koordinaciju očiju i ruku te fleksibilnost (Roboti_zanimanja-www). Može se naći i ovakvo viđenje bliske budućnosti: u fabrici će biti jedan kompjuter, jedan pas i jedan čovjek koji će čuvati psa – i ništa više.

48. Postoje dva scenarija za budući odnos čovjeka i mašine: 1. globalna kataklizma (zemaljska ili kosmička) prekinuće dosadašnji razvoj pa će sve biti uništeno te će čovjek početi sve ispočetka, 2. neće biti smaka svijeta i proces zbližavanja čovjeka i mašine sve će se više uvećavati i dovesti do pretvaranja mašine u čovjeka, a čovjeka u mašinu. Predviđanja Reja Kurcweila (Ray Kurzweil) direktno se ili indirektno odnose na budućnost jezika i komunikaciju među ljudima u procesu dalje automatizacije i robotizacije (Kurzweil-www1). Evo nekih njegovih prognoza po godinama do 2099: 2020 – čipovi će se unositi pod kožu i u odjeću; 85% stanovništva svijeta imaće dostup internetu; kompjuteri će dobiti snagu ljudskog mozga, 2022 – u Evropi i Americi će se donositi zakoni koji će regulisati odnos između ljudi i robota, 2025 – počće era nano robota, 2029: kompjuter nabavljen za svega 1.000 dolara ne samo da će uspješno riješiti Turingov test već će znatno prevazilaziti moć ljudskog mozga, 2031 – dosta ljudi dobrovoljno će postati kiborzi, pojaviće se kompjuterski implantati priključeni na mozak i pojedine grupe neurona, što će čovjeku dati natprirodne sposobnosti, uvećati mu memoriju i smanjivati vrijeme učenja, 2032 – nano roboti izvršiće detaljno skeniranje ljudskog mozga s ciljem da se utvrdi kako on funkcioniše, 2034 – virtualna žena biće opremljena tijelom; pojaviće se društveni pokret za prava mašina, 2037 – doći će do gigantskog prodora u razumijevanje ljudskog mozga; neke njegove funkcije biće dešifrovane i uključene u neuronske mreže kompjutera, 2038 – pojaviće se robotizovani ljudi i transhumanistička tehnologija, ljudi će biti opremljeni dodatnim intelektom i implantatima, 2039 – nano mašine će se unositi direktno u mozak, što će dovesti do toga da za virtualnu realnost neće biti potrebna nikakva dodatna oprema, 2041 – propusna moć interneta biće 500 miliona puta veća nego danas, pretraživači će biti ugrađeni posvuda, a moći će se pokretati snagom misli, 2042 – doći će do prve praktične realizacije besmrtnosti zahvaljujući nano robotima koji će dopunjavati imunološki sistem i čistiti organizam od bolesti, 2043 – ljudsko tijelo, zahvaljujući velikom broju nano robota, dobijaće po želji oblik, unutrašnji organi biće zamjenjivani kibernetičkim uređajima, 2044 – nebiološki intelekt biće milijardu puta pametniji od biološkog, 2079–2099 – čovječanstvo će osvajati dublji kosmos, nastupiće tehnološka singularnost, tehnički progres biće toliko brz i složen da neće biti dostupan poimanju ljudi našeg vremena, ljudi će za 50-tak godina biti milijardu puta pametniji (Kurzweil-www1).

Neki smatraju da će 2100. posvuda biti čovjekoliki roboti, njih će teško biti razlikovati od ljudi, granice između biologije i kibernetike biće nejasne, veći dio našeg mišljenja prestaće da bude biološki, čovječiji mozak ličić na hard-disk, virtualni susreti biće sasvim normalni, potpuno će nestati razlika između prave

i virtualne realnosti, nano tehnologiju (baziranu na jednom milionitom dijelu metra) zamijeniće piko tehnologija (zasnovana na jednom trilionitom dijelu metra), ljudi i mašine spojiće se na svim nivoima života, vršiće se aploadizacija saznanja, pamćenja, osjećanja identičnosti (Технологии 100 лет-ww).¹¹¹

Postoje i predviđanja koja govore o tome da će se ljudski organizam promijeniti i da će čak 15 dijelova tijela nestati.¹¹² Glava će biti veća, kao i oči, linze će se koristiti za komuniciranje na mnogim/svim (?) jezicima svijeta i za automatsko prevođenje. Genetičari će unositi u čovječiji organizam dijelove životinjskih organizama pa će se, recimo, ljudi imati mačije oči da bi bolje vidjeli u mraku (Будущее_1000 лет-ww), a pasji njuh da bi pojačali to čulo; lako će se modifikovati genderska obilježja (promjena pola biće rutina), mnogi će se muškarci i žene pretvoriti u bespolna bića; pojaviće se prave telepate i kosmički ljudi – rođeni u vasioni, a biće ljudi bez ijednog dana provedenog na Zemlji. Doći će do sve većeg spajanja čovjeka i robota, do vještačke modifikacije ljudskog DNK. Prema prognozama IBM za 2022. godinu, govor i način pisanja koristiće se kao indikatori psihičkog stanja, a ljudsko super oko vidjeće (pomoću posebnih uređaja u džepu) mikrotalase i prepoznavati predmete u infracrvenom spektru (IBM 2022-ww). Vjerovatno će biti stvoreni čipovi ili minijturni nano roboti sa enciklopedijama, rječnicima, književnim djelima, stručnom literaturom, pravnim dokumentima i sl. Naša pretpostavka da se sva informacija o zbivanjima na Zemlji pohranjuje negdje u kosmosu mogla bi, ako se potvrdi (moguće u vrlo dalekoj budućnosti), da se jednog dana pomoću nekog generatora izvuče i iskoristi, između ostalog, za utvrđivanje kako su ljudi počeli govoriti i kako je tekao razvoj jezika. Ako se obistini predviđanje da će se do 2070. vratiti u život izumrle životinje i neandertalci po njihovom DNK (Технологии 100 лет-ww1), za lingvistiku će to biti posebno važno, jer će se (na bazi izolovanih kolonija kloniranih predstavnika tih dalekih predaka, kojima će upravljati roboti sposobni da oponašaju jezik iz toga doba) doći do novih saznanja o tome kako su ljudi prije (pa i veoma daleko) komunicirali.

Učenje stranih jezika biće olakšano (možda, dobrom dijelom svedeno) na nabavku čipova koji će se ugrađivati u tijelo, vezivati za mozak i misaono aktivirati.

¹¹¹ Tu su i druge vizije: pojaviće se materijali koje će programirati kompjuteri, čitavi gradovi nastajace pritiskom na dugme, biće pobijeden rak, nastace podvodni gradovi, lični dronovi zamijeniće automobile, pojaviće se virtualna tijela (Технологии 100 лет-ww).

¹¹² To su: dlake na tijelu (štite od hladnoće), sinusi, spoljni mišići uha (reaguju na pozitivne emocije), umnjaci, vratno rebro (postoji kod 1% stanovništva), dugi mišić dlana (već ga nema 11% ljudi), muške grudne bradavice, mišić pomoću koga se dlaka diže (od straha), slijepo crijevo (za varenje celuloze), 13. rebro (12% ljudi), ostatak repa, treći kapak na očima, izbočina na ušima (imaju je 10% ljudi), mišić ispod ramena, prsti na nogama (nestace 2523. godine) – Части тела_15-ww.

Sačuvaće se gotovo (svi) postojeći živi jezici jer će nove tehnologije, posebno transgeneratori omogućiti automatsku usmenu i pisanu komunikaciju sa nesmetanim prebacivanjem sa jednog jezika na drugi. Realizacija pretpostavke o tome da će komunikacija sve više teći nevidljivim misaonim putem, bez posrednika u obliku govornih organa i grafije (prirodni jezik u obliku govora i pisma zamijeniće jezik misli, komuniciraće se očima u kojima će biti ugrađeni raznorodni generatori) dovešće u pitanje postojeće usmeno i pismeno opštenje.

Malo je vjerovatno da će ostati samo jedan jezik (recimo, engleski), jer ako bi se to i desilo, on bi neminovno morao da se dalje diferencira s obzirom na veliki broj govornika (više milijardi), široki prostor (nekoliko kontinenata) i razgranat sistem ljudskih djelatnosti i oblika života. Diskusija o robotima razvija tezu o transhumanističkoj budućnosti i daljoj ekspanziji antropomorfnih robota. Velika je vjerovatnoća da će oni biti programirani da se svađaju, ljute i raduju, što može ugroziti čovjeka i njegov prirodni jezik. Postoje razmišljanja o tome da će virtualni svijet progutati svijet realnosti.

Funkcionalnostilska generacija

49. Gotovo za svaku vrstu mrežne djelatnosti razrađuju se mrežni generatori tekstualno orijentisani. To se posebno odnosi na književnost, publicistiku i javno informisanje, administraciju i upravljanje, privatnu i poslovnu prepisku, usmenu komunikaciju.¹¹³

50. Što se tiče književnosti, ona je za ArtifGen najsloženija i najkompliciranija oblast. Teškoće izazivaju suštinske osobenosti prirodnih literarnih tekstova: deautomatizacija, narušavanje predvidljivosti, efekat iznevjerenog očekivanja, pomjeranje značenja, pojava otežale forme. Ali već sada generatori proizvode tekstove koji liče na prirodne pa je ponekad teško odrediti šta je napisao čovjek a šta mašina. Recimo, kratka usmena provjera na jednoj konferenciji pokazala je da su se ispitanici veoma dvoumili kada su zamoljeni da odgovore na pitanje ko je autor sljedećih kraćih stihova: čovjek ili kompjuterski program.

ENDONUKLEAZA	TAMARA
<i>Ja sam bio mali pas</i>	<i>Kakva je to ljubav</i>
<i>plovio i vozač</i>	<i>kad mi razum uze</i>
<i>tvoj nova ljepota</i>	<i>on sa drugom spava</i>
<i>izgužvana rakija</i>	<i>a ja lijem suze</i>
DALMATINSKA JUHA	KAVO MOJA
<i>Ti si moja zvizdustvora</i>	<i>Moja je ljubav prazna</i>
<i>umoran sam od sumraka</i>	<i>možda neko drugi</i>
<i>ti si moja šumadija</i>	<i>možda kroz suze zavoliš</i>
<i>ti si moja radost stara</i>	<i>ispod mojih prozora</i>
ŠTO JE OVO?	HVALA I VIDIMO SE USKORO:)
<i>Što je nekad bilo</i>	<i>Kako sada da ti kažem,</i>
<i>ništa nema drugima</i>	<i>pijem samo za tebe...</i>
<i>otišla je drugom</i>	<i>U očima tvojim vidim,</i>
<i>ne može se utaknuti</i>	<i>i ne znam šta mi je...</i>

(Kafanabot-www)

Ovi su tekstovi proizvod generatora pod nazivom Kafanabot (Zagreb) i pripadaju žanru kafanske generatorske poezije. Odlikuje ih miješanje rodova, zamjena jata (ekavice i ijekavice), variranje jezika (hrvatskog i srpskog), unošenje metajezičkih elemenata (tipa oznake refrena: *Ref*).

MIS
Ref. 4x
Davno sam prespavao
stojiš tu na putu

¹¹³ O njima i njihovim produktima (funkcionalnim stilovima). v. Tošović 2002.

sa moga lica

Zbog generatorske poezije pjesnici mogu da izgube posao i da se stvarno desi ono što je nagovijestio jedan semiotičar drugim povodom: *Smrt autora!* Aktuelno je pitanje da li će u 22. vijeku biti poeta koji će moći da napišu bolje stihove od generatora?¹¹⁴ Internet sve više prijeti književnicima pa nije slučajno što se pojavio tekst pod naslovom UGROŽAVA LI HIPERTEKSTUALNA KNJIŽEVNOST NA INTERNETU KLASIČNE ROMANE U KNJIGAMA (Ušćumlić-www). Da je to realnost, pokazuje primjer Japana u kome je na konkursu za nacionalnu književnu nagradu prošao roman koji je napisala vještačka inteligencija, što predstavlja veliki pomak (od 1.450 prijavljenih tekstova barem je 11 djelimično kreirao neki program; Roman_nagrada-www). To je bio prvi put da je žiri dobio za kandidata vještačku inteligenciju.¹¹⁵

Povezivanje pjesnika i računara postaje i motiv umjetničkog stvaranja. Recimo Ivan Golub autor je PRVE PJESME ISPJEVANE NA RAČUNALU (COMPUTERU), koja ovako počinje:

Za četvrt sata će ponoć. Prijelaz iz 2001. u 2002. godinu. | Prvi puta pišem pjesmu | izravno na računalu, mjesto | u bilježnici: | Zvijezde žanju nebeskim poljem | anđeli pjevaju žetelicama | Mačak svinut prede u zapečku | Božićni kongluf čeka | jutro da progleda | Zemlja bdije sva i svuda | ovce ne znaju za prijelaz | iz godine u godinu [...]

i koja se završava napomenom: *Nisu ispravljene štamparske pogreške da se vidi kako izgleda prva pjesma napisana na računalu* (Golub-www).

Jedan je od sličnih primjera pjesma na ukrajinskom jeziku ЧЕСТНИЙ ГЕНЕРАТОР

Щепкін Сергій

ЧЕСНИЙ ГЕНЕРАТОР (ukrajinski)

ЧЕСТНЫЙ ГЕНЕРАТОР (ruski)

Я – їенераїтор! Чесні¹¹⁶ їенерую

*Я – їенераїтор! Чесни * їенерирую*

¹¹⁴ U romanu naslovljenom godinom 1984. predvidio je Džordž Orvel (Georje Orwell) da će se te godine čitati besmislena poezija stvorena kompjuterom.

¹¹⁵ Tim za izradu ovog književnog robota predvodio je Hitoši Macubara, profesor na Univerzitetu Hakodate. On je pripremao rečenice koje je program poslije koristio da samostalno „napiše“ knjigu (Roman_nagrada-www). „Neki tvrde da ovi programi mogu imati smisla kada su u pitanju go i šogi, ali vještačka inteligencija ima mnogo bolje performanse kada je udružena sa ljudima. Šahovske ekipe sastavljene od ljudi i robota, na primer, mogu da 'obrišu pod' ekipama koje su sastavljene samo od ljudi ili samo od vještačke inteligencije. Možda budućnost književnosti podrazumeva zajedništvo ili koautorstvo čoveka i kompjutera.“ (Roman_nagrada-www).

¹¹⁶ Autor daje sljedeću fusnotu: * *Чесність* – Сукупність вищих моральних принципів, якими людина керується у своїй громадській і особистій поведінці; Громадська, станова, професійна і т. ін. гідність людини; Добра, не заплямована репутація, авторитет людини, її чесне ім'я; Невинність, цнотливість (про жінок). (Академічний тлумачний словник української мови).

Свої думки на весь ірямий ефір!
 Сійою на варії, хоч нічої не вар-
 шую,
 Оце даремно лиш розіринькую
 йайір.
 Все йоясниїї аж ніяк не можу!
 Бо всяк усе йо-своему збаїне!
 А в мене йозникає все, і схоже,
 Нескоро цюїо рівня досяїне!
 Все зрозумїїї кожен сам йови-
 нен!
 І йерш за все звернуїїсь до
 нуїїра!
 І я уїєвнений – не менше йолови-
 ни
 Збаїне, що нуїїро чистїїїї йора!
 Я йомаїаю вже, бо я – йо їенера-
 йор!
 Не бїїїєсь, люди!
 В мене це давно!
 Можливо я комуь бридкий ора-
 йор,
 Та в моїх хвилях ви всі все одно!
 (Щепкін-www)

Свои мнения на весь ірямой эфир!
 Сійою на часах, хойї нічеї не кара-
 улю,
 Вої зря лишь расїїранжириваю
 бумаїу.
 Все обїясниїї никоим образом не
 моїу!
 Поїїому чїїо всяк все йо-своему
 йоїмеїї!
 А у меня йозникає все, и йохоже,
 Нескоро эїїоїо уровня достїїїїнеїї!
 Все йоняїїї каждый сам должен!
 И їрежде всеїо обїаїїїїсь к
 нуїїру!
 И я уверен – не менее йоловины
 Поїмеїї, чїїо нуїїро чистїїїїї йора!
 Я йомаїаю уже, йоїїому чїїо я – йо
 їенераїїор!
 У меня эїїо давно!
 Возможно я кому-їїо їадкий ора-
 йор,
 И в моих волнах вы все все равно!
 Не бойїїєсь, люди!
 (Perekladač-www)

51. Za poeziju koju proizvode generatori postoje različiti nazivi: računalno, generirano pjesništvo, programerska poezija, perl-poezija, perl-pjesme, perl-hai-ku i dr.¹¹⁷ Što se tiče perl-stvaralaštva, izdvajaju se pjesme koje izazivaju i pje-sme koje ne izazivaju neki efekat.

Nekorisne Perl pjesme imaju dva osnovna vizualna oblika: prvi više-manje sličan običnoj pjesmi slobodnog stiha, izgrađen na funkcijama i operacijama koje su oda-brane kako bi stvorile određeni ugođaj ili sliku; i drugi oblik koji pokušava biti što više stihovan – poput mješavine riječi koja koristi Perl riječi, jednostavno ih kom-binirajući. Prvi tip pjesama slobodnije je linearne organizacije, a nazivaju ih pje-smama s ključnom riječi. Pjesme nastaju oko jedne ili više Perl riječi koje nose i

¹¹⁷ „Perl poezija. Programerska poezija balansira između bliskog i stranog, zadanog i inovativnog. Poezija na kompjutorskim jezicima od obične se poezije najjasnije razlikuje u sferi pravila koja određuju oblik pjesme (pravila kompjutorskog jezika), a na neki način i mehanizme za mjerenje uspješnosti. Ukoliko pjesma bez greške izvršava naredbe – uspješna je. Ipak, pjesma na računalnom jeziku ne treba nužno proizvesti neki učinak: u nekim slučajevima ona tek imitira programske naredbe, pretvarajući se da je riječ o kompjutorskom programu. Programski jezici poput C-a, Cobol-a i Perla smatraju se pogodnijima za pisanje poezije od drugih. Perl je jedan od popularnijih, uglavnom zbog varijabilnosti sintakse, koja omogućava da se više stvari kaže na više načina. Perl ima vokabular od 250 riječi, a tumači ovog jezika objašnjavaju kako je riječ o jeziku koji je prije interpretirajući nego kompilirajući“ (Peović Vuković-www).

neko značenje. Samo je nekoliko primjera korisne Perl poezije, jer ju je, naravno, teže napisati (Peović Vuković-www).

Postupak generacije stihova neki nazivaju smiješnim stihoklepstvom.

Predmetom automatskog generisanih tekstova postale su i božićne pjesme. Recimo 240 stihova toga žanra na engleskom jeziku vještačka je inteligencija „pročitala“ i na temelju njih pokušala stvoriti svoju verziju (Božićne pjesme-www). Janelle Shane trenirala je jednu neuronsku mrežu sa ciljem da se pomoću nje automatski napiše poezija u tome žanru – prvi su rezultati bili slabi, ali zabavni: pojavio se sasvim nerazumljivi niz slova, da bi uz nekoliko ispravaka u pravilima neuronska mreža počele davati riječi, doduše nepovezane (Božićne pjesme-www). Usljedile su rečenice bez smisla, a onda je program počeo izmišljati lekseme koje su mu zvučale u božićnom duhu. Generatori daju i ovakve stihove: *I sam pogled na nepokretnu vodu | Daje nagovještaj vrućine* koji se odnose na utakmicu Hrvatska – Australija, kojom je prva neslavno završila takmičenje na Svjetskom prvenstvu 2014.

Inače, fudbalski događaji nude primamljivu građu za automatsko generisanje stihova.

Prizori na stadionima, kao i među navijačima, vrlo su dinamični, nabijeni žestokim emocijama, no ipak su to sve prije nego poetični prozori! Bilo kako bilo – za pjesnike je očito sve što nas okružuje predmet pjesništva, pa tako i svih 64 utakmica Svjetskog prvenstva. U kompjutor, odnosno „generator pjesama“ unose se karakteristični i odlučujući podaci o tijeku konkretne utakmice, a onda kompjutor uz pomoć software programa „sirovi materijal“ svrstava u različite pjesničke stilove, odnosno žanrove – od klasičnih rima do haikua (Automat_poezija-www).

Program izbacuje bezbroj pjesama i to u osam različitih stilskih kategorija. Za vrijeme posljednjeg Svjetskog prvenstva osnovan je mali redakcijski tim koji je u bazu podataka stalno unosio specifične trenutke igre na osnovu kojih je kompjuter stvarao pjesmu, iskaze ili parole, a onda sve to integrisao u jednu cjelinu. Odavno su stvoreni softverski instrumenti za šablonsku proizvodnju kratkih haiku pjesama, prema modelu iz japanske književnosti, kao i stihova na osnovu bogatog rječnika čuvenih pjesnika.

Najviše se koriste tražilice za pjesnike koje pružaju rješenja na osnovu zadanih metričkih, sintaktičkih i semantičkih načela. Tako ispada da je pjesma proizvod kombinacije iz programa Microsofta! Tko zna koliko takvih uradaka već kruži u književnom svijetu? (Automat_poezija-www).

Činjeni su pokušaji da se izrade specifični programski jezici za pisanje književnih djela.

Jedan takav je i HyperTalk – skriptni jezik programa HyperCard, koji se koristi za pisanje hipertekstova, a sintaksom je blizak Pascalu. Kod HyperTalka programeru je na raspolaganju prilično raskošan vokabular (u odnosu na druge programe). Prednost ovog jezika je i varijabilnost skripti, koje mogu biti oblikovane na više načina kako bi proizvele različite učinke. Slično Perlu, prednost HyperTalka je bliskost s engleskim jezikom što omogućuje razvoj poetske funkcije skripti. Progra-

merska poezija na HyperTalku dio je jednog od najpoznatijih hipertekstualnih djela FANTOMSKA VESELA KUĆA STRICA BUDDYJA Johna McDaida. Riječ je o multimedijском radu koji se sastoji od fotografija, pisama, audio i video materijala, kao i HyperCardovih stogova. HyperCardovi stogovi dio su istoimenog programa koje tekst organiziraju hipertekstualno (Peović Vuković-www).

52. Postoji priličan broj rimatora – programa za automatsko generisanje rima.¹¹⁸ Neki od njih imaju cilj da pomognu pjesnicima početnicima (biranjem rime za određene lekseme). Evo kako izgleda jedan takav sistem:

Рифма Online

Подбор рифм для Ваших стихов. Рифма к любому слову.

Введите в поле слово к которому вы хотите подобрать рифму.

Рифма к слову

Подобрать

Рифма к слову "руку"

азбуку

губку

лавку

мелочковку

луку

кадку

кабаку

браку

разлуку

задку

скобку

обстановку

Generisane riječi za rimu (Rime online-www)

53. Poezija koju proizvode mrežni generatori odlikuje se, zasada, u većini slučajeva besmislenim stihovima,¹¹⁹ prilično jasnom, unificiranom strukturom rime, korektnim jezičkim izrazom, neobičnom stilistikom. Zbog teško prepoznatljivog sadržaja i nepostojanja logičnih veza ovakvi tekstovi podsjećaju na nadrealističku poeziju. To što automatsko generisanje pjesama nije do sada uspjelo da stvori tekstove na nivou djela velikih pjesnika ne znači da je riječ o krahу, pošto se generatorsko poetsko stvaralaštvo nalazi tek u začetku.

U okviru svakog sloveskog jezika preduzimaju se pokušaji automatskog generisanja poezije. Pored ruskog najviše materijala nude poljski sajtovi na kojima možemo naći generatore tipa: Generator KFS-pl-Wiersz_tekstu-www, Generator KFS-pl-Poeta-www, Generator KFS-pl-Grafoman-www, Generator KFS-pl-Dzien_poezji-www, Generator KFS-pl-Poeta-www, Generator KFS-pl-Taranka-www: Generator KFS-pl-TurboWieszcz-www, Generator KFS-pl-Dada-www, Generator KFS-pl-Poem_www, Generator KFS-pl-TVP-www1, Generator KFS-pl-TVP-www2, Generator KFS-pl-Rifmator_www, Generator KFS-pl-Rudolf-www, Generator KFS-pl-Rima-www, Generator KFS-pl-Wiersz-www1, Generator KFS-pl-Wiersz-www2, Generator KFS-pl-Wiersz-www3, Generator KFS-pl-Poezja-www, Generator KFS-pl-Power-Metal-www, Generator KFS-pl-Bajka-

¹¹⁸ Римоплюй-www, Рифмус-www.

¹¹⁹ „Stihoklepalice“ veoma često proizvode „sulude tekstove“, stihove bez svake razumne logike. Takve generatore neki nazivaju izvorom sumanutosti, a njihove proizvode „smislom šizofreničara“ (Denisjuk-www).

www, Generator KFS-pl-Opowiać-ww, Generator KFS-pl-Postmodernism-ww. Manje ima na češkom (Generator KFS-cs-ePicka-ww, Generator KFS-cs-Próza-ww), slovačkom (Generator KFS-sk-ww), ukrajinskom (Generator KFS-uk-ww), slovenačkom (Generator KFS-sl-ww, Generator KFS-sl-Železnikar-ww).

54. Što se tiče proze, nedavno se pojavio program pod imenom Fifty Shades of Grey text generator tool tako koncipiran da sam piše knjige (Čak i robot-ww).¹²⁰ Tim naučnika s Tehnološkog instituta Masačuseca (MIT) stvorio je Šeli – vještačku inteligenciju specijalizovanu za generisanje horor priča (Robot_horor fikcija-ww).¹²¹ Kompanija Google takođe se uključila u ovaj proces. Njihova vještačka inteligencija komunicira sa gramatičkom preciznošću i činjenički tačno, ali joj je govor uprošćen i slab.

Hteli su da je učine razgovornijom, pa su joj dali da pročita 2.865 ljubavnih romana. I sada Gugl ima pesnika (Google_postmoderna poezija-ww).¹²²

¹²⁰ „Autor programa Liza Rej kaže:

– Sve se desilo kada sam sa društvom prijatelja uz vino pričala o pisanju bestslera. Jedan je rekao *ja bih mogao da napišem ovo*, drugi *a bih mogla da napišem ono* – a meni je u jednom trenutku sinulo *to bi mogao da napiše kompjuterski program*.

Sutradan sam sela za računar i ubacila gomilu teksta – imenica, zamenica, glagola, prideva i fraza. Inače, knjiga 50 NIJANSI – SIVA je prepuna fraza kao što su *Njegov jezik mi je ispunio usta*. Onda sam neke rečenice usaglasila sa gramatičkim pravilima, napravila neke varijacije na temu i sve to ubacila u finalni program. Rezultat je bio spektakularan. Nisam mogla da prestanem da se smejem satima!

Ne! Pa da li si videla šta je tačno napisao moj robot, kako izgleda njegova verzija 50 nijansi“ (Čak i robot-ww).

¹²¹ „Žanr kojim se ova mašina bavi ne iznenađuje imajući u vidu da je ime dobila po književnici Meri Šeli, autorki čuvenog romana FRANKENŠTAJN.

– Šeli je vještačka inteligencija sposobna za učenje, a odgajana je čitajući jezive priče s Reddita (podforum: nosleep). Sada kad je odrasla, Šeli, ne mnogo različita od svog viktorijanskog idola Meri Šeli, uzima inspiraciju iz slučajnih rečenica ili kratkih tekstova i u svom jezivom kreativnom umu oblikuje neverovatne priče. Ono u čemu Šeli najviše uživa jeste saradnja s ljudima, sluša njihove noćne more kako bi stvorila najbolje strašne priče – navodi tim naučnika u kojem su Pinar Janardag, Manuel Sebrić i Ijad Rahvan“ (Robot_horor fikcija-ww).

¹²² „Endrju Dai, Guglov softverski inženjer koji je na čelu njihovog projekta stvaranja vještačke inteligencije, objasnio je da su priče iz ljubavnih romana veoma efektivno sredstvo za učenje, zato što su toliko nalik jedna drugoj. ‘Devojka se zaljubi u momka, momak se zaljubi u drugu devojku. Romantična tragedija’, kaže Dai. Zapleti su suštinski identični, oni su samo ispričani drugačijim rečima. To čini hiljade ovih romana primarnim materijalom za učenje koji može koristiti mladoj vještačkoj inteligenciji u razvoju. Istovetnost glavnih zapleta pruža vještačkoj inteligenciji poznato područje, pa onda može

55. Neki generatori proizvode i stihove i prozne tekstove (priče). Jedan od njih je Satiks (Satiks-www). On funkcioniše na bazi skupa promjenljivih parametara (dužine, teme, broj uvodnih riječi, gramatičkog vremena priče itd.), koji omogućuju da se piše na određenu temu, dopisuju rečenice, prepisuju postojeći segmenti, ubacuju dodatni dijelovi, zamjenjuju riječi sinonimima ili semantički bliskim riječima. Evo nekoliko primjera priča napisanih gotovo u istom stilu.

1. tekst. Tema: „rat“. Broj uvodnik riječi: maksimalan. Vrijeme: buduće.

*Хороший солдат отведишь, чью автомата, к удивлению, — это, собственно, бес-
порядочная стрельба, кшайш. Он скажет чью враг, собственно, — это коман-
дир. Пехотный взвод услышишь, чью атака, одним словом, — это огонь, само
собой. Он, разумеется, будет говорить чью танк — это злобный противник.
Злобный противник, между прочим, воюет с солдатом.*

[Dobar će vojnik odgovoriti da je automat, začudo, u stvari nasumična pucnjava, uzgred. Reći će da je neprijatelj zapravo — komandir. Pješadijski vod će čuti da je napad, drugim riječima — to je vatra, sama po sebi. On će, razumljivo, govoriti da je tenk bilo koji protivnik. Ljuti protivnik, između ostalog, ratuje sa vojnikom.]

2. tekst. Tema — „kompjuter“. Broj uvodnik riječi: prosječan. Vrijeme: prošlo.

*Компьютер сегодня загрузился. Новая программа, между прочим, — это загрузка.
Она услышала чью иллюльный экран, — это прозрачное окно. Оно совсем
разобьется. Прозрачное окно совсем разбилось. Программа, между прочим,
загрузилась. Кнопка отпустила, чью надревшая загрузка — это игра. Игра будет
играть в яблоке.*

[Kompjuter se danas napunio. Novi program, između ostalog — to je punjenje. Ona je čula da je prašnjavi monitor — prozirni prozor. On će se potpuno razbiti. Prozirni prozor se sasvim razbio. Program je, između ostalog, instaliran. Dugme je odgovorilo da instalacija koja je dosadila predstavlja igru. Igra će se igrati u jabuci.]

3. tekst. Tema — „more“. Bez uvodnih riječi. Vrijeme: sadašnje.

*Хороший причал создается для большого здания, но оно строится в море. Он
говорит чью корабль — это бескрайнее море, а быстрое движение отличает
от свободно человека. Хорошая соль услышала, чью торжачий воздух — это свер-
кающий океан. Горизонт услышал, чью небо — это облако.*

da se fokusira na to kako se engleski jezik koristi na različite načine u sličnim kontekstima.

U neobjavljenom članku pod imenom GENERISANJE REČENICA IZ KONTINUIRANOG PROSTORA istraživači su zabeležili koliko je ovaj mezinac Guglovog Brain Team-a zapravo naučio iz ove maglovite terevenke. Eksperimentalni parametri su jednostavni i čak mogu biti zabavni, u smislu da je to neka vrsta igre. Istraživači su dali veštačkoj inteligenciji početnu i završnu rečenicu. Onda su joj zadali da premosti te dve rečenice koristeći do trinaest dodatnih rečenica. U izvesnom smislu, dali su joj početak i kraj i rekli joj da smisli priču. Ono što su iz svega toga dobili je bilo... malo čudno“ (Google_postmoderna poezija-www).

[Dobro se pristanište stvara za veliku zgradu, ali ono se pravi u gradu. On govori da je brod beskrajno more, a da se brzo kretanje razlikuje od slobodnog čovjeka. Dobra so je čula da je vreo vazduh svjetlacavi okean. Horizont je čuo da je nebo oblak]

4. tekst. Tema – „grad“. Bez uvodnih riječi. Vrijeme: prošlo.

Продавица отъехала, что настоящий солдат – это Аня. Она однозначно находилась в доме. Аня поняла что солдат – это человек, тем не менее он быстро разрушался. Артем понял, что доктор – это Петя. Он сказал что продавица – это девушка. Девушка думала что солдат – это проигравший Петя, несмотря на то что она быстро бежала. Он подумал что Люся – это Артем. Люся рассказывала что Артем – это Аня.

[Prodavačica je odgovorila da je pravi vojnik – Anja. Ona se nesumnjivo nalazila u kući. Anja je shvatila da je vojnik čovjek pa ipak on se brzo urušavao. Artjom je shvatio ko je doktor – to je Petja. On je rekao da je prodavačica – djevojka. Djevojka je mislila da je vojnik satruli Petja bez obzira na to što je ona brzo trčala. On je pomislio da je Ljusja Artjom. Ljusja je pričala da je Arjom Anja.]

56. U kategoriji bajki postoji pokušaj da se Propov model iskoristi za automatsko generisanje narodnih pripovijedaka (Miličić 1992).

57. Posebni su dio jezika književnosti jezici virtualnih (izmišljenih) svjetova, međutim nije nam poznato da su za njih razrađeni generatori.

58. U sredstva masovnog informisanja (publicistiku, publicistički stil) generatori sve više ulaze. Prvi članak koji je napisao robot u roku od samo tri minute objavio je LOS ANGELES TIMES 2014. godine (Novinar robot-www3). Južnokorejska novinska agencija Yonhap uvela je automatizovani sistem izvještavanja s fudbalskih utakmica engleske Premier lige (Novinar robot-www2, Novinar robot-www3). Za to se koristi generator Soccerbot i njegov algoritam koji oponaša novinarski način pisanja. Do sada je generisano 380 probnih vijesti, a svaka je objavljena u roku od jedne ili dvije sekunde nakon završetka utakmice. Drugi generator Werbung inRead invented by Teads Program koristi bazu podataka riječi i rečenica živih novinara Yonhapa te proizvodi vijesti u tri poteza: prvo prikuplja podatke, zatim sklapa rečenice i na kraju provjerava gramatiku. Sličan je program primijenjen u praćenju Zimskih Olimpijskih igara u Pyeongchangu u Južnoj Koreji 2018.

59. Novinska agencija Asošijeted pres (AP) namjerava da koristi generatore za izradu članaka o poslovnim rezultatima kompanija (Novinar robot-www4). Program nazvan Automated Insights treba da umjesto 300 članaka koje pišu novinari generiše automatski u svakom tromjesečju 4.400 za kompanije širom SAD-a. To neće značiti otpuštanje novinara ili slabije praćenje biznisa. Smatra se da će robotsko pisanje omogućiti novinarima da se bave biznisom i usmjere na pripremu kreativnih članaka, da prate trendove i pronalaze ekskluzivni materijal umjesto da objavljuju standardne članke o poslovnim izvještajima (to će preuzeti generator). FORBS koristi algoritme za pisanje kratkih priča o kompanijama čije dionice dobro kotiraju na berzi. LOS ANGELES TIMES pomoću

tekstualnih generatora priprema brze izvještaje o potresima i ubistvima. Posebno su sport i biznis zahvaćeni robotskim izvještavanjima. Manje istraživanje pokazalo je da čitaoci ne mogu uvijek da prepoznaju razliku između sportskog članka koji je napisao novinar i onog koji je generisala mašina (Novinar robot-www4).

Postoje i generatori lažnih vijesti: Fake News Generator-www1, Fake News Generator-www2, Фейковые новости Яндекс-www.

Primjere tzv. robotskog novinarstva (Robotojournalismus) možemo naći na raznim slovenskim jezicima, npr. poljskom (Generator PFS-pl-opowiadani-www, Generator PFS-pl-wiadomości-www, Generator PFS-pl-przemówień-www, Generator PFS-pl-gazeta-www, Generator PFS-pl-zabawny-www, Generator PFS-pl-z-palca-www, Generator PFS-pl-smiesznych-artykułow-www), slovačkom (Generator PFS-sk-www).

60. Što se tiče naučnih tekstova, generatori su posebno orijentisani na izradu referata namijenjenih studentima i učenicima. Izbor nije slučajna – ti tekstovi pripadaju najtraženijim. Pošto interesovanje prevazilazi mogućnosti punude, učinjen je pokušaj njihovog automatskog generisanja. Sada postoji niz online generatora referata, među kojima se izdvaja onaj koji je 2006. razradio Yandex (Referati Yandex-www). Pomoću njih pruža se mogućnost stvaranja unikatnih, neponovljivih tekstova, a od zahtjeva korisnika zavisi kakav će se rezultat dobiti. Da bi se dobio referat, treba izabrati oblast – predlaže se, recimo, astronomija, geologija, književnost, marketing, matematika, muzikologija, politologija, geologija, pravo, psihologija, civilizacija, fizika, filozofija, hemija i estetika, pri čemu se mogu kombinovati dvije, tri i više (čak svih) oblasti. To je jedino što se nudi, sve ostalo preuzima na sebe generator. Loše je to što korisnik ne može izabrati temu u okviru određene oblasti. Program generiše korpus „trenutnog raspadanja“ – čim se pritisne na dugme „Još“ da bi se dobio novi tekst, prethodni rezultat nestaje (on se „raspada“). Naslovi se odlikuju neobičnim i ponekad paradoksalnim sadržajem.

Почему взаимно бессознательное? (литературоведение, философия, эстетика) ♦ *Почему композиционно чувство?* (все области) ♦ *Экскурсионный стимул: кристаллическая решетка или метафора?* (все области) ♦ *Почему обнажен комплекс?* (геология) ♦ *Неорганическое соединение как лопата* (почвоведение).

[*Zašto je uzajamno nesvesno?* (književnost, filozofija, estetika) ♦ *Zašto kompoziciono osjećanje?* (sve oblasti) ♦ *Ekskurzijski stimulans: kristalna rešetka ili metafora?* (sve oblasti) ♦ *Zašto je ogoljen kompleks* (geologija) ♦ *Neorganske jedinjenje kao lopata* (nauka o tlu).]

To se posebno ispoljava u slučajevima kada se daje pridjev *nacionalni*.

Тейлый рельеф – актуальная **национальная задача** (страноведение) ♦ *Аномальный критерий интенируемости* – актуальная **национальная задача** (математика) ♦ *Торсионный электрон* – актуальная **национальная задача** (физика) ♦ *Рыночный рейтинг* – актуальная **национальная задача** (маркетинг)

♦ Морской конус выноса – актуальная национальная задача (геология) ♦ Пей-
тидний восстановитель – актуальная **национальная** задача (химия).

[Topli reljef je aktuelni **nacionalni zadatak** (osnovi civilizacije) ♦ Nenormalni kri-
terij integrisanosti je aktuelni **nacionalni zadatak** (matematika) ♦ Torzijski elek-
tron je aktuelni **nacionalni zadatak** (fizika) ♦ Tržišni rejting je aktuelni **nacionalni**
zadatak (marketing) ♦ Morski konus iznošenosti je aktuelni **nacionalni zadatak**
(geologija) ♦ Peptidni obnovitelj je aktuelni **nacionalni zadatak** (hemija).]

Naslovi ponekad odlikuje kategorijalna legura: iako se žanr referata odnosi
na naučni stil, generator ne izbacuje naziv *referat*, već nominaciju tipičnu za dru-
ge funkcionalne stilove: *sastav*, *esej*, *naučno-fantastička priča*. Ova pojmovna
mješavina čisto je formalna pošto dobijeni tekst sadrži obilježja referata, tj.
naučnog stila.

1) *Научно-фантастический рассказ*

Тема: „Классический интеракционизм: основные моменты“ (все области).

Тема: „Почему ясен язык образов?“ (все области).

[*Научно-fantastička priča*

Тема: „Класични интеракционизам: основни momenti“ (све области).

Тема: „Zašto je jasan jezik slika“ (све области).]

2) *Эссе*

Тема: „Почему композиционно чувствую?“ (все области).

Тема: „Почему возможна синтетическая история искусств?“ (все области).

[*Есеј*

Тема: „Zašto je kompoziciono osjećanje?“ (све области).

Тема: „Zašto je moguća sintetička istorija umjetnosti?“ (све области).]

3) *Сочинение*

[*Sastav*

Тема: „Наносекундный тетраэдр в XXI веке“ (все области).

Тема: „Nanosekundi tetrahord u XXI vijeku“ (све области).]

Ponekad se pripadnost naučnom stilu zadržava pa se pojavljuju spojevi *labora-
torijski rad*, *stvaralački rad*, *seminarski rad*.

1) *Лабораторная работа*

Тема: „Сюжетный импульс: основные моменты“ (литературоведение, психоло-
гия, философия, эстетика).

Тема: „Социальный дедуктивный метод: основные моменты“ (все области).

[*Laboratorijski rad*

Тема: „Sižejni impuls: osnovni momenti“ (književnost, psihologija, filozofija, esteti-
ka)

Тема: „Socijalna deduktivna metoda: osnovni momenti“ (све области).]

2) *Творческая работа*

Тема: „Экскурсионный стимул: кристаллическая решетка или метафора?“
(все области).

Тема: „Почему построено позитивно понятое социализма?“ (все области).

[*Stvaralački rad*

Тема: „Ekskurzijski stimulans: kristalna rešetka ili metafora?“ (све области).

Тема: „Zašto je pozitivno raspoložen pojam totalitarizma?“ (све области).]

3) Курсовая работа

Тема: „Почему по-прежнему востребована Большая Медведица?“ (все области).

Тема: „Почему иррационален англо-американский тип политической культуры?“ (все области).

[Seminarski rad

Тема: „Zašto je kao i prije velika potražnja za Velikom Medvedicom?“ Seminarski rad

Тема: „Zašto je iracionalan anglo-američki tip političke kulture?“ (sve oblasti).]

Malo ima logičnih, tim prije pametnih misli (uslovno) tipa:

Наряду с этим реальность очевидна не для всех (реферат по философии, далее только философия). ♦ Галактика, как следует из вышесказанного, изоморфна времени (философия). ♦ Согласно последним исследованиям, особенность рекламы порождена временем. Эффективность действий переворачивает рекламный блок (маркетинг). ♦ Закон исключённого третьего, согласно традиционным представлениям, неоднозначен (литературоведение, философия, эстетика). ♦ Возврат к стереотипам ясен не всем. Язык образов традиционен. Переживание и его превращение аккумулирует экзистенциальный гедонизм (литературоведение, психология, философия, эстетика). ♦ Бессознательное постоянно (все области).

[Naporeda s tim realnost nije za sve očigledna (referat iz filozofije, dalje samo filozofija). ♦ Galaksija, što proizilazi iz gore navedenog, izomorfna je vremenu (filozofija). ♦ Prema posljednjim istraživanjima, specifičnost reklame generisalo je vrijeme. Efikasnost radnji preokreće reklamni blok (marketing). ♦ Zakon eliminisanog trećeg, prema tradicionalnim predstavama, nije jednoznačan (književnost, filozofija, estetika). ♦ Povratak na stereotipe nije svima jasan. Jezik likova je tradicionalan. Preživljavanje i njegovo pretvaranje akumulira egzistencijalni hedonizam (književnost, psihologija, filozofija, estetika). ♦ Nesvjesno je stabilno (sve oblasti).]

Dominantna crta rezultata generisanja jeste apsurdnost¹²³ (nelogičnost). Она је потпуна (када је читав генерисани текст такав) и дјелимична (кад се дијелови исказа или поједине реалне реченице доживљавају као апсурдне). У текстове са потпуном апсурдношћу могу се сврстати слjedeћи:

Тема: „Девииантний тенезис: основные моменты“

Самонаблюдение случайно. Бессознательное, согласно традиционным представлениям, однократно. Аутистренині сложен. Тolia ошталкивает ойоршунистический стресс. Стимул абсурдно осознаёт эканизм.

Действие просветляет ассоцианизм. Сновидение, конечно, иллюстрирует методологический психоз. Проекция представляет собой эмпирический ассоцианизм.

Установка неустойчиво припинает тешиальи. Этоцентризм отражает архетип. Роджерс определял терапию как тенезис осознаёт психоанализ. Самонаблюдение, например, последовательно. (психология).

¹²³ Dok apsurdnost može biti u književnoumjetničkom stilu ekspresivna, za naučni stil она је neintencionalna, kontraindikativna i kontraproaktivna.

Orijentacija nestabilno privlači geštalt. Egocentrizam odražava arhetip. Rodžers određuje terapiju tako da geneza spozna je psihoanalizu. Autoopservacija je, na primjer, kontinuirana. (psihologija).]

3) Боллары очень дружелюбны, приветливы, юсшейриимны, кроме шойо Герцеювина декларируеш бассейн нижнею Инда. Несладкое слоеное шестю, переложен-

ное соленым сыром под названием „сирене“, отражает шведский закрытый аквапарк. Здесь работали Карл Маркс и Владимир Ленин, но Герцеговина вероятина (страноведение).

[Bugari su veoma prijatni, predusretljivi, gostoljubivi, osim toga Hercegovina deklarise bazen donjeg Inda. Ne slatko lisnato tijesto obloženo slanim sirom pod nazivom „sirenje“ odražava švedski zatvoreni akvapark. Ovdje su radili Karl Marks i Vladimir Lenjin, ali je Hercegovina vjerovatna (osnovi civilizacije).]

4) Надо сказать, что типология средств массовой коммуникации приводит гуманизм (политология).

[Treba reći da tipologija sredstava masovnog informisanja dovodi do humanizma (politologija).]

5) Поскольку эти типы перестали сближаться, унитарное государство параллельно (все области).

[Pošto su ploče prestale da se približavaju, unitarna država je paralelna (sve oblasti).]

6) Для истей открываются потребность Прибалтийских винодельческих хозяйств, известных отличными сортами вин „Олазислин“ и „Сюркебарат“, в этом же году объект представляет собой прецизионный интеллект (все области).

[Za goste se otvaraju podrumi Pribalatonskih vinarских domaćinstava poznatih po odličnim vrstama vina „Olarizling“ i „Sipkebarat“, iste godine objekat predstavlja pretenciozni intelekt (sve oblasti).]

Nelogičan je spoj nespojivih pojmova, npr. izraza zvanični jezik i termalni izvor:

Официальный язык, несмотря на внешние воздействия, превышает традиционный **термальный источник**, там же можно увидеть шанец пашухов с палками, шанец девушек с кувшином вина на голове и т.д. (страноведение).

[**Zvanični jezik**, bez obzira na spoljne uticaje, prevazilazi **tradicionalni termalni izvor**, na istom mjestu može se vidjeti ples čobana sa štapovima, ples djevojaka su vrčem vina na glavi itd. (osnovi civilizacije).]

Generator takode proizvodi tautologiju:

Как уже подчеркивалось, **гуманизм** означает **гуманизм** (политология),

[Kako je već isticano, **humanizam** označava **humanizam** (politologija).]

neekspresivnu epiforu:

В данном случае можно согласиться с А. А. Земляковским и с румынским исследователем Альбертом Ковачем, считающими, что ложная цитата просветляет резкий мифопоэтический хронозой, поэтому никто не удивляется, **что в финале урок наказан** (литературоведение). Ритм дает механизм сочленений, поэтому никто не удивляется, **что в финале урок наказан** (литературоведение). ♦ Стресс сложен (психология). Автоматизм сложен (психология),

[U datom slučaju možemo se složiti sa A. A. Zemljakovskim i sa rumunskim istraživačem Albertom Kovačem koji smatra da lažni citat razotkriva oštar mitopoetski hronotop, stoga nikoga ne čudi što je u finalu nedostatak kažnjen (književnost). Ritam daje mehanizam uglavljivanja, stoga nikoga ne čudi da je u finalu mana kažnjena (književnost). ♦ Stres je složen (psihologija). Automatizam je složen (psihologija).]

kliše u obliku ponavljanja riječi tipa *strelovito*:

Анализ зарубежного опыта сценографии стабилизирует формирование имиджа, размещаясь во всех медиа. Ребрендинг директивно специфицирует бренд, не считаясь с затратами. Процесс стратегического планирования сценарно специфицирует потребительский клиентский спрос (маркетинг).

[Analiza stranog iskustva **strelovito** stabilizuje formiranje imidža, šireći se u svim medijima. Rebranding direktivno specificira brend, ne vodeći računa o troškovima. Proces strategijskog planiranja **strelovito** specificira potrošačku potražnju klijenata (marketing).]

Stilistički preovladava neutralni ton i samo rijetko dolazi do tačkaste ekspresivnosti/emocionalnosti.

Реальная власть дискредитирует язык образов, отрицая очевидное. Исчисление предикатов прозаично наивно (философия).

[Realna vlast diskredituje jezik likova, negirajući ono što je očigledno. Izračunavanje predikata **dirljivo** je naивно (filozofija).]

Izvršena analiza sugerise misao da generisani i generizirajući tekstovi ne mogu pružiti veću i bitnu pomoć onima kojima su prvenstveno namijenjeni – studentima i učenicima, već, naprotiv, usložnjavaju proces učenja.

61. Postoje generatori referata koji ne proizvode čitav tekst, već samo naslov. U takve spada Generator tema referata, seminarskih i diplomskih radova iz pedagogije (Generator tema-www). Većina paratekstova stvorenih na taj način odlikuje se apsurdnošću:

Сократ и значение его творчества для педагогики. Кукла в жизни ученика. Тетрадь и педагог в ходе учебного процесса. Фома Аквинский и его отношение к идее свободного воспитания. Л. Н. Толстой как светило педагогической науки. И. Г. Песталоцци как предмет для подражания молодежи. Шпаргалка в жизни ученика. Учитель и стил в методической разработке образовательного процесса.

[Sokrat i značenje njegovog stvaralaštva za pedagogiju. Lutka u životu učenika. Sveška i pedagog u toku nastavnog procesa. Toma Akvinski i njegov odnos prema ideji slobodnog vaspitanja. L. N. Tolstoj kao zvijezda pedagoške nauke. I. G. Pestalocci kao predmet podražavanja omladine. Cedulja s odgovorom u životu učenika. Čitalac i sto u metodičkoj razradi obrazovanog procesa.]

I ovdje se pojavljuju besmislice:

Дохлая муха и учебник в методической разработке воспитательного процесса. Зам. директора по шелушению семечек и его обязанности по отношению к ученику. Зам. директора по телефонным разговорам и его обязанности по отношению к ученику. Зам. директора по поиску спонсоров и азбука в логическом построении учебного процесса. Бомж и домашнее задание в методической разработке образовательного процесса. Учитель и стил в методической разработке образовательного процесса.

[Uginula muva i udžbenik u metodičkoj razradi vaspitnog procesa. Zamjenik direktora za čišćenje sjemenki i njegove obaveze u odnosu na učenika. Zamjenik direktora za

traženje sponzora i abeceda u logičkom strukturiranju nastavnog procesa. Beskućnik i domaći zadatak u metodičkoj razradi obrazovnog procesa. Učitelj i stolica u metodičkoj razradi obrazovnog procesa.]

62. Lingvistički generatori proizvode različite nazive: a) imena naseljenih mjesta, npr. *Ермакка, Сергино, Слобѣна, Пелевинка, Пелевиновиха, Шуйхѣна* [*Ermakka, Sergiino, Slobenga, Pelevinka, Pelevinoviha, Šujuhta*] (Generator naziva nas. mjesta-www), b) nazive jela tipa *манная лепѣшка, сливовое мороженое, блин с сиропом из слив* [*lepinja od pšenične krupice, sladoled sa šlagom, palačink sa sirupom od šljiva*] (Generator naziva jela-www), c) nikove (šaljiva imena), recimo *Травол, Скомясур, Слилосор, Зряколик, Скошосор, Зрябы, Клябличим* [*Travol, Skomjasur, Slilosor, Zrykolik, Skotosor, Uzalud bi, Kljabličim*] (Generator nikov-www).

63. Što se tiče usmenih naučnih tekstova, znatno je promijenjeno njihovo predstavljanje na javnim i stručnim skupovima. Jedno vrijeme referenti su nastupali samo sa tekstom u ruci, bez bilo kakvog pomoćnog sredstva ili pak samo sa kredom u rukama. Zatim je došao hendaut, a onda projektor sa folijama. Sada su u modi prezentacije PowerPoint i druge. Ako će doista u budućnosti ljudi komunicirati mislima, onda vjerovatno za izlaganja na skupovima neće biti potrebna pomagala kao što je kompjuter, projektor, platno, zvučnik..., pa se može desiti da se u potpunoj tišini čuje glas referenta, dobija pisani tekst i prati prezentacija.

64. U sistemu slovenskih jezika pored ruskog najviše generatora nudi poljski, npr.: Generator NFS-pl-smieszno_straszno-www, Generator NFS-pl-artykuły naukowe-www, Generator NFS-pl-belkotu-www, Generator NFS-pl-śmiesznych artykułów-www.

65. Kada su u pitanju pravni i administrativni poslovi, pojavili su se generatori koji automatski oblikuju tekstove za koje je do sada bilo potrebno stručno, pravno zvanje. Evo nekoliko primjera. Džoša Brouder, 19-godišnji programer iz Velike Britanije, izradio je generator koji automatski i besplatno piše žalbe na kazne za parkiranje, koje u toj zemlji, ako ih sastavljaju advokati, koštaju od 350 do 800 evra (Robot_žalbe-www). Do sada je na taj način sačinjeno prigovora u vrijednosti od 2,7 miliona evra.¹²⁴

Svatko tko danas u New Yorku ili Londonu dobije kaznu za pogrešno parkiranje može se obratiti sustavu DoNotPay. Tamo će kroz niz pitanja i odgovora pojasniti

¹²⁴ „Kada dodete na njegov sajt, pojavi se prozor za razgovor (dopisivanje, 'čet' – prikazan na slici gore), gde vas softver pita razna pitanja i u formi dopisivanja sa vama (umesto formulara), 'pokupi' sve potrebne informacije da napiše žalbu koju vam prosledi mejlom. Vi zatim samo odštampate papir i možete ga nositi sudu.

Ukoliko se softver potpuno zbuni vašim odgovorima i ne uspe da sam popuni žalbu, uputiće vas na svog tvorca da mu se obratite direktno da vidi u čemu je stvar.

Ovo nije prvi softver koji djeluje u sferi pravosuđa“ (Robot_žalbe-www).

situaciju ovom robotskom odvjetniku, a on će na temelju prikupljenih informacija napisati žalbu. Do sada je na ovaj način napisao 250 tisuća žalbi od čega je njih čak 160 tisuća bilo uspješno (64% uspješnosti). Time je vozačima uštedio oko 4 milijuna dolara u kaznama (Robot_žalbe-www).

Stvoren je generator za pisanje opravdanja/isprika na poslu ili u školi.

Ovaj uređaj generiše novi ispriku koju možete koristiti na poslu ili školi i to na pritisak dugmeta. Koristi 20x4 LCD displej i Microchip PIC16F960 mikrokontroler sa nasumičnim generatorom za generisanje teksta. Generator se može prilagoditi i za druge jezike a može se probati i online verzija! Shema i program za mikrokontroler su dostupni za download na projektnoj stranici (Generator opravdanja-www).

Razrađeni su generatori za izradu uputstava o tome kako slati poruke (Generator_uputstava-www). Prvo se bira stil, zatim se generisani kôd kopira na sajt/stranicu.

The screenshot shows a web browser window with the title 'EasyF' and subtitle 'Sistem za upravljanje Fortumo SMS servisima'. The navigation bar includes links: 'Naslovna', 'Blog', 'Uputstva', 'Cenovnik', and 'Kontakt'. The main heading is 'Generisanje uputstava za slanje poruke'. Below it, a note says 'Odaberite stil uputstava za slanje poruke, a zatim generisani kod prekopirajte na vaš sajt/stranu'. There are four buttons: 'HTML Tabela', 'Padajuća lista', 'Jednostavno', and 'Bez HTML'. Under 'Potrebni podaci', there is a text input for 'Adresa XML dokumenta' with 'http://www' in the background, a dropdown for 'Šema boja' with 'Cno' selected, and a section 'Izmena teksta na uputstvima' with inputs for 'Na broj', 'pošaljite poruku sa tekstom', and 'Cena'. A 'Sačuvaj' button is at the bottom.

Generator_uputstava-www

Postoje slučajevi kada dolazi do prožimanja poslovnog i književnoumjetničkog stila. Jedan je od njih tzv. „jezovita“ poezija koju stvara vještačka inteligencija programirana za razbijanje šifre čuvenog serijskog ubice Zodijaka (Pisma ubice-www). Riječ je o manijaku koji je operisao krajem 60-tih i početkom 70-tih godina XX v. u San Francisku i okolini, ubijajući mlade parove (da bi se pohvalio, slao je policiji pisma, od kojih su neka bila kodirana).

Jedno od takvih šifriranih pisama koje nije dešifrirano nosi oznaku Z340, a na dešifriranju radi profesor Keven Knight, stručnjak za kriptografiju i umjetnu inteligenciju sa Sveučilišta u Kaliforniji. Kako se danas razbijanje šifri uglavnom radi uz računalnu pomoć, tako je i Knight programirao računalo koje koristi neuronske mreže za dešifriranje ovoga dokumenta. Sistem se zove Carmel, a uči na ranijim primjerima pjesmica koje je napisao Zodiac, pa je u stanju iz te baze i sam generirati pjesme koji nalikuju, ili bi trebale nalikovati stilom, onima koje je pisao Zodiac (Generator_uputstava-www).

Carmel je u stanju i generirati pjesme u Zodiacovom stilu, kao što je i programi umjetne inteligencije trenirani na slikama ptica ili cvjetova mogu generirati lažne

fotografije ptica ili cvjetova. Stihovi su, doduše, uglavnom besmisleni, ali kada se stave u kontekst „umjetne inteligencije koja je programirana da razmišlja kao manijakalni ubojica!“, kako su prenijele novine, onda svaka riječ počinje dobivati drugačije značenje i konotaciju. Kontekst je, naime, kao i uvijek i ovdje kralj, pa ono što bi prošlo ispod radara kao bizarno i dosadno, u slučaju da dolazi od „umjetne inteligencije koja je programirana da razmišlja kao manijakalni ubojica!“, odjednom dobiva novu dimenziju (Generator_uputstava-www).

```

Δ Q P / Z / U B Q X O R X 9 X X B
W V + 3 6 Y F O Δ H P Q K X P Y 3
M J / Λ U I X Δ P T L N O Y D O Q
S Φ / Δ B B P O R A U Q 7 R J P E
X Λ L M Z J O R \ 9 F H V W 3 Δ Y
Q + P Q D Δ K I Q O P X Δ Q S Φ
R N L X Y E J O Δ P G B T G S B
L Q / P Q Q X P E H H U Λ R R X

```

Primjer šifrovanog pisma koji je koristio Zodijski

Dakle, „jezovite stihove“ rutinski proizvodi vještačka inteligencija koja „razmišlja“ kao serijski ubojica.¹²⁵

Google je razvio tehnologiju za automatsko generisanje opisa sadržaja na fotografijama (pri čemu računar koristi prirodni jezik).¹²⁶ Postoje i drugi pokušaji: da se na osnovi elemenata slike generiše njen cjeloviti tekstualni opis.

Stvoren je generator koji vrši popis pjesama (prvo se daje naziv spiska, zatim se biraju pjesme koje treba dodati na listu, a potom pravi redoslijed prema kome će Player reprodukovati te tekstove (Popis pjesama-www). Neki Reddita AlekseyP bio je toliko frustriran što plaća 150 mpbs internet a ne dobija propisanu brzinu da je koristeći Raspberry Pi i programski jezik Python napravio robota koji tvituje žalbe i upućuje ih provajderu (Tvitovanje žalbi-www). Pro-

¹²⁵ „Na stranu to što Carmel ne razmišlja, u bilo kojem obliku te riječi, već samo na osnovu ubačenih podataka i zadanih algoritama traži obrasce slaganja i frekvencije pojedinih riječi u stihovima koje je onda u stanju ponoviti s istim ili izmijenjenim početnim parametrima, ali evo primjera tih 'jezivih' stihova s IFL Scienca:

Dakle, zadavanjem liste od četiri preferirane riječi (*birds, sing, joy, gentle*) i četiri zabranjene riječi (*killig, death, screaming, scream*) dobijemo podjednako idiotsku, ali nimalo 'creepy' pjesmicu.

I tako, s ukupno osam riječi ja sam 'isprogramirao' manijakalnu umjetnu inteligenciju da ne 'razmišlja kao serijski ubojica' već kao obični bezopasni idiot. Dakle, kao prosječni novinar koji piše o umjetnoj inteligenciji“ (Pisma ubice-www).

¹²⁶ „Google tvrdi da ovakav sistem može pomoći osobama s problemima sa vidom da razumiju slike, olakšati pretragu slika na Internetu te omogućiti prikaz alternativnog teksta za slike u dijelovima svijeta sa sporom mobilnom vezom. Ali, ono što još neko vrijeme nećete čuti u većini medija jeste to što se ovakva tehnologija može iskoristiti i u vojne svrhe, gdje bi autonomni roboti mogli biti korišteni u opasnim područjima bez stalnog ljudskog nadzora, kao i u novinarstvu, umjesto ljudskih autora vijesti i izvještaja. Sistem je već relativno precizan [...]“ (Google_sadržaj slika-www).

gram konstantno izvodi testove brzine i kada ona padne ispod 50mbps, šalje poruku kompaniji Comcast.¹²⁷

66. Pomoću ugrađenih generatora postoji mogućnost automatske izrade različitih zvaničnih dokumenata (statuta, poslovnih pisama, novčanih transakcija, izvještaja i dr.). Ti softverski instrumenti nisu prikladni za generisanje zakonodavnih tekstova pošto zahtijevaju dugu pripremu, svestrano razmatranje i brižljivu obradu. Takođe su nešablonski politički dokumenti i diplomatski akti slabo kompatibilni sa procesom automatskog generisanja. Ali zato administrativna i korporativna djelatnost stvaraju povoljne uslove. Građu koju smo skupili ukazuje na to da se u okviru navedenih sfera odvija žanrovska specijalizacija: a) u administrativnoj dolazi do generisanja poslovnih pisama, formulara, izvještaja, izjava, b) u korporativnoj ona se svodi na proizvodnju poslovnih pisama, obrazaca, izvještaja, izjava, tipskih ugovora, statuta, c) u individualnoj (personalnoj) riječ je o izradi biografija i prezentacija.

67. Postoje generatori koji operišu sa gotovim tekstovima (automatski ih šalju) i generatori koji pišu nove tekstove. Prvi se mogu nazvati distributivnim pošto se prilikom njihove izrade cirkularno upućuje veliki broj epistola na razne adrese. Npr. takav je Generator pisama Makros VBA za Outlook 2000 G. M. Mohova i Generator oblika slanja pisama na php (Generator slanja php-www).¹²⁸ Generatori druge grupe dijelimo na tri tipa: transformacione (prevode-

¹²⁷ „AleksyP je kod postavio online da i drugi mogu da ga koriste kada ne mogu da dobiju brzinu veću od 30 mbps na konekciji koja je obećala 150 mbps. Svaki put kada je robot tvitovao Comcast-u, kompanija je odgovorila tražeći više detalja, ali AleksyP je odlučio da 'ne izda svoj nalog jer ne želi da se izdvaja kao korisnik'. Anonimni Comcast inženjer je u Reddit komentarima ponudio pomoć i dao nekoliko razloga koji bi mogli biti uzrok fluktuacije internet brzine poput starijih modema, problema sa kablovima itd. Problem sa internet konekcijama je što se brzine prodaju tako što se reklamira ona najveća, dok nema garancije minimalne brzine, zato što je fluktuacija normalna na određenim vrstama konekcija.

Danas, korisnik je najbitniji i kompanije žele da izbegnu ovakvu vrstu publiciteta. Takođe, ovaj slučaj pokazuje koliko je društvu, a brojnim pojedincima pogotovo, internet postao bitan, maltene ključan deo života u kojem nije dozvoljena neprijatnost“ (Tvitovanje žalbi-www).

¹²⁸ Povod za stvaranje programa poslužile su sljedeće misli: „Лень двигатель прогресса. Мне лениво писать формы отправки писем самостоятельно. Проще было один раз написать генератор, который позволяет за 5 минут создать любую необходимую мне форму обратной связи“ [Ljenost pokreće progres. Lijeno mi je da se samostalno bavim slanjem pisama. Jednostavnije bi bilo jednom napraviti generator koji bi omogućio da se za 5 minuta uspostavi bilo koji meni poznati oblik obratne veze] (Generator slanja php-www).

nje zvučnog snimka u tekst), tipske (generacija tipskih dokumenata) i autore-prezentacione (generisanje zvaničnih tekstova ličnog karaktera).

Transformacioni generator pretvara zvučni snimak u tekst i sastavlja elektronska pisma pomoću glasa. Recimo, Generator NTT DoCoMo-www može da na bazi nekoliko izgovorenih riječi proizvede dugu poruku (u stanju je da prepozna ljudski govor i da ga sintetizuje). Program uzima u obzir to kome je namijenjeno pismo, kojim povodom ono nastaje, a takođe nudi korigovanje dobijenog teksta.¹²⁹

Tipski generator namijenjen je za automatsko sastavljanje po izabranim parametrima dogovora, statuta, sporazuma i sl. Takav je, recimo, Generator statuta (GeneracijaTrustLaw-www). Da bi došlo do izrade potrebnog teksta, treba unijeti tri tipa podataka: opšte podatke (ime, e-mail, kontaktni telefon, broj osnivača, broj i datum dokumenta, godina aktuelizacije statuta, pravna adresa, osnivački kapital), podatke o vrsti aktivnosti (bira se iz spiskova OKVED¹³⁰) i konverzacijske podatke (prava učesnika opštenja). Generisani statut može se otvoriti u word formatu ili sačuvati. Početak dokumenta izrađen po parametrima koje smo izabrali ima sljedeći izgled:

1.1. Обществѡ с ѡграниченној ѡтветственѡстью „Призма“ (в дальнейшем именуемое – „Обществѡ“), создано в соответствии с действующим законодательством РФ в целях получения прибыли от своей предпринимательской деятельности.

1.2. Полное фирменное наименование Обществѡ:

Обществѡ с ѡграниченној ѡтветственѡстью „Призма“

Сокращѡнное фирменное наименование Обществѡ: ООО „Призма“

Полное наименование Обществѡ на анлийском языке:

1.3. Местѡ нахождения Обществѡ: 55005 – район, г. Москва, улица Дубравная, дом 56, квартира 45. [...]

1.4. Обществѡ имеет в собственности обособленное имущество, учитываемое на еѡ самостоятельном балансе, может от своего имени приобретать и осуществлять имущество и личные неимущество права, нести обязанности, быть истцом и ответчиком в суде.

[1.1. Društvo sa ograničenom odgovornošću „Prizma“ (dalje „Društvo“) stvoreno u skladu sa aktuelnim zakonodavstvom RF u cilju sticanja dobiti od svoje preduzetničke djelatnosti.

1.2. Potpuni zvanični naziv Društva:

Društvo sa ograničenom odgovornošću „Prizma“

¹²⁹ Ovaj je program izazvao snažnu reakciju u Japanu. „Putnički promet je tako gust da ponekad ljudi stvarno ne mogu da sebi dozvole nabavku smartfona i da na njemu nešto napišu. Uostalom, da li će biti u stanju da upravljaju ovim prilogom u sličnoj situaciji, takođe je veliko pitanje“ (Generator NTT DoCoMo-www).

¹³⁰ OKVED je kodni klasifikator vrsta djelatnosti.

Skraćeni zvanični naziv Društva: ООО „Prizma“

Potpuni zvanični naziv Društva na engleskom jeziku:

1.3. Mjesto lokacije Društva: 55005 – rejon, g. Moskva, ulica Dubravskaja, zgrada 56, stan 45. [...]

1.4. Društvo ima u vlasništvu izdvojenu imovinu orijentisanu na njen samostalni balans, može u svoje ime nabavljati i ostvarivati imovinska i lična neimovinska prava, imati obaveze, biti tužitelj i tužena strana na sudu.]

Tekst ima naslov Устав Общества с ограниченной ответственностью „Призма“ [Statut Društva sa ograničenom odgovornošću „Prizma“].

Generatori pružaju mogućnost skupljanja na jednoj stranici podataka o klijentu, njihovog štampanja i pohranjivanja u obliku fajla ili slanja elektronskom poštom (Generator Simpledoc-www).¹³¹ Program proizvodi ugovore o kupovini/prodaji prevoznog sredstva, (b) iznajmljivanju/poklanjanju stambenog prostora i sl. Proces automatizacije izrade teksta po narudžbi izgleda ovako:

Открываем ваш стандартный договор, отмечаем символами подчеркивания те места, куда должны быть подставлены значения по договору.

Сохраняем документ как HTML.

Открываем полученный HTML в текстовом редакторе (я рекомендую бесплатный редактор <http://flos-freeware.ch/notepad2.html>), который позволяет сменить кодировку текста, меняем кодировку документа на UTF-8.

Заносим в полученный HTML документ переменные, которые будут впоследствии заменены на реальные данные по заказам.

Сохраняем HTML файл и загружаем его в настройках компании.

Все, теперь для каждого заказа можно распечатать свой договор (Генератор Ордерино-www).

[Отварамо vaš standardni ugovor, obilježavamo podvlačenjem ona mjesta gdje se moraju staviti značenja prema dogovoru.

Sačuvavamo dokument kao HTML.

Otvaramo dobijeni HTML u redaktoru teksta (preporučujem besplatni redaktor <http://flos-freeware.ch/notepad2.html>) koji omogućuje da se mijenja kod teksta, mijenja kod dokumenta na UTF-8.

Unosimo u dobijeni HTML dokument varijable koje će kasnije biti zamijenjene realnim podacima prema narudžbi.

Sačuvavamo HTML fajl i unosimo ga u parametre kompanije.

I to je sve, sada se za svaku narudžbu može odštampati svoj ugovor.]

Procedura se sastoji u unošenju podataka (o prodavcu, kupcu, predmetu i uslovima), provjeri i štampanju. Izborom ponuđenih parametara za generisanje ugovora o kupovini/prodaji prevoznog sredstva dobija se rezultat tipa:

¹³¹ Naziv odražava ključnu specifičnost programa – jednostavan način sastavljanja dokumenta.

Дојавор купили-продажи транспортнојо средству

„21“ фебруала 2015 гога

ГРАЦ

Мы, гр. ИВАНОВ ИВАН ИВАНОВИЧ, паспорти серии 0000 № 000000, выдан УФМС Г. МОСКВЫ 01.01.1997 г., проживающий по адресу: ШТИРИЯ, ГРАЦ, УЛ. ЛЕНИНА, Д. 1, зарегистрированный по адресу: ШТИРИЯ, ГРАЦ, УЛ. ЛЕНИНА, Д. 1, именуемый в дальнейшем „Продавец“,

и гр. ПЕТРОВ ПЕТР ПЕТРОВИЧ, паспорт серии 0000 № 000000, выдан УФМС Г. МОСКВЫ 01.01.1997 г., проживающий по адресу: ШТИРИЯ, ГРАЦ, УЛ. ПУШКИНА, Д. 1, зарегистрированный по адресу: ШТИРИЯ, ГРАЦ, УЛ. ПУШКИНА, Д. 1, именуемый в дальнейшем „Покупатель“ [...] (Генератор Simpledoc-www).

[Ugovor o kupovini/prodaji prevoznog sredstva]

21. februar 2015. godine

GRAC

Ja, IVANOV IVAN IVANOVIĆ, pasoš serije 0000 br. 000000, izdan od strane UFMS G. MOSKVE 01.01.1997, sa stanom na adresi: ŠTAJERSKA, GRAC, LENJINOVA UL. 1, prijavljen na adresi: ŠTAJERSKA, GRAC, LENJINOVA UL. 1, u daljem tekstu „Prodavač“,

i gosp. PETROV PETAR PETROVIĆ, pasoš serije 0000 br. 000000, izdan od strane UFMS G. MOSKVE 01.01.1997, sa stanom na adresi: ŠTAJERSKA, GRAC, PUŠKINOVA UL. 1, prijavljen na adresi: ŠTAJERSKA, GRAC, PUŠKINOVA UL. 1 u daljem tekstu „Kupac“ [...] (Generator Simpledoc-www).]

Autoprezentacioni generator namijenjen je za automatsku izradu privatnih dokumenata: izjava o izdavanju pasoša, plaćenom ili neplaćenom odmoru (Generator Simpledoc-www), potvrda o uzimanju novčanog zajma (Generator Simpledoc-www, Generator izjava o dugu-www) i dr. Evo kako izgleda dužnička potvrda generisana prema parametrima koje smo izabrali:

РАСПИСКА

Я, ПОПОВ ИВАН МАРКОВИЧ, паспорт: серия 777 № 7889998888, выдан УФМС Г. МОСКВЫ 01.01.2002 г., зарегистрированный по адресу: МОСКОВСКАЯ ОБЛАСТЬ, Г. МОСКВА, УЛ. ЛЕНИНА 3, д. 2, кв. 4, проживающий по адресу: МОСКОВСКАЯ ОБЛАСТЬ, Г. МОСКВА, УЛ. ЛЕНИНА 3, 2, кв. 4, получил в долі от СИДОРОВА МАРКА ПЕТРОВИЧА, паспорт: серии 56666 № 3677865588, выдан УФМС Г. МОСКВЫ 01.01.2001 г., зарегистрированный по адресу: МОСКОВСКАЯ ОБЛАСТЬ, Г. МОСКВА, УЛ. ПУШКИНА 5, 1, кв. 5, проживающий по адресу: МОСКОВСКАЯ ОБЛАСТЬ, Г. МОСКВА, УЛ. ПУШКИНА 5, 1, кв. 5, 100000 (СТО ТЫСЯЧ) рублей РФ в срок до 21.03.2015 г. (ДВАДЦАТЬ ПЕРВОГО МАРТА ДВЕ ТЫСЯЧИ ПЯТНАДЦАТОГО ГОДА).

Г. МОСКВА, 21 февраля 2015 (Генератор Simpledoc-www).

[Potvrda]

Ja, POPOV IVAN MARKOVIĆ pasoš serije 777 br. 7889998888, izdan od strane UFMS G. MOSKVE 01.01.2002, prijavljen na adresi: MOSKOVSKA OBLAST, MOSKVA, LENJINOVA UL. 3, zgrada 2, stan 4, sa stanom na adresi: MOSKOVSKA OB-

LAST, MOSKVA, LENJINOVA UL. 3, zgrada 2. stan 4, dobio sam od SIDOROVA MARKA PETROVIČA, pasoš serije 56666 br. 3677865588, izdan od strane UFMS G. MOSKVE 01.01.2001, prijavljen na adresi: MOSKOVSKA OBLAST, G. MOSKVA PUŠKINOVA UL. 5, 1, stan 5, sa stanom na adresi: MOSKOVSKA OBLAST, G. MOSKVA PUŠKINOVA UL. 5, 1, stan 5, 100.000 (STO HILJADA) rubalja RF na rok do 21.03.2015 (DVADESET PRVOG MARTA DVIJE HILJADE PETNAESTE GODINE).

G. MOSKVA 21. februara 2015 (Generator Simpledoc-www).]

Može se automatski dobijati i autobiografija koristeći se, recimo, Generatorom biografija-www. Nastaju ovakvi tekstovi:

а) Герой: ПЕСЕЛЬНИКОВ Евѣний Леонидович

Родился: 15 августа 1952 года в городе Москва

В 1958 году пошел в школу № 20 и закончил ее в 1969 году

В 1969 году поступил в Северный государственный медицинский университет и в 1974 году его окончил.

Работал в должности: Аниматор

В 1984 году женился

С 1992 года и по сей день работает в должности: Менеджер по организации выставок, конференций

Жена: ДОЛМАТОВА Наталья Геннадиевна

Дата рождения: 6 октября 1958 года.

Дети: нет

Отец: ПЕСЕЛЬНИКОВ Леонид Игоревич

Дата рождения: 26 января 1920 года.

Мать: ПЕСЕЛЬНИКОВА Кристина Борисовна

Дата рождения: 20 июня 1917 года.

[Osoba: PESELJNIKOV Jevgenin Leonidovič

Rođen: 15. avgusta 1952 godine u gradu Moskvi

Godine 1958. upisao osnovnu školu br. 20 i završio je 1949.

Te se godine upisao na Sjeverni medicinski fakultet i diplomirao 1974.

Radio je kao animator.

Oženio se 1984.

Od 1992. pa do danas radi kao menadžer za organizaciju izložbi, skupova

Žena: DOLMATOVA Natalija Genadijevna

Datum rođenja: 6. oktobar 1958.

Djeca: nema

Otac: PESELJNIKOV Leonid Igorevič

Datum rođenja: 26. januar 1920.

Majka: PESELJNIKOVA Kristina Borisovna

Datum rođenja: 20. juni 1917.]

б) Герой: ОБАРИН Даниил Геннадиевич

Родился: 19 апреля 1955 года в городе Елец

В 1961 году пошел в школу № 4 и закончил ее в 1972 году

В 1972 году поступил в Приморская государственная сельскохозяйственная академия и в 1977 году его окончил.

Работал в должности: Маркетолог

В 1982 году женился
 С 1989 года и по сей день работает в должности: Копирайтер
 Жена: ЛИСОВА Екатерина Анатольевна
 Дата рождения: 28 декабря 1978 года.
 Дети: ОБАРИНА Лариса Даниловна
 Дата рождения: 24 августа 1987 года.
 Отец: ОБАРИН Геннадий Владиславович
 Дата рождения: 12 декабря 1931 года.
 Мать: ОБАРИНА Светлана Игоревна
 Дата рождения: 21 февраля 1921 года.
 [Osoba: OBARIN Danijel Genadijevič
 Rođen: 19. aprila 1955. godine u gradu Jelec
 Godine 1961. upisao osnovnu školu br. 4 i završio je 1972.
 Te godine upisao se na Primorsku državnu poljoprivrednu akademiju i 1977. je zavr-
 šio.
 Radio je kao marketolog.
 Oženio se 1982.
 Od 1989. pa do danas radi kao kopirajter.
 Žena: LISOVA Jekaterina Anatoljevna
 Datum rođenja: 28. decembar 1978.
 Djeca: OBARINA Larisa Danilovna
 Datum rođenja: 24. avgust 1987.
 Otac: OBARIN Genadij Vladislavovič
 Datum rođenja: 12. decembar 1931.
 Majka: OBARINA Svjetlana Igorjevna
 Datum rođenja: 21. februar 1921]

Na kraju svakog generisanog teksta dolazi napomena:

*PS: Факты вымышлены, имена искажены и вообще заведомо неверны. Все со-
 впадения случайны. Во время автоматической генерации этого текста никто не
 пострадал.*

*[PS: Činjenice su izmišljene, imena promijenjena i uopšte pouzdano pogrešna. Sva
 podudaranja su slučajna. U vrijeme automatskog generisanja od ovog tekst niko nije
 nastradao.]*

Da bi se stvorio tzv. „rezime“ (svojevrсна lična karta sa osnovnim podacima
 i karakteristikama), treba izabrati sljedeće parametre: prezime/ime, zanimanje,
 telefon, e-mail, lična informacija (mjesto boravka, datum rođenja, obrazovanje,
 pol, porodično stanje), radni staž, kursevi i treninzi, strani jezici i kompjutersko
 znanje, dodatna informacija (vozačka dozvola, preporuke, hobi, drugi podaci).
 Rezultat može biti sljedeći:

Марков Андрей Александрович	
Вакансия: Помощник руководителя	
Телефон: + 7 (495) 663 334 345	
Электронная почта: markov@email.com	
Личная информация	
Место проживания: Москва	
Образование: Высшее	
Дата рождения: 01 января 1997 (18 лет)	
Пол: Мужской	
Семейное положение: холост	
Опыт работы	
Период работы: январь 2015 года - январь 2015 года	
Должность: менеджер (полная занятость)	
Организация: ООО Прима	
Должностные обязанности и достижения: мониторинг цен	
Образование	
Учебное заведение: МГУ	
Дата окончания: январь 2015 года	
Факультет: финансовый	
Специальность: маркетинг	
Форма обучения: очная	
Дополнительная информация	
Иностранные языки: не указано	
Компьютерные навыки: Печать, сканирование, копирование документов, Интернет, Электронная почта, Microsoft Word, Microsoft Excel	
Навыки водительских прав: Категория А	
Рекомендации и ссылки:	
МГУ	
Вам интересно в свободное время:	
фитнес	
Другие сведения, которые вы хотели бы сообщить:	
отсутствуют: прилагать	

Generisani rezime

68. Stilistički su najinteresantniji generatori izjava na poslu. Jedan od njih je Generator radnih izjava-www, čiji autor ovako objašnjava povod i razlog razrade takvog instrumenta:

Если вы никогда не ояздывали на работу, и никогда не приходилось ойравдываться перед начальством, то вам этот сайт будет совершенно не нужен. Но, я абсолютно уверен, что есть такие, которые иногда ояздывают и даже есть такие, которые просто не могут не ояздывать. И вот всем тем, кто ояздывал, ояздывает, и будет ояздывать, рекомендую посетить данный ресурс. Здесь вам предложат огромное количество объяснительных записок, которые придется писать в случае ойоздания (Генератор объясн. записок-www).

[Ako nikada niste kasnili na posao i nikada niste morali da se opravdavate rukovodstvu, onda vam ovaj sajt apsolutno nije potreban. Ali sam potpuno uvjeren da postoje oni koji ponekad kasne, čak ima i onih koji jednostavno ne mogu a da ne kasne. Pa evo svima onima koji su kasnili, koji kasne i budu kasnili preporučujem da posjete ovu stranicu. Ovdje će vam biti predložen ogromni broj izjava koje treba napisati u slučaju kašnjenja (Generator izjava-www).]

Što se tiče kompozicije (početka i kraja), dati generator proizvodi tekstove koje otvara obraćanje (Poštovani...)

а) *Уважаемый йосйодин на чальник, я ойоздал на работу. Обещаю вам чтоо такою больше не произойдет. Сйасибо за йонимание!*

Poštovani gospodine direktore, zakasnio sam na posao. Obеćavam da se tako nešto više neće desiti. Hvala na razumijevanju!]

i koje se završavaju (1) riječima zahvalnosti (Hvala! Hvala na razumijevanju!).

h) *Настоящим докладываю, что сегодня утром работу я опоздал на работу. На посту ГАИ, остановившем меня, выяснилось, что кто-то случайно внес мои данные в городскую информацию об уоне. Уже в который раз обещаю вам, что в будущем такое не повторится. **Всеіга Ваи.***

*[Obavještavam Vas da sam jutros zakasnio na posao. Na kontrolnoj tački zaustavila me je saobraćajna policija. Ispostavilo se da je neko slučajno unio moje podatke u gradske informacije o krađama kola. Već po ne znam koji put obećavam da se ubuduće tako nešto neće ponoviti. **Uvijek Vaš.**]*

(3) molbom za oprostjenje

i) *Утром не смог успеть погойти вовремя. Утром из-за переполненной электрички я получил обидную травму в виде зажатия дверью моей интимности. Прошу не принимать административных санкций в отношении меня в связи с изложенной выше информацией. Я ощущаю себя легкомысленным и понимаю глубину и тяжесть Ваших переживаний по поводу моего опоздания на работу. **Просите меня.***

*[Danas nisam mogao da dođem na posao. Jutros sam zbog prepunog voza dobio nezgodnu povredu stiskanjem vratima moje intimnosti. Molim Vas da ne preduzimate nikakve administrativne mjere prema meni u vezi sa gore navedenom informacijom. Osjećam se lakomislenim i razumijem dubinu i širinu Vaših preživljavanja povodom mog kašnjenja na posao. **Oprostite mi.**]*

Dati generator može proizvoditi i hibridne tekstove sastavljene od ljubavnih izjava i ljubavnih pisama.¹³² Obilježja ovih tekstova su: nehajan odnos (štamparske greške), labilnost strukturnih elemenata (čas postoje, čas ne postoje obraćanja tipa *Уважаемый господин начальник* [*Poštovani gospodine direktore*] i završnih fraza, npr., *Всеіга Ваи* [*Uvijek Vaš*]), ukazivanje na banalne uzroke, šabloni (*Настоящим докладываю, что...*, *В связи с этим...* [*Obavještavam Vas da...*, *U vezi s time...*]), isticanje nade u to da se neće preduzimati nikakve mjere i da će biti razumijevanja pretpostavljenih. Očito preovladava „muški“ sadržaj, odnosno muškarac kao autor. U nekim tekstovima dolazi u prvi plan šaljiv ton (npr. tekst i).

69. Postoje i generatori koji proizvode politički govor.¹³³ Jedan od njih stvoren je na bazi tzv. „univerzalnog koda govora“, koji se sastoji od tabele (četiri stupca) sa kliširanim frazama u određenom redoslijedu (Univ. generator govora-www).¹³⁴ Prije nego što se počne sa generisanjem treba izabrati samo jedan parametar – dužinu govora (od tri minute do trideset minuta). Ako su to tri minute, dobija se rezultat tipa:

¹³² „A takođe ovdje postoji generator ljubavnih pisama: ako je šef žena, može se probati sa objedinjavanjem ljubavnog pisma i izjave“ (Generator izjava-www).

¹³³ On je neinformativan, semantički često prazan.

¹³⁴ Spajanjem dijela fraze iz stupca 1 sa bilo kojim dijelom fraze iz stubaca 2, 3, 4 dobija se univerzalni tekst; broj kombinacija iznosi 10.000.

Уважаемые дамы и господа, понимание сущности ресурсосберегающих технологий обеспечивает актуальность экономической целесообразности принимаемых изменений. Не вызывает сомнений, что высокотехнологичная концепция общественной системы напрямую зависит от укрепления демократической системы. Прежде всего, повышение уровня гражданского сознания способствует повышению качества укрепления демократической системы. Следует отметить, что социально-экономическое развитие играет важную роль в формировании профессионального сообщества. Не вызывает сомнений, что выбранный нами инновационный путь требует анализа политической и исследовательского развития общества. Уважаемые дамы и господа, социально-экономическое развитие создает предпосылки качественно новых шагов для профессионального сообщества. С другой стороны, повышение уровня гражданского сознания играет важную роль в формировании новых принципов формирования материально-технической и кадровой базы. Не вызывает сомнений, что социально-экономическое развитие играет важную роль в формировании укрепления демократической системы. Прежде всего, выбранный нами инновационный путь создает предпосылки качественно новых шагов для укрепления демократической системы. Не вызывает сомнений, что курс на социально-ориентированный национальный проект играет важную роль в формировании укрепления демократической системы. С другой стороны, социально-экономическое развитие создает предпосылки качественно новых шагов для профессионального сообщества. Не вызывает сомнений, что повышение уровня гражданского сознания играет важную роль в формировании профессионального сообщества. Для современного мира социально-экономическое развитие создает предпосылки качественно новых шагов для экономической целесообразности принимаемых изменений (Генератор полит. речи-www).

[Poštovane dame, poštovana gospodo, shvatanje suštine tehnologija koje štede resurse obezbjeđuje aktuelnost ekonomske svrsishodnosti mjera koje se preduzimaju. Nema sumnje da visoko tehnološka koncepcija društvenog sistema direktno zavisi od jačanja demokratskog sistema. Prije svega, porast nivoa građanske svijesti doprinosi porastu kvaliteta jačanja demokratskog sistema. Treba istaći da društveno-ekonomski razvoj igra važnu ulogu u formiranju progresa profesionalne zajednice. Nema sumnje da inovacioni put koji smo izabrali traži analizu postepenog i kontinuiranog razvoja društva. Poštovane dame, poštovana gospodo, društveno-ekonomski razvoj stvara pretpostavke za kvalitativno nove korake u cilju jačanja napretka profesionalne zajednice. S druge strane, porast nivoa građanske svijesti igra važnu ulogu u formiranju novih principa formiranja materijalno-tehničke i kadrovske baze. Ne izaziva sumnju to što društveno-ekonomski razvoj igra važnu ulogu u formiranju jačanja demokratskog sistema. Prije svega, inovacioni put koji smo izabrali stvara pretpostavke za kvalitativno nove korake usmjerene na jačanje demokratskog sistema. Ne izaziva sumnju to što kurs na socijalno orijentisani nacionalni projekat igra važnu ulogu u formiranju jačanja demokratskog sistema. S druge strane, društveno-ekonomski razvoj stvara pretpostavke za kvalitativno nove korake usmjerene na napredak profesionalne zajednice. Ne izaziva sumnju to što porast nivoa građanske svijesti igra važnu ulogu u formiranju napretka profesionalne zajednice. Za savremeni svijet društveno-ekonomski razvoj stvara pretpostavke za kvalitativno nove korake usmjerene na ekonomsku svrsishodnost preduzimanih promjena].

Kao što se vidi, rečenice su gramatički korektne, ali pada u oči smisaona zbrka, ponavljanje jednih te istih sintaksičkih konstrukcija tipa *Ne izaziva sumnju* i sl.

Zvanične „pričaonice“ (zakonodavni, administrativni, diplomatski, korporativni forumi i četovi) razlikuju se od nezvaničnih suzdržanošću u izražavanju, ublažavanjem ekspresivnosti i emocionalnosti.

Generatore slične navedenim ruskim nalazimo u poljskom internetu (Generator rator AFS-pl-cv-www, Generator AFS-pl-tematów-www, Generator AFS-pl- dokumentów DamDom-www, Generator AFS-pl- dokumentów eurocent-www, Generator AFS-pl- dokumentów ceramic-www, Generator AFS-pl-dokumentów fiskalnych-www, Generator AFS-pl-raportów-www, Generator AFS-pl-dokumentów seryjnych-www, Generator AFS-pl-studenckie-www, Generator AFS-pl-cyklicznych dokumentów-www, Generator AFS-pl-prawnych dokumentów-www), manje u slovačkom (Generator AFS-sk-www), ukrajinskom (Generator AFS-uk-www) i dr.

70. Što se tiče usmene komunikacije, centralno pitanje tiče se analize i sinteze govora. Jedan od takvih pokušaja jeste izrada naglasno-morfološkog generatora za glagole hrvatskog jezika i utvrđivanje njegove uloge u sistemima za pretvaranje teksta u govor (Cukor-www).

Generator je napisan u programskom jeziku Python, kojim su zakodirane konjugacijske i naglasne paradigme, i kao proširenje Crovallex-a, oslanja se na njegovu bazu glagola. Izlazni proizvod generatora je tablica glagola sa svim glagolskim oblicima i odgovarajućim naglascima. U kontekstu sustava za pretvorbu teksta u govor, naglasno-morfološki generator ima važnu ulogu kao jedan od modula. Dodajući u ulazni tekst informacije o naglascima, pridonosi pojačanom dojmu prirodnosti umjetno sintetiziranog govora i rješava neke od problema vezanih uz strojno razumijevanje prirodnog jezika, a potreban je jer računala nisu u stanju samostalno doći do tih podataka. Na sličan način moguće je postići generiranje naglasaka i za ostale vrste riječi (Cukor-www).

Druga vrsta generatora odnosi se na usmeno prezentiranje određenog teksta. Takav je slučaj sa javnim čitanjem romana DON KIHOT u Institutu „Servantes“, povodom obilježavanja Svjetskog dana knjige u Beogradu, kada su svečanost otvorili roboti Instituta „Mihajlo Pupin“ – Nao i Migel de Servantes: Nao je pozdravio publiku na španskom i srpskom te najavio robota Servantesa, kostimiranog po metodu Narodnog pozorišta (Robot_Don Kihot-www). Takvi sistemi postoje i na slovenačkom jeziku (Podpečan-www: *Robot, ki sliši in govori*).

Govorni generatori služe za automatsko zapisivanje diktata (Uživo diktiranja-www).

Posebnu vrstu RFS čine generatori zdravica. One se odlikuju komičnim efektom, apsurdnošću i nelogičnošću. Evo kako izgledaju neke od njih:

В общем, давайте выйдем водочки за то, чтобы закулисье внешне прошедшей очень гладко и спокойно передачи власти в Башкортостане прорвалось наружу

(Новогодний тост-www1). ♦ Извините, что сумбурно, но вчера всей семьёй за исключением младшего впервые поехали на хоккейный матч. В 2011 году хочу и происходить. В общем, давайте выйдем Советского шампанского за то, что вместе с болельщиками на трибуны пускают и охотников (Новогодний тост-www2). ♦ В следующем году хочу написать тост с самого утра. Так давайте поднимем бокальчик Абрау-Дюрсо за тех, кто ворожит и того, кто ворожат. (Новогодний тост-www2). ♦ В будущем году хочу прибить того, кто в этих гетских проблемах виноват. Так давайте выйдем шампанского за тех, кто приручили (Новогодний тост-www2). ♦ Дорогие друзья, когда-то бам байкало-амурскую магистраль, собирать добровольцев со всей страны, создавать стройотряды. В следующем году хочу всем хороший заработок всегда равен обману. Так давайте поднимем бокальчик Абрау-Дюрсо за то, чтобы при сливе топлива не переутратились резервуары (Новогодний тост-www2).

[Bilo kako bilo hajde da popijemo za to da zakulisne igre oko mirnog prenošenja vlasti u Baškortistanu prodru napolje (Novogodišnja zdravica-www1). ♦ Izvinite za zbrkanе riječi, ali nam se juče čitava porodica izuzev mlađeg brata našla na utakmici iz hokeja. Godine 2011. ono što želim i dešava se. Uglavnom hajde da popijemo za to da zajedno sa navijačima na tribine puste i lovce (Novogodišnja zdravica-www2). ♦ Naredne godine želim da napišem zdravicu od samog jutra. Hajde da dignemo čašicu Abrao-Dirso za one koji gataju i kojima se gata (Novogodišnja zdravica-www2). ♦ Naredne godine želim da skršim onog ko je kriv za ove dječije probleme. Pa da popijemo šampanjac za one koji su pripitomljeni (Novogodišnja zdravica-www2). ♦ Dragi frendovi, nekad BAM bajkalsko-amursku magistralu skupljati dobrovoljce iz čitave zemlje, stvarati radne brigade. Sljedeće godine želim svima dobru zaradu uvijek jednaku prevari. Pa da dignemo čašicu Abrau-Dirsou¹³⁵ za to da se prilikom pretakanja goriva ne pobrkaju rezervoari (Novogodišnja zdravica-www2).]

Razrađeni su i usko specijalizirani generatori, npr. za „pivske“ zdravice (Generator pivskih zdravica-www).

Pored ruskog jezika, takvi generatori postoje i na drugim slovenskim jezicima, npr. na poljskom (Generator RFS-pl-www, Generator RFS-pl-Old Spice-www, Generator RFS-pl-Balabolka-www, Generator RFS-pl-syntezator-www, Generator RFS-pl-syntezator Scratch-www, Generator RFS-pl-GLaDOs-www) i češkom (Generator RFS-cs-syntetizéry-www, Generator RFS-cs-syntetizator-www, Generator RFS-cs-hlas-www).

71. Posebna vrsta generatori su QR kodovi, koji mogu biti statički (kada se tekstualni podaci direktno pretvaraju u QR i ne mogu se mijenjati bez novog QR koda, pri čemu nije obavezan pristup internetu), dinamički (sadrže samo link na stranicu za upravljanje sadržajem) i poslovni (za prikupljanje marketinških informacija i podataka o mjestu stvarne prodaje robe; QR kod-www1). Oni spa-

¹³⁵ Abrau Dirsu je selo u Krasnodarskom kraju nedaleko od obale mora.

daju u ireverzibilne sisteme (ne mogu generisati u obratnom pravcu).¹³⁶ Maksimalni broj karaktera koji može da teoretski primi QR-generator iznosi 4.000, (QR kod-www2), mada naše provjere kazuju da brojka ne prelazi 500.

Iako se u savremenoj književnosti sve više eksperimentiše sa kompjuterskim kodovima, nije nam poznato da je neko koristio QR kao motiv za umjetničku obradu. A ovako bi, recimo, izgledao QR kôd početnih rečenica romana NA DRINI ĆUPRIJA Iva Andrića:

(QR kod-www1)

Većim delom svoga toka reka Drina protiče kroz tesne gudure između strmih planina ili kroz duboke kanjone okomito odsečenih obala. Samo na nekoliko mesta rečnog toka njene se obale proširuju u otvorene doline i stvaraju, bilo na jednoj bilo na obe strane reke, župne, delimično ravne, delimično talasaste predele, podesne za obrađivanje i naselja. Takvo jedno proširenje nastaje i ovde, kod Višegrada, na mestu gde Drina izbija u naglom zavoju iz dubokog i uskog tesnaca koji stvaraju Butkove Stijene.

(Ivo Andrić. NA DRINI ĆUPRIJA)

Pomoću ovih generatora može se stvoriti QR kod za sve slovenske jezike, recimo za poljski (Generator QR-pl-www).

72. U kategoriji interpersonalne komunikacije postoji više pokušaja automatskog generisanja tekstova.

Recimo Google razvija generator za mijenjanje korisnika na društvenim mrežama (Guglov robot-www). Zadatak mu je da unosi sadržaje nakon što bi, putem skeniranja postova i mejlova, „naučio“ kako razmišlja i komunicira korisnik profila. Drugi generator pruža mogućnost lakšeg i bržeg kreiranja poruke tako što se tekst unosi direktno sa forme, slike se mijenjaju pomoću modula za slajdere, a meniji koriste poseban sistem (Generator poruka-www). Postoji program za automatsko generisanje tzv. new age retorike u duhu ‘religije novog vijeka’, kreiranja novih i novih gluposti (Generator new-age-www).¹³⁷ Citati se mogu koristiti kao potpis na internet forumima.

Neki generatori pokrivaju „startup“ (tek stvorenu kompaniju, firmu u stadiji razvoja koja gradi biznis na osnovu inovacionih ideja ili svježih tehnologija), pogotovo u informacijsko-tehnološkom sektoru sa velikom količinom teksta,

¹³⁶ Takvi su i oni koji se koriste u blokčejnu – block chain-u (neprekidnoj sukcesivnosti lanaca blokova, vezanih spiskova koji sadrže informaciju i čije se kopije čuvaju na mnoštvu različitih kompjutera nezavisno jednih od drugih).

¹³⁷ Sastavljen je spisak zvučnih new age termina i klišeja.

kojim se opisuje šta radi novootvorena kompanija (Generator korp. besmislica-www). Često se u takvim tekstovima, zbog obilja trendovskih tehnoloških „buzzworda“, od šume ne vidi drveće. Ovim se fenomenom pozabavio američki „developer“ Andrew Davidson i na svojoj stranici objavio „Generator korporativnih besmislica“ koji proizvodi gotovo nepreglednu, ali i nerazumljivu količinu teksta samo na temelju jednog inputa – upisivanja imena kompanije koja se želi „promovisati“.

Tekst će biti prepun aktualnih termina iz svijeta startupa, tehnologije, marketinga, investicija, softvera, i svih mogućih i nemogućih područja. Čitajući taj tekst nećete postati ništa pametnijima, ali će vam, imate li vlastiti startup, ovakvo ironiziranje do krajnjih granica možda otvoriti oči i usmjeriti vas na pravi put kada ćete ulagačima i klijetima opisivati čime se zapravo bavite. Recept je jednostavan – sve što vidite na ovoj stranici učinite suprotno (Generator korp. besmislica-www).

Postoji dosta generatora tzv. Lorem ipsum tekstova (dummy tekstova, maneken tekstova, Bolo Bolo, slučajnih tekstova, latinskih tekstova, alternativnih tekstova ili punila teksta), za veliki broj jezika (LoremIpsum360°-www), sve slovenske jezike,¹³⁸ a najviše na ruskom: Blindtextgenerator-www, Liex-www, Littleipsum-www, Lorem Ipsum-www, Бредотекст-www, Вывод заданн. текста-www, Вымышленный текст-www, Рыбате́кст-www, Ры́бные тексты-www, Ры́бный текст-www, Случайный текст-www, Текст онлайн1-www, Текст онлайн2-www, Текст ру-ww, Текст рыбы-www, bugarskom: Lorem Ipsum BG-www, makedonskom: Гентиператор МК-www.

73. Jedan od mrežnih međustilova je epistolarni (u koji ne uključujemo stil zvanične prepiske). Posebnu građu pružaju pisma koja proizvode online generatori, od kojih neki automatski nude samo elemente i dijelove, a drugi cjeline. U prve spadaju generatori komplimenata (recimo, za ženski pol). Stilistički takvi su tekstovi kratki i raznovrsni (uspješni i neuspješni, smiješni i poučni, neobični i stereotipni), a njihovo je opšte svojstvo emocionalnost i ekspresivnost. Vrijednost generisanih tekstova sastoji se u unikatnosti (vjerovatnoća podudaranja dvaju tekstova svedena je faktički na nulu) i mogućnosti spajanja sa pravim ljubavnim tekstovima (u cjelini, po dijelovima ili u detaljima). Za određivanje parametara generisanja izbor se po pravilu svodi na to kome se piše (voljenoj, voljenom) i koliko se piše (jedna fraza, dvije do pet fraza).

74. Generisani tekstovi sastoje se od dva dijela. U prvom se daje kompliment u obliku obraćanja, a u drugom se adresat oslovljava umiljatim riječima ili se poredi sa:

(a) dijelom čovječijeg tijela (srce)

*Ира, **сердце** мое! твоей образ каждый раз бросаешь меня в жар, но больше я не буду терпеть и ты должна будешь дать ответ, да или нет...*

¹³⁸ Jedino nam nije poznat takav generator za lužickosrpski.

[Iro, srce moje! tvoj lik svaki put baca me u vatru, ali više ne mogu trpjeti pa mi moraš dati odgovor, da li ne...]

(b) licem muškog roda (dječak)

Алёна, малыш мой! уже давно все стало ясно, что мы могли бы поближе узнать друг друга....

[Aljeno, **dječaćiću moj!** već odavno je postalo jasno da bismo mogli da se bliže upoznato....]

(c) životinjom (mačkom, mačićem, pticom, lisićem, zečićem)

Кошенок мой Света! твой печальный взгляд мучает меня, но больше этого не будешь и признаю тебе в любви: „Я тебя люблю!“... ♦ **Кошечек мой Света!** все не можешь решить сказать тебе... порой ты напоминаешь мне розу с острыми шипами.... ♦ **Маша, йишча** ты моя! твои губы как лепестки роз... кроме того, твои руки обладают каким-то непонятным терапевтическим действием. ♦ **Лисенок мой Наташа!** твои руки такие теплые... ♦ **Зайчонок мой Люда!** мысли единственно о тебе сопровождают меня постоянно...

[**Mačkice moja Sveto!** tvoj tužni lik muči me, ali više toga neće biti i ja ti izražavam svoju ljubav: „Volim te!“... ♦ **Mačkice moja, Sveto,** nikako nisam mogao da se odlučim da ti kažem... ponekad me podsjećaš na ružu sa ostrim bodljama.... ♦ **Mašo, ptičice ti moja!** tvoje usne su kao latice ruža... osim toga, tvoje ruke imaju neko nerazumljivo terapeutsko dejstvo. ♦ **Lisiću moj, Natašo!** tvoje ruke su tako tople. ♦ **Zečiću moj, Ljudo!** samo me misli o tebi prate neprestano.]

(d) biljkom (cvjetićem)

Каця, **цвецічок** ты мой! твои руки такие мягкие...

[Kačo, **cvjetiću ti moj!** tvoje ruke su tako meke...]

(e) prirodnom pojavom (oblakom, suncem, jutrom, vjetroćem, rumenilom)

Облако мое Алёна! твой образ перзаёт мое сознание, но теперь этому пришел конец и ты должна будешь дать ответ, да или нет... ♦ **Аня, облако** ты мое! все не можешь решить сказать тебе... твои глаза как две звезды... ♦ **Облачко** мое Лена! с рождения все стало ясно, что мне без тебя как-то не уютно... а еще, твои руки обладают каким-то непонятным терапевтическим действием. ♦ **Алёна, солнце** мое! постоянная мысль о тебе тревожит мой ум, но больше этого не будешь и признаю тебе в любви: „Я тебя люблю!“... ♦ **Настя, солнце** ты мое! тебе необходимо знать ты похожа на тонкую березку, которая похожа на миллионы других, но дороже которой нет.... ♦ **Утро** ты мое Люда! мои мысли начинаются, когда я рядом с тобой... ♦ **Ветерок** ты мой Ира! тебе может быть покажется странным то, что самая моя большая мечта – это ты... добавлю еще, что у тебя такие нежные глаза. ♦ **Ира, зарево** ты мое! ты словно таинственная птица....

[**Oblačiću moj, Aljono!** tvoj me lik muči, ali sada je došao kraj pa mi moraš dati odgovor, da ili ne... ♦ **Anjo, oblačiću moj!** nikako nisam mogao da se odlučim da ti kažem... tvoje oči su kao dvije zvijezde ... ♦ **Oblačiću moj, Leno!** od rođenja je postalo jasno da mi bez tebe nije nekako prijatno... a još, tvoje ruke posjeduju neko nerazumljivo terapeutsko dejstvo. ♦ **Aljono, sunašce** moje! stalna misao o tebi uznemirava mi razum, ali toga neće biti više i ja ti izražavam svoju ljubav: „Volim te!“... ♦ **Nastjo,**

***sunašce** moje! treba da znaš da ličiš na tanku brezu koja je kao i milioni drugih, ali od koje nema draže.... ♦ **Jutro** ti moje, Ljudo! moje misli počinju da se mrse kada sam pored tebe... ♦ **Vjetriću** moj, Iro! može ti se učiniti čudnim to što si moja najveća mašta... dodacu još da imaš tako nježne oči. ♦ Iro, **rumenašce** moje! ti kao da se tajnovita ptica...*]

(f) ukrasom

*Каїя, **же мчу жи на** моя! мне ясно, чио мы моїли бы іоближе узнаїть груї груїа... ксїаїи, їи очень добрый человек,*

*[Како, **biseru** moj! jasno mi je da bismo mogli da se bliže upoznamo.... uzgred, ti si veoma dobar čovjek.]*

ili se koristi

(g) pridjev-atribut (*draga, neprocjenjiva, šarmantna, tajanstvena, privlačna*)

*Оля, **мила я** їи моя! їи їочно раннее уїро... ♦ Даша, **бесценна я** моя! с рожденья не можеш быїть сомнений, чио мы їростїо созданы груї для груїа... ♦ Свейїа, **бесценна я** їи моя! їонял, чио мне без тебя как-їо не уютно... ♦ **Обаяїельна я** їи моя Маша! уже давно не можеш быїть сомнений, чио я не моїу даже думать о ком-ни будь груїом... ♦ **Таїнсїевенна я** їи моя Насїя! сколько тебя знаю, все сїало ясно, чио мы їростїо созданы груї для груїа... ♦ **Привлекаїельна я** моя Насїя! больше не моїу скрывать їо, чио я не моїу не улыбайїся видя тебя счастливой...*

*[Oljo, **dražesna** moja! ti si kao rano jutro.... ♦ Dašo, od rođenja je postalo jasno da mi bez tebe nekako nije lijepo... ♦ Sveto, **neprocjenjiva** moja! shvatio sam da mi je bez tebe nekako neprijatno.... ♦ **Šarmantna** moja, Mašo! već odavno nema sumnje da ne mogu čak misliti o nekom drugom.... ♦ **Tajanstvena** moja Nastjo, otkada te znam, postalo je jasno da smo stvoreni jedno za drugog.... ♦ **Privlačna** moja Nastjo! više ne mogu da se ne nasmijem kada te vidim srećnom...]*

(h) imenica-atribut + zamjenica *moj* (*mašto moja, srećo moja, zavodnice moja*)

*Каїя, **мечїанїе** їи мое! сколько тебя знаю, їонял, чио їи самый дорогой человек для меня... ♦ Свейїа, **мечїанїе** мое! моя жизнь їолько с їобой можеш быїть счастливой... ♦ **Счастїе** їи мое Люда! должен сказаїть тебе одну вещь, їи їохожа на русалку, коїорая заманиваетї неостїорожных юношей и разбиаетї им сердца... к їому же, у тебя їакие нежные їлаза. ♦ **Искусїїельница** їи моя Люда! їаки быїть, расскажу тебе: достїаїочно одноїо ївоеїо слова, чиобы я выїолнил любое ївое желание... ♦ Лена, **неїерїенїе** мое! ївой їеальный взїяг їревожїї мой ум...*

*[Како, **maštanju** moja! otkako sam te upoznao, shvatio sam da si ti najdraži čovjek za mene.... ♦ Sveto, **mašto** moja! moj život samo s tobom može biti srećan... ♦ **Srećo** ti moja, Ljudo! moram ti reći jednu stvar, ti ličiš na vodenu vilu koja mami neoprezne mladiće i lomi im srce.... osim toga, imaš tako nježne oči. ♦ **Zavodnice** moja, Ljudo! tako i treba da bude, reći tu ti: dovoljna je jedna tvoja riječ da ispunim bilo koju tvoju želju... ♦ Leno, **nestrpljenje** moje, tvoj tužni lik uznemirava moj razum.]*

Generisane komplimente moguće je iskoristiti za ljubavna pisma, poslanice i čestitke. Za takve tekstove stvaraju se i čitavi spiskovi komplimenata, recimo:

Агски божесївенна, Анїел мой, Анїелочек, Анїельски йпрекрасна, Анїельская, Бриллиантїовая, Бархатїистїая, Бархатїная, Баловница, Бесїодобная, Березка, Березонька, Безумно хороша, Бездонные їлаза, Беленочек, Белочка, Бельченок, Бескорыстїная, Блаїуханная, Блестїящая, Ботїня, Верблюжонок, Ведьмочка, Великолейная, Весенняя, Ветїренная, Ветїочка, Влюбленная, Возбужденная, Воздушная, Возлюбленная, Волнїтельная, Волшебная, Восклицаїтельная, Восхищїтельная, Вїецаїлищїельная, Грациозная, Галочка, Галченек, Голубушка, Голуба, Голубка, Голубочек, Головокружїтельная, Драїоценная, Душевная, Душистїая, Девочка, Девченчик, Девченыш, Девченышек, Диковинка, Дороїая, Добрая, Доверчивая, Долїожданная, Дьяволица, Единствїенная, Естїесївенная, Желанная, Жемчужина, Жемчужная, Жизнерадостїная, Жизнь моя, Забавница, Завлекающая, Зазывная, Заинька, Зайченек, Зайчишка, Заманчивая, Застїенчивая, Заюшка, Зверулька, Зверулька, Зверушенька, Зверушечка, Зверушка, Зверек, Зверенок, Звереночек, Звездуленок, Звездуленька, Звездулечка, Звезда, Звездочка, Зоренька, Зорька, Зовущая, Золотїая, Золотїко, Їруленок, Їруленочек, Їрулечка, Їрулька, Їруша, Їрушечка, Їривая, Изумитїельная, Изменчивая, Изюминка, Изящная, Инїириїующая, Искренняя, Красивая, Крохотулька, Крохотїная, Кроша, Крошечка, Крошка, Карайуз, Кайелька, Кисулечка, Кисуля, Киса, Киска, Кисюленочек, Королева, Козочка, Конфетїка, Кошїеночек, Кошїик, Коша, Кошечка, Лучезарная, Лучик, Лучистїая, Лучшая, Ластїунья, Ланочка, Ланька, Лайуленок, Лайулечка, Лайусеньш, Лайушка, Лайка, Лайонька, Лайочка, Ласковая, Ластїена, Ластїочка, Лашайїка, Лейкая, Лейестїок, Лизулечка, Лизунька, Лизонька, Лийка, Лийонька, Лийочка, Лисулечка, Лисулька, Лисенок, Лисеночек, Лиска, Лисонька, Листїик, Любушка, Любушка, Любезная, Любимая, Любимка, Любимочка, Любовь моя, Люшїик, Муреночка, Мурзик, Мурка, Мурочка, Мудрая, Музыкальная, Марїишонок, Малек, Маленькая, Малышка, Малышїоночек, Малюска, Малюшїка, Манящая, Мечїа, Милашка, Милая, Миленькая, Миловзора, Мне їейло с їобой, Мойшїлек, Мышенек, Мышеночек, Невообразимая, Нежная, Ненаїлядная, Ненасытїная, Неотїразимая, Неїовторимая, Носик, Образованная, Обворожїтельная, Облачко мое їушистїое, Обожжаемая, Обольстїитїельная, Общищїельная, Оживленная, Озера їлазївоих, Озорная, Олененочек, Олешка, Ослейщїельная, Ошїрада, Ошїзывчивая, Очаровулечка, Очаровунчик, Очаровуша, Очаровашка, Ошеломляющая, Превосходная, Прекрасная, Прелестїница, Прелестїь, Прелстїитїельная, Привлекатїельная, Проказница, Пушистїая, Пушок, Парящая, Пленитїельная, Пленяющая, Поэтїическая, Пїаха, Пїашка, Пїица, Пїичка, Пянящая, Русалка, Русалочка, Радостїь взору, Радостїь души моей, Редкая, Резвунья, Родимая, Роднуленька, Родная, Родненькая, Розуленька, Розовая, Розочка, Романїищїная, Роса, Росинка, Роскошная, Рыбенек, Рыбка, Рыбонька, Рыбочка, Рыжулька, Рыжик, Рысенек, Рысеночек, Рыська, Рысюленок, Рысюльчик, Самочка, Свежая, Светї души моей, Светїлая, Светїлячек, Сердечко, Сердечная, Сердцу рана, Сердце мое, Сексуальная, Симїайищїная, Симїомїомчик, Сияние, Сказочная, Славная, Сладенькая, Сладкая, Сладостїная, Сладостїь, Смелая, Смешулька, Смешинка, Смешнуля, Смирная, Снеїурочка, Снежулька, Снежинка, Снежка, Снежоночек, Снотїибащїельная, Солншїико, Сочная, Стїрастїная, Стїройная, Стїебелек, Счастїе мое, Счастїинка, Трудолюбивая, Треїейтїная, Троїатїельная, Тросїинка, Таинствїенная, Таланїливая, Терїящая, Тейлая, Тейленькая, Тиїруленька, Тиї-

рульчик, Тируля, Тируша, Ти́ра, Ти́ренок, Тихая, Увлека́тельная, Удиви́тельная, Улыба́ющаяся, Умелая, Умная, Уменька́я, Умничка, Уйои́тельная, Уйо́нченная, Фа́нтасти́ческая, Феери́ческая, Феномена́льная, Фея, Хру́йкая, Херувимчик, Хоро́шая, Цари́ца, Царс́твенная, Цве́тулечка, Цве́тик, Цве́ток, Цве́точек, Цы́леночек, Цы́лонька, Чувс́твенная, Чувс́твительная, Чуду́шко, Чудесная, Чару́ющая, Чаровница́, Чаровню́ша, Чароде́йка, Черт́енок, Чиста́я, Шу́тливая, Шалуни́шка, Шалу́нья, Шейт́унья, Шокиру́ющая, Ще́драя, Эро́тичная, Э́кзоти́ческая, Эле́гантная, Юморе́нок, Юморная́, Ярка́я, Яю́дка, Ясная (Все равно-www).

[Anđelić, Anđelić, Anđeo, Bajna, Baršunasta, Bezumno lijepa, Biser, Boginja, Brezica, Brilijanta, Carica, Cvjetić, Čarobna, Čarobnica, Čista, Čudesna, Dirljiva, Dječaćić, Djevojčica, Djevojčurak, Dobra, Draga, Društvena, Duševna, Đavolčić, Đavolica, Egzotična, Elegantna, Erotična, Erotska, Fantastična, Fenomenalna, Golubica, Graciosa, Igračka, Igrica, Intrigirajuća, Iskrena, Jagoda, Kadifasta, Kamilica, Kraljica, Krhka, Lanica, Lastavica, Lebdeća, Lepršava, Leptirica, Lijepa, Lisić, Listić, Ljepota čudesna, Ljuba moja, Ljubazna, Mačkica, Maslačak, Mašta, Meni je toplo s tobom, Mila, Mirisljava, Mirna, Miško, Mrva mrvica, Mrvica, Mudra, Muzikalna, Najbolja, Najljepša, Neponovljiva, Nesebična, Nestaško, Nevjerovatna, Nosić, Nježna, Oblačić moj pahuljasti, Obožavajuća, Obožavana, Obrazovana, Očaravajuća, Opijajuća, Osjećajna, Osjetljiva, Pahuljasta, Pahuljica, Pakleno božanstvena, Pametna, Paperje, Plemenita, Poetična, Poetska, Povjerljiva, Prava, Predivna, Prirodna, Privlačna, Prizivajuća, Prolječna, Ptica, Ptičica, Radost duše moje, Radost pogledu, Raritet, Razmaženko, Riba, Ribica, Ribić, Riđokosa, Rijetka, Risica, Rođena, Romantična, Rosa, Rumena, Ruža, Ružica, Seksualna, Simpatična, Slatka, Slatkić, Smiješak, Smjela, Snjeguljica, Srcu rana, Srdašce, Sreća moja, Stasita, Strasna, Sunašce, Sjetlica, Svjetlo moje duše, Svjetlost duše moje, Suježa, Šapica, Šokirajuća, Tajanstvena, Talentovana, Tigrica, Tigrić, Tiha, Topla, Umiljata, Upečatljiva, Uzbudena, Vazdušasta, Vedra, Vila, Vitalna, Vještica, Vještičica, Vjetropirasta, Vjeverica, Vodena vilića, Voljena, Vragolanka, Vragolica, Zabavnica, Zaljubljena, Zečica, Zgodna, Zlatić, Zlatna, Zorica, Zraka, Zvezdica, Ženka, Život moj...]¹³⁹ (Svejedno-www).

Generisani tekstovi u principu predstavljaju proširenje generisanih komplimenata pošto npr. takođe počinju obraćanjem tipa солнышко, лайуленок мой, зайчушка, зайчик мой, кошик мой, кошечка, анџел мой, девчуща моя, љрелестъ моя, уйоителъная моя, малышка, любимейшая, љрелестъ моя, милая девочка, свѣт гуши моей [sunašce, šapico moja, zečice, zeko moj, mačkice moja, mače, anđele moj, djevojčurak moj, ljepotice moja, čarobna moja, malecka, najdraža, ljepoto moja, draga djevojčice, svjetlo duše moje] i sl.

Postoji generisanje orijentisano na sebe samoga – ako vas niko ne hvali, možete ući u Generator Autohvalisavac-www i dobiti komplet pohvala na svoj račun sa

¹³⁹ Neki prevodni ekvivalenti zvuče neprirodno, izvještačeno, neke je primjere teško prevesti, neki se u ponavljaju pa je stoga izvršena selekcija i navedeni samo ilustrativni slučajevi.

(1) anaforičkom zamjenicom u

(a) nominativu (*Вы* [*Vi*])

Вы белый и пушистый! Вы добрый! Вы красивый! Вы молодец! Вы мудрый человек! Вы способны решить любую задачу! Вы способны и талантливы! Вы уверены в себе! Вы умный! Вы хороший!

[Vi ste dobri! Vi ste lijepi! Vi ste divni! Vi ste mudar čovjek! Vi ste u stanju da riješite bilo koji zadatak! Vi ste sposobni i talentovani! Vi ste uvjereni u sebe! Vi ste pametni! Vi ste dobri!]

(b) dativu (*Вам* [*Vama*])

Вам завидую! По утрам Вам улыбается солнце! Друзья прислушиваются к Вам!

[Vama zavide! Ujutro Вам se osmjehuje sunce! Drugovi Вам vjeruju!]

(c) akuzativu (*Вас* [*Vas*])

Вас все любят! Вас все уважают! Вас уважают на работе! Вас ценят друзья! Люди вас понимают! У Вас все хорошо!

[(Vas) Vas vole! Vas svi poštuju! Vas poštuju na poslu! Vas cijene prijatelji! Ljudi Vas se sjećaju! Kod Vas je sve u redu]

(2) zamjenicama *сам себя* [*sebe sam*]:

Сам себя не похвалишь – мы поможем

[Sam sebe nećeš da pohvališ – mi ćemo pomoći]

(3) bez njih:

Все неудачи – это мелочи жизни!

[Svi neuspjesi su sitnice života! Živjeti je lijepo!]

75. Posebna su međustilska sredstva generatori aforizama.¹⁴⁰ Npr. jedan od njih proizvodi više od 13.000 aforizama i citata (raspoređenih tematski), od kojih se većina može koristiti samo online, a takođe dopunjavati (Generator aforizama-www). Pomoću njih moguće je u bilo kome stilu i u bilo kojoj situaciji kratko izraziti misao, bljesnuti rječitosti, upotrijebiti markantni iskaz.

76. U mrežne međustilove spada i reklamni stil koji predstavlja simbiozu dvaju ili više funkcionalnih stilova. Za njegovu izradu koriste se i servisi/generatori za pravljenje profesionalnih i unikatnih reklamnih slogana. Oni su, po pravilu, namijenjeni za pisanje smiješnih tekstova (treba samo unijeti riječ i kliknuti na dugme). Recimo, Generator Slogen-www u stanju je da proizvodi slo-

¹⁴⁰ Pojedini se generatori koriste za izradu ukrštenica (Cross-www). Stvoreni su instrumenti za automatsku izradu logotipa (recimo, Generator logotipa-www proizvodi veliki broj šablona sa različitim varijantama: treba samo navesti naziv kompanije i izabrati vrstu djelatnosti; može se dodati šifra). Postoje i online generatori natpisa na bane-rima, dugmadima, tabelama, predmetima i dr.

gane bilo koje vrste. Pomoću njega može se stvoriti svoj ili naručiti novi slogan birajući jedan od dvaju stilova – ozbiljni ili smiješni. Programeri garantuju kvalitetne i upečatljive tekstove. Pri njihovoj izradi uzimaju se u obzir dva glavna kriterijuma: lako memorisanje i brza prodaja. U tom cilju traži se prepoznatljiva crta firme, crta kojom se razlikuje od konkurenata i na koju se stavlja akcenat (ime brenda, slogan sazvučan osnovnom nazivu i sl.).¹⁴¹

77. Takvu smo generaciju našli i na poljskom: Kiko-www, Generator_tazu-aż-www, Generator Newsów-www, Generator niestworz. historii-www.

78. Jedna vrsta generatora proizvodi memove/meme, koji se distribuiraju uobičajenim kanalima (Meme generator-www). Moguće je koristiti vlastite sličice na koje se dodaje duhoviti sadržaj. Postoji više od 700 memova s pratećim tekstom. Složeni memovi mogu imati i do deset oblačića s tekstom.

79. Razrađuju se i generatori za edukaciju sa interaktivnom vezom (testiranjem, postavljanjem pitanja i dobijanjem odgovora).

¹⁴¹ Motiv izrade slogana u postsovjetskom periodu nalazimo kod V.O. Peljevina u romanu *GENERATION „P“* (Peljevin 2014^e).

Multilingualna generacija

¹⁴² Najteže je naći primjere za lužičkosrpski jezik.

¹⁴² Naiteže je naći primjere za lužičkosrpski jezik.

sisch-www, (6) slovenački – Nokia Online prevajalec-www, Slowenisch-Deutsch-Slowenisch-www, Slowenisch-www, Deutsch-Slowenisch-www, Übersetzer De-Sl-www, EUdict-www, PonsEU: De-Sl-www, (7) češki – Překladač-www, Google překladač-www, Translate Tschechisch-www, Übersetzer Tschechisch-www, Online překladač-www, (8) slovački – Prekladové slovníky-www, Automatický překlad textu-www, Translate Slowakisch-www, Übersetzer Slowakisch-www, (9) bugarski – Deutsch-Bulgarisch-www, Deutsch-Bulgarisc2-www, (10) makedonski – MyMemory-www. Neki od njih generišu prevode za više jezika (slovenskih i neslovenskih), npr. MyMemory-www, Eudict-www, PonsEU-www, Translate.EU-www.

81. Mrežni rječnici slovenskih jezika dolaze kao leksikografska izdanja u obliku spiskova, rječnika, tezaurusa, leksikona, glosarijuma, enciklopedijskih priručnika, baza podataka i sl. Oni se stvaraju i funkcionišu u opoziciji offline – online, ali se ne podudaraju u potpunosti sa elektronskim rječnicima pošto su ovi offline rječnici (instaliraju se na kompjuter, planšet, telefon, sa njih startuju, a dostupni su i izvan interneta). Takvi su *МультиЛекс-www* i *Context-www*. Neki mrežni rječnici funkcionišu offline i online (npr. *Lingvo-www*). Za slovenske jezike postoji mnoštvo online rječnika, jednojezičnih i višejezičkih, sa opštom ili užom (specijalizovanom) leksikom. Oni traže odgovore na niz pitanja: koliko se offline rječnici razlikuju od online rječnika (klasičnih, nemrežnih), kako se pripremaju, kakva im je svrha, čime se strukturno odlikuju, koje načine i sredstva navigacije nude, kako se odvija proces izvlačenja informacije, po kojim se kriterijumima klasifikuju, koliko se osnovne karakteristike interneta ispoljavaju u njima i sl.

U odnosu na klasične, neinternetske, online rječnici imaju niz obilježja¹⁴³. Jedna od njihovih osnovnih crta jeste hipertekstualnost,¹⁴⁴ višekanalnost, multimedijalnost i medijalna konvergentnost (objedinjavanje kodova, simbioza teksta, ilustracije, fotografije, crteža, sheme, zvuka, audio snimka, video snimka, animacije...). Hipertekstualnost je hijerarhijska i dolazi u obliku drveta (veze roda i vida) i mreže (sa različitim odnosima među komponentama) – Баранов 2001: 34–35. Većina online rječnika bazira se na principu sukcesivnosti: prvo se otvara odgovarajući link, zatim se (kod snopova rječnika) bira tip rječnika, onda se u masi za pretraživanje unosi tražena riječ ili izraz (npr. *Garant-www*). Strukturno hipertekstovi online rječnika mogu biti jednostavni i složeni, statički (fiksirani, bez obnavljanja) i dinamički (sa stalnom aktualizacijom). Internet

¹⁴³ O razlici između tradicionalne i kompjuterske tehnologije u izradi rječnika v. Баранов 2001: 83–84.

¹⁴⁴ Zahvaljujući njoj može se preći iz jednog rječnika u drugi/druge. Plivajući/izranjajući meni olakšava navigaciju i omogućuje da se koristi bilo koja riječ u obliku ukršćajućeg linka.

daje mogućnost jednostavnog prelaza sa jednog rječnika na drugi u okviru web stranice, sajta, portala ili diverzifikovanih internet sredstava.

Internetski rječnici odlikuju se 1. ugrađenim rječnikom u koji se mogu dodavati nove riječi, 2. automatskim, brzim, jednostavnim i udobnim pretraživanjem (za to je potrebno malo vremena, jer se sve dešava munjevito), 3. odrazom rezultata u grafičkom režimu i u originalnom obliku, mogućnošću provjere pravopisa (traženja u jednom načinu pisanja i dobijanja rezultata u drugom). U njima se mogu postavljati složeniji pretraživački zadaci korišćenjem maski, logičkih operatora i transliteracije, pretraživati biblioteke priručne literature. Za one koji se bave analitičkim radom veoma je važno to što se dobijena informacija može kopirati i prenositi u drugi tekst. Prednost je što se takvi rječnici uvijek (tamo gdje postoji veza sa internetom) nalaze pod rukom. Važna crta online rječnika je opšti dostup (mogućnost korišćenja tamo gdje postoji internet) i demokratičnost. Korisnik može raditi istovremeno sa nekoliko rječnika. Oni su prilagođeni svim osnovnim vrstama brauzera.

Online leksikografska izdanja odlikuje interaktivnost (proširivanje rječnika korisnika,¹⁴⁵ učešće u diskusijama na forumima koje prate rječnike,¹⁴⁶ a takođe testiranje¹⁴⁷), operativna aktuelizacija, obnavljanje rječničkih baza i pomoćnog materijala, redovno usavršavanje, mogućnost poboljšavanja strukturnih dijelova i njihovih elemenata, dodavanja parametara itd.¹⁴⁸

Neki se mrežni rječnici odlikuju hibridnošću (hibridizacijom) i dolaze u obliku kategorijalne legure kojom se objedinjava **(a)** rječnik i prevodilac [Google-Übersetzer-www, Яндекс_Переводчик-www, Translate.Ru-www – онлайн версия Promt],¹⁴⁹ **(b)** pismeni i usmeni govor (riječi se mogu ozvučavati i slušati [Яндекс_Переводчик-www]). Mrežna leksikografska izdanja odlikuje kompatibilnost sa drugim programima.

Složeniji rječnici nude upute za korisnika. Laku upotrebu obezbjeđuje to što se obično ne mora unositi riječ (dovoljno ju je obilježiti i kliknuti na odgovarajuće dugme). Neke rječnike prati različiti dodatni materijal. Za pojedine tipove rječ-

¹⁴⁵ Postoje „rječnici korisnika“ (Пользователь-www).

¹⁴⁶ Npr. na forumima koje vode lingvisti (Форум-www).

¹⁴⁷ Recimo predlažu se testovi za akcentovanje riječi radi samostalne provjere: «Найдите riječ pretraživanjem i korišćenjem abecednog registra u lijevom dijelu sajta» (Тест-www).

¹⁴⁸ Mogu se pisati komentari, ocjene, iznositi ideje, davati prijedlozi, izražavati zahvalnost (Комментарии-www).

¹⁴⁹ Takvi su rječnici korisni za mašinsko prevođenje, posebno zahvaljujući „prevodilačkoj memoriji“ – Translation Memory: koja omogućuje da se vidi ne samo prevod riječi nego i to kako se ona ponaša u rečenici (Glosbe-www).

nika mogu se instalirati posebni fontovi. Praktična primjenljivost online rječnika provjerava se pomoću demonstracionih verzija.

Izdvajaju se različiti tipovi slovenskih online rječnika i online prevodilaca: **(a)** po broju jezika – jednojezični (npr. Ожегов/Шведова-www), dvojezični Ru-CS-www, višejezični Мультигран-www, Pons-www), **(b)** po strukturi – jednostavni (sa osnovnom informacijom i tumačenjem) i složeni (sa proširenom informacijom – etimološkom, prozodijskom, gramatičkom, semantičkom, stilističkom, tematskom i dr.), pojedinačni i opšti, taksonomski plitki i duboki, sa pravilnim i obrnutim pisanjem, **(c)** po autorstvu – anonimni i neanonimni, autorski i kolektivni, **(d)** po metodi – deskriptivni i normativni, **(e)** po namjeni – specijalizovani, granski, terminološki (rječnici užeg profila: za određenu djelatnost, struku, oblast – politematski i monotematski), pomoćni, za zabavu, sticanje znanja, automatski¹⁵⁰ i dr., **(f)** po korišćenju offline originala – sa upućivanjem na njega (rječnik u klasičnoj formi – Lingvo-словарь), bez ukazivanja na njega (plagijati, piratske verzije), kompilacioni (objedinjavanje prvog i drugog tipa), **(g)** po lociranju na određenom mjestu – snopovski (grupa rječnika dostupna na istoj stranici ili portalu – Грамота.py-www, Словари онлайн-www, Slovare.ru-www, Словари Академик-www), **(h)** po hibridnosti – prevodni, translacioni (rječnici sa sinhronijskim prevođenjem – Яндекс_Переводчик-www), **(i)** po leksičkim kategorijama – rječnici sinonima [Словарь синонимов-www], antonima [Словарь антонимов-www], homonima [Homonyms-www], paronima – Словарь паронимов-www i dr., **(j)** po broju lema (do hiljadu, više od hiljade, više od miliona) te broju lema i pojava u leksikografskim izvorima (frekvencijski rječnici), **(k)** po izboru izvora – korpusno orijentisani (predlažu se i biraju primjeri sintagmi i rečenica iz mrežnih korpusa – Корп. словарь-www, Gralis-Lexikarium-www), **(l)** po načinu korišćenja – demonstracioni (rječnici za provjeru i/ili čitanje – Пользователь-www), **(m)** po multimedijalnosti: monomedijalni i multimedijalni – Словарь лекарств. раст-www, Биолог. энци. словарь-www, Биолог. словарь-www.

Posebnu kategoriju čine lingvokorelacioni online rječnici i prevodioci. Postoji nekoliko takvih kompleksa: intrakorelacional (IntraLeks), intokorelacional (IntoLeks), interkorelacional (InterLeks), suprakorelacional (SupraLeks), superkorelacional (SupeLeks), ekstrakorelacional (EkstraLeks), transkorelacional (TransLeks), retrokorelacional (RetroLeks) i parakorelacional (ParaLeks). Odvojeno se nalazi korpusni korelacional (KorpoLeks), koji takođe može biti i jednojezični i višejezički.

IntraLeks održava diferencijaciju leksike samo jednog slovenskog jezika (endoglosiju) i obuhvata rječnike i prevodioce svih njegovih jezičkih nivoa (grafičkog, fonetskog, ortografskog, leksičko-semantičkog, idiomatskog, tvorbenog,

¹⁵⁰ V.: Баранов 2001: 85–87.

morfološkog, sintaksičkog, stilističkog). Takav leksikografski kompleks razrađen je za sve slovenske jezike, ali se razlikuje nejednakom dubinom i širinom.

IntoLeks fiksira unutrašnje raščlanjivanje jednog slovenskog jezika po horizontali (egzoglosiju), a čine ga teritorijalno, socijalno, funkcionalno, gendersko, generacijsko i dr. razučivanje na opozicionoj ravni standard – substandard (književni jezik – dijalekti, sociolekti, genderolekti, alterolekti ...). Ovaj je sistem razrađen za svaki slovenski jezik, ali mu je dubina različita i zavisi od nivoa razvoja nacionalne lingvistike.

Ostali korelacionali (InterLeks, SupraLeks, SuperLeks, EkstraLeks, TransLeks, RetroLeks, ParaLeks) obuhvataju najmanje dva jezika i demonstriraju račlanjivanje leksike raznih slovenskih i neslovenskih jezika po horizontali (multilingvalna egzoglosija). Višejezični rječnici odlikuju se fleksibilnošću strukture – mogućnošću proširivanja spiska jezika (za mnoge od njih ne postoje bilo kakva ograničenja). Najviše jezika obuhvala Wiktionary-www (450), Google-Übersetzer-www (102) i Яндекс_Переводчик-www (94), a najviše rječnika/prevodilaca Glosbe-www (više od hiljade)¹⁵¹. Oni se ponekad nalaze na istom mjestu u obliku snopova (gnijezda). Nažalost, što je više jezika, sve je manja leksikografska informacija, čime slabi kvalitet.

InterLeks popunjavaju rječnici/prevodioci bliskih slovenskih jezika zasnovanih na jednom te istom dijalektu i sa visokim stepenom međusobnog razumijevanja (među slovenskim jezicima takvi su samo srpski, hrvatski, bošnjački/bosanski), sa dvočlanim kombinacijama (srpsko-hrvatski, srpsko-bošnjačko/bosanski, hrvatsko-bošnjačko/bosanski... InterLeks) i tročlanom kombinacijom (srpski – hrvatski – bošnjački/bosanski InetrLeks). Rječnike takvog tipa vrlo je malo (posebno na bazi strogih naučnih kriterijuma).¹⁵²

U SupraLeksu nalaze se rječnici/prevodioci bliskih slovenskih jezika sa različitim dijalekatskom osnovom: **(a)** istočnoslovenskih – bjeloruskog, ruskog, ukrajinskog, **(b)** zapadnoslovenskih – poljskog, češkog, slovačkog, lužičkosrpskog i **(c)** južnoslovenskih – bugarskog, bošnjačkog/bosanskog, hrvatskog, makedonskog, srpskog, slovenačkog. U našem materijalu predstavljene su samo višejezične veze (jedino Gralis Lexikarum nudi takvu mogućnost).

SuperLeks sadrži rječnike jezika sa različitih slovenskih prostora – (1) istočnoslovenski-zapadnoslovenski SuperLeks: **(a)** bjeloruski – ruski – ukrajinski, **(b)** poljski – češki – slovački – lužičkosrpski; (2) istočnoslovenski-južnoslovenski SuperLeks: **(a)** bjeloruski – ruski – ukrajinski, b) bugarski – bošnjački/bosanski – makedonski – srpski – slovenački – hrvatski, **(3)** zapadnoslovenski-južnoslo-

¹⁵¹ „Predlažemo [...] rječnike za sve postojeće parove jezika – online i besplatno [...]“ (Glosbe-www).

¹⁵² Ali postoji detaljno razrađena infrastruktura i interfejs (v. Gralis-Lexikarium-www).

venski SuperLeks: **(a)** češki – lužičkosrpski – poljski – slovački, **(b)** bugarski – bošnjački/bosanski – makedonski – srpski – slovenački – hrvatski. Ovdje se takođe zapaža orijentacija na binarne međujezičke veze.

EkstraLeks čine rječnici genetski različitih grupa jezika: slovensko-germanskih, slovensko-romanskih, slovensko-indoevropskih (osim germanskih i romanskih), slovensko-neindoevropskih, slovensko-indoevropskih i slovensko-neindoevropskih (zajedno).

TransLeks integriše online rječnike i online prevodioce ([Google Übersetzer-www, Яндекс_Переводчик-www, Translate.Ru-www, Translate.Eu-www Glosbe-www]).

U KorpoLeks spadaju rječnici na bazi mrežnih korpusa (npr. Nacionalnog korpusa ruskog jezika – Корп. словарь-www, Gralis-Korpusa – Lexikarium-www).

RetroLeks obrazuju leksikografski parovi slovenskih jezika i **(a)** njihovih prethodnika (praslovenskog, staroslovenskog, crkvenoslovenskog, staroruskog i dr.: Словарь церк.-слав-www), a takođe njihovih različitih perioda razvoja, **(b)** slovenskih jezika i prethodnika neslovenskih jezika (npr. starogrčkog i latin-skog: Ru-AltGr-www, Ru-Lat-www).

ParaLeks obuhvata leksikografske korelacije slovenskih jezika i vještačkih jezika (kao što je esperanto: Esp-RU-www), jezika programiranja, jezika izmišljenih svjetova, jezika životinja, (možda) jezika vanzemaljaca.

Perspektive generisanja

82. Za online generatore bitno je pitanje kakva je budućnost interneta. Sada on ima oko tri milijarde korisnika (što je impozantno u odnosu na ukupan broj stanovnika Zemlje – sedam milijardi), do 2020. uvešće se tehnologija 5G, a do 2040. tehnologija 6G. Na mjesto Weba 2.0 dolazi Web 3.0 kojim će se neutralisati razlika između offline i online. U dogledno vrijeme pojaviće se kvantni internet (sa velim tehničkim zahjevima – temperaturom od -272 celzijusa i jakim magnetnim poljem), bežična veza će sve više potiskivati žičanu, bez gadžeta će se ulaziti u internet (njih će zamijeniti čipovi u glavi, rukama, nogama, obući i odjeći), nestaće personalni računari (njihovu funkciju preuzeće terminali), možda će se ostvariti i mašta vezana za kretanje u vremenu (u prošlost i budućnost), koristiće se svjetlost za prenošenje podataka, pojaviće se još veći broj jezika virtualnih svjetova (već ih sada ima oko hiljadu), možda će nastali i univerzalni jezik – i sve će to dati novu suštinsku dimenziju internetu, ljudskom jeziku, komunikaciji i generatorskoj, opštoj i primijenjenoj lingvistici.

U bližoj budućnosti (malo vjerovatno) ili u dalekoj budućnosti (više vjerovatno) kvalitet i funkcionalnost ArtifGen približiće se toliko NatGen da će biti veoma teško razlikovati prirodne tekstove od vještačkih (to se i sada, ali u ograničenim slučajevima, dešava). TxArtifGn postepeno će se usavršavati i povećavati kvalitet i efikasnost, što će dovesti do toga da će u mnogim oblastima života i djelatnosti TxArtifGn potpuno ili djelimično zamijeniti/potisnuti TxNatGn. Ekspanzija TxArtifGn imaće nepovratan karakter. Predmet ArtifGen biće i ono što se danas uopšte ne dâ automatizovati. Tehnološki napredak u dalekoj/bliskoj budućnosti objediniće u jednu cjelinu dva automata – prirodni (ljudski mozak) i vještački (generator) tako da će razlika između njih uveliko biti poništena. Internet će biti u ljudima. Pojam pametan čovjek sve će manje zavisiti od čovjeka, njegovog talenta a sve više od toga koliko će u sebi imati čipova i generatora. Tome će doprinositi hibridizacija čovjeka, čiji će organizam biti načičkan kibernetским shemama, elektronskim mrežama, bazama podataka, kompleksima znanja i najrazličitijih generatorima, između ostalog, i onim koji će proizvoditi osmislene tekstove (teško je odgovoriti na pitanje da li će time čovjek prestati da bude čovjek, a automat mašina). Generatori će klonirati sami sebe, poboljšavajući i ubrzavajući komunikaciju među ljudima. Hibridizovani (čipizovani i automatizovani) čovjek biće u stanju da proizvodi tekstove znatno različite od postojećih. Njihova izrada od strane takvog simbioznog mehanizma (čovjeka automata, automata čovjeka) dovešće do pretvaranja prirodno-vještačke dvojezičnosti u jednojezičnost, čije je konture i obim danas teško zamisliti i predvidjeti. Generatori tekstova biće toliko razvijeni da će istisnuti mnoge profesije i vrste ljudske djelatnosti. Umjetničko stvaralaštvo biće suštinski promijenjeno i prošireno tematski, metodološki, strukturno i estetski. Lingvistika će biti sasvim drugači-

ja, a jezikoslovci će više biti automati a manje čisti biološki analitičari. Jezik očekuju megaglobalne promjene a nauku o njemu (klasičnu i generatorsku lingvistiku) misaono nedokučivi sadržaji i oblici istraživanja.

Zaključak

83. Izvršena analiza ukazuje na to da generatori proizvode različite tekstove: smislene, polusmislene, nalik na smislene, pseudosmislene i besmislene. TxArtifGn odlikuje se različitom tematikom, disperzivnošću namjera, nejednakom praktičnom vrijednošću i kvalitetom, a također raznorodnim ciljevima: utilitarnim, ludističkim, stilističkim, zabavnim, (auto)prezentacionim, demonstracionim. NatGen razlikuje se od ArtifGen, između ostalog, time što **(a)** NatGen teče po prirodnim algoritmima, **(b)** ArtifGen zahtijeva razradu pravila i komandi automatizacije i generacije, **(c)** za ArtifGen koriste se modeli koji su za NatGen nedovoljni/neadekvatni. TxArtifGn često liči na TxNatGn, stoga od tri tipa odnosa prirodnih i vještačkih jezika: identičnosti ($A = B$), sličnosti ($A \approx B$) i različitosti ($A \neq B$) preovlađuje sličnost (npr. u mrežnoj poeziji izdvajaju se dvije kategorije: pravi stihovi i stihovi nalik na prave). TxArtifGn sve više prodire u svakodnevni život i ljudsku djelatnost. Za ArtifGen dobra su osnova raznovrsni metodi i modeli formalizacije NatGen. Oni su više orijentisani na analizu nego za sintezu, što je jedan od razloga zašto se rjeđe koriste za ArtifGen. Za stvaranje potpuno funkcionalnog i efikasnog vještačkog intelekta u oblasti jezika potrebno je vrijeme (takve razrade ne zadiru duboko u daleku prošlost) i velike napore (stvaralačke, tehničke, ljudske i finansijske). ArtifGen nije mogla da za veoma kratak period kompjuterizacije i internetizacije (pola stoljeća) dostigne visoki kvalitet i u potpunosti riješi složena pitanja vezana za smisao, metaforizaciju i ekspresivnost. Mrežni generatori značajno su sredstvo provjere validnosti lingvističkih hipoteza i efikasnosti instrumenata formalizacije. To je svojevrstan lakmus papir kojim se utvrđuje prikladnost lingvističkih modela za njihovo praktično korišćenje. ArtifGen otvara nove puteve u razvoju jezika i njegovom istraživanju, a također neslućene mogućnosti za komunikaciju u svim oblastima djelatnosti i sferama života. Sve to generatorskoj lingvistici daje bogat, raznorodan i složen istraživački materijal.

Skraćenice

ArtifGen – generisanje/generacija tekstova vještačkog jezika

NatGen – generisanje/generacija tekstova prirodnog jezika

TxArtifGn – tekst(ovi) vještačkog jezika

TxNatGn – tekst(ovi) prirodnog jezika

Izvori i literatura

- All-Biz перекладач-www: *All-Biz. Онлайн Перекладач*. In: <http://www.ua.all-biz.info/uk/translate/>. 17.12.2017.¹⁵³
- Amazon-www: *Amazon zapošljava 50.000 robota*. In: <https://www.nezavisne.com/magazin/zanimljivosti/Amazon-zaposljava-50000-robota/455540>. 10.1.2018.
- Ann-writer-www: *Ann-writer*. <https://pythondigest.ru/view/6716/>. 1.6.2017.
- Automat za pisanje poezije-www: *Automat za pisanje poezije*. In: <http://www.dw.com/hr/automat-za-pisanje-poezije/a-2282176>. 3.8.2017.
- Automat_poezija-www: *Automat za pisanje poezije*. In: <http://www.dw.com/hr/automat-za-pisanje-poezije/a-2282176>. 10.1.2018.
- Automatický preklad textu-www: *môjslovník.sk: Automatický preklad textu – online prekladač: De, Ru, Bg, Cs, Hr, Pl, Sl, Sk, Sr, Uk*. In: <http://www.mojislovník.sk/preklad-textu/>. 17.12.2017.
- Bab.la-www: *Bab.la*. In: <http://bab.la/>. 15.10.2017.
- Bez posla-www: *Zbog robota bi bez posla moglo ostati oko 800 miliona ljudi*. In: <http://www.info-ks.net/vijesti/svijet/84658/zbog-robota-bi-do-2030-godine-bez-posla-moglo-ostati-oko-800-miliona-osoba>. 10.1.2018.
- Blindtextgenerator-www: *Blindtextgenerator*. In: <http://www.blindtextgenerator.de/>. 1.6.2017.
- Božićne pjesme-www: *Umjetna inteligencija piše božićne pjesme (loše)*. In: <https://www.bug.hr/umjetna-inteligencij/umjetna-inteligencija-pise-bozicne-pjesme-lose-2034>. 10.1.2018.
- Chapta-www: *Chapta*. In: <https://de.wikipedia.org/wiki/Captcha>. 15.10.2017.
- Chomsky 1991: Chomsky, Noam. *Jezik i problemi znanja. Predavanja na Sveučilištu u Managvi*. Prevela Gordanka Antunović. Zagreb: Filozofski fakultet. 174 s.
- Chomsky i dr. 1977: Chomsky, N.; Bever, T. G.; Fodor, J. D.; Davidson, D.; Chafe, W. L.; Katz, J. J.; Jackendoff, R. S.; McCawley, J. D.; Lakoff, G.; Perlmutter D. M.; Kiparsky, P. *Gramatika. Semantika. Znanje*. Uredio, preveo i poslovnapisao Mario Suško. Sarajevo: Svjetlost. 311 s.
- Context-www: *Context 7.0 (Russian Collection)*. In: <http://soft.sibnet.ru/soft/2283-context-7-0-russian-collection/>. 15.10.2017.
- Cukor-www: Cokur, Eva. *Naglasno-morfološki generator glagola u sustavima za pretvorbu teksta u govor*. In: <https://www.bib.irb.hr/597084>. 10.1.2018.

¹⁵³ Ako izvor dolazi iz interneta u obliku linka, onda se kurzivom označava naslov.

- Čak i robot-www: *Čak i robot može da napiše PEDESET NIJANSI SIVA*. In: <http://informer.rs/zivot/hi-tech/202750/cak-i-robot-moze-da-napise-pedeset-nijansi-siva-novi-program-ce-bitu-u-stanju-sam-da-pise-knjigu>. 10.1.2018.
- Čomski 1979²: Čomski, Noam. *Gramatika i um*. Preveli Ranko Bugarski, Gordana B. Todorović. Beograd: Nolit. 312 s. [Chomsky Noam. *Syntactic Structures*, 1957; *Aspects of the Theory of Syntax*, 1965; *Language and Mind*, 1968; *Reflections on Language*, 1975]
- Čomski 1984: Čomski, Noam. *Sintaksičke strukture*. Preveo Borko Jovanović. Beograd. 137 s. [Chomsky, Noam. *Syntactic Structures*, 1975]
- Dale/Chall 1949: Dale, Edgar; Chall, Jeanne S. The concept of readability. In: *Elementary English*. Urbana. Vol. 26, No. 1 (January). Pp. 19–26.
- De-Hr-www: *Deutsch Online-Übersetzer: Deutsch-Kroatisch*. In: http://free-translation.imtranslator.net/German-language_German-Croatian_translation. 17.12.2017.
- Delirium-www: *Delirium 1.8*. In: <http://ppc-seo.blogspot.com/2007/10/delirium-18.html>. 20.3.2017.
- De-Sr-Übersetzer-www: *Deutsch Online-Übersetzer: Serbisch*. In: http://free-translation.imtranslator.net/German-language_German-Serbian_translation. 17.12.2017.
- Deutsch-Bulgarisc2-www: *Deutsch Online-Übersetzer: Bulgarisch*. In: http://free-translation.imtranslator.net/German-language_German-Bulgarian_translation. 17.12.2017.
- Deutsch-Bulgarisch-www: *Translate.EU: Deutsch-Bulgarisch*. In: <http://translate.eu/german/german-bulgarian/>. 17.12.2017.
- Deutsch-Polnisch-www: *Deutsch Online-Übersetzer: Polnisch*. In: http://free-translation.imtranslator.net/German-language_German-Polish_translation. 17.12.2017.
- Deutsch-Slowenisch-www: *Translate.EU: Deutsch-Slowenisch*. In: <http://translate.eu/german/german-slovenian/>. 17.12.2017.
- Deutsch-Ukrainisch-www: *Translate.EU: Deutsch-Ukrainisch*. In: <http://translate.eu/german/german-ukrainian/>. 17.12.2017.
- Deutsch-Weißrussisch-www: *Deutsch Online-Übersetzer: Weißrussisch*. In: http://free-translation.imtranslator.net/German-language_German-Belarusian_translation. 17.12.2017.
- Dubay 2004: Dubay, Wiliam H. *The Principles of Readability*. Costa Mesa, CA: Impact Information.
- Esp-RU-www: *Эсперанто-русский и русско-эсперантский словарь*. In: <https://www.multitrans.ru/c/m.exe?l1=34&l2=2&CL=1&a=0>. 19.9.2017.

- EUdict-www: *EUdict: De, Cs, Hr, Pl, Ru, Sl*. In: <http://www.eudict.com/index.-php>. 17.12.2017.
- Fake News Generator-www1: *Fake News Generator*. In: <https://twitter.com/fake-newsgen?lang=de>. 14. 9.2017.
- Fake News Generator-www2: *fake news | generator*. In: <http://www.maxschoenherr.de/clock/fake-news-generator/>. 14. 9.2017.
- Fake News Maker-www: *Fake News Maker*. In: <http://www.cc-lawoffice.com/-lwn/Rxj.htm>. 15.3.2017.
- Fake News-www1: *Fake News*. In: <https://twitter.com/fakenewsgen?lang=de>. 15.3.2017.
- Fake news-www2: *Fake news*. In: <http://www.maxschoenherr.de/clock/?p=6412>. 15.3.2017.
- Frka_roboti-www: *Frka oko seks-robota*. In: <http://www.xxzmagazin.com/frka-ok-seks-robota>. 10.1.2018.
- Garant-www: [Поиск слова *іарані*]. In: <http://www.onlinedics.ru/slovar/soc/g/-garant.html>. 15.10.2017.¹⁵⁴
- Generator AFS-pl-cv-www: *Profesjonalny Kreator CV Online*. In: <https://interviewme.pl/>. 15.2.2018.
- Generator AFS-pl-cyklicznych dokumentów-www: *Generator do tworzenia cyklicznych dokumentów*. In: <https://spolecznosc.comarch.pl/index.php/view-post/post1778/generator-do-tworzenia-cyklicznych-dokumentow>. 15.2.2018.
- Generator AFS-pl-dokumentów ceramstic-www: *Generator dokumentów ceramstic.com*. In: <https://www.ceramstic.com/generator-dokumentow/>. 15.2.2018.
- Generator AFS-pl-dokumentów DamDom-www: *Generator dokumentów Dam-Dom.pl*. In: <https://www.damdom.pl/generator-dokumentow.html>. 15.2.2018.
- Generator AFS-pl-dokumentów eurocent-www: *Generator dokumentów eurocent.pl*. In: <https://doc.eurocent.pl/>. 15.2.2018.
- Generator AFS-pl-dokumentów fiskalnych-www: *Generator dokumentów fiskalnych*. In: <https://www.ceramstic.com/generator-dokumentow/>. 15.2.2018.
- Generator AFS-pl-dokumentów seryjnych-www: *Generator dokumentów seryjnych*. In: http://wapro.pl/dokumentacja-erp/mag/dokumenty_seryjne.htm. 15.2.2018.
- Generator AFS-pl-prawnych dokumentów-www: *Generator prawnych dokumentów*. In: <https://www.arslege.pl/generator-testow/>. 15.2.2018.

¹⁵⁴ Ukoliko naslov ne postoji, daje se kurzivom u uglastim zagradama provizorni radni naziv bibliografske jedinice.

Generator AFS-pl-raportów-www: *Generator raportów i dokumentów*. In: <https://www.anzasoft.pl/generator-raportow-i-dokumentow/>. 15.2.2018.

Generator AFS-pl-studenckie-www: *Praktyki studenckie – generator dokumentów*. In: <http://www.ikem.pwr.wroc.pl/praktyki/generator.php>. 15.2.2018.

Generator AFS-pl-tematów-www: *Generator tematów – gotowe pomysły na artykuły*. In: <https://www.semstorm.com/pl/blog/tips-and-tutorials/generator-tematow-gotowe-pomysly-na-artykuly>. 15.2.2018.

Generator AFS-sk-žiadostí-www: *Generátor žiadostí a vzory dokumentov*. In: <http://www.pwt.euroregion-tatry.eu/sk/generator-wnioskow-i-wzory-dokumentow>. 15.2.2018.

Generator AFS-uk-www: *Форма генерації документів*. In: <https://cesaris.its-way.kiev.ua/gendoc>. 15.2.2018.

Generator imena za bendove-www: *Generator imena za bendove*. In: <http://www.-muzickazona.ba/vijesti/generator-imena-za-bendove/26906/>. 17.3.2018.

Generator ime-www: *Koje je vaše estradno ime*. In: <http://www.telegraf.rs/jetset/-1528461-audi-heftalica-praziluk-koje-je-vase-estradno-ime-generator>. 10.1.2018.

Generator KFS-cs-ePicka-www: *Generátor poezie ePíčka*. In: <http://benesnet.cz/-epicka/>. 1.2.2018.

Generator KFS-cs-Próza-www: *Náhodný Generátor Próza APK*. In: <https://apk-name.com/cs/cc.stever1975.androidmarkovgenerator>. 15.2.2018.

Generator KFS-pl-Poem-www: *Name Poem – zabawny generator wierszy*. In: http://www.wishafriend.com/_5. 5.2.2018.

Generator KFS-pl-Bajka-www: *Australijka opracowała program komputerowy, który pisze bajki z morałem*. In: <http://booklips.pl/newsy/australijka-opracowala-program-komputerowy-ktory-pisze-bajki-z-moralem/>. 15.2.2018.

Generator KFS-pl-Dada-www: *Dada Poetry Generator*. In: <http://ha.art.pl/felietony/1488-mariusz-pisarski-poezja-fx-modulowanie-wierszem.html>. 15.2.2018.

Generator KFS-pl-Dzien_poezji-www: *Światowy Dzień Poezji – wygeneruj sobie wiersz w sekundę!*. In: <http://stacjaksiazka.pl/inne/683/>. 15.2.2018.

Generator KFS-pl-Grafoman-www: *Poetycko – generator grafomańskich wierszy*. In: <http://poetycko.eu/>. 18.2.2018.

Generator KFS-pl-Opowiadań-www: *Generowanie opowiadań*. In: <http://genopo.blogspot.co.at/2013/06/generowanie-opowiadania.html>. 15.2.2018.

Generator KFS-pl-Poeta-www: *GeneratorPoeta*. In: <https://www.facebook.com/-GeneratorPoeta/>. 3.2.2018.

Generator KFS-pl-Poeta-www: *POETA – automatyczne tworzenie wierszy*. In: <http://derbeth.w.interiowo.pl/poeta/>. 19.2.2018.

- Generator KFS-pl-Poezja-www: *Literatura hipertekstowa i programy komputerowe do tworzenia poezji*. In: <http://www.nhef.pl/edukacja/nowemedia/scenariusz-6-literatura-hipertekstowa.php>. 25.2.2018.
- Generator KFS-pl-Postmodernism-www: *Generator tekstów postmodernistycznych*. In: <http://filolozka.brood.pl/generator-tekstow-postmodernistycznych/>. 18.2.2018.
- Generator KFS-pl-Power-Metal-www: *Generator tekstów Power Metal*. In: <http://i-generate.net/GeneratorOnline/GeneratorPowerMetal.html>. 1.3.2018.
- Generator KFS-pl-Rifmator_www: *Puϕμαῦορ – kartkę z wierszy generator*. In: <https://besttips.pl/ios/rifmator-kartke-z-wierszy-generator.html>. 15.2.2018.
- Generator KFS-pl-Rima-www: *Wyszukiwarka i generator rymów online*. In: <http://wyszukiwarkarymow.pl/wyszukiwarka-i-generator-rymow-online/>. 10.3.2018.
- Generator KFS-pl-Rudolf-www: *Generator wierszy Janusa-Rudolfa*. In: <http://pl-hum.poezja.narkive.com/29SdTSf5/generator-wierszy-janusa-rudolfa>. 18.4.2018.
- Generator KFS-pl-Taranka-www: *Generator na bazie wierszy Maćka Taranka*. In: <http://techsty.art.pl/m10/Booms/index.html>. 15.2.2018.
- Generator KFS-pl-TurboWieszcz-www: *TurboWieszcz++*. In: <http://www.noniewicz.com/product.php?l=2&key=tw>. 16.2.2018.
- Generator KFS-pl-TVP-www1: *Generator poezji TVP*. In: <http://aszdziennik.pl/-122059,generator-poezji-z-paskow-tvp-to-czyste-dobro>. 5.4.2018.
- Generator KFS-pl-TVP-www2: *Generator poezji z pasków TVP*. In: <http://sonar-wyborcza.pl/sonar/7,156422,22821097,paski-wiadomosci-to-czysta-poezja-uloz-z-nich-wiersze-i-pochwal.html?disableRedirects=true>. 15.3.2018.
- Generator KFS-pl-Wiersz_tekstu-www: *Generator z dostosować wiersz tekstu i wybór tle*. In: <https://pl.pixiz.com/template/3353>. 14.4.2018.
- Generator KFS-pl-Wiersz-www1: *Wierszokleta*. In: <https://www.microsoft.com/pl-pl/store/p/wierszokleta/9wzdnrcrdqx70>. 1.5.2018.
- Generator KFS-pl-Wiersz-www2: *Tworzenie wierszyków, wiersze na weselu, wierszyki na imieniny, wiers*. In: <http://www.katalog.bestset.net/index.php?-m=3&wpis=9948>. 10.2.2018.
- Generator KFS-pl-Wiersz-www3: *Pisanie wierszyków, pisanie wierszyków na zamówienie, tworzenie wierszyków*. In: http://www-gewi.uni-graz.at/gralis/operarium/Generarium/gener_pl.html. 19.2.2018.
- Generator KFS-sk-www: *Generátor vogónskej poézie*. In: <http://www.ludoslovensky.sk/slova/vogon/>. 25.2.2018.
- Generator KFS-sl-www: *Generator poezije*. In: <http://www.pesnik.net/content/view/8814/44/>. 30.3.2018.

Generator KFS-sl-Železnikar-www: *Železnikar, Jaka Spomini Interaktivnija in interaktivna spletna poezija*. In: <https://www.jaka.org/index-sl.php>. 5.4.2018.

Generator KFS-uk-www: *Онлайн генератор рифм: добір рифми к словам*. In: <https://rymy.com.ua/опублікувати-вірш/>. 7.3.2018.

Generator korp. besmislica-www: *Generator korporativnih besmislica ismijava svijet startupa*. In: <https://www.bug.hr/vijesti/generator-korporativnih-besmislica-ismijava-svijet/162476.aspx>. 10.1.2018.

Generator new-age-www: *Generator new-age besmislica*. In: <http://balkankomuna.com/bullshit/>. 6.1.2018.

Generator Newsów-www: *Generator Newsów*. In: <http://dziennikbulwarowy.pl/>. 17.12.2017.

Generator NFS-pl-artykuły naukowe-www: *Wygenerowane losowo „artykuły naukowe“ zdarzają się częściej, niż mogłoby się wydawać*. In: <http://giznet.pl/wygenerowane-losowo-artykuły-naukowe-zdarzają-się-częściej-niz-mogłoby-się-wydawać/>. 15.2.2018.

Generator NFS-pl-bełkotu-www: *Generator bełkotu*. In: <http://mlodyfizyk.blox.pl/2007/04/Generator-belkotu.html>. 15.2.2018.

Generator NFS-pl-smieszno_straszno-www: *Generator prac naukowych: I smieszno i straszno...* In: <https://plus.google.com/+JerzyMicha%C5%82Pawlak/posts/XHs5Zjkw1Rb>. 19.12.2017.

Generator NFS-pl-śmiesznych artykułów-www: *Generator śmiesznych artykułów*. In: <http://pracaizysk.blogspot.co.at/2010/12/generator-smiesznych-artykuow-wkrec.html>. 13.4.2018.

Generator niestworz. historii-www: *Generator niestworzonych historii*. In: <http://dodaj.pl/detail-oniet,generator,newsow-12531/>. 17.12.2017.

Generator opravdanja-www: *Automatski generator opravdanja*. In: <https://www.elektronika.ba/731/automatski-generator-opravdanja/>. 10.1.2018.

Generator PFS-pl-gazeta-www: *Generator Newsów naternat.pl, gazeta.pl i ori-et.pl*. In: <http://www.gazetalubuska.pl/polska-i-swiat/art/7482995,generator-newsow-naternatpl-gazetapl-i-ori-etpl-nowy-hit-internetu-nie-daj-sie-nabrac-na-sfalszowane-historie,id,t.html>. 15.2.2018.

Generator PFS-pl-opowiadania-www: *Generowanie opowiadań*. In: <http://media-one.pl/generator-tytulow/>. 1.2.2018.

Generator PFS-pl-przemówień-www: *Generator przemówień*. In: <https://www.salon24.pl/u/sopoty/155630,generator-przemowien-10-tys-kombinacji-ponad-40-godz-gledzenia>. 9.2.2018.

Generator PFS-pl-smiesznych-artykułów-www: *Generator smiesznych artykułow*. In: http://www.gewi.uni-graz.at/gralis/operarium/Generarium/gener_pl.html. 15.2.2018.

Generator PFS-pl-wiadomości-www: *Generator Wiadomości Więziennych*. In: <http://areszto.wany.pl/>. 18.3.2018.

Generator PFS-pl-zabawny-www: *NewsFresh.pl – Generator zabawnych newsów*. In: <http://wp-info.prv.pl/>. 15.2.2018.

Generator PFS-pl-z-palca-www: *Generator Newsów czyli artykuły wyssane z palca*. In: <http://mylomza.pl/home/lomza/item/9733-generator-news%C3%B3w-czyli-artyku%C5%82y-wyssane-z-palca.html>. 12.2.2018.

Generator PFS-sk-www: *Generátor vedeckých článkov*. In: <https://dispersus-blog.sme.sk/c/260580/Generator-vedeckych-clankov.html>. 21.3.2018.

Generator poruka-www: *Generator poruka*. In: <https://www.nbshop.rs/dokumentacija/poruke/generator-poruka>. 3.1.2018.

Generator QR-pl-www: *QR-code-generator*. In: <http://pl.qr-code-generator.com/>. 15.2.2018.

Generator RFS-cs-hlas-www: *Převod textu na mluvenou řeč, text na řeč online, převod text na český hlas, české hlasy*. In: <http://bestpage.cz/sluzby/sluzby9.html>. 19.2.2018.

Generator RFS-cs-syntetizator-www: *Česky hlasový syntetizátor*. In: <http://www.gb-soft.cz/podpora-tts.htm>. 15.2.2018.

Generator RFS-cs-syntetizéry-www: *Online hlasové syntetizéry*. In: <http://www.apinuv.kekel.cz/2011/online-hlasove-syntetizery/>. 5.4.2018.

Generator RFS-pl- syntezaator Scratch-www: *Syntezaator mowy Scratch*. In: <https://scratch.mit.edu/projects/28468098/>. 6.3.2018.

Generator RFS-pl-Balabolka-www: *Balabolka*. In: <http://www.cross-plus-a.com/pl/balabolka.htm>. 15.2.2018.

Generator RFS-pl-GLaDOs-www: *GLaDOS voice generator*. In: <http://glados-biringa.com/>. 17.4.2018.

Generator RFS-pl-Old Spice-www: *Old Spice Voicemail Generator*. In: <https://www.oldspicevoicemail.com/>. 9.2.2018.

Generator RFS-pl-syntezaator-www: *Syntezaator mowy*. In: <http://syntezaatorek.republika.pl/>. 10.2.2018.

Generator RFS-pl-www: *Old spice generator tekstu poczty głosowej*. In: <https://www.wykop.pl/link/407243/old-spice-generator-tekstu-poczty-glosowej/>. 24.2.2018.

Generator TForMer-www: *SDK ієнєпєяїѡпєя ѡѡчѣѡѡѡє TForMer*. In: <http://www.tec-it.com/ru/software/report-generator/reporting-component/tfor-mer-runtime/Default.aspx>. 1.2.2015.

Generator zaruka-www: *Online 'generator zaruka' reči će kako da ju (ga) zaprosite*. In: <http://www.24sata.hr/internet/online-generator-zaruka-reci-ce-kako-da-ju-ga-zaprosite-447114>. 3.2.2015.

- Generator_tazuaž-www: *Generator napisów na tatuaż*. In: <http://tatua-ze.net.pl/generator-napisow/>. 17.12.2017.
- German-russian-www: *German-russian*. In: <http://translate.eu/german/german-russian/>. 17.12.2017.
- Glosbe-De-www: [*Glosbe-De*]. In: <https://de.glosbe.com/>. 19.12.2017.
- Glosbe-Ru-www: [*Glosbe-Ru*]. In: <https://ru.glosbe.com/ru/sr>. 15.10.2017.
- Glosbe-Uk-www: [*Glosbe-Uk*]. In: <https://de.glosbe.com/>. 17.12.2017.
- Golub-www: Golub, Ivan. *Prva pjesma ispjevana na računaru (computeru)*. In: http://www.matica.hr/media/pdf_knjige/939/Golub%20034b.pdf. 10.1.2018.
- Google překladač-www: *Google překladač: De, Ru, Bg, Cs, Hr, Pl, Sl, Sk, Sr, Uk*. In: <http://prekladac.biz/>. 17.12.2017.
- Google Prevodilac_bs-www: *Google Prevodilac (Bs)*. In: <https://translate.google.com/?hl=bs>. 17.12.2017.
- Google Prevodilac_sr-www: *Google Преводилац (Sr)*. In: <https://translate.google.com/?hl=sr>. 17.12.2017.
- Google Prevoditelj_hr-www: *Google Prevoditelj (Hr)*. In: <https://translate.google.com/?hl=hr>. 17.12.2017.
- Google Übersetzer Uk-www: *Google Übersetzer Uk*. In: <https://translate.google.com/>. 17.12.2017.
- Google Übersetzer-www: *Google Übersetzer*. In: <https://translate.google.com/>. 15.10.2017.
- Google Переводчик-www: *Google Переводчик*. In: <https://translate.google.com/?hl=ru>. 17.12.2017.
- Google_postmoderna_poezija-www: *Guglova veštačka inteligencija piše čudnu postmodernu poeziju*. In: <http://www.glif.rs/blog/guglova-vestacka-inteligencija-pise-cudnu-postmodernu-poeziju/>. 10.1.2018.
- Google_razlikovanje-www: *Google je uveo novi sustav razlikovanja ljudi od robota*. In: <https://lider.media/tehnopolis/google-je-uveo-novi-sustav-razlikovanja-ljudi-od-robota/>. 10.1.2018.
- Google_sadržaj_slika-www: *Google predstavio tehnologiju za automatsko opisivanje sadržaja slika*. In: <https://www.info.ba/novosti/2507/google-predstavio-tehnologiju-za-automatsko-opisivanje-sadrzaja-slika>. 10.1.2018.
- Gordić-Petković 2004: Gordić-Petković, Vladislava. *Virtuelna književnost*. Beograd: Zavod za izdavanje udžbenike i nastavna sredstva. 154 s.
- Grafički generator-www: *Retro manija: Ovaj grafički redaktor lansiraće vas direktno u osamdesete!* In: <https://www.elta-kabel.com/blog/4984/retro-mani-ja-ovaj-graficki-generator-lansirace-vas-direktno-u-osamdesete/>. 10.1.2018.
- Gralis-Lexikarium-www: *Gralis-Lexikarium*. In: <http://www.gewi.uni-graz.at/gralis/projektarium/Lexikarium/index.html>. 15.10.2017.

- Guglov robot-www: *Guglov robot koji piše statute i „tvituje“*. In: <https://www.in4s.net/guglov-robot-koji-pise-statuse-tvituje/?lang=lat>.
- Hjelmslev 1980: Hjelmslev, Louis. *Prolegomena teoriji jezika*. Preveo Ante Stamać. Zagreb: Biblioteka Teka, GZH. 141 s. [Njemački izvornik: Hjelmslev, Louis. *Prolegomena zu einer Sprachtheorie*, 1974; danski izvornik: 1943]
- Homonyms-www: *Homonyms – словарь омонимов*. In: <http://homonyms.ru/>. 12.5.2017.
- I.Ua-Переводчик-www: *I.Ua – Переводчик онлайн*. In: <http://perevod.i.ua/>. 17.12.2017.
- IBM 2022-www: *Самые удивительные предсказания IBM на 2022 год*. In: <https://www.youtube.com/watch?v=bQxfg3r051g>. 10.1.2018.
- Igrica Eurosong-www: *Igrica kojom stvarate vlastiti Eurosong*. In: <http://www.drukci.ba/zabava/igrica-kojom-stvarate-vlastiti-eurosong-27528>. 18.1.2018.
- Jakobson 1966: Jakobson, Roman. *Lingvistika i poetika*. Preveli Draginja Pervaz, Tomislav Bekić, Vjera Vuletić, Sreten Marić, Ranko Bugarski. Beograd: Nolit. 327 s. [Якобсон, Роман. *Лингвистика и поэтика*. In: Структурализм: „за“ и „против“. Москва, 1975, с. 193–230].
- Jakobson/Halle 1988: Jakobson, Roman; Halle, Moris. *Temelji jezika*. Preveli Ivan Marinčić, Ante Stamać. Zagreb: Globus. 109 s. [Jakobson, Roman; Halle, Moris. *Fundamentals of language*, 1956]
- Jezik robota_Facebook-www1: *Umjetna inteligencija razvila vlastiti jezik: Facebook hitno gasi kontroverzne botove: „Počeli su razgovarati!“*. In: <http://net.hr/tehnoklik/ovo-je-zabrinjavajuce-facebook-hitno-gasi-kontroverzne-botove-je-je-umjetna-inteligencija-razvila-vlastiti-jezik/>. 10.1.2018.
- Jezik robota_Facebook-www2: *Facebook deaktivirao umjetnu inteligenciju koja je „oživjela“*. In: <https://www.logicno.com/life-and-style/nauka/facebook-deaktivirao-umjetnu-inteligenciju-koja-je-ozivjela.html>. 10.1.2018.
- Jezik robota-www1: *Jezik robota*. In: <https://www.automatika.rs/vesti/robotika/jezik-robota.html>. 10.1.2018.
- Jezik robota-www2: *Naučnici razvijaju jezik robota*. In: <http://www.vesti-online.com/Slobodno-Vreme/Nauka-i-tehnologija/139471/Naucnici-razvijaju-jezik-robota>. 10.1.2018.
- Kafanabot-www: *Kafanabot*. In: <http://www.kafanabot.me/>. 18.1.2018.
- Knightword-www: *Knightword Синонимайзер & множитель коннотаций*. In: <http://knightword.ru>. 1.3.2017.
- Komjuterska poezija-www: *Kompjuterska poezija povezuje žanrove*. In: <http://www.upnt.org/kompjuterska-poezija-povezuje-zanrove>. 11.1.2018.

- Kompj poezija2-www: *Kompjuterska poezija povezuje žanrove*. In: <http://www.-upnt.org/kompjuterska-poezija-povezuje-zanrove>. 13.2.2018.
- Kompj. poezija-www: *Kompjuterska poezija*:)). In: http://www.ringeraja.rs/korismnik/dada81/dnevnik/kompjuterska-poezija-_448.html. 1.4.2017.
- Kurzweil-www: Курцевейл, Рей [Kurzweil Ray]. *Предсказания на 100 лет*. In: <https://www.youtube.com/watch?v=QNDcZnKjAy0>. 10.1.2018.
- Kurzweil-www2: Kurzweil, Ray. *Wie Technologie uns verändern wird...* In: https://www.ted.com/talks/ray_kurzweil_on_how_technology_will_transform_us?language=de. 10.1.2018.
- Liex-www: *Liex-ru*. In: <http://www.liex.ru/generate.jsp>. 17.2.2017.
- Lingvo-www: *Lingvo Live – онлайн-словарь ош ABBYY*. In: <https://www.lingvo-live.com/ru-ru>. 15.10.2017.
- LittleIpsum-www: *LittleIpsum*. In: <https://www.macwelt.de/downloads/Erstellt-Blindtext-fuer-Layouts-hat-aber-klare-Schwaechen-Blindtext-erstellen-mit-Little-Ipsum-1-1-1-3223280.html>. 20.5.2017.
- LittleIpsum-www: *LittleIpsum – генератор текста для дизайнеров и верстальщиков*. In: <https://www iPhones.ru/iNotes/504216>. 17.12.2017.
- Lorem Ipsum BG-www: *Generator False Текст Lorem Ipsum*. In: <http://bg.loremipsum360.com/>. 17.12.2017.
- Lorem Ipsum-www: *Lorem Ipsum*. In: <http://www.lipsum.com/>. 15.3.2017.
- LoremIpsum360°-www: *LoremIpsum360°: Besplatni online generator i latinski tekst Lorem Ipsum*. In: <http://hr.loremipsum360.com/>. 10.1.2018.
- Lurija 1982: Lurija, Aleksandar R. *Osnovi neurolingvistike*. Prevela Milica Glumac-Radnović. Beograd: Nolit. 295 s. [Лурія, А. Р. *Основные проблемы нейролингвистики*, 1975]
- Lurija 2000: Lurija, Aleksandar R. *Jezik i svest*. Beograd: Zavod za udžbenike i nastavna sredstva. 356 s.
- Markov Model_Tweets-www: *Markov Model Generated Tweets*. In: <https://tweet-generator-alex.herokuapp.com/>. 20.3.2017.
- Markus 1974: Markus, Solomon. *Matematička poetika*. Preveli Borislav Krstić, Dragan Stojanović. Beograd: Nolit. 373 s. [Marcus, Solomon. *Matematica poetică*. București: 1970].
- Martinet 1982: Martinet, André. *Osnove opće lingvistike*. Preveo August Korošec. Zagreb: GZH. 188 s. [Martinet, André. *Éléments de linguistique générale*, 1980]
- Meme generator-www: *Meme generator*. In: <https://www.bug.hr/appdana/meme-generator/2169.aspx>. 10.1.2018.
- META Ru-Uk: *META Перекладач з Російської на Українську*. In: <http://translate.meta.ua/ua/перекладач/російська/українська/>. 17.12.2017.

- Meta-www: *META: Переводчик с русского на польский*. In: <http://translate.meta.ua/ru/direction/russko-polskiy/>. 17.12.2017.
- Miličić 1992: Miličić, Vladimir. Propov model i generisanje narodnih pripovedaka pomoću računala. In: *Računarstvo*. Beograd. Sv. 1, br. 2. S. 63–68.
- MiniWebTool-www: *MiniWebTool Рандомизатор текста*. In: <http://miniwebtool.ru/>. 26.4.2017.
- Mogilev.biz-www: *Mogilev.biz*. In: <http://www.mogilev.biz/spravka/translate/>. 17.12.2017.
- mTranslator.pl-www: *mTranslator.pl*. In: <http://www.mtranslator.pl/>. 27.12.2017.
- Muškarac robot-www: *Konačno stižu muški seksi roboti – ali nisu ono što ženama treba*. In: <https://noizz.rs/nauka/konacno-stizu-muski-seks-roboti-ali-nisu-ono-sto-zenama-treba/e65eglm>. 10.1.2018.
- Muzika generator-www: *Muzika generator i teorija koječega, niti po redu niti obrnuto*. In: <http://blog.dnevnik.hr/prophetanemo/2008/09/1625317743/muzika-generator-i-teorija-kojecega-niti-po-redu-niti-obrnuto.html>. 14.2.2018.
- MyMemory-www: *MyMemory: Be, Bs, Bg, Cs, Hr, Pl, Ru, Sk, Sr, Uk*. In: <http://mymemory.translated.net/>. 17.12.2017.
- Naježda seks robota-www: *Naježda seks robota: Mašine umjesto djevojaka*. In: <http://avaz.ba/zabava/zanimljivosti/317347/naježda-seks-robota-masine-umjesto-djevojaka>. 10.1.2018.
- Naslov na blogu-www: *Kako napisati fantastičan naslov za tekst na blogu?* In: <http://www.netokracija.com/blog-tekst-naslov-87578>. 10.1.2018.
- Nokia Online prevajalec-www: *Nokia Online prevajalec + SMS prevajalec*. In: <http://www.sms-translator.net/slovenian/slovenscina-srbscina-prevajalec.-php>. 17.12.2017.
- Novinar robot-www1: *Umjesto novinara, vijesti u Južnoj Koreji piše robot*. In: <https://www.express.hr/tehnolo/umjesto-novinara-vijesti-u-juznoj-koreji-pise-robot-11921>. 13.1.2018.
- Novinar robot-www2: *Japanska agencija zaposlila novinara robota da im piše tekstove*. In: <http://www.republika.rs/razonoda/zanimljivosti/12504/japanska-agencija-zaposlila-novinara-robota-pise-tekstove>. 17.3.2018.
- Novinar robot-www3: *Robot mijenja novinare u južnokorejskoj novinskoj agenciji Yonhap*. In: <http://www.fairpress.eu/hr/blog/2017/08/28/robot-mijenja-novinare-u-juznokorejskoj-novinskoj-agenciji-yonhap/>. 10.1.2018.
- Novinar robot-www4: *U AP-u uvode robote umesto novinara*. In: <http://mondo.rs/a706597/Info/Svet/U-AP-u-uvode-robote-umesto-novinara.html>. 12.1.2018.
- Online De-Hr-www: *Online njemačko-hrvatski i dr.* In: <http://www.moj-rjecnik.-net/>. 17.12.2017.

- Online překladač-www: *Online slovník, překlady, překladač: De, Ru, Pl, Sk...* In: <http://www.onlineprekladatel.cz/>. 17.12.2017.
- Online.generators-www: *Online.generators*. In: <https://online-generators.ru/text>. 17.2.2017.
- Online.ua-www: *online.ua*. In: <http://pereklad.online.ua/ukr/>. 27.12.2017.
- Online_prevodilac-www: *Online.prevodilac*. In: <http://www.onlineprevodilac.com/>. 15.12.2017.
- Online-Sinonim.ru-www: *Online-Sinonim.ru*. In: <http://online-sinonim.ru/>. 14.5.2017.
- Pavlović-www: Pavlović, Milivoje. *Kompjuterska poezija*. In: <http://signalism1.blogspot.co.at/2009/08/kompjuterska-poezija.html>. 4.6.2017.
- Peović Vuković 2004: Peović Vuković, Katarina. *Književnost i tehnologija novih medija*. Magistarski rad. Filozofski fakultet. Zagreb. 84 s.
- Peović Vuković-www: Peović Vuković, Katarina. *Programerska poezija*. In: https://katepe.jottit.com/programerska_poezija. 10.1.2018.
- Pisma ubice-www: *Umjetna inteligencija na udaru stvarnih idiota*. In: <https://www.bug.hr/komentar/umjetna-inteligencija-na-udaru-stvarnih-idiota-1505>. 11.1.2018.
- Podpečan-www: Podpečan, Vid. *Robot, ki sliši in govori*. In: <http://www.sdj.si/wp/wp-content/uploads/2014/08/JOTA-25.5.2015.pdf>. 10.1.2018.
- Polnisch-www: *Translate.EU: Polnisch*. In: <http://translate.eu/german/german-polish/>. 17.12.2017.
- Pons.EU-De-Pl-www: *Pons.EU: De-Pl*. In: <http://de.pons.eu/?l=deen>. 17.12.2017.
- Pons-www: *Онлайн-словарь Pons*. In: <https://ru.pons.com/перевод>. 15.10.2017.
- Popis pjesama-www: *Složite svoju vlastitu kompilaciju pjesama*. In: http://www.-mediaproline.net/xp/AWE/glazba_prviKoraci7.html. 10.1.2018.
- Překladač-www: *Překladač: De, Ru, Bg, Cs, Hr, Pl, Sl, Sk, Sr, Uk*. In: <http://prekladac.biz/>. 17.12.2017.
- Prekladové slovníky-www: *Prekladové slovníky – nemecký, ruský...* In: <http://slovník.azet.sk/>. 7.11.2017.
- Prevedi-www: *Prevedi.net: više jezika*. In: <http://www.prevedi.net/>. 17.12.2017.
- Prevodilac-www_bs1: *Google Prevodilac [Bs]*. In: <https://translate.google.com/?hl=bs>. 10.1.2018.
- Prevodilac-www_hr1: *Google Prevoditelj [Hr]*. In: <https://translate.google.com/?hl=hr>. 10.1.2018.
- Prevodilac-www_sr1: *Google Преводилац [Sr]*. In: <https://translate.google.com/?hl=sr>. 10.1.2018.

- Prevodilac-www_sr2: *Prevodilac teksta i izgovor prevedenog teksta*. In: <http://recnik.org/prevodilac-teksta/>. 10.1.2018.
- Prompt_Uk-www: *Prompt: Online-Translator.Com*. In: <http://www.online-translator.com/?prmtlang=de>. 17.12.2017.
- Prompt-www: *Prompt: Online Translator*. In: <http://www.online-translator.com/?prmtlang=de>. 17.12.2017.
- QR kod-www1: *Besplatni onli generator QR kodovi (vektor, dinamički, boja)*. In: <https://qrcode.trustthisproduct.com/free-qr-code-generator.php?lang=hr>. 14.2.2018.
- QR-код-www: *Генера́тор QR-кода*. In: <https://castlots.org/generator-qr-koda-online/>. 1.6.2017.
- Random Lyrics Generator-www: *Random Lyrics Generator*. In: <https://play.google.com/store/apps/details?id=lyrics.generator&hl=hr>. 19.12.2017.
- Randomtextgenerator-www: *Randomtextgenerator*. In: <http://randomtextgenerator.com/>. 20.5.2017.
- Rečnik_Prevodilac-www: *Rečnik. Prevodilac. Izgovor*. In: <http://recnik.org/prevodilac-teksta/>. 17.12.2017.
- Robot – engleski-www: *Softbank predstavio japansko Al robota koji uči decu engleski jezik*. In: <https://naslovi.net/2017-03-20/it-svet/softbank-predstavio-japanskog-ai-robota-koji-uci-decu-engleski-jezik/19774435>. 10.1.2018.
- Robot – ukus piva-www: *„Elektronski jezik“ prvi korak ka robotu sa „čulima“*. In: <https://www.in4s.net/elektronski-jezik-prvi-korak-ka-robotu-sa-culima/?lang=lat>. 10.1.2018.
- Robot i studenti-www: *Robot podučavao studente pet mjeseci a da niko nije primjetio*. In: <https://www.nezavisne.com/nauka-tehnologija/nauka/Robot-poducavao-studente-pet-mjeseci-niko-nije-primjetio/369015>. 1.2.2018.
- Robot_Don Kihot-www: *Robot čitao Don Kihota*. In: <http://www.novosti.rs/vesti-kultura.71.html:662299-Robot-citao-Don-Kihota>. 16.1.2018.
- Robot_horor fikcija-www: *Šeli je robot koji sam piše horor-fikciju: Od njenih reči ćete se naježiti*. In: <http://www.happytv.tv/zivot/nauka-i-tehnologija/67906/-seli-je-robot-koji-sam-pise-horor-fikciju-od-njenih- reci-cete-se-najeziti>. 17.3.2018.
- Robot_političar-www: *Robot-Sem-prvi-virtuelni-političar*. In: <http://www.novosti.rs/vesti/naslovna/tehnologije/aktuelno.236.html:699127>. 10.1.2018.
- Robot_žalbe-www: *Robot besplatno piše žalbe sudu*. In: <https://www.penzin.rs/-britanija-robot-besplatno-pise-zalbe-sudu/>. 10.1.2018.
- Robot_žalbe-www: *Robot-odvjetnik piše žalbe za prometne kazne*. In: <https://www.bug.hr/vijesti/robot-odvjetnik-pise-zalbe-prometne-kazne/154084.-aspx>. 9.1.2018.

- Roboti – svoj jezik-www: *Roboti razvijaju svoj jezik*. In: <http://www.021.rs/story/-Info/Zanimljivosti/25024/VIDEO-Roboti-razvijaju-svoj-jezik.html>. 10.1.2018.
- Roboti_zanimanja-www: *Ovo su zanimanja u kojima robot neće moći da zamijeni ljude*. In: <https://www.klix.ba/scitech/tehnologija/ovo-su-tri-zanimanja-u-kojima-roboti-nikada-nece-zamijeniti-ljude/171224055>. 8.1.2018.
- Roman_nagrada-www: *Roman koji je napisao kompjuter zamalo dobio književnu nagradu*. In: <http://www.glif.rs/blog/roman-koji-je-napisao-kompjuter-zamalo-dobio-knjizevnu-nagradu/>. 12.1.2018.
- Ru-AltGr-www: *Древнеіреческий словарь*. In: <http://www.ancientgreek.ru/>. 15.10.2017.
- Ru-CS-www: *Русско-чешские и чешско-русские онлайн словари*. In: <http://www.lingvisto.org/cze/retvortaroj.html>. 18.7.2017.
- Ru-Lat-www: *Русско-латинский словарь*. In: <http://www.ruslat.info/>. 15.10.2017.
- Ru-Uk переводчик-www: *Русско-украинский онлайн-переводчик и словарь*. In: <https://translate.yandex.ua/translator/Russian-Ukrainian>. 17.12.2017.
- Ru-Uk перекладач-www: *Російсько-Український Онлайн-перекладач*. In: <http://russian-ukrainian.translate.ua/uk>. 17.12.2017.
- RWC-www: *RWC – сѣихойгобные ѿексѣы*. In: <http://kirsanov.com/rwc/>. 1.6.2017.
- Saračević 2017: Saračević, Narcis. *Internet-književnost: Književni tekstovi u hiper-medijalnom diskursu*. Sarajevo: University Press. 123 s.
- SCIgen-www: *SCIgen*. In: <https://ru.wikipedia.org/wiki/SCIgen>. 1.6.2017.
- SEO Anchor Generator-www: *SEO Anchor Generator*. In: <http://www.seogenerator.ru/>. 17.3.2017.
- SEOgenerator-www: *SEOgenerator*. In: <http://www.seogenerator.ru/tools/>. 17.3.2017.
- Seot-www: *Бесѣлатный онлайн-генератор ключевых слов с ѿексѣа*. In: <http://seotool.by/analiz/seo/keywordstext.php>. 16.5.2017.
- SeoОптимизатор-www: *Seo Оѿѿимизаѿор ѿексѣа*. In: <http://www.seotxt.-com/service/optimizer/>. 16.5.2017.
- SeoСинонимайзер-www: *SeoGenerator Синонимайзер*. In: <http://www.seogenerator.ru/tools/synonym/>. 16.5.2017.
- Slovari.ru-www: *Slovari.ru*. In: <https://www.slovari.ru/start.aspx?s=0&p=3050>. 15.10.2017.
- Slovoline.ru-www: *Slovoline.ru*. In: <http://slovonline.ru/>. 4.8.2017.

- Slowenisch-Deutsch-Slowenisch-www: *Wörterbuch Slowenisch-Deutsch-Slowenisch*. In: <http://www.slowenisch.uni-hamburg.de/>. 17.12.2017.
- Slowenisch-www: *Online-Wörterbücher zu Osteuropäischen Sprachen: Slowenisch*. In: <http://www.hist.uzh.ch/oeg/worterbuch.htm#slowenisch>. 17.12.2017.
- Słowniki_Translatory-www: *Słowniki i Translatory Online*. In: <http://www.lingua.za.pl/>. 17.12.2017.
- Song Generatori-www: *Lyris generatore*. In: <http://hr.artdancemovies.com/music/songs-lyrics/1016016492.html>. 15.12.2017.
- Stemming-www: *Stemming*. In: <https://en.wikipedia.org/wiki/Stemming>. 14.5.2017.
- Strah od smrti-www: *Ruski milijunaš želi živjeti zauvijek – kao robot*. In: <http://net.hr/danas/strah-od-smrti-ruski-milijunas-zeli-zivjeti-zauvijek-kao-robot/>. 10.1.2018.
- Sugg 2015: Sugg, Zoe. *Cura na netu*. S engleskog prevela Andrea Pongrac. 271 s. [London 2014, Penguin Books Ltd.]
- Synonyma-www: *Synonyma*. In: <http://synonyma.ru/tools/breeder/>. 10.5.2017.
- Test za poeziju-www: *Što mislite, je li ovu pjesmu napisao čovjek ili računalo?* In: <https://www.tportal.hr/tehnolo/clanak/sto-mislite-je-li-ovu-pjesmu-napisao-čovjek-ili-racunalo-20140306>. 10.1.2018.
- TextRandomizer-www: *TextRandomizer*. In: <http://freelancers-tools.com/?p=2434>. 8.1.2017.
- TFORMer-www: *Оформер TforMer*. In: <http://www.tec-it.com/ru/software/report-generator/reporting-component/tformer-runtime/Default.aspx>. 20.2.2017.
- Todorović 2012: Todorović, Miroljub. *Vreme avangarde*. Beograd: Kiz altera. 2012 s.
- Tošović 1999^a: Тошович Бранко. Национальная функция языка – pro et contra. In: Прохорова, С. М. (отв. ред.). *Национально-культурный компонент в тексте и языке*. Минск: Белорусский гос. ун-т. С. 12–13.
- Tošović 1999^b: Tošović, Branko. Die Funktion der Sprache. In: 8. *Münchner Linguistik-Tage*. München: Gesellschaft für Sprache und Sprachen (GESUS). S. 46–47.
- Tošović 2000^a: Tošović, Branko. Социоцентрическая функция языка / Die sozi-ozentristische Funktion der Sprache. In: *Rossica Olomucensia*. Olomouc. Nr. 38 (za rok 1999). 1. část. S. 297–305.
- Tošović 2000^b: Тошович Бранко. Функции языка. In: Чумак, Л. Н. (отв. ред.) *Язык и социум*. Минск: Белорусский гос. ун-т. С. 3–22.

- Tošović 2000^c: Tošović, Branko. Die Funktionen der Sprache. In: *Stylistyka*. Opole: Uniwersytet Opolski – Institut Filologii Polskiej. Nr. 9. S. 315–337.
- Tošović 2002: Tošović, Branko. *Funkcionalni stilovi. Funktionalne Stile*. Graz: Institut für Slawistik der Karl-Franzens-Universität. 504 s.
- Tošović 2016^a: Tošović, Branko. LILI LALAUNA. In: Tošović, Branko (Ur./Hg.). *Andrićevi Znakovi. Andrićs Zeichen*. Graz – Beograd Banjaluka: Institut für Slawistik der Karl-Franzens-Universität Graz – Narodna i univerzitetska biblioteka Republike Srpske – Svet knjige – nmlibris. S. 665–715.
- Tošović 2016^b: Tošović, Branko. Glasovni i slogovni simbolizam Andrićeve pjesme LILI LALAUNA. In: Lazić, Nikolaj; Pletikos Olof Elenmari (ur.). *Istraživanje govora: Devet znanstveni skup s međunarodnim učesćem. Knjiga sažetaka. Filozofskif akultet*. – Zagreb: Hrvatsko filološko društvo. S. 102–103.
- Tošović 2016^d: Tošović, Branko. „Li-li La-la-una“. In: *Sveske*. Beograd: Zadužbina Ive Andrića. Br. 33. S. 83–106.
- Tošović 2016^e: Tošović, Branko. ЛИЛИ ЛАЛАУНА. In: *Stylistyka*. Opole: Instytut Polonistyki i Kulturoznawstwa. Nr. 25. S. 513–528.
- Transla Translate.EU_Hr-Bg-www: *Translate.EU: Kroatisch-Mazedonisch*. In: <http://translate.eu/german/croatian-macedonian/>. 17.12.2017.
- Translate Slowakisch-www: *Translate.EU: Slowakisch*. In: <http://translate.eu/german/german-slovak/>. 17.12.2017.
- Translate Tschechisch-www: *Translate.EU: Tschechisch*. In: <http://translate.eu/german/german-czech/>. 17.12.2017.
- Translate Weißrussisch-www: *Translate.EU: Weißrussisch*. In: <http://translate.eu/german/german-belarusian/>. 17.12.2017.
- Translate.EU русско-польский-www: *Translate.EU: Перевог тїекстїа с русскоїю на польскїй язык*. In: <http://translate.eu/ru/russian-polish/>. 17.12.2017.
- Translate.EU_De-Bg-www: *Translate.EU: Serbisch-Bulgarisch*. In: <http://translate.eu/german/serbian-bulgarian/>. 17.12.2017.
- Translate.EU_De-Bl-www: *Translate.EU: Serbisch-Weißrussisch*. In: <http://translate.eu/german/serbian-belarusian/>. 17.12.2017.
- Translate.EU_De-Cs-www: *Translate.EU: Serbisch-Tschechisch*. In: <http://translate.eu/german/serbian-czech/>. 17.12.2017.
- Translate.EU_De-Hr-www: *Translate.EU: Serbisch-Kroatisch*. In: <http://translate.eu/german/serbian-croatian/>. 17.12.2017.
- Translate.EU_De-Mk-www: *Translate.EU: Serbisch-Mazedonsch*. In: <http://translate.eu/german/serbian-macedonian/>. 17.12.2017.
- Translate.EU_De-Pl-www: *Translate.EU: Serbisch-Polnisch*. In: <http://translate.eu/german/serbian-polish/>. 17.12.2017.

Translate.EU_De-Ru-www: *Translate.EU: Serbisch-Russisch*. In: <http://translate.eu/german/serbian-russian/>. 17.12.2017.

Translate.EU_De-Sk-www: *Translate.EU: Serbisch-Slowakisch*. In: <http://translate.eu/german/serbian-slovak/>. 17.12.2017.

Translate.EU_De-Sl-www: *Translate.EU: Serbisch-Slowenisch*. In: <http://translate.eu/german/serbian-slovenian/>. 17.12.2017.

Translate.EU_De-Sr-www: *Translate.EU: Deutsch-Serbisch*. In: <http://translate.eu/german/german-serbian/>. 17.12.2017.

Translate.EU_De-Ukr-www: *Translate.EU: Serbisch-Ukrainisch*. In: <http://translate.eu/german/serbian-ukrainian/>. 17.12.2017.

Translate.EU_Hr-Bg-www: *Translate.EU: Kroatisch-Bulgarisch*. In: <http://translate.eu/german/croatian-bulgarian/>. 17.12.2017.

Translate.EU_Hr-Bg-www: *Translate.EU: Kroatisch-Polnisch*. In: <http://translate.eu/german/croatian-polish/>. 17.12.2017.

Translate.EU_Hr-Bg-www: *Translate.EU: Kroatisch-Russisch*. In: <http://translate.eu/german/croatian-russian/>. 17.12.2017.

Translate.EU_Hr-Bg-www: *Translate.EU: Kroatisch-Serbisch*. In: <http://translate.eu/german/croatian-serbian/>. 17.12.2017.

Translate.EU_Hr-Bg-www: *Translate.EU: Kroatisch-Slowakisch*. In: <http://translate.eu/german/croatian-slovak/>. 17.12.2017.

Translate.EU_Hr-Bg-www: *Translate.EU: Kroatisch-Slowenisch*. In: <http://translate.eu/german/croatian-slovenian/>. 17.12.2017.

Translate.EU_Hr-Bg-www: *Translate.EU: Kroatisch-Tschechisch*. In: <http://translate.eu/german/croatian-czech/>. 17.12.2017.

Translate.EU_Hr-Bg-www: *Translate.EU: Kroatisch-Ukrainisch*. In: <http://translate.eu/german/croatian-ukrainian/>. 17.12.2017.

Translate.EU_Hr-Bg-www: *Translate.EU: Kroatisch-Ukrainisch*. In: <http://translate.eu/german/croatian-belarusian/>. 17.12.2017.

Translate.eu_Uk-www: *Translate.eu_Uk*. In: <http://translate.eu/>. 17.12.2017.

Translate.Eu-www: *Translate.eu*. In: <http://translate.eu/german/german-russian/>. 15.10.2017.

Translate.Ru-www: *Prompt: Online-Translator*. In: <http://www.online-translator.com/?prmtlang=de>. 15.10.2017.

Translate: Ru-Sr-www: *Translate: Ru-Sr*. In: <http://translate.join.ua/>. 17.12.2017.

Translito-Uk-www: *Translito.com: Онлайн мультязычный перевод текста и словари*. In: <http://www.translito.com/>. 17.12.2017.

- Translito-www: *Translito.com: Онлайн мультиязычный перевод текста и словару*. In: <http://www.translito.com/>. 17.12.2017.
- Turingt-www: *Alan Turing*. In: https://de.wikipedia.org/wiki/Alan_Turing. 10.1.2018.
- Tvitovanje žalbi-www: *Robot tvituje žalbe zbog sporog interneta*. In: <http://www.novaenergija.net/robot-tvituje-zalbe-zbog-sporog-interneta/>. 10.1.2018.
- Übersetzer De-Sl-www: *Deutsch Online-Übersetzer: Slowenisch*. In: http://free-translation.imtranslator.net/German-language_German-Slovenian_translation. 16.12.2017.
- Übersetzer Slowakisch-www: *Deutsch Online-Übersetzer: Slowakisch*. In: http://free-translation.imtranslator.net/German-language_German-Slovak_translation. 17.12.2017.
- Übersetzer Tschechisch-www: *Deutsch Online-Übersetzer: Tschechisch*. In: http://free-translation.imtranslator.net/German-language_German-Czech_translation. 18.12.2017.
- Ušćumlić-www: Ušćumlić, Iva. *Ugrožava li hipertekstualna književnost na Internetu klasične romane u knjigama?* In: <http://www.monitor.hr/clanci/ugrožava-li-hipertekstualna-knjizevnost-na-internetu-klasicne-romane-u-knjigama/6249/>. 10.1.2018.
- Uživo diktiranje-www: *Uživo diktiranje teksta*. In: <https://www.youtube.com/watch?v=PwcykI5sub8>. 10.1.2018. [Online Dictation: <https://dictation.io/>]. 14.2.218.
- Van Deemter/Krahmer/Theune 2005: Van Deemter Kees; Krahmer, Emiel; Theune, Mariët. Real versus Template-Based Natural Language Generation: A False Opposition? *Computational Linguistics*. Volume 31, Issue 1 (March 2005). Ma: Press Cambridge Pp. 15–24.
- Vigotski 1977: Vigotski, Lav. *Mišljenje i govor*. Preveo Jovan Jovanović. Beograd: Nolit. 389 s. [Выпотский, Л. С. *Мышление и речь*, 1956]
- Wie/Hwee/Wee 2009: Wie, Lu; Hwee Tou, Ng; Wee; Sun Lee. Natural Language Generation with Tree Conditional Random Fields. *Proceeding EMNLP '09 Proceedings of the 2009 Conference on Empirical Methods in Natural Language Processing*: Volume 1. Singapore: Singapore-MIT Alliance. Department. Pp. 400–409.
- Wiktionary-www: *Wiktionary*. In: https://en.wiktionary.org/wiki/Wiktionary:Main_Page. 2.4.2017.
- Wmsn Doorway-www: *Wmsn Doorway Generator. V. 10*. In: <https://wmsn.biz/dor-gen.php>. 15.3.2017.
- Ygraber-www: *Ygraber*. In: <http://wp.od.ua/?p=30>. 13.3.2017.
- Zerber-www: *Zerber*. In: <http://spartanets.ru/zerber>. 20.2.2017.

- Žena robot-www: *Uskoro prva žena robot spremna na sve?! In: <http://www.srecica.com/2009/12/uskoro-prva-zena-robot-spremna-za-sve/>. 10.1.2018.*
- Авт_порожд_текста-www: *Автоматическое порождение текста. In: <http://tpl-it.wikispaces.comАвтоматическое+порождение+текста>. 20.3.2017.*
- Автопохвалитель-www: *Автоматический похвалитель. In: <http://nepom.ru/usefulness-autopraise.php>. 10.2.2015.*
- Автопоэт-www: *Автопоэзия. <https://yandex.ru/autopoet/monorim/20/>. 1.6.2017.*
- Автопоэт-www2: *Яндекс.Автопоэзия. In: <https://yandex.ru/autopoet/poroshki/28>. 18.4.2017.*
- Альтман 1981: Альтман, И. В. Отглагольные гнезда. Типология и семантика. I. In: Григорьев, В. П. (отв. ред.). *Проблемы структурной лингвистики 1979*. Москва: Наука. С. 54–60.
- Альтман 1982: Альтман, И. В. Отглагольные гнезда. Типология и семантика. II. In: Григорьев, В. П. (отв. ред.). *Проблемы структурной лингвистики 1980*. Москва: Наука. С. 148–157.
- Андреев 1967: Андреев, Н. Д. (под. ред.). *Синтаксико-комбинаторное моделирование языков*. Москва: Наука. 403 с.
- Андрющенко 1992/1: Андрющенко, В. М. (отв. ред.). *Бюллетень Машинного фонда русского языка*, вып. 1. Москва: Ин-т русского языка АН СССР. 66 с.
- Андрющенко 1992/2: Андрющенко, В. М. (отв. ред.). *Бюллетень Машинного фонда русского языка*, вып. 2. Москва: Ин-т русского языка АН СССР. 66 с.
- Анимация текста-www: *Анимация текста. In: <http://animizer.net/ru/animated-text/>. 21.4.2017.*
- Анимированный текст-www: *Анимированный текст. In: <http://giif.ru/at/>. 1.6.2017.*
- Апресян 1995/І²: Апресян, Ю. Д. *Избранные труды*. Том I: *Лексическая семантика (синонимические средства языка)*. Москва: Школа „Языки русской культуры – „Восточная литература“ РАН. 472 с.
- Апресян 1995/II: Апресян, Ю. Д. *Избранные труды*. Том II: *Интегральное описание языка и системная лексикография*. Москва: Школа „Языки русской культуры“. 767 с.
- Ахманова/Мельчук/Падучева/Фрумкина 1961: Ахманова, О. С.; Мельчук, И. А.; Падучева, Е. В.; Фрумкина, Р. М. *О точных методах исследования языка (О так называемой „математической лингвистике“)*. Москва: Изд-во Московского ун-та. 162 с.
- Бабицкий 1968: Бабицкий, К. И. Модель системы суффиксального именного словообразования русских прилагательных. In: Шаумян, С. К. (отв. ред.). *Проблемы структурной лингвистики 1967*. Москва: Наука. С. 374–410.

- Балаболка-www: *Балаболка*. In: <http://www.cross-plus-a.ru/balabolka.html>. 8.1.2017.
- Баранов 2001: Баранов, А. Н. *Введение в прикладную лингвистику*. Москва: Едиториал УРСС. 360 с.
- Барченкова 1981: Барченкова, М. Д. Границы словообразовательного гнезда. In: Григорьев, В. П. (отв. ред.). *Проблемы структурной лингвистики 1979*. Москва: Наука. С. 60–71.
- Белокриницкая 1972: Белокриницкая, С. С. Классификация словообразовательных гнезд от производных существительных в русском языке. In: Шаумян, С. К. (отв. ред.). *Проблемы структурной лингвистики 1971*. Москва: Наука. С. 258–265.
- Белорусский переводчик-www: *Белорусский переводчик онлайн*. In: <http://www.webtran.ru/translate/belarusian/>. 17.12.2017.
- Белоусов/Блазнова 2005: Белоусов, К. И; Блазнова, Н. А. *Введение в экспериментальную лингвистику*. Москва: Флинта, Наука. 136 с.
- Беляева 2010: Беляева, Л. Н. Потенциал автоматизированной лексикографии и прикладная лингвистика. In: *Известия Российской акад. наук*. № 134. Санкт-Петербург. С. 70–78.
- Беляева и др. 2004: Беляева, Л. и др. (отв. ред). *Труды междунар. конф. „Корпусная лингвистика – 2004“*. Санкт-Петербург: Изд-во Санкт-Петербургского ун-та. 394 с.
- Белянин 2000: Белянин, В. П. *Основы психолингвистической диагностики (Модели мира в литературе)*. – Москва: Тривола. 248 с.
- Бидер/Большаков/Еськова 1978: Бидер, И. Г.; Большаков, И. А.; Еськова, Н. А. *Формальная модель русской морфологии*. I–II. Москва: Институт русского языка АН СССР, Проблемная группа по экспериментальной и прикладной лингвистике. Вып. 111. Ч. 1. I: 48 с., II: 59 с.
- Бинарный код в текст-www: *Бинарный код в тексты*. In: <http://php-zametki.ru/binary-text.html>. 8.1.2017.
- Биолог. энци. словарь-www: *Биологический энциклопедический словарь*. In: <https://gufo.me/dict/biology>. 15.10.2017.
- Блестящий текст-www1: *Блестящий текст*. In: <http://gifr.ru/glitter/>. 9.2.2017.
- Блестящий текст-www2: *Генератор анимации GIFr*. In: <http://gifr.ru/glitter/>. 15.3.2017.
- Большакова и др. 2007: Большакова, Е. И., Баева, Н. В., Бордаченкова, Е. А., Васильева, Н. Э., Морозов, С. С. Лексико-синтаксические шаблоны в задачах автоматической обработки текстов. In: Иомдин, Л. Л. и др. (под ред.). *Труды Международной конференции Диалог '2007: Компьютерная лингвистика и интеллектуальные технологии*. Москва. С. 70–75.

- Бредотекст-www: *Бредотекст*. In: <http://sinonimov.ru/generator.php>. 17.2.2017.
- Будущее_1000 лет-www: *Будущее человечества через 100 лет*. In: <https://www.youtube.com/watch?v=PFgNN0hx-bQ>. 10.1.2018.
- Бухбиндер 1983: Бухбиндер, В. А. (под. ред.). *Проблемы текстовальной лингвистики*. Киев: Вища школа. 175 с.
- Венцов/Касевич 2003²: Венцов, А. В.; Касевич, В. Б. *Проблемы восприятия речи*. Москва: Едиториал УРСС. 240 с.
- Викисловарь-www: *Викисловарь*. In: https://ru.wiktionary.org/wiki/Заглавная_страница. 10.8.2017.
- Винарская/Лепская/Богомазов 1999: Винарская, Е. И.; Лепская, Н. И.; Богомазов, Г. М. Правила слогаделения и слоговые модели (на материале детской речи). In: Григорьев, В. И.; Николаева, Т. М. (отв. ред.). *Проблемы теоретической и экспериментальной лингвистики*. Москва: Изд-во Московского ун-та. С. 5–20.
- Вывод заданн. текста-www: *Вывод заданного количества текста*. In: <http://www.03www.ru/generator/gen-03.htm>. 17.12.2017.
- Выготский 1998: Выготский, Л. С. *Психология искусства*. Ростов-на-Дону: Феникс. 480 с.
- Выготский 2000: Выготский, Л. С. *Психология*. Москва: ЭКСМО-Пресс. 1008 с.
- Выготский 2005: Выготский, Л. С. *Мышление и речь*. Москва: Лабиринт. 352 с.
- Вывымышленный текст-www: *Вывымышленный текст*. In: <https://shpargalki.org.ua/194/generator-vymyshlennogo-teksta-dlya-saita>. 17.12.2017.
- Ген.Син Linksfarm-www: *[Генератор-синонимизатор]* Linksfarm. In: <http://linksfarm.ru/pages/226>. 14.5.2017.
- Ген_бредо-текст_цепи Маркова-www: *Генератор бредо текста на основе цепей Маркова*. In: <http://sinonimov.ru/generator.php>. 20.3.2017.
- Ген_Марк_цепи-www: *Генератор текста на основе Марковских цепей*. In: <http://logloss.ru/markov-text-generator/>. 15.4.2017.
- Гентиператор МК-www: *Гентиператор Нейачно Текст Лорем Ийсум*. In: <http://sr.loremipsum360.com/>. 17.12.2017.
- Генератор – цепи Маркова-www: *Генератор текста на основе цепей Маркова*. In: http://www.manhunter.ru/webmaster/358_generator_teksta_na_osnove_cepey_markova.html. 1.6.2017.
- Генератор „Писец“-www: *Онлайн-генератор рукописных конспектов „Писец“*. In: <http://www.the-village.ru/village/city/situation/246557-pisec>. 4.3.2017.
- Генератор NTT DoCoMo-www: *NTT DoCoMo представила автоматический генератор йисем (видео)*. In: <http://unity.lv/ru/news/20124/>. 1.2.2015.

Генератор SimpleDoc-www: *Генера́тор шийовых документов Simpledoc*. In: <http://simpledoc.ru/>. 1.2.2015.

Генератор Slogen-www: *Генера́тор Slogen*. In: <http://slogen.ru/>. 12.2.2015.

Генератор TForMer-www: *SDK генера́тора ойчёйов TForMer*. In: <http://www.tec-it.com/ru/software/report-generator/reporting-component/tformer-runtime/Default.aspx>. 1.2.2015.

Генератор TrustLaw-www: *Генера́ция документов онлайн TrustLaw*. In: <http://www.trustlaw.ru/>. 1.2.2015.

Генератор Автопохвалитель-www: *Автопохва́литель*. In: <http://nepom.ru/usefulness/autopraise.php>. 10.2.2015.

Генератор афоризмов-www: *Генера́тор афоризмов*. In: <http://aforizmov.ru/generator-aforizmov/>. 12.2.2015.

Генератор биграмм-www: *Генера́тор шекста (би́грамм)*. <http://www.sql.ru/forum/748968/generator-teksta-bigramm>. 1.6.2017.

Генератор биографий-www: *Генера́тор биогра́фий*. In: <http://ainte.ru/talkbox/person/>. 10.2.2015.

Генератор внятных текстов-www: *Генера́тор шекстов*. In: <http://kvisaz.livejournal.com/72251.html>. 1.6.2017.

Генератор долговой расписки-www: *Онлайн-генера́тор долгой расписки*. In: <http://simpledoc.ru/raspiska/#form>. 10.2.2015.

Генератор имен и названий-www: *Генера́тор имен*. In: <http://www.klikin.ru/namegen.html>. 8.1.2017.

Генератор ключ. слов с текста-www: *Генера́тор ключевых слов с шекста*. In: <http://info.seocafe.info/tools/keygeneratortext/>. 18.4.2017.

Генератор ключ. слов с текста-www2: *Генера́тор ключевых слов с шекста*. [2]. In: <http://webmasta.org/tools/keygeneratortext/>. 4.3.2017.

Генератор ключ. слов-www: *Генера́тор Ключевых Слов*. In: <http://www.seotxt.com/service/comb/>. 14.2.2017.

Генератор ключ. фраз-www: *Генера́тор ключевых фраз*. In: <http://promotools.ru/services/anchors-large.php>. 14.2.2017.

Генератор комплиментов-www: *Генера́тор комплиментов*. In: <http://ainte.ru/talkbox/compliment/>. 10.2.2015.

Генератор Курочка Ряба-www: *Генера́тор шекстов на основе иа́тернов, Курочка Ряба и Звездные войны*. <https://habrahabr.ru/post/163727/>. 30.5.2017.

Генератор логотипов-www: *Онлайн-генера́тор логотипов Logaster*. In: <http://seomin.in/onlajn-generator-logotipov-logaster-obzor-servisa-i-ego-partnerskoj-programmy.htm>. 12.2.2015.

Генератор люб. писем-www: *Генера́тор любовных писем*. In: <http://venevchat.narod.ru/love/generator.html>. 4.3.2017.

Генератор любовных писем-www1: *Генера́тор любовных писем* [1]. In: http://www.libo.ru/test_libe.html. 10.2.2015.

Генератор любовных писем-www2: *Генера́тор любовных писем* [2]. In: <http://venevchat.narod.ru/love/generator.html>. 21.2.2015.

Генератор любовных посланий-www1: *Генера́тор любовных посланий* [1]. In: http://www.liveinternet.ru/users/lena_marz/post107973124/. 10.2.2015.

Генератор любовных посланий-www2: *Генера́тор любовных посланий* [2]. In: <http://priroda.inc.ru/prazdnik/8/generator1.html>. 14.2.2015.

Генератор любовных посланий-www3: *Генера́тор любовных посланий* [3]. In: <http://www.magicnet.ee/ru/articles/view/generator-liubovnykh-poslaniy/>. 10.2.2015.

Генератор любовных посланий-www4: *Генера́тор любовных посланий* [4]. In: <http://nepom.ru/usefulness/lovegen.php>. 20.3.2015.

Генератор назв. насел. пунктов-www: *Генера́тор названий населенных пунктов*. In: <http://ainte.ru/talkbox/town/>. 15.2.2015.

Генератор названий блюд-www: *Генера́тор названий блюд*. In: <http://ainte.ru/talkbox/dish/>. 15.2.2015.

Генератор названий книг-www: *Генера́тор названий книг*. In: <http://www.klikin.ru/genname.html/>. 8.1.2017.

Генератор ников-www: *Генера́тор ников*. In: <http://ainte.ru/talkbox/nickname/>. 15.2.2015.

Генератор объясн. записок-www: *Генера́тор объяснительных записок!* In: <http://nepom.ru/usefulness/explanation.php>. 10.2.2015.

Генератор отправки php-www: *Генера́тор формы отправки писем на php*. In: <http://www.php-mail.ru/?id=6>. 1.2.2015.

Генератор песен ГО-www: *Найден секретный генератор песен ip.Гражданская Оборона*. In: <https://soundcoderr.wordpress.com/2016/09/13/13-744/>. 1.6.2017.

Генератор пивных тостов-www: *Генера́тор пивных тостов*. In: <http://www.beermonsters.ru/generator-pivnyx-tostov>. 14.2.2015.

Генератор поздравлений-www: *Составить поздравление в стихах*. In: <http://yubiley.org/sostavit-pozdravlenie-v-stihah.html>. 3.2.2015.

Генератор полит. речи-www: *Генера́тор политической речи: Главная программа для действа*. In: <http://compconsult.orgfree.com/?q=node/23>. 16. 2. 2015.

Генератор прописей-www: [*Генера́тор прописей*]. In: <https://coo.by/writer>. 12.1.2017.

Генератор Секвойя-www: *Генера́тор сти́хов в сти́ле іру́йи Секвойя*. In: <http://www.artwombat.com/флеш/item/8-stixoplet>. 3.2.2015.

Генератор случ. стихов-www: *Генера́тор случайных сти́хов*. In: <http://www.vadimgalkin.pp.ru/fields/generator/>. 30.5.2017.

Генератор случайного слова-www: *Генера́тор случайно́го слова*. In: <http://sluchajnoe.ru/slovo.php>. 7.6.2017.

Генератор случайных слов-www1: *Генера́тор случайных слов* [1]. In: <http://megagenerator.ru/words/>. 9.5.2017.

Генератор случайных слов-www2: *Генера́тор случайных слов* [2]. In: <https://castlots.org/generator-slov/>. 24.3.2017.

Генератор случайных слов-www3: *Генера́тор случайных слов* [3]. In: <https://sanstv.ru/randomWord>. 9.2.2017.

Генератор случайных стихов-www: *Генера́тор случайных сти́хов*. In: <http://vadimgalkin.pp.ru/fields/generator/>. 3.2.2015.

Генератор смешн. текста-www: *Генера́тор смешно́го те́кста*. In: <https://mvoc.ru/post/159>. 30.5.2017.

Генератор смешных стихов-www: *Генера́тор смешных сти́хов*. In: <http://risovach.ru/kartinka/2906356>. 3.2.2015.

Генератор стихов v. 1.3-www: *Генера́тор сти́хов v. 1.3*. In: <http://kvester.ru/game/11563>. 3.2.2015.

Генератор стихов Пушкина-www: *Генера́тор сти́хов Пушкiна*. In: <http://referrals.yandex.ru/pushkin/>. 3.2.2015.

Генератор стихов1-www: *Генера́тор сти́хов* [1]. In: http://neogranka.ru/generator_stihov2.html. 3.2.2015.

Генератор стихов2-www: *Генера́тор сти́хов* [2]. In: <http://www.webzona.ru/n/doc/generator-stihov.htm>. 3.2.2015.

Генератор текстов для КВН-www: *Генера́тор те́кстов для членов жури КВН*. In: <http://kvnru.ru/txt.php>. 30.5.2017.

Генератор текстов Курочка Ряба-www: *Генера́тор те́кстов на основе па́тернов, Курочка Ряба и Звездные войны*. In: <https://habrahabr.ru/post/-163727/>. 30.5.2017.

Генератор текстов-www: *Генера́тор те́кстов. Размножи́тель сти́аей*. In: <http://linksfarm.ru/pages/226>. 15.3.2017.

Генератор тем-www: *Генера́тор те́м рефера́тов, курсовых и дипло́мных рабо́т по те́маюшке*. In: <http://ainte.ru/talkbox/ped/>. 15.2.2015.

Генератор триграмм-www: *Генера́тор те́кста на основе три́грамм (python)*. In: <https://habrahabr.ru/post/88514/>. 1.6.2017.

Генератор уник. текстов-www1: *Генера́тор уника́льных те́кстов*. In: <http://wb0.ru/descrgen.php>. 14.5.2017.

- Генератор уникальных текстов-www2: *Генератор уникальных текстов для юлишических горвеев*. In: <http://zeddy.ru/besplatnyj-generator-unikalnyh-tekstov/>. 14.3.2017.
- Генератор хокку-www: *Генератор хокку онлайн*. In: <http://www.klikin.ru/hokku.html>. 3.2.2015.
- Генератор_цепи Маркова1: *Генератор текста на основе цепей Маркова*. In: http://www.manhunter.ru/webmaster/358_generator_teksta_na_osnove_sepey_markova.html. 20.3.2017.
- Генератор_цепи Маркова2: *Генератор текста на цепях Маркова*: <http://aftamat4ik.ru/generator-teksta-na-sepyakh-markova/>. 20.3.2017.
- Генератор-www: *Генератор стихов флеш/поэзия/стихманк*. In: <http://www.yaplakal.com/forum8/st/50/topic505271.html/>. 3.2.2015.
- Генераторы песен-www: *Программы-генераторы текстов песен (и не только)*. In: http://www.muzoborudovanie.ru/forum/view.php?bn=mo_offtopic&key=1170948512. 3.2.2015.
- Генерация TrustLaw-www: *Генерация документов онлайн TrustLaw*. In: <http://www.trustlaw.ru/>. 1.2.2015.
- Герд 1989: Герд, А. С. *Лингвистическая концепция терминологического банка данных Машинного фонда русского языка (проект)*. Москва: Ин-т русского языка АН СССР. 104 с.
- Гинзбург 1973: Гинзбург, Е. Л. Исследование структуры словообразовательных гнезд. In: Шаумян, С. К. (отв. ред.). *Проблемы структурной лингвистики 1972*. Москва: Наука. С. 146–225.
- Гинзбург 1981^a: Гинзбург, Е. Л. Преобразования словообразовательных гнезд. I. In: Григорьев, В. П. (отв. ред.). *Проблемы структурной лингвистики 1979*. Москва: Наука. С. 32–54.
- Гинзбург 1981^b: Гинзбург, Е. Л. Компактные словообразовательные гнезда. In: Шаумян, С. К. (отв. ред.). *Проблемы структурной лингвистики 1978*. Москва: Наука. С. 175–198.
- Гинзбург 1982: Гинзбург, Е. Л. Преобразования словообразовательных гнезд. II. In: Григорьев, В. П. (отв. ред.). *Проблемы структурной лингвистики 1980*. Москва: Наука. С. 133–148.
- Гладкий 1973: Гладкий, А. В. *Формальные грамматики и языки*. Москва: Наука. 368 с.
- Глейбман 1972: Глейбман, Е. В. Словообразование и формобразование в аппликативной грамматике. In: Шаумян, С. К. (отв. ред.). *Проблемы структурной лингвистики 1971*. Москва: Наука. С. 213–244.
- Глинский/Грязнов/Дыдин/Никитин 1965: Глинский, Б. А.; Грязнов, Б. С.; Дынин, Б. С.; Никитин, Е. П. *Моделирование как метод научного исследова-*

дования (гносеологический аспект). Москва: Изд-во Московского ун-та. 248 с.

Говорилка-www: *Говорилка*. In: <http://www.vector-ski.ru/vecs/govorilka/>.

8.1.2017.

Голосовой набор-www: *Блокнот для речевого ввода*. In: <https://speechpad.ru/>. 17.5.2017.

Горелов/Седов 2001: Горелов, И. Н.; Седов, К. Ф. *Основы лингвистики*. Москва: Лабиринт. 304 с.

Грамота.ру-www: *Грамота.ру*. In: <http://gramota.ru/slovari/online/>. 15.10.2017.

Греймас 2004: Греймас, А. Ж. *Структурная семантика: Поиск метода*. Москва: Академический Проект. 368 с.

Григорьев/Николаева 1999: Григорьев, В. И.; Николаева, Т. М. (отв. ред.). *Проблемы теоретической и экспериментальной лингвистики*. Москва: Изд-во Московского ун-та. 262 с.

Демина 2005: Демина, Л. А. *Парадигмы смысла*. Москва: Изд-во МГОУ. 210 с.

Джексон 2001³: Джексон, Питер. *Введение в экспертные системы*. Москва – Санкт-Петербург – Киев: Вильямс. 624 с.

Джордж 1963: Джордж, Ф. *Мозг как вычислительная машина*. Москва: Изд-во иностранной лит-ры. 528 с. [George. F. H. *The Brain as a Computer*, 1961]

Добрушин 1989: Добрушин, Р. Л. (отв. ред). *Лингвистическое обеспечение системы Эшай-2*. Москва: Наука. 295 с. [Авторы Апресян, Ю. Д.; Богуславский, И. М.; Иомдин, Л. Л.; Лазурский, А. В.; Перцов, Н. В.; Санников, В. З.; Цинман, Л. Л.]

Дорвей-www: *Дорвей*. In: <https://ru.wikipedia.org/wiki/Дорвей>. 17.3.2017.

Дридзе 1984: Дридзе, Т. М. *Текстовая деятельность в структуре социальной коммуникации*. Москва: Наука. 268 с.

Ельмслев/Хомский 1999: Ельмслев, Л. *Можно ли сказать, что значения образуют структуру*. Хомский, Н. *Синтаксические структуры*. Благовещенск: Благовещенский Гуманитарный Колледж им. И. А. Бодуэна де Куртенэ. 138 с.

Жеребило-www: Жеребило, Т. В. *Словарь лингвистических терминов*. In: https://lingvistics_dictionary.academic.ru/5155/языковое_прогнозирование. 12. 5. 2017.

Жинкин 1982: Жинкин, Н. И. *Речь как проводник информации*. Москва: Наука. 157 с.

Из букв-www: *Из букв в картинку*. In: https://modelmen.ru/font_maker/. 9.5.2017.

- Инопланетные расы-www: *5 инопланетных рас, что уже живут среди нас (Может и ты такой!)*. In: <https://www.youtube.com/watch?v=MN4gr2v1-A2s>. 10.1.2018.
- Иомдин 1990: Иомдин, Л. Л. *Автоматическая обработка текста на естественном языке: модель согласования*. Москва: Наука. 168 с.
- Искажение текста-www: *Искажение текста*. In: <http://pcvector.net/useful/214-generator-iskazheniya-teksta.html>. 13.2.2017.
- Караулов 1991: Караулов, Ю. Н. (отв. ред.). *Труды Машинного фонда русского языка*, том I. Москва: Ин-т русского языка им. А. С. Пушкина. 131 с.
- Кашеварова 2010: Кашеварова, И. С. Электронный словарь как новый этап в развитии лексикографии. In: *Молодой ученый*. № 10 (21). Москва. С. 145–147.
- Киров 1989: Киров, Е. Ф. *Теоретические проблемы моделирования языка*. Казань: Изд-во Казанского ун-та. 256 с.
- Клоакинг-www: *Клоакин*. In: <https://ru.wikipedia.org/wiki/>. 15.6.2017.
- Кобозева 2000: Кобозева, И. М. *Лингвистическая семантика*. Москва: Едиториал УРСС. 352 с.
- Коваль 2004: Коваль, С.А. О взаимоотношения корпусной и фундаментальной лингвистики. In: Беляева и др. 2004: Беляева, Л. и др. (отв. ред.). *Труды межд. конф. „Корпусная лингвистика – 2004“*. Санкт-Петербург: Изд-во Санкт-Петербургского ун-та. С. 149–158.
- Коваль 2005: Коваль, С. А. *Лингвистические проблемы компьютерной лингвистики*. Санкт-Петербург: Изд-во С.-Петербургского ун-та. 151 с.
- Комментарии [*Комментарии*]. In: <http://sinonim.org/>. 15.10.2017.
- Компют. лексикография-www: *Компьютерная лексикография*. In: https://ru.wikipedia.org/wiki/Компьютерная_лексикография. 14.9.2017.
- Копыленко 1972: Копыленко, М. М. Генераторы отглагольных агентивных существительных русского языка. In: Шаумян, С. К. (отв. ред.). *Проблемы структурной лингвистики 1971*. Москва: Наука. С. 504–520.
- Корельская 1975: Корельская, Т. Д. *О формальном описании синтаксической синонимии*. Москва: Наука. 252 с.
- Корп. словарь-www: *Корпусной словарь неглагольных лексических единиц (оборотов)*. In: <http://www.ruscorpora.ru/obgrams.html>. 14.9.2017.
- Кравченко 2004²: Кравченко, А. В. *Язык и восприятие: Когнитивные аспекты языковой категоризации*. Иркутск: Изд-во Иркутского ун-та. 206 с.
- Красных 2001: Красных, В. В. *Основы психолингвистики и теории коммуникации*. Москва: Гнозис. 270 с.
- Кронгауз 2001: Кронгауз, М. А. *Семантика*. Москва: Рос. гос. гуманит. ун-т. 399 с.

- Лайонз 2003: Лайонз, Дж. *Лингвистическая семантика*. Москва: Языки славянской культуры. 400 с.
- Леонтьев 1966: Леонтьев, А. А. *Языкознание и психология*. Москва: Наука. 80 с.
- Леонтьев 1970: Леонтьев, А. И. (отв. ред.). *Проблема распределения функций в системах человек – машина*. Москва: Изд-во Московского ун-та. 222 с.
- Леонтьев 1974: Леонтьев, А. А. (отв. ред.) *Основы теории речевой деятельности*. Москва: Наука. 368 с.
- Леонтьев 2003^{a3}: Леонтьев, А. А. *Основы психолингвистики*. Москва – Санкт-Петербург: Смысл – Лань. 287 с.
- Леонтьев 2003^{b2}: Леонтьев, А. А. *Психолингвистические единицы и порождение речевого высказывания*. Москва: Едиториал УРСС. 312 с.
- Леонтьев 2003^{b2}: Леонтьев, А. А. *Слово в речевой деятельности: Некоторые проблемы общей теории речевой деятельности*. Москва: Едиториал УРСС. 248 с.
- Леонтьев 2003^{r2}: Леонтьев, А. А. *Язык, речь, речевая деятельность*. Москва: Едиториал УРСС. 216 с.
- Лещак 1996: Лещак, О. *Языковая деятельность. Основы функциональной методологии лингвистики*. Тернополь: Підручники і посібники. 445 с.
- Лингв. прогноз-www: *Лингвистический прогноз*. In: <http://www.textologia.ru/russkiy/kultura-rechi/norma-literaturnogo-jazika/lingvisticheskiy-prognoz/803/?q=463&n=803>. 17.9.2017.
- Лингорадо-www: *Лингорадо – Обзор онлайн-словарей*. In: <http://lingorado.com/online-dictionaries-review/>. 15.10.2017.
- Лосев 1968: Лосев, А. Ф. *Введение в общую теорию языковых моделей*. Москва: МГПИ им. В. И. Ленина. 294 с.
- Лурия 1998: Лурия, А. Р. *Язык и сознание*. Ростов-на-Дону: Феникс. 416 с.
- Марковские цепи-www: *Генераторы исевдоосмысленных текстов на основе цепей Маркова*. In: <https://www.cy-pr.com/wiki/Марковские+цепи>. 20.3.2017.
- Маркус 1970: Маркус, С. *Теоретико-множественные модели языков*. Москва: Наука. 332 с.
- Мартине 2004²: Мартине, Андре. *Основы общей лингвистики*. Москва: Едиториал УРСС. 224 с.
- Мартынов 2001: Мартынов, В. В. *Основы семантического кодирования. Опыты представления и преобразования знаний*. Минск: ЕГУ. 140 с.
- Мельчук 1995: Мельчук, И. А. *Русский язык в модели „Смысл – Текст“*. Москва Вена: Школа Языки русской культуры – Венский славистический альманах. 682 с.

- Мельчук 1997/1: Мельчук, И. А. *Курс общей морфологии*. Том I / Перевод с франц. Москва – Вена: Прогресс – Венский славистический альманах. 416 с.
- Мельчук 1998/2: Мельчук, И. А. *Курс общей морфологии*. Том II. Москва – Вена: Языки русской культуры – Венский славистический альманах, 1998. 544 с.
- Мельчук 1999: Мельчук, И. А. *Опыты теории лингвистической модели „Смысл ↔ текст“*. Москва: Школа „Языки русской культуры“. 346 с. [Серия Язык, семиотика, культура]
- Мельчук 2000/3: Мельчук, И. А. *Курс общей морфологии*. Том III. Москва – Вена: Языки русской культуры – Венский славистический альманах. 368 с.
- Мельчук 2001/4: Мельчук, И. А. *Курс общей морфологии*. Т. IV. Москва – Вена: Языки славянской культуры – Венский славистический альманах. 584 с.
- Мельчук 2006/5: Мельчук, И. А. *Курс общей морфологии*. Т.V. Москва – Вена: Языки славянской культуры – Венский славистический альманах. 546 с.
- Мем Так блэт-[www](http://risovach.ru/generator/tablet_1741805): *Мем Так блэт*. In: http://risovach.ru/generator/tablet_1741805. 8.1.2017.
- Мир 1000 лет-[www](https://www.youtube.com/watch?v=gN6gaiSkr0): *Мир через 1000 лет*. In: <https://www.youtube.com/watch?v=gN6gaiSkr0>. 10.1.2018.
- Морозова 1981: Морозова, Т. С. Структура словообразовательных парадигм и ступенчатый характер словообразования. In: Григорьев, В. П. (отв. ред.). *Проблемы структурной лингвистики 1980*. Москва: Наука. С. 162–174.
- Мотиватор-[www](http://timepost.ru/sozdaem-motivator-svoimi-rukami.html): *Создаем мотиватор своими руками*. In: <http://timepost.ru/sozdaem-motivator-svoimi-rukami.html>. 17.3.2017.
- МультиЛекс-[www](http://translator-text.ru/slovari-mytillex.html): *Словарь-переводчик МультиЛекс*. In: <http://translator-text.ru/slovari-mytillex.html>. 15.10.2017.
- Мультитран-[www](https://www.multitrans.ru/c/m.exe?a=1&SHL=2&a=1&SHL=2): *Мультитран*. In: <https://www.multitrans.ru/c/m.exe?a=1&SHL=2&a=1&SHL=2>. 15.10.2017.
- Налимов 2003³: Налимов, В. В. *Вероятностная модель языка: О соотношении естественных и искусственных языков*. Томск – Москва: Водолей Publishers. 368 с.
- Нац. корпус русск. яз. 2005: *Национальный корпус русского языка: 2003–2005. Результаты и перспективы*. Москва: Индрик. 344 с.
- Неуромзан-[www](https://twitter.com/neuromzan): *Неуромзан*. In: <https://twitter.com/neuromzan>. 12.2.2017.
- Нонсенский генератор-[www](http://www.generator.nonsense.de/): *Нонсенский генератор стихотворной продукции*. In: <http://www.generator.nonsense.de/>. 3.2.2015.

- Ожегов/Шведова-www: *Толковый словарь русского языка С. И. Ожегова и Н. Ю. Шведовой*. In: <http://www.slovari.ru/default.aspx?s=0&p=244>. 6.5.2017.
- Онлайн переводчик: русско-сербский-www: *Онлайн переводчик: русско-сербский*. In: <http://translate.join.ua/>. 17.12.2017.
- Онлайн-переводчик белор. языка-www: *Онлайн-переводчик белорусского языка*. In: <http://radugaslov.ru/russko-belorusskiy.htm>. 17.12.2017.
- Павиленис 1983: Павиленис, Р. И. *Проблема смысла: современный логико-философский анализ языка*. Москва: Мысль. 286 с.
- Павлов/Добров 2009: Павлов, А. С; Добров, Б. В. Методы обнаружения поискового спама, порожденного с помощью цепей Маркова. Калининко, Л. А. (отв. ред.). In: (ред.) *Труды 11^й Всесоюзной научной конференции „Электронные библиотеки: перспективные методы в технологии, электронные коллекции“ – ESDL '2009*. Петрозаводск: КарНЦРАН. С. 311–317.
- Переводчик для ряда языков-www: *Translation.trident: Онлайн-переводчик: для ряда языков*. In: <http://translation.trident.com.ua/ru>. 17.12.2017.
- Переворачивалка-www: *Переворачивалка символов*. In: <https://unicode-table.com/ru/tools/flip/>. 13.2.2017.
- Переворачивание-www: *Переворачивание текста вверх ногами и задом наперед*. In: <http://www.liveinternet.ru/users/5397786/post398514882>. 15.6.2017.
- Переклад тексту-www: *Переклад тексту*. In: <http://pere.org.ua/cgi-bin/pere.cgi?han=view&wht=text&lng=uk-ua>. 17.12.2017.
- Перекладач Ru-Uk1-www: *Перекладач з російської на українську*. In: <https://pereklad.online.ua/ukr/russko-ukrainskiy/>. 17.12.2017.
- Перекладач Ru-Uk2-www: *Перекладач російсько-український*. In: <http://www.m-translate.com.ua/perekladach/russian/ru-uk>. 17.12.2017.
- Перекладач-www: *Перекладач з російської на українську*. In: <https://pereklad.online.ua/ukr/russko-ukrainskiy/>. 10.1.2018.
- Перлмуттер/Постал 1982: Перлмуттер, Д. М.; Постал, П. М. О формальном представлении структуры предложения. Перевод Перцова, Н. В. In: Кибрик, А. Е. (общ. ред.). *Новое в зарубежной лингвистике: Современные синтаксические теории в американской лингвистике*. Вып. XI. Москва: Прогресс. С. 76–82.
- Пиотровский 1968: Пиотровский, Р. Г. *Информационные измерения языка*. Москва: Наука. 116 с.
- Пиотровский 1975: Пиотровский, Р. Г. *Текст, машина, человек*. Ленинград: Наука. 327 с.

- Пиотровский 1979: Пиотровский, Р. Г. *Инженерная лингвистика и теория языка*. Ленинград: Наука. 179 с.
- Пищальникова и др. 2002: Пищальникова, В. А. и др. (сост.). *Психолингвистика*. Барнаул: Изд-во Алт. ун-та. 293 с.
- Пользователь-www: [Словарь пользователя]. In: <http://www.ets.ru/pg/pg/ru/-index.htm>. 15.10.2017.
- Помощник поэта-www: *Помощник поэта*. In: <https://www.stihi.ru/assist/>. 17.3.2017.
- Порожд_ест_язык-www: *Порождение текстов на естественном языке*. In: <http://www.km.ru/referats/BAA16528B6AF4B408560D532076D4AB3>. 14.7.2017.
- Постовалова 1982: Постовалова, В. И. *Язык как деятельность: Опыт интерпретации концепции В. Гумбольдта*. Москва: Наука. 222 с.
- Проваторова-www: Проваторова, В. С. *Генератор описаний на русском языке на основе лексико-синтаксических шаблонов*. In: <https://www.hse.ru/edu/-vkr/18322299>. 3. 1.6.2017.
- Рандомизатор текста-www1: *Рандомизатор текста* [1]. In: <http://miniwebtool.ru/>. 21.4.2017.
- Рандомизатор текста-www2: *Рандомизатор текста* [2]. In: <http://xbb.uz/randomizator/>. 13.2.2017.
- Рандомизатор-www: *Рандомизатор*. In: http://www.solarix.ru/for_developers/-docs/randomizer.shtml. 14.5.2017.
- Рапопорт/Герц 2017/2: Рапопорт, Г. Н.; Герц, А. Г. *Биологический и искусственный разум. Ч. 2: Модели сознания: Могут ли роботы любить, страдать и иметь другие эмоции?* Москва: Книжный дом Либроком. 296 с.
- Раскин 1971: Раскин, В. В. *К теории языковых подсистем*. Москва: Изд-во Московского ун-та. 418 с.
- Растения-www: *Как растения общаются между собой*. In: <http://bookflowers.ru/vashi-stati/656-kak-rasteniya-obshhajutsja-mezhdu-soboj.html>. 14.5.2018.
- Ревзин 1962: Ревзин, И. И. *Модели языка*. Москва: Изд-во АН СССР. 191 с.
- Ревзин 1967: Ревзин, И. И. *Метод моделирования и типология славянских языков*. Москва: Наука. 299 с.
- Ревзин 1977: Ревзин, И. И. *Современная структурная лингвистика: Проблемы и методы*. Москва: Наука. 263 с.
- Ревзин 1978: Ревзин, И. И. *Структура языка как моделирующей системы*. Москва: Наука. 287 с.
- Рейуорд-Смит 1988: Рейуорд-Смит, В. Дж. *Теория формальных языков: Вводный курс*. Москва: Радио и связь. 128 с.

- Рефераты Yandex: Яндекс-www: *Яндекс*. In: <http://referats.yandex.ru/referats/>. 15.2.2015.
- Реферовская 1989: Реферовская, Е. А. *Коммуникативная структура текста в лексико-грамматическом аспекте*. Ленинград: Наука. 167 с.
- Римоплюй-www: *Римоплюй*. In: <http://www.tramvision.ru/poems/poema-auto.-shtml>. 30.2.2017.
- Рифмус-www: *Рифмус: правильные рифмы*. In: <http://rifmus.net/>. 30.5.2017.
- Романов 1984: Романов, А. А. О формальном представлении смысловой организации текста. In: Ванников, Ю. В.; Шахнарович, А. М. *Тексты как объект лингвистического анализа и перевода*. Москва: Институт языкознания АН СССР. С. 102–111.
- Русск.-укр. Онлайн-www: *Русско-Украинский Онлайн-переводчик*. In: <http://russian-ukrainian.translate.ua/ru>. 17.12.2017.
- Русск.-укр. онлайн-переводчик-www: *Русско-украинский онлайн-переводчик и словарь*. In: <https://translate.yandex.ru/translator/Russian-Ukrainian>. 17.12.2017.
- Русско-белорусские переводчики-www: *Русско-белорусские онлайн-переводчики*. In: <http://mrtranslate.ru/translate/russian-belarusian.html>. 17.12.2017.
- Русско-польские переводчики-www: *mrTranslate.ru: Русско-польские онлайн-переводчики*. In: <http://mrtranslate.ru/translate/russian-polish.html>. 17.12.2017.
- Русско-польский переводчик-www: *Русско-польский переводчик онлайн*. In: <http://translate.tut.ua/rus/pol/>. 18.12.2017.
- Русско-сербский словарь онлайн-www: *Русско-сербский словарь онлайн*. In: <http://serblang.ru/rusko-serbskij-slovar-onlajn/>. 15.12.2017.
- Русско-серб._переводчик-www: *Русско-сербский и сербско-русский переводчик*. In: <https://www.blr.cc/translate/ser/>. 17.12.2017.
- Рыбате́кст-www: *Рыбате́кст*. In: <http://fishtext.ru/index.php>. 10.12.2017.
- Рыбные тексты-www: *Рыбные тексты*. In: <http://www.blindtextgenerator.-com/ru>. 17.12.2017.
- Рыбный текст-www: *Рыбный текст*. In: <http://sitehill.kh.ua/generator-ryibno-go-teksta.html>. 22.12.2017.
- Рябцева 2005: Рябцева, Н. К. *Язык и естественный интеллект*. Москва: Academia. 640 с.
- Свирский 2001: Свирский, Я. И. *Самоорганизация смысла (о ней синергетической онтологии)*. Москва: Ин-т философии РАН. 181 с.

- Секс-робот Samanta-www: *Секс-робот, которую экранировали в Австрии, не выдержала напыления юсешийтелей*. In: <https://www.kp.ru/daily/26736/-3764422/>. 10.1.2018.
- Синонимайка-www: *Синонимайка*. In: <http://rabota-kopirait.com/index/sinonimajka/0-202>. 6.5.2017.
- Синонимизатор Intop-www: *Генератор текстов [Синонимизатор Intop]*. In: http://intop24.ru/article_22.php. 19.3.2017.
- Сичивица 1972: Сичивица, О.М. *Методы и формы научного познания*. Москва: Высшая школа. 96 с.
- Скороходько 1983: Скороходько, Э. Ф. Автоматизированная обработка текстов. In: Бухбиндер, В. А. (под ред.). *Проблемы текстуальной лингвистики*. Киев: Вища школа. С. 103–114.
- Слобин/Грин 1976: Грин, Дж.; Слобин, Д. *Психолингвистика*. Москва: Прогресс. 350 с.
- Словари Академик-www: *Словари и энциклопедии на Академике*. In: <https://dic.academic.ru/>. 15.10.2017.
- Словари онлайн-www: *Словари онлайн*. In: <http://slovaronline.com/>. 15.10.2017.
- Словарь антонимов-www: *Словарь антонимов*. In: <http://antonymonline.ru/>. 12.7.2017.
- Словарь лекарств. раст-www: *Словарь лекарственных растений*. In: <http://www.klein-naturarznei.de/ru/uslugi/slovar-lekarstvennykh-rasteni/>. 15.10.2017.
- Словарь паронимов-www: *Словарь паронимов*. In: <http://paronymonline.ru/>. 15.10.2017.
- Словарь синонимов-www: *Словарь синонимов*. In: <http://synonymonline.ru/>. 23.6.2017.
- Словарь церк.-слав-www: *Словарь церковнославянского языка*. In: <https://dic.academic.ru/contents.nsf/churchslav/>. 15.10.2017.
- Случайные данные-www: *Случайные данные для генерирования идей*. In: <http://www.toptrening.ru/articles/1023/>. 20.4.2017.
- Случайный текст-www: *Случайный текст*. In: http://htmlweb.ru/php/example/generator_sluchajnogo_teksta.php. 17.12.2017.
- Смешные стихи-www: *Смешные стихи*. In: <http://risovach.ru/kartinka/29063-56>. 30.5.2017.
- Смирнов 2001: Смирнов, Игорь. *Смысл как таковой*. Санкт-Петербург: Академический проект. 352 с.
- Сниппет-www: *Сниппет*. In: <https://ru.wikipedia.org/wiki/Сниппет>. 20.2.2017.

- Соболева 1972: Соболева, П. А. Моделирование словообразования. In: Шаумян, С. К. (отв. ред.). *Проблемы структурной лингвистики 1971*. Москва: Наука. С. 165–212.
- Соболева 1981: Соболева, П. А. Асимметрия словообразовательных процессов и словообразовательных отношений. In: Григорьев, В. П. (отв. ред.). *Проблемы структурной лингвистики 1980*. Москва: Наука. С. 17–32.
- Соболева 1982: Соболева, П. А. Структура словообразовательного значения. In: Григорьев, В. П. (отв. ред.). *Проблемы структурной лингвистики 1980*. Москва: Наука. С. 116–133.
- Соболева 1989: Соболева, П. А. Однокорневые антонимы в словообразовательном гнезде. In: Григорьев, В. П. (отв. ред.). *Проблемы структурной лингвистики 1985–1987*. Москва: Наука. С. 3–11.
- Соболева/Шаумян 1968: Соболева, П. А.; Шаумян, С. К. *Основания порождения грамматики русского языка. Введение в теоретические структуры*. Москва: Наука. 373 с.
- Созд свою ист-www: *Генератор текста: Создай свою безумную историю*. In: <https://www.popmech.ru/editorial/248852-generator-teksta-sozday-svoyu-bezumnyu-istoriyu/>. 20.3.2017.
- Соколов 1967: Соколов, А. Н. *Внутренняя речь и мышление*. Москва: Просвещение. 248 с.
- Сорокин 1992: Сорокин, В. Н. *Синтез речи*. Москва: Наука. 392 с.
- Сорокин/Тарасов 1989: Сорокин, Ю. А.; Тарасов, Е. Ф. (отв. ред.). *Общение. Текст. Высказывание*. Москва: Наука. 175 с.
- Стемминг-www: *Стемминг*. In: <https://ru.wikipedia.org/wiki/Стемминг>. 14.5.2017.
- Степанов/Панфилов 1983: Степанов, Г. В.; Панфилов, В. З. (отв. ред.). *Онтология языка как общественное явление*. Москва: Наука. 312 с.
- Стихоробот-www: *Стихоробот*. In: http://neogranka.ru/generator_stihov.html. 1.6.2017.
- Стохастические стихотворения-www: *Стохастические ЭВМ стихотворения истина*. In: <https://katab.asia/2011/09/17/st0/>. 20.3.2017.
- Сухотин 1990: Сухотин, Б. В. *Исследование грамматики числовыми методами*. Москва: Наука. 176 с.
- Тайпсквоттинг-www1: *Тайпсквоттинг*. In: <https://ru.wikipedia.org/wiki/Тайпсквоттинг>. 17.3.2017.
- Тайпсквоттинг-www2: *Тайпсквоттинг*. In: <http://king-dom.ru/domain-names/typesquatting.html>. 17.3.2017.
- Текст онлайн1-www: *Текст онлайн*. In: <https://online-generators.ru/text>. 17.12.2017.

- Текст онлайн2-www: *Текст в онлайн-режиме*. In: <http://sluchajnoe.ru/generator-teksta.php>. 12.12.2017.
- Текст ру-www: *Текст на русском*. In: <http://service.webboss.pro/text-generator>. 17.12.2017.
- Текст рыбы-www: *Текст рыбы Lorem Ipsum*. In: <http://gsgen.ru/tools/fish-text/>. 14.12.2017.
- Текст-инверт-www: *Текст-инверт*. In: <http://textinvert.ru/>. 15.6.2017.
- Тест Тьюринга-www: *Тест Тьюринга*. In: https://ru.wikipedia.org/wiki/Тест_Тьюринга. 7.1.2018.
- Тест-www: *[Тесты расстановки ударений в словах]*. In: <http://accentonline.ru/>. 15.10.2017.
- Тестелец 2001: Тестелец, Я. Г. *Введение в общий синтаксис*. Москва: Рос. гос. гуманитар. ун-т. 800 с.
- Технологии 100 лет-www1: *Какими будут технологии через 100 лет*. In: <https://www.youtube.com/watch?v=rCnctqzh1PE>. 10.1.2018.
- Технология 100 лет-www2: *Технология через сто лет*. In: <https://www.youtube.com/watch?v=JBQkiyXjFoE>. 11.1.2018.
- Тошович 2015: Тошович, Бранко. *Интернет-стилистика: монография*. Москва: Флинта—Наука. 238 с.
- Тошович 2018: Тошович, Бранко. *Структура интернет-стилистики: монография*. Москва: Флинта—Наука. 497 с.
- Транслит-www: *Транслит переводчик*. In: http://mainspy.ru/translit_perevodchik. 20.2.2017.
- Тузов 1984: Тузов, В. А. *Математическая модель языка*. Ленинград: Изд-во Ленинградского ун-та. 176 с.
- Убийца поэзии-www: *Генератор текстов – убийца поэзии*. In: <https://yvision.kz/post/439760>. 14. 3. 2017.
- Убоженко 2009: Убоженко, Е. В. Бумажный и электронный словарь: достоинства и недостатки. In: Ровдо, И. С. (отв. ред.) [и др.]. *Русский язык : система и функционирование (к 70-летию филологической факультета)*: сб. материалов IV Междунар. науч. конф., г. Минск, 5–6 мая 2009 г. : в 2 ч. Белорус. гос. ун-т. Минск: РИВШ. Ч. 2. С. 180–183.
- Унив. генератор речей-www: *Универсальный генератор речей*. In: <http://www.yaplakal.com/forum2/topic308421.html>. 20.2.2015.
- Универ. генератор речей: *Универсальный генератор речей*. In: <http://www.yaplakal.com/forum2/topic308421.html>. 22.2.2015.
- Универс. код речей-www: *Универсальный код речей*. In: <http://zeddy.ru/besplatnyj-generator-unikalnyx-tekstov/>. 12.5.2017.

- Фейковые новости Яндекс-www: *Делаем фейковые новости на Яндексе*. In: https://pikabu.ru/story/delaem_feykovyie_novosti_na_yandekse_2153789. 14. 9.2017.
- Фесенко/Лаухина 2015: Фесенко, О. П.; Лаухина, С. С. *Электронные словари как продукты современной лексикографии*. In: Электронный научно-методический журнал Омского ГАУ. Омск. С. 46–48.
- Форум-www: [Участие в форуме]. In: [p://www.slovari.ru/default.aspx?s=0&p=133](http://www.slovari.ru/default.aspx?s=0&p=133). 14.6.2017.
- Хакен/Хакен-Крелль 2002: Хакен, Г.; Хакен-Крелль, М. *Тайны восприятия*. Москва: Ин-т компьютерных исследований. 272 с.
- Хомский 1972: Хомский, Ноам. *Аспекты теории синтаксиса*. Перевод с англ. под ред. и с предисловием Звегинцева В. А. Москва: Изд-во Московского ун-та. 259 с.
- Хомский 2000: Хомский, Ноам. *Логические основы лингвистической теории*. Биробиджан: ИП „Тривиум“. 64 с.
- Хомский/Миллер 2003: Миллер, Джордж; Хомский, Ноам. *Введение в формальный анализ естественных языков*. Москва: Едиториал. 64 с.
- Части тела_15-www: *15 Частью Человеческого Тела, Которые Однажды Исчезнут*. In: <https://www.youtube.com/watch?v=Ppa2dLRuPqQ>. 10.1.2018.
- Чашка-заказ-www: [Чашка-заказ]. In: <http://media2.picsearch.com/is?pu-Sp0vyHFz9EDQkpTt113df5zTk0YT7Cb8ijwGlWE74&height=288>. 12.1.2015.
- Чепик 2006: Чепик, Е. Ю. Компьютерная лексикография как одно из направлений современной прикладной лингвистики. In: *Ученые записки Таврической национальной универси́тета им. В. И. Вернадского*. Т. 19, № 3–4. Симферополь. С. 274–279.
- Чтение по складам-www: *Чтение по складам*. In: <http://www.abakbot.ru/online-5/128-sklad>. 18.5.2017.
- Что такое дорген-www: *Что такое дорген?* In: <http://animatika.ru/info/gloss/dorgen.html>. 17.3.2017.
- Шаповал 2009: Шаповал, В. В. Словарь как гипертекст и аспекты лексикографической критики. In: *Филологические традиции в современном лингвистическом и лингвистическом образовании*. Вып. 8. Т. 1. Москва. С. 233–237.
- Шаумян 1958: Шаумян, С. К. *Структурная лингвистика как имманентная теория языка (с иллюстрациями применения структурного метода к изучению славянских языков)*. Москва: Изд-во восточной лит-ры. 39 с.
- Шаумян 1964: Шаумян, С. К. (отв. редактор). *Трансформационный метод в структурной лингвистике*. Москва: Наука. 182 с.

- Шаумян 1965: Шаумян, С. К. *Структурная лингвистика*. Москва: Наука. 395 с.
- Шаумян 1971: Шаумян, С. К. *Философские вопросы теоретической лингвистики*. Москва: Наука. 159 с.
- Шаумян 1974: Шаумян, С. К. *Аппликативная грамматика как семантическая теория естественных языков*. Москва: Наука. 203 с.
- Шемакин 1992: Шемакин, Ю. И. *Начала компьютерной лингвистики*. Москва: Изд-во МГОУ А/О Росвузнаука. 114 с.
- Шепель 1989: Шепель, Ю. А. Моделирование словообразовательных рядов полимотивированных прилагательных. In: Григорьев, В. П. (отв. ред.). *Проблемы структурной лингвистики 1985–1987*. Москва: Наука. С. 11–27.
- Шингл-www: *Что такое шингл*. In: <https://contentmonster.ru/chto-takeo-shingl>. 15.3.2017.
- Шкловский 1983: Шкловский, Виктор. *О теории прозы*. Москва: Советский писатель. 383 с.
- Шляхова 2008: Шляхова, А. В. Электронный словарь и его специфика. In: *Вестник Тюменской гос. ун-та*. № 1. Тюмень. С. 181–185.
- Щепкин-www: Щепкин, Сергей. *Честный генератор*. In: <http://www.poetryclub.com.ua/getpоеm.php?id=725232>. 10.1.2018.
- Яндекс Переводчик_Uk-www: *Яндекс Переводчик*. In: <https://translate.yandex.ru/>. 17.12.2017.
- Яндекс Переводчик-www: *Яндекс Переводчик*. In: <https://translate.yandex.ru/>. 19.12.2017.
- Яндекс Рефераты-www: *Яндекс Рефераты*. In: <https://yandex.ru/referats/>.

Registri

Predmetni registar¹⁵⁵

- abeceda 25, 79
- administracija 65
- administrativni 22, 79, 82, 92
 - ~ stil 22
- aforizam
 - generator -a 100
- afrički
 - ~ jezik 59
- age
 - ~ new 94
- A-generator 57, 58
- aglutinirajući
 - ~ jezik 27
- A-humanoid 58
- akcenat 26, 30, 101, 186
- akcenatski
 - ~ model 26
- akcentovanje 105
- akt
 - ~ diplomatski 82
- akuzativ 16, 100
- algoritam 12, 13, 15, 30, 48, 59, 72, 81
 - stohastički ~ 30
- alternativni
 - ~ tekst 81
- Amazon 60, 115
- anaforički
 - ~ generacija 47
- anaforični 47
 - ~ tekst 47
- anagram 25, 44
- analitički
 - ~ jezik 30
- analiza 4, 9, 11, 12, 15, 18, 26, 29, 31, 33, 35, 54, 78, 91, 92, 111, 186
 - generativna ~ 27
 - morfološka ~ 33
 - sintaksička ~ 13, 31
- analizator 26
 - sintaksički ~ 33
- analiziranje 20
- animacioni 25
- animirani 25, 45, 47
- ankor 43
- anonimni 106
- anotacija 49
- ANTLR 33
- antonim 106
- antropomorfni
 - ~ robot 64

¹⁵⁵ U predmetnom registru koristi se tilda za oznaku spojeva u kojima se izostavlja ju lematiski članovi (natuknice), npr. *akt: diplomatski ~ [akt]*. Višečlani pojmovi (tipa *automat čovjek*) razbijaju se na svoje sastavnice (*automat: ~ čovjek, čovjek: ~ automat*). U kongruentnim sintagmama pridjev se daje u određenom vidu i nominativu jednine. Ukoliko iza pridjeva dolazi imenica, on se navodi u muškom rodu, bez obzira na to što može da se radi o ženskom ili srednjem: *analitički ~ [jezik]*, *prevodenje: automatski ~ [prevodenje]*, *otežali ~ [forma]*. Ako iza imenice slijedi pridjev, on stoji u odgovarajućem rodu, npr. *tekst: ~ naučni, prevodenje: automatsko ~, forma: otežala ~*. Imenice se u zavisnim padežima ne zamjenjuju znakom ~, već njihovim fleksijama/završecima. npr. *model formalizacije → model -e, kompliment: generator -nata*. U slučaju hipertonima (npr. padeža) iza ili ispred njegovih hiponima (recimo pojedinih padeža: nominativa, genitiva, dativa...) izostavlja se znak ~ (*padež: nominativ, genitiv, dativ...*).

aplikativni 27
 ~ model 27
 apstraktnost 58
 apsurdni 41
 ~ generacija 55
 apsurdnost 53, 75, 76, 78, 92
 ArtifGen 12, 13, 15, 17, 19, 20, 21, 22,
 25, 26, 27, 28, 29, 30, 31, 33, 43, 65,
 109, 111, 113
 Autohvalisavac
 generator ~ 99
 automat 7, 9, 12, 13, 25, 26, 30, 31, 35,
 57, 58, 71, 82, 109, 115, 153
 ~ čovjek 109, 153
 konačni ~ 13
 lingvistički ~ 17
 Automated
 ~ Insights 72
 automatizacija 11, 18, 20, 60, 62, 84,
 111
 automatizovani 72, 109
 automatizovati 109
 automatski
 ~ generisanje 9, 28, 31, 68, 69, 72,
 73, 81, 82, 87, 94
 ~ prevođenje 22, 25, 63
 ~ sekretarica 58
 Autopjesnik 39, 55
 autopohvalni 46
 autoprevodilac 60, 103
 autoprezentacija 20
 autoprezentacioni
 ~ generator 85
 autorstvo 19, 106
 avangarda 129
 azbuka 25
 bajka 15
 banalni
 ~ stih 40
 baner 100
 baza
 ~ podataka 11, 12, 22, 28, 29, 38, 43,
 60, 68, 72, 104, 109
 besmisleni 22, 48, 53, 55, 66, 69, 81
 ~ poezija 66
 besmislenost 36
 besmislica
 generator korporativnih ~ 95, 120
 biografija 43, 82, 86
 biologija 15, 62
 Bison 33
 Blindtextgenerator 53, 95, 115
 block
 ~ chain 94
 blog 118, 121, 122, 125, 128
 blokčejn 94
 Bolo
 ~ Bolo 95
 bosanski 18, 107, 108, 186
 bošnjački 107, 186
 ~ jezik 186
 božićni
 ~ pjesma 68, 115
 brauzer 105
 broj 9, 15, 18, 21, 26, 29, 30, 39, 55, 57,
 58, 60, 62, 64, 69, 71, 82, 83, 88, 90,
 94, 95, 100, 106, 109, 153, 185
 slučajni ~ 28
 budućnost
 transhumanistička ~ 64
 Captcha 19, 115
 Carmel 80, 81
 chain
 block 94
 chatbot 61
 čestitka 39, 97
 ~ u stihovima 39
 Češalj 47
 čet 40, 92
 čip 62, 63, 64, 109
 čipizovani 109
 čisti
 list 47
 čitanje
 generator -a naglas 26
 članak
 sportski ~ 73
 čovjek
 ~ automat 109
 hibridizacija -a 109
 robotizovani ~ 62
 čovjekomašina 7
 član 12, 14, 30, 53, 153, 185
 ćirilica 25

citat 77, 100
 citiranje 54
 Cobol 67
 crkvenoslovenski 108
 crnogorski 18
 crtičnokodni 26
 Dada
 ~ Poetry Generator 118
 dativ 100, 153
 de/šifrovanje 19
 deduktivni 74
 deklarativni 47
 dekodiranje 22
 Delirium 15, 116
 demonstracioni 106, 111
 depozitorijum 11
 derivacija 13
 derivacioni 27
 dešifriranje 80
 deskriptivni 306
 ~ fonetika 17
 destruktivno-objektivni 52
 determinacija 13, 30
 developer 95
 dezautomatizacija 65
 diglosija 20
 dihotomija 7
 dijalektologija 17
 diktat
 automatsko zapisivanje -a 92
 diktiranje 92, 132
 diplomatski
 ~ akt 82
 diplomski
 ~ radnja 54
 diskretnost 58
 distribucija
 prostor -e 11
 distributer 28
 distributivni 82
 dizajnerski 25, 45, 47
 Djeda Mraz
 pismo od -a -a 47
 DNK 63
 DoCoMo
 ~ NTT 83, 135
 dogovor 83, 84
 dokument 43, 48, 50, 60, 80, 82, 83, 84
 politički ~ 82
 privatni ~ 85
 tipski ~ 31, 83
 dokumentacija 121
 naučno-tehnička ~ 22
 Doorway
 ~ Generator 132
 dorvej 15
 do-tekst 53
 do-tekstualni
 ~ generacija 53
 drvo
 ~ komponentata 33
 ~ zavisnosti 33
 gramatičko ~ 14
 sintaksičko ~ 33
 dummy
 ~ tekst 53, 95
 dvojezični 106
 dvojezičnost
 prirodno-vještačka ~ 109
 edukacija
 generator za -u sa interaktivnom
 vezom 101
 edukativnost 58
 efekat
 ~ iznevjerenog očekivanja 65
 egzoglosija 107
 ekavica 65
 ekonomija 20
 ~ jezika 20
 eksperiment 21, 39
 eksperimentalni
 ~ lingvistika 21
 ekspresija 11, 22
 ekspresivnost 31, 78, 92, 95, 111
 ekstrakorelacional 106
 EkstraLeks 106, 107, 108
 elektronski
 ~ jezik 127
 elizija 30
 emocija 12, 58, 63, 68
 emocionalno-ekspresivni
 ~ funkcija 20
 emocionalnost 92, 95
 endoglosija 106

enter 48
 epifora 77
 epistola 82
 epistolarni 47, 95
 estetski
 ~ funkcija 19
 ETAP 23
 fake 73, 117
 ~ news 73, 117
 fakultativni 11, 12
 faza 14, 15, 50
 fenogramatički 14
 fenotipski 27
 F-generator 57
 fiktivni 53
 fleksija 153
 unutrašnja ~ 30
 flektivni 30
 jezik ~ 30
 flektivnost 30
 fonema 13, 27, 59
 generisanje ~ 26
 fonetika
 deskriptivna ~ 17
 kompjuterska ~ 33
 fonetsko-fonološki 26
 fonografija 25
 fonologija
 generativna ~ 27
 fonološki 14, 25, 27
 forma
 otežala ~ 65
 formalizacija 13, 22, 26, 111
 model -e 31, 111, 153
 formalni
 ~ generacija 33, 44
 formula 4, 9, 11, 12, 13, 43, 48
 formulski
 ~ generacija 48
 forum 92, 94, 105, 136, 139
 fraza
 ključna ~ 29, 54
 funkcija 12, 17, 19, 21, 26, 27, 49, 58,
 59, 62, 67, 68, 109, 185
 ~ razonode 20
 emocionalno-ekspresivna ~ 20
 estetska ~ 19
 psihoterapeutska ~ 20
 teorija ~ 20
 funkcionalni
 ~ gramatika 27, 31
 ~ stil 31, 65, 100
 funkcionalnostilska
 ~ generacija 5, 65
 funkcionalnostilski
 ~ raslojavanje 21
 Funktion 129, 130
 genderski 21, 63
 generacija 5, 9, 11, 12, 14, 15, 17, 18,
 23, 26, 29, 43, 45, 46, 51, 52, 53, 55,
 58, 68, 83, 101, 103, 111
 ~ sa čistog lista 11
 anaforička ~ 47
 apsurdna ~ 55
 do-tekstualna ~ 53
 formalna ~ 44
 formulska ~ 48
 funkcionalnostilska ~ 5, 65
 implicitna ~ 55
 inhoativna ~ 51
 monomedijalna ~ 48
 montažna ~ 43
 multimedijalna ~ 44
 poetapna ~ 50
 prostor ~ 11
 randomizaciona ~ 49
 segmentarna ~ 54
 stilska ~ 48
 tematska ~ 54
 generacijski 21
 generativna
 ~ fonologija 27
 generativni 27, 31
 ~ analiza 27
 ~ gramatika 27, 31
 generator 4, 7, 9, 11, 12, 13, 15, 16, 17,
 19, 21, 22, 25, 26, 27, 28, 29, 31, 33,
 35, 36, 37, 38, 39, 40, 41, 42, 44, 45,
 48, 51, 52, 54, 56, 57, 58, 59, 60, 63,
 64, 65, 66, 67, 68, 69, 70, 71, 72, 73,
 74, 78, 79, 80, 81, 82, 83, 88, 90, 92,
 93, 94, 95, 100, 101, 109, 111, 115,
 117, 118, 119, 120, 121, 122, 124,
 125, 127, 135, 136, 137, 138, 139,

- 141, 143, 144, 146, 147, 148, 149, 153, 175
- ~ aforizama 100
- ~ Autohvalisavac 99
- ~ fraza 27
- ~ izjava na poslu 88
- ~ izjava o dugu 85
- ~ ključnih riječi 29
- ~ komplimenata 95
- ~ korporativnih besmislica 95, 120
- ~ ljubavnih pisama 90
- ~ oblika slanja pisama 82
- ~ parsera 33
- ~ pjesama 68
- ~ radnih izjava 88
- ~ referata 37, 78
- ~ statuta 83
- ~ teksta 4, 9
- ~ tekstova namijenjenih za pjevanje 42
- ~ tvitova 15
- ~ unikatnih tekstova 28
- ~ Yandexa 37
- ~ za edukaciju sa interaktivnom vezom 101
- ~ za mijenjanje korisnika na društvenim mrežama 94
- ~ zdravica 92
- glasovni ~ 26
- govorni ~ 92
- multilingvalni ~ 23, 103
- naglasno-morfološki ~ 92
- offline ~ 59
- online ~ 9, 58, 59, 60, 73, 95, 100, 109, 124
- Generator
 - ~ Dada Poetry 118
 - ~ Doorway 132
 - ~ Lyrics 127
 - ~ Slogen 100
 - ~ Voicemail 121
- generatore
 - ~ Lyris 129
- GeneratorPoeta 118
- generatorski 4, 7, 28, 109, 110, 111
 - ~ kategorija 28
 - ~ lingvistika 4, 7, 110, 111
 - kafanska ~ poezija 65
- generiranje 92
- generisani 11, 16, 17, 35, 36, 37, 41, 43, 48, 49, 51, 54, 68, 75, 78, 80, 85, 87, 95, 99
 - ~ tekst 17, 36, 75, 87
- generisanje 5, 9, 12, 13, 14, 15, 19, 22, 25, 26, 28, 29, 41, 43, 49, 50, 54, 55, 70, 75, 80, 82, 83, 84, 90, 95, 99, 109, 113, 125
 - ~ fonema 26
 - ~ govora 14, 15
 - ~ horor priča 70
 - ~ iskaza 14
 - ~ rečenica 14
- automatsko ~ 9, 28, 31, 68, 69, 72, 73, 81, 82, 87, 94
- prirodno ~ 7
- vještačko ~ 7, 9
- generizirajući
 - ~ tekst 78
- genitiv 153
- genotipski 27
- glagol 13, 16, 30, 59, 70, 92, 115, 186
- glas 17, 26, 61, 79, 83
- glasni
 - ~ tišina 55
- glasovni
 - ~ generator 26
- glava
 - pismo ~ 44
- globalni
 - ~ diferencijacija jezika 21
- gnijezdo
 - semantičko ~ 29
- go 66
- Google 19, 23, 37, 70, 71, 81, 94, 103, 105, 107, 108, 122, 126
 - ~ Prevodilac 103, 122, 126
- govor 12, 13, 14, 15, 18, 21, 22, 25, 26, 33, 61, 63, 64, 70, 72, 83, 90, 92, 115, 126, 130, 132
 - generisanje ~ 14, 15
 - pismeni ~ 26
 - politički ~ 90
 - unutrašnji ~ 14
 - usmeni ~ 17, 26, 105

govorni
~ aktivnost 12, 15, 17
~ generator 92
~ signal 26
grafema 25
grafički 19, 105, 106, 122
grafika 25
gramatički 13, 14, 30, 33, 55, 70, 71, 92, 106
~ drvo 14
~ marker 30
~ pravilnost 55
~ pravilo 70
~ vrijeme 71
~ značenje 30
gramatika 13, 17, 27, 31, 53, 72, 185, 186
~ direktne kontrole uz razumijevanje 31
~ komponenti 31
~ konačnog broja stanja 13
formalna ~ 33
funktionalna ~ 27, 31
generativna ~ 27, 31
kategorijalna ~ 31
sistematska ~ 31
transformaciona ~ 13, 14
gustina 29
~ ključnih riječi 29
haiku 36, 52, 68
hakerski 25, 45, 47
hard-disk 62
H-generator 57
hibrid 7
hibridizacija 105
~ čovjeka 109
hibridnost 105
hipertekst 68, 104
hipertekstualni
~ književnost 66, 132
hipertekstualnost 29, 104
hipoteza 17, 111
hologram 59
homonim 106
horor
generisanje ~ priča 70
hrvatski 18, 65, 92, 107, 125, 186
~ jezik 92
humanoid 58
HyperCard 68
HyperTalk 68
identifikacija 22, 26
ideografija 25
idiomatski 106
IFL
~ Scienca 81
ijekavica 65
ime 16, 29, 39, 53, 54, 59, 61, 70, 71, 79, 83, 84, 87, 95, 101, 118
~ šaljivo 79
imenica 16, 28, 30, 59, 70, 97, 153
imenski 13
imitirajući
~ stil 48
implicitna
~ generacija 55
indijski 25
induktivni 12
informatika 19
informisanje
javno ~ 65
inhoativna
~ generacija 51
injekcija 55
Insights
~ Automated 72
integralni
~ tekst 54
intelekt 62, 77, 111
nebiološki ~ 62
inteligencija 59, 66, 68, 70, 71, 81, 115, 122, 123, 126
umjetna ~ 80, 81, 123
vještačka ~ 19, 59, 60, 66, 70, 80, 81
interaktivnost 105
interkorelacional 106
InterLeks 106, 107
interlingvistika 21
internet 11, 18, 39, 50, 81, 82, 94, 105, 109, 121
kvantni ~ 109
internetizacija 111
internet-književnost 128
internetski

~ lingvistika 19
 internet-stilistika 35
 intokorelacional 106
 intonacija 26
 intrakorelacional 106
 IntraLeks 106
 introduktivni 51
 invarijanta 27
 inženjerski 17, 19, 33
 ~ lingvistika 17, 33
 inženjersko-lingvistički
 ~ modelovanje 17
 Ipsum
 Lorem ~ 48, 53, 95, 124, 149
 iskaz
 generisanje -a 14
 isprika 80
 pismena ~ 45
 istorija
 ~ jezika 17
 izjava 19, 82, 85, 88, 89, 90
 generator ~ na poslu 88
 generator ~ o dugu 85
 generator radnih ~ 88
 izlazni 9, 11, 43
 izmišljeni 53, 72, 108
 iznajmljivanje 84
 izvještaj 72, 81, 82
 japanski 125, 127
 ~ književnost 68
 jat 65
 javni
 ~ informisanje 65
 jednina 16, 153
 jednojezični 104, 106
 jednojezičnost 109
 jelo 54, 79
 jelovnik 45
 jezički
 ~ lekt 21
 ~ norma 12, 31
 ~ standard 12
 jezik 4, 9, 12, 13, 16, 17, 18, 19, 20, 21,
 22, 25, 27, 30, 33, 41, 53, 57, 58, 59,
 60, 62, 63, 64, 65, 67, 68, 69, 70, 72,
 74, 76, 77, 78, 79, 93, 95, 103, 104,
 106, 107, 108, 109, 111, 123, 126,
 127, 128, 153, 186
 ~ misli 64
 ~ robota 59, 123
 ~ virtualnih svjetova 21, 109
 afrički ~ 59
 aglutinirajući ~ 27
 analitički ~ 30
 bošnjački ~ 186
 bugarski ~ 30
 ekonomija -a 20
 elektronski ~ 127
 engleski ~ 19, 30, 61, 68, 71, 84
 flektivni ~ 30
 globalna diferencijacija -a 21
 hrvatski ~ 92
 istorija -a 17
 lužickosrpski ~ 103
 makedonski ~ 186
 model -a 13
 njemački ~ 186
 prirodni ~ 12, 26, 27, 31, 33, 64, 81,
 92, 113
 programski ~ 68, 81, 92
 računalni ~ 67
 razgradnja -a 21
 relacioni ~ 27
 ruski ~ 26, 108, 185
 skriptni ~ 68
 slovenački ~ 92
 slovenski ~ 73, 93, 106, 107, 186
 srpski ~ 185
 srpskohrvatski ~ 185
 standardni ~ 107
 strani ~ 60, 64, 87
 ukrajinski ~ 66
 univerzalni ~ 109
 vještački ~ 7, 12, 113
 živi ~ 64
 Kafanabot 65, 123
 kafanski
 ~ generatorska poezija 65
 kameleon
 šoljica ~ 35, 41
 kategorija
 generatorska ~ 28
 morfološka ~ 29

kategorijalni
 ~ gramatika 31
 katren 36, 41
 kazna
 žalba na -u za parkiranje 79
 žalba za prometne -e 127
 kibernetički
 ~ uređaj 62
 kibernetika 62
 kiborg 62
 kineski 25
 ~ pismo 25
 kliše 94
 ključni
 ~ fraza 29, 54
 ~ riječ 12, 28, 29, 48, 49, 54
 pjesma s -om riječi 67
 klonirani 63
 klonirati 109
 književni
 ~ robot 66
 književnost 65, 66, 72, 73, 74, 75, 77,
 94, 122, 185, 186
 hipertekstualna ~ 66, 132
 japanska ~ 68
 književnoumjetnički 22, 31, 75, 80
 ~ stil 75, 80
 kod
 kulturni ~ 12
 QR ~ 45, 93, 94, 127
 univerzalni ~ 21, 51, 60, 90
 kognitivni
 ~ model 14
 koktel
 ~ tekst 12
 kompilacioni 12, 26, 106
 ~ tekst 12
 kompjuter 11, 16, 18, 19, 59, 62, 66,
 68, 71, 79, 94, 104, 128
 kompjuterizacija 19, 111
 kompjuterski 11, 12, 19, 22, 33, 62, 65,
 70, 94, 104, 123, 124, 126
 ~ fonetika 33
 ~ leksikografija 33
 ~ lingvistika 12, 33
 ~ morfologija 33
 ~ poezija 123, 124, 126
 ~ semantika 33
 ~ sintaksa 33
 komplement 95, 97, 99, 153
 generator -nata 95
 komplementni 46
 komponenta
 drvo -nata 33
 gramatika -nti 31
 komunikacija
 usmena ~ 92
 komunikacijski
 ~ funkcija 59
 konačni
 ~ automat 13
 kongruencija 14, 30, 31
 kontekstotvorni 55
 kontent 15, 28, 49, 54, 55
 kontrola 14, 15, 59, 60
 konvergentnost
 medijalna ~ 104
 kopirajter 53, 87
 korak
 ~ po korak 40, 50
 korelacija 108, 186
 korelacional
 korpusni ~ 106
 korijen 30, 53
 KorpoLeks 106, 108
 korporativni 82, 92, 120
 korpus 4, 9, 12, 23, 33, 43, 55, 73, 106,
 108, 186
 ~ elektronski 186
 korpusni
 ~ korelacional 106
 ~ lingvistika 185
 kriptografija 80
 kriptografski 26
 ~ tekst 26
 kulturni
 ~ kod 12
 kupovina
 ugovor o -i 84
 kurzivni 25
 kvantni
 ~ internet 109
 kvazieksperiment 21
 kvazitekst 53

KVS 47
 lanac
 terminalni ~ 13
 Language
 ~ Natural 132
 latinica 25
 latinski
 ~ tekst 124
 lažni 41, 53, 73, 77
 ~ tekst 53
 ~ vijest 73
 leksema 28, 29, 30, 33, 53, 68, 69
 leksičko-sintaksički 31
 leksikografija
 kompjuterska ~ 33
 mrežna ~ 12
 leksikologija 17
 leksikon 29, 38, 104
 lekt
 jezički ~ 21
 lema 106
 lematizacija 30, 33
 Lemon
 ~ Parser 33
 LexicoSyntactic
 ~ Pattern Language 31
 lingvist 60, 105
 lingvistički
 ~ automat 17
 ~ prognoziranje 21
 ~ univerzalija 20
 lingvistika 1, 3, 4, 7, 12, 17, 19, 22, 26,
 27, 33, 63, 107, 109, 124, 185, 186,
 185
 ~ prirodnog jezika 7
 ~ vještačkog jezika 7
 eksperimentalna ~ 21
 generatorska ~ 4, 7, 110, 111
 internetska ~ 19
 inženjerska ~ 17, 33
 kompjuterska ~ 12, 33
 korpusna ~ 185
 matematička ~ 19
 mrežna ~ 12
 opšta ~ 19
 teoretska ~ 17
 lingvoid 58, 59
 lingvokonstruisanje 21
 lingvokorelacioni 106
 list
 ~ čisti 47
 LittleIpsum 124
 logotip 54, 100
 lokacija
 prostor -e 11
 Lorem
 ~ Ipsum 48, 53, 95, 124, 149
 loto 51
 LSPL 31
 ludistički 4, 11, 111
 Lyrics
 ~ Generator 127
 Lyris
 ~ generatore 129
 ljubavni
 ~ pismo 47, 90, 97
 mali
 ~ slovo 25
 maneken
 ~ tekst 95
 manipulativnost 58
 marker 14, 59
 gramatički ~ 30
 Markov
 ~ Model 15, 124
 Markovljevi
 ~ proces 13, 16
 mašina 7, 18, 19, 22, 26, 38, 50, 58, 60,
 62, 63, 65, 70, 73, 109
 mašinski 17, 18, 22
 maslačak 49, 99
 masni 25
 matematički
 ~ lingvistika 19
 medijakonvergentnost 29
 medijalni
 ~ konvergentnost 104
 međustil 95
 epistolarni ~ 47, 95
 reklamni ~ 75, 100
 mehanizam 7, 12, 13, 15, 77
 simbiozni ~ 109
 mem 44, 101
 memorija 23, 62

prevodilačka ~ 22, 105
 memory
 ~ translation 22, 105
 meni 28, 38, 39, 45, 70, 82, 89, 90, 104
 metafora 22, 73, 74
 metajezički 65
 metateza
 tekst ~ 25, 44
 metrički 68
 metrika 35
 misli
 jezik ~ 64
 mješoviti
 ~ tekst 12
 mjesto
 naseljeno ~ 54, 79
 model 4, 5, 9, 12, 13, 14, 15, 17, 22, 23,
 26, 27, 29, 30, 31, 35, 43, 44, 45, 46,
 47, 48, 50, 53, 54, 58, 68, 111, 153,
 175
 ~ formalizacije 31, 111, 153
 ~ jezika 13
 ~ morfologije 30
 ~ neposrednih konstituenta 13
 ~ rečenice 31
 ~ semantičkog kodiranja 27
 ~ vjerovatnoće 30
 akcenatski ~ 26
 aplikativni ~ 27
 kognitivni ~ 14
 Propov ~ 72, 125
 psiholingvistički ~ 14
 stohastički ~ 13
 modelovanje 12, 13, 26, 33, 43
 inženjersko-lingvističko ~ 17
 modul
 morfološki ~ 33
 monolingvalni 22
 monomedijalni 44, 48, 106
 ~ generacija 48
 monotematski 106
 monotomija 7
 montažni
 ~ generacija 43
 morfema 17, 27, 29
 morfologija 30
 kompjuterska ~ 33
 model -e 30
 morfološka
 ~ kategorija 29
 morfološki 29, 33, 107, 115
 ~ analiza 33
 ~ modul 33
 ~ oblik 29
 moskovski
 ~ semantička škola 14
 motivator 44, 50, 143
 motivirajući 11, 22, 35
 ~ stih 35
 ~ tekst 22
 motivisani 11, 35
 ~ stih 35
 mozak
 skeniranje ljudskog -zga 62
 mreža 11, 13, 27, 31, 40, 68, 94, 104,
 109
 ~ generator za mijenjanje korisnika
 na društvenim -ma 94
 neuronska ~ 62, 68, 80
 relaciona ~ 31
 Mreža 11, 18, 38, 49
 mrežni
 ~ leksikografija 12
 ~ lingvistika 12
 ~ poezija 35, 36, 52, 111
 MS
 ~ Office Word 48
 multilingvalni 22, 107, 186
 ~ generator 23, 103
 multimedijalni 25, 44, 106
 ~ generacija 44
 multimedijalnost 29, 104, 106
 multimedijski 69
 muški
 ~ rod 96, 153
 naglasno-morfološki
 ~ generator 92
 naljepnica 44
 nano
 ~ mašina 62
 ~ robot 62, 63
 ~ tehnologija 63
 narudžba
 šoljica po -i 35, 39, 40

naseljeni
 ~ mesto 54, 79
 naslov 23, 38, 44, 50, 54, 66, 78, 84,
 115, 117, 125, 127
 nastavak 16, 23, 29, 30, 43, 59
 NatGen 12, 13, 22, 109, 111, 113
 Natural
 ~ Language 132
 naučni
 ~ rad 60
 ~ stil 74, 75
 naučno-tehnički
 ~ dokumentacija 22
 navigacija 104
 neanonimni 106
 nebiološki
 ~ intelekt 62
 nečitljivi 53
 nehumanoid 58
 nelingvoid 59
 nelogičnost 75, 92
 nenormativnost 55
 neologizam 28
 neosmišljenost 55
 neprirodni 53
 nereferentni 18
 nervni
 ~ sistem 13
 netekst 53
 neuronski
 ~ mreža 62, 68, 80
 new
 ~ age 94
 news
 ~ fake 73, 117
 nominativ 100, 153
 nonsens
 ~ tekst 55
 nonsensni 22, 55
 norma 16, 21, 142
 jezička ~ 12, 31
 normativni 106
 normativnost 55
 novinar 60, 72, 81, 125
 novinarstvo
 robotsko ~ 73
 NTT
 ~ DoCoMo 83, 135
 nulti
 ~ tekst 4, 11
 obligatorni 11, 12
 oblik 16, 18, 20, 22, 25, 26, 29, 30, 31,
 33, 46, 49, 51, 52, 54, 55, 58, 62, 64,
 67, 78, 81, 82, 84, 92, 95, 103, 104,
 105, 107, 110, 115
 morfološki ~ 29
 obrazac 17, 82
 obrnuti
 ~ veza 14
 očekivanje
 efekat iznevjerenog -a 65
 offline 9, 11, 23, 28, 58, 59, 104, 106,
 109, 175, 177
 ~ rječnik 104
 ogledalo 48
 ogledalski 25, 44
 okvir 52
 online 9, 11, 23, 36, 48, 58, 59, 60, 69,
 73, 80, 82, 95, 100, 103, 104, 105,
 106, 107, 108, 109, 115, 119, 121,
 123, 124, 126, 127, 131, 140, 142,
 144, 148, 150, 175, 177
 ~ generator 9, 58, 59, 60, 73, 95,
 100, 109, 124
 ~ prevodilac 23, 106
 ~ rječnik 23, 103, 104, 105, 106, 108
 operator 105
 opravdanje 80, 120
 opšti
 ~ lingvistika 19
 osmisleni 109
 osmišljeni
 ~ tekst 17
 osnova 14, 15, 16, 17, 19, 29, 30, 31,
 33, 35, 36, 51, 52, 54, 55, 68, 74, 76,
 77, 81, 94, 107, 111, 135, 139
 otežali
 ~ forma 65
 otvorenost 58
 ozvučavanje 26
 padež 29, 153
 akuzativ 16, 100
 dativ 100, 153
 genitiv 153

nominativ 100, 153
 paradigma 30, 92
 paradigmatski 20, 53
 ParaLeks 106, 107, 108
 paratekst 78
 paronim 106
 parser
 generator -a 33
 Parser
 ~ Lemon 33
 parsing 33
 patent 23
 Pattern
 ~ Language LexicoSyntactic 31
 Perl 67, 68
 ~ poezija 67, 68
 perl-haiku 67
 perl-pjesma 67
 perl-poezija 67
 permutacioni
 ~ teg 28
 piktografija 25
 piramida
 šoljica ~ 35, 40
 pisanje
 robotsko ~ 72
 pismena
 ~ isprika 45
 pismeni
 ~ govor 26
 pismo 25, 43, 47, 64, 69, 80, 82, 83, 95
 ~ glava 44
 ~ od Djeda Mraza 47
 generator ljubavnih -sama 90
 generator oblika slanja -sama 82
 kinesko ~ 25
 ljubavno ~ 47, 90, 97
 poslovno ~ 82
 šifrirano ~ 80
 šifrovano ~ 81
 slogovno ~ 25
 pjesma
 ~ s ključnom riječi 67
 božićna ~ 68, 115
 generator -sama 68
 pjesnik 18, 36, 40, 51, 66, 68, 69
 početni

~ slovo 25
 podatak
 baza -a 11, 12, 22, 28, 29, 38, 43, 60,
 68, 72, 104, 109
 podstil
 analitički ~ 153
 poeta 66, 118
 poetapna
 ~ generacija 50
 poezija 16, 19, 38, 41, 52, 66, 67, 68,
 69, 70, 71, 80, 115, 119, 120, 122,
 123, 124, 126, 129
 besmislena ~ 66
 kafanska generatorska ~ 65
 kompjuterska ~ 123, 124, 126
 mrežna ~ 35, 36, 52, 111
 Perl ~ 67, 68
 postmoderna ~ 122
 programerska ~ 67
 pojavnica 33, 106, 186
 pokusni
 ~ kunić 52
 polazni 9, 13, 15, 16, 28, 33, 43, 48, 49
 ~ tekst 15, 16, 28
 političar
 virtualni ~ 59
 politički
 ~ dokument 82
 ~ govor 90
 poljska
 ~ semantička škola 27
 pomjeranje
 ~ značenja 65
 poslanica 97
 poslovni
 ~ pismo 82
 ~ tekst 43
 postmoderni
 ~ poezija 122
 pozitorijum 11, 44, 45
 pragmatički 14
 praslovenski 108
 pravilnost
 gramatička ~ 55
 pravilo 11, 13, 14, 15, 22, 29, 30, 33,
 38, 53, 67, 68, 95, 100, 111
 gramatičko ~ 70

pravosude 60, 79
 precedentni
 ~ tekst 12, 38
 predikat 13, 14, 78
 predikativnost 31
 pred-tekst 53
 predvidljivost 11, 65
 prefiks 30
 prelom 53
 preokrenuti
 ~ tekst 25
 presuda 60
 pretraživački
 ~ spam 53
 pretraživanje 11, 29, 30, 104, 105
 prevod 22, 48, 60, 105, 185
 prevođenje
 automatsko ~ 22, 25, 63
 teorija -a 12, 22
 prevodilac 60, 103, 105, 106, 107, 126,
 127
 online ~ 23, 106
 Prevodilac
 Google ~ 103, 122, 126
 prevodilački 22, 105
 ~ memorija 22, 105
 prevrnuti
 ~ tekst 44
 prezentacija 79, 82
 prezime 87
 priča
 generisanje horor ~ 70
 jeziva ~ 70
 strašna ~ 70
 pričaonica 92
 pridjev 16, 30, 73, 97, 153
 prijedlog 30, 60, 105
 prilog 16, 30, 40, 59, 83
 prirodni
 ~ generisanje 7
 ~ tekst 13
 prirodno-vještački
 ~ dvojezičnost 109
 privatni
 ~ dokument 85
 probni
 ~ tekst 53
 proces
 Markovljev ~ 13, 16
 stohastički ~ 13
 prodaja
 ugovor o -i 84
 profesor 60, 66, 80, 185
 prognoziranje 14, 21
 lingvističko ~ 21
 programerska
 ~ poezija 67, 69, 126
 Program-pjesnik 41
 programski
 ~ jezik 68, 81, 92
 proizvoljnost 58
 Propov
 ~ model 72, 125
 prošli
 ~ vrijeme 16
 prosti
 ~ rečenica 17
 prostor
 ~ distribucije 11
 ~ generacije 11
 ~ lokacije 11
 provizorni 117
 proza 70
 pseudotekst 53
 pseudotvit 56
 pseudounikatni
 ~ tekst 29
 psiholingvistički 14, 21, 22, 54
 ~ model 14
 psiholingvistika 21
 psihoterapeutski
 ~ funkcija 20
 publicistički 60, 72
 ~ stil 72
 publicistika 65, 72
 punilo
 ~ teksta 95
 Python 81, 92
 QR
 ~ kod 45, 93, 94, 127
 računalni
 ~ jezik 67
 računalo 19, 66, 80, 92, 125, 129
 rad

naučni ~ 60
 seminarski ~ 54, 74
 radnja
 diplomska ~ 54
 randomizacioni 49
 ~ generacija 49
 randomizator 28, 49, 145
 randomski 28
 Randomtextgenerator 28, 48, 49, 55,
 127
 raslojavanje
 funkcionalnostilsko ~ 21
 Raspberry
 ~ Pi 81
 razgradnja
 ~ jezika 21
 različitost 111
 razonoda
 funkcija -e 20
 realnost
 svijet -i 64
 virtualna ~ 62, 63
 rečenica 13, 16, 23, 25, 28, 29, 31, 40,
 47, 49, 51, 53, 66, 68, 70, 71, 72, 75,
 92, 94, 105, 106
 ~ bez smisla 68
 generisanje ~ 14
 model -e 31
 prosta ~ 17
 složena ~ 17
 red
 ~ riječi 16, 30
 redundancija 20
 referat 23, 54, 73, 74, 75
 generator -a 37, 78
 tema -a 54, 78
 referencija 16
 refleksivnost 58
 refren 65
 reklama 75
 reklamni 37, 75, 100
 ~ stil 100
 relacioni
 ~ jezik 27
 ~ mreža 31
 repozitorijum 11
 rerajt
 ~ tekst 28
 rerajter 53
 rerajting 49
 ~ tekst 49
 Retro
 ~ Wave 26
 retrokorelacional 106
 RetroLeks 106, 107, 108
 rezime 87, 88
 riba
 ~ tekst 53
 ribin
 ~ tekst 53
 riblji
 ~ tekst 48, 53
 ribotekst 53
 rifmator 119
 Rifmator 69, 119
 riječ 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19,
 25, 27, 28, 29, 30, 31, 33, 40, 44, 47,
 49, 53, 54, 67, 68, 69, 71, 72, 78, 81,
 82, 83, 88, 93, 95, 97, 100, 104, 105,
 186
 generator ključnih -i 29
 gustina ključnih -i 29
 ključna ~ 12, 28, 29, 48, 49, 54
 pjesma s ključnom -i 67
 red -i 16, 30
 slučajna ~ 28
 veznička ~ 30
 rima 35, 40, 43, 68, 69
 rimator 69
 ritam 35, 38
 rječnik 16, 28, 29, 30, 33, 53, 63, 68,
 104, 105, 106, 107, 108, 186
 offline ~ 104
 online ~ 23, 103, 104, 105, 106, 108
 robot 18, 19, 22, 35, 59, 60, 61, 62, 63,
 64, 66, 70, 72, 81, 82, 92, 94, 115,
 116, 117, 122, 123, 125, 127, 128,
 129, 132, 133
 ~ antropomorfni 64
 jezik -a 59, 123
 književni ~ 66
 nano ~ 62, 63
 robotizovani
 ~ čovjek 62

robot-odvjetnik 127
 robotski
 ~ novinarstvo 73
 ~ pisanje 72
 rod 29, 65, 104, 153
 muški ~ 96, 153
 ženski ~ 16
 roman 60, 66, 70, 92, 94, 101
 rotatorski 49
 rukav 54
 sajt 16, 28, 38, 40, 69, 79, 80, 88, 105
 samoizražavanje 20
 samoorganizacija
 ~ smisla 16
 Satiks 71
 segmentacija 22
 segmentarna
 ~ generacija 54
 sekretarica
 automatska ~ 58
 seks-mašina 61
 seks-robotika 61
 semantički 12, 14, 26, 27, 29, 30, 33,
 68, 71, 90, 106
 ~ gnijezdo 29
 ~ model kodiranja 27
 ~ sinteza 15
 semantičnost 58
 semantika 27
 kompjuterska ~ 33
 seminarski
 ~ rad 54, 74
 semiotičar 66
 semiotički 25
 SEOgenerator 128
 shema 12, 13, 16, 29, 43, 56, 104, 109
 signal 26, 58
 govorni ~ 26
 simbiozni 109
 ~ mehanizam 109
 Simpledoc 84, 85, 86, 136
 SIMP-tabela 16
 simulakr 56
 tekst ~ 53
 simulator 16
 singularnost
 tehnološka ~ 62
 sinonim 28, 71, 106, 126, 141
 sinonimajzer 28
 sinonimija
 sintaksička ~ 31
 sinonimizator 28, 29
 sinonimizovani 49
 sintagma 17, 106, 153
 sintagmatski 20
 sintaksa
 kompjuterska ~ 33
 sintaksički
 ~ analiza 13, 31
 ~ analizator 33
 ~ drvo 33
 ~ sinonimija 31
 sinteza 4, 11, 27, 33, 92, 111
 semantička ~ 15
 sintezator 26
 sistem
 nervni ~ 13
 sistematski
 ~ gramatika 31
 sjenka 55
 skeniranje 62, 94
 ~ ljudskog mozga 62
 skript 68
 skriptni
 ~ jezik 55, 68
 skriveni
 ~ tekst 45
 sličnost 111
 slobodni
 ~ stih 67
 slog 17, 26, 36, 52
 slogan 37, 100, 101
 Slogen
 ~ generator 100
 slogovni
 ~ pismo 25
 slovo 17, 25, 26, 44, 47, 68, 119, 138
 malo ~ 25
 početno ~ 25
 složeni
 ~ rečenica 17
 slučajni 16, 28, 29, 53, 54, 61, 70, 76,
 87, 95
 ~ broj 28

- ~ riječ 28
- ~ tekst 29
- smetnja 21, 29
- smiješni 15, 20, 36, 38, 68, 95, 100
- smisao 11, 16, 18, 22, 25, 27, 28, 31, 33, 36, 38, 66, 69, 71, 111
- ~ ↔ tekst 15, 27, 31
- rečenica bez -sla 68
- samoorganizacija -sla 16
- teorija -sla 16
- Soccerbot 72
- socijalni 11, 21
- software 68, 121, 129, 136
- spam 15
 - pretraživački ~ 53
- spamer 53
- sporazum 83
- sportski
 - ~ članak 73
- sricanje 26
- srpski 18, 65, 92, 103, 107, 185, 186
 - ~ jezik 185
- srpskohrvatski
 - ~ jezik 185
- standard 23, 107
 - jezički ~ 12
- standardizacija 12
- staroruski 108
- staroslovenski 108
- statistički 22
- statut 82, 83
 - generator -a 83
- stemmer 30
- stemming 30
- Stemming 30, 129
- stenografija 25
- stih 16, 18, 35, 36, 37, 38, 39, 40, 41, 44, 48, 51, 52, 65, 68, 81, 111
 - banalni ~ 40
 - besmisleni ~ 69
 - čestitka u -ovima 39
 - motivirajući ~ 35
 - motivisani ~ 35
 - slobodni ~ 67
- stihoklepački 38
- stihoklepstvo 68
- Stihopisac 36

- stil
 - administrativni ~ 22
 - funkcionalni ~ 31, 65, 100
 - imitirajući ~ 48
 - književnoumjetnički ~ 75, 80
 - naučni ~ 74, 75
 - publicistički ~ 72
 - reklamni ~ 100
- stilistički 4, 11, 12, 31, 106, 107, 111
- stilska
 - ~ generacija 48
- stohastički
 - ~ algoritam 30
 - ~ model 13
 - ~ proces 13
- strani
 - ~ jezik 60, 64, 87
- strašni
 - ~ priča 70
- strip 44
- strofika 35
- sud
 - žalba -u 127
- sufiks 30
- suludi 16
- sumanut 53
- superkorelacional 106
- SuperLeks 107
- supletivni 30
 - ~ oblik 30
- suprakorelacional 106
- SupraLeks 106, 107
- suprasegmentarni 26
- supstandard 12
- surogat
 - tekst ~ 53
- svijet
 - ~ realnosti 64
 - virtualni ~ 64
- šablon 11, 28, 31, 90, 100
- šaljivo
 - ~ ime 79
- Šeli 70, 127
- šifra 54, 80, 100
- šifrirani
 - ~ pismo 80
- šifrovani

~ pismo 81
 šogi 66
 šoljica
 ~ bez tanjirića 35, 36, 38
 ~ kameleon 35, 41
 ~ piramida 35, 40
 ~ po narudžbi 35, 39, 40
 ~ sa nevidljivim tanjirićem 35, 36
 ~ uzorak 35, 36
 Štafeta 50
 takson 5, 57
 tanjirić
 šoljica bez -a 35, 36, 38
 šoljica s nevidljivim -em 35, 36
 tautologija 77
 teg
 permutacioni ~ 28
 tehnologija
 nano ~ 63
 transhumanistička ~ 62
 tehnološki
 ~ singularnost 62
 tekst 4, 7, 9, 11, 12, 13, 15, 16, 17, 18,
 19, 21, 22, 25, 26, 27, 28, 29, 31, 33,
 35, 36, 43, 44, 45, 46, 47, 48, 49, 51,
 52, 53, 54, 57, 58, 59, 60, 65, 66, 68,
 69, 70, 71, 72, 73, 74, 78, 79, 80, 82,
 83, 84, 85, 86, 87, 90, 92, 94, 95, 99,
 100, 101, 103, 104, 105, 109, 113,
 115, 119, 121, 125, 127, 128, 132,
 135, 136, 141, 146, 147, 153
 ~ simulakr 53
 ~ surogat 53
 alternativni ~ 81
 anaforični ~ 47
 dummy ~ 95
 generator -a 4, 9
 generator -ova namijenjenih za
 pjevanje 42
 generator unikatnog -a 28
 generisani ~ 17, 36, 75, 87
 generizirajući ~ 78
 integralni ~ 54
 kompilacioni ~ 12
 kriptografski ~ 26
 latinski ~ 124
 lažni ~ 53
 maneken ~ 95
 metateze ~ 25, 44
 mješoviti ~ 12
 motivirajući ~ 22
 naučno-tehnički ~ 23
 nonsens ~ 55
 nulti ~ 4, 11
 osmišljeni ~ 17
 polazni ~ 15, 16, 28
 poslovni ~ 43
 precedentni ~ 12, 38
 preokrenuti ~ 25
 prevrnuti ~ 44
 prirodni ~ 13, 18, 20
 probni ~ 53
 pseudounikatni ~ 29
 punilo -a 95
 rerajting ~ 49
 ribin ~ 53
 riblji ~ 48, 53
 skriveni ~ 45, 55
 slučajni ~ 29
 suludi ~ 16
 trafarentni ~ 49
 ulazni ~ 48, 92
 unikatni ~ 28
 usmeni ~ 25, 26
 vezani ~ 16
 tema
 ~ referata 54, 78
 tematska
 ~ generacija 54
 temelj 51
 teorija
 ~ funkcija 20
 ~ prevođenja 12, 22
 ~ smisla 16
 teritorijalni 21
 terminal 109
 terminalni
 ~ lanac 13
 terminološki 106
 test 19, 105, 137
 Turingov ~ 19, 62
 testiranje 19, 101, 105
 tezaurus 29, 104
 tipski

- ~ dokumenat 31, 83
- ~ generator 83
- ~ ugovor 55, 82
- tradicionalnost 58
- transformacioni
 - ~ gramatika 13, 14
- transgenerator 60, 64, 103
- transhumanistički
 - ~ budućnost 64
 - ~ tehnologija 62
- transkorelacional 106
- transkripcija 25
- Translate.EU 103, 116, 126, 130, 131
- translation
 - ~ memory 22, 105
- translatologija 12
- transliteracija 25, 105
- tražilica 68
- Turingov
 - ~ test 19, 62
- tvit
 - generator -ova 15
- tvitovanje 81, 82, 132
- tvorba 27, 186
- tvorbeni 27, 106
- TxArtifGn 109, 111, 113
- TxIntGn 12, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 28, 31
- TxNatGn 12, 109, 111, 113
- ugovor 84
 - ~ o kupovini/prodaji 84
 - tipski ~ 82
- ukrštenica 100
- ulazni
 - ~ tekst 48, 92
- umjetni
 - ~ inteligencija 80, 81, 123
- unikatni
 - ~ tekst 28
- unikatnost 11, 95
- univerzalija
 - lingvistička ~ 20
- univerzalni
 - ~ kod 21, 51, 60, 90
- unutrašnji
 - ~ fleksija 30
 - ~ govor 14
- upravljanje 26, 58, 65, 93
- uređaj
 - kibernetički ~ 62
- usmeni
 - ~ govor 17, 26, 105
 - ~ komunikacija 92
 - ~ tekst 25, 26
- utilitarnost 55
- uzorak
 - šoljica ~ 35, 36
- vanzemaljac 22, 57, 58, 108
- varijanta 28, 37, 49, 100
- vektor 127
- verbalni
 - ~ znak 11
- veza
 - obrnuta ~ 14
- vezani
 - ~ tekst 16
- veznički
 - ~ riječ 30
- veznik 30
- vijest 72, 81, 115, 118, 120, 125, 127
 - lažna ~ 73
- virtual 38
- virtualni
 - ~ političar 59
 - ~ realnost 62, 63
 - ~ svijet 64
 - jezik -ih svjetova 21, 109
- više kanalnost 29, 104
- vizualnost 58
- vjerovatnoća 13, 64, 95
 - model -e 30
- vještački
 - ~ generisanje 7, 9
 - ~ inteligencija 19, 59, 60, 66, 70, 80, 81
- Voicemail
 - ~ Generator 121
- vokabular 67, 68
- vrijeme
 - gramatičko ~ 71
 - prošlo ~ 16
- vrsta
 - ~ riječi 27, 29, 30, 92
- Wave

~ Retro 26
Web 3.0 109
Word
~ MS Office 48
X-lingvoid 58
X-nelingvoid 58
Yacc 33
Yandex 37, 73, 146
generator -a 37
zamjenica 97, 100
zaobilaznost 58
zapisivanje
automatsko ~ diktata 92
zavisnost
drvo -i 33
završetak 13, 16, 72
završni 9, 43, 71, 90
zdravica
generator ~ 92
Z-generator 57, 58

značenje 14, 20, 25, 27, 28, 68, 78, 81,
84
gramatičko ~ 30
pomjeranje -a 65
značka 54
znak 25, 49, 55, 58, 153
verbalni ~ 11
Zodijak 81
zoo-organizam 57
žalba
~ na kazne za parkiranje 79
~ sudu 127
~ za prometne kazne 127
ženski
~ rod 16
živi
~ jezik 64

Imenski registar

- Ajdukević, K. 31
 Andrić, Ivo 18, 19, 94, 186
 Anohin, P. K. 14
 Antunović, Gordanka 115
 Bekić, Tomislav 123
 Berg, Tejlor 16
 Bernštajn, N. A. 14
 Bever, T. G. 115
 Bri, Džejm 16
 Brouder, Džoša 79
 Bugarski, Ranko 116, 123
 Chafe, W. L. 115
 Chall, Jeanne, S. 116
 Chomsky 14, 31, 115, 116
 Čehov, A. P. 45
 Čomski, Noam 14, 27, 31, 116
 Dai, Endrju 70
 Dale, Edgar 116
 Dalj, V. I. 102
 Davidson, Andrew 95, 115
 Davidson, D. 95, 115
 Don Kihot 92, 127
 Fodor, J. D. 115
 Gordić-Petković, Vladislava 122
 Halle, M. 123
 Halle, Moris 123
 Harmony, Al 61
 Hwee, Tou Ng 48, 132
 Ickov, Dimitrij 59
 Ingve, V. 13
 Ivanov, V. V. 85
 Jakobson, Roman 19, 123
 Jamščikov, Ivan 48
 Janus-Rudolf 119
 Jovanović, Borko 116, 132
 Katz, J. J. 115
 Kern, A. P. 37, 51, 52
 Kiparsky, P. 115
 Kirč, V. 14
 Klikin, Mihail 36
 Kolšanski, G. V. 14
 Kovcur, O. 35
 Krahmer, Emiel 132
 Krstić, Kruno 124
 Kurzweil, Ray 62, 124
 Laird, Benjamin 19
 Lakoff, G. 115
 Lambak, I. 31
 Lazić, Nikolaj 130
 Leontjev, A. A. 12, 14
 Letov, Jegor 49
 Lili Lalauna 18, 130
 Liza 70
 Lurija, A. R. 15, 124
 Marić, Sreten 123
 Marinčić, Ivan 123
 Markov, A. A. 15, 124
 Martinet, André 20, 124
 McCawley, J. D. 115
 Miličić, Vladimir 72, 125
 Mohov, G. M. 82
 Mumij-Trol 42
 Pavlović, Milivoje 126
 Pavlović, Slobodan 126
 Peljevin, V. O. 101
 Peović Vuković, Katarina 67, 68, 69, 126
 Perlmutter, D. M. 115
 Pervaz, Draginja 123
 Peti, Mirko 39
 Pletikos Olof, Elenmari 130
 Podpečan, Vid 92, 126
 Pongrac, Andrea 129
 Puškin, A. S. 36, 38, 51, 52, 185
 Rahvan, Ijad 70
 Reddita, AleksejP 70, 81
 Robot Sem 59
 Saračević, Narcis 128
 Schwarz, Oscar 19
 Sebrijan, Manuel 70
 Stamać, Ante 123
 Sugg, Zoe 129
 Sun, Lee 132
 Suško, Mario 115

- Taranka, M. 69, 119
 Theune, Mariät 48, 132
 Tihonov, Aleksej 48
 Todorović, Gordana B. 116
 Todorović, Miloljub 129
 Tolstoj, N. I. 78
 Tošović, Branko 1, 3, 4, 18, 20, 65, 129, 130, 175, 177, 185
 Turing, Alan Mathison 19, 132
 Van Deemter, Kees 48, 132
 Vigotski, L. S. 14, 15, 132
 Vuletić, Vjera 123
 Wie, Lu 124, 132
 Zemfira 42
 Zimna, I. A. 14
 Železnikar, Jaka 70, 120
 Žinkin, N. I. 14
 Žolkovski, A. K. 15, 27
 Альтман, И. В. 27, 133
 Андреев, Н. Д. 133
 Андриющенко, В. М. 22, 133
 Апресян, Д. Д. 27, 133, 140
 Ахманова, О. С. 133
 Бабицкий, К. И. 27, 133
 Баева, Н. В. 134
 Баранов, А. Н. 22, 104, 106, 134
 Барченкова, М. Д. 27, 134
 Белокриницкая, С. С. 27, 134
 Белоусов, К. И. 21, 134
 Беляева, Л. Н. 33, 134, 141
 Беляник, В. П. 134
 Бидер, И. Г. 30, 134
 Блазнова, Н. А. 134
 Богомазов, Г. М. 26, 135
 Большаков, И. А. 30, 134
 Большакова, Е. И. 31, 48, 134
 Бордаченкова, Е. А. 31, 134
 Бухбиндер, В. А. 135, 147
 Ванников, Ю. В. 146
 Васильева, Н. Э. 31, 134
 Венцов, А. В. 22, 135
 Винарская, Е. Н. 26, 135
 Выготский, Л. С. 15, 132, 135
 Герд, А. С. 22, 139
 Гинбург, Е. Л. 27, 139
 Гладкий, А. В. 15, 31, 139
 Глейбман, Е. В. 27, 139
 Глинский, Б. А. 140
 Горелов, И. Н. 15, 140
 Греймас, А. Ж. 27, 140
 Григорьев, В. П. 133, 134, 135, 139, 140, 143, 148, 151
 Грин, Дж. 13, 14, 15, 147
 Грязнов, Б. С. 140
 Демина, Л. А. 16, 28, 140
 Джексон, Питер 140
 Джордж, Ф. 13, 140, 150
 Добров, Б. В. 11, 144
 Добрушин, Р. Л. 23, 31, 140
 Дридз, Т. М. 140
 Дынин, Б. С. 140
 Ельмслев, Л. 14, 31, 140
 Еськова, Н. А. 30, 134
 Жеребило, Т. В. 21, 140
 Жинкин, Н. И. 15, 140
 Иванов, В. В. 85
 Иомдин, Л. Л. 31, 134, 140, 141
 Калининченко, Л. А. 144
 Караулов, Ю. Н. 22, 141
 Касевич, В. Б. 135
 Кашеварова, И. С. 141
 Керн, А. П. 37, 51, 52
 Киров, Е. Ф. 25, 26, 141
 Кобозева, И. М. 27, 28, 141
 Коваль, С. А. 33, 141
 Конески, Блаже 186
 Копыленко, М. М. 27, 141
 Корельская, Т. Д. 141
 Королева, Л. Ю. 35
 Кравченко, А. В. 22, 141
 Красных, В. В. 15, 141
 Кронгауз, М. А. 27, 142
 Курцвейл, Рей 124
 Лайонз, Дж. 27, 142
 Лаухина, С. С. 150
 Леонтьев, А. А. 12, 14, 15, 21, 22, 27, 31, 142
 Лепская, Н. И. 135
 Лещак, О. 12, 16, 142
 Лосев, А. Ф. 142
 Лурия, А. Р. 15, 124, 142
 Маркус, С. 29, 142
 Мартине, Андре 20, 142
 Мартынов, В. В. 142

Мельчук, И. А. 15, 30, 31, 133, 143
 Миллер, Джордж 14, 31, 150
 Морозов, С. С. 31, 134
 Морозова, Т. С. 27, 143
 Налимов, В. В. 13, 143
 Никитин, Е. П. 140
 Николаева, Т. М. 135, 140
 Ожегов, С. И. 106, 144
 Павиленис, Р. И. 16, 28, 144
 Павлов, А. С. 11, 15, 144
 Падучева, Е. В. 133
 Панфилов, В. З. 20, 148
 Перцов, Н. В. 140
 Пиотровский, Р. Г. 17, 22, 144, 145
 Пищальникова, В. А. 145
 Постал, П. М. 31, 144
 Постовалова, В. И. 145
 Проваторова, В. С. 48, 145
 Прохоров, Ю. Е. 129
 Пушкин, А. С. 138, 141
 Ревзин, И. И. 26, 29, 30, 145
 Рейуорд-Смит, В. Дж. 31, 146
 Реферовская, Е. А. 146
 Ровдо, И. С. 149
 Романов, А. А. 146
 Рябцева, Н. К. 146
 Свирский, Я. И. 16, 146
 Седов, К. Ф. 15, 140
 Секвойя 52, 138
 Сичивица, О. М. 21, 147
 Скороходько, Э. Ф. 147
 Слобин, С. 13, 14, 15, 147
 Смирнов, В. В. 28, 147
 Смирнов, Игорь 147
 Соболева, П. А. 27, 148
 Соколов, А. Н. 148
 Соколов, Дмитрий 148
 Сократ 78
 Сорокин, В. Н. 148
 Сорокин, Ю. А. 15, 26, 148
 Степанов, Г. В. 20, 148
 Сухотин, Б. В. 31, 148
 Тарасов, Е. Ф. 15, 148
 Тестелец, Я. Г. 31, 149
 Толстой, Л. Н. 78
 Тошович, Бранко 9, 35, 129, 149, 179
 Тузов, В. А. 149

Убоженко, Е. В. 149
 Фрумкина, Р. М. 133
 Хакен, Г. 22, 150
 Хомский, Ноам 14, 31, 140, 150
 Чепик, Е. Ю. 150
 Шаповал, В. В. 150
 Шаумян, С. К. 14, 27, 31, 133, 134,
 139, 141, 148, 150, 151
 Шахарович, А. М. 146
 Шведова, Н. Ю. 144
 Шемакин, Ю. И. 27, 30, 151
 Шепель, Ю. А. 27, 151
 Шкловский, Виктор 151
 Шляхова, А. В. 151

Branko Tošović

Generator's Linguistics

The book is devoted to instruments of automatic text generation as well as their analysis within generated text linguistics. The generator is a program that creates a text based on a sample text or a zero text using analysis and synthesis, various models, formulas, etc. These tests are created to serve different purposes, including utilitarian, gaming, entertaining, stylistic, (self)presenting, demonstrating, etc. The mechanisms of text generation work mainly online. The process of generation involves a facultative generating (input) text and an obligatory (output) text. Here we distinguish between a model and a generator, between modeling and generating.

The analysis consists of several parts: specifying the research object, defining the term „text generator“, analysing and studying the corpus, creating a typology of generators as well as revealing the structure and taxonomy generated texts.

Branko Tošović

Generatorische Linguistik

Das Buch widmet sich Werkzeugen zur automatischen Generierung von Texten und der Analyse von sprachlichen Fragestellungen zu diesem Thema im Rahmen der generatorischen Linguistik. Der Generator ist ein Programm, das auf Grundlage eines Textes oder eines Nulltextes mittels Analyse und Synthese, durch unterschiedliche Modelle, Formeln u. Ä. einen anderen Text zu unterschiedlichen Gebrauchswirken erzeugt. Hierbei handelt es sich um utilitaristische, spiel- und unterhaltungsbezogene stilistische, (selbst)darstellende, demonstrative u. a. Texte. Genannte Mechanismen funktionieren in der Regel meist online und seltener offline. Im Rahmen der Generierung wird zwischen einem Modell und dem Generator sowie zwischen der Modellierung und der Generierung unterschieden. Die Generierung setzt das Vorhandensein eines fakultativen generierten (Eingangs-)Textes und eines obligatorisch generierten (Ausgangs-)Textes voraus.

Die Analyse besteht aus mehreren Teilen: Bestimmung des Analysegegenstandes, Definition des Begriffes Textgenerator, Festlegung und Abfrage des Korpus sowie Struktur und Taxonomie der Korpustexte.

Бранко Тошович

Генераторская лингвистика

Книга посвящена инструментам автоматического порождения текстов и исследованию языковых вопросов данного вопроса в рамках генераторской лингвистики. Генератором является программа, создающая на базе одного текста или нулевого текста другой текст при использовании анализа и синтеза, различных моделей, формул и т.п., для достижения разнообразных целей: утилитарных, игровых, развлекательных, стилистических, (авто)презентационных, демонстрационных и др. Эти механизмы функционируют, как правило, онлайн, реже офлайн. Генерирование предполагает наличие факультативного генерирующего (входного) текста и обязательного (выходного) текста. В рассмотрении порождения различается модель и генератор, моделирование и генерирование.

Анализ состоит из нескольких частей: определение предмета исследования, толкование понятия генератор текста, анализ и изучение корпуса, выделение типов генераторов, структура и таксономия текстов, порождаемых ими.

Contents

Foreword	7
Introduction	9
Generators	11
Language levels of generation	25
Generator's interdisciplinarity	33
Generator's „cups“	35
Generator's input-output models	43
Generator's taxa	57
Functional stylistic generation	65
Multilingual generation	103
Prospects of generation	109
Conclusion	111
Abbreviation	113
Sources and Literature	115
Index	153
Subject Index	153
Author Index	173
Summary (English)	177
Summary (German)	179
Summary (Russian)	181
Contents (English)	183
Contents (German)	185
Contents (Russian)	187
Author	189

Inhalt

Vorwort	7
Einführung	9
Generatoren	11
Sprachliche Niveaus der Generierung	25
Generatorische Interdisziplinarität	33
Generatorische „Tassen“	35
Generatorische „Input-Output“ Modelle	43
Generatorische Taxonomien	57
Funktional-stilistische Generierung	65
Multilinguale Generierung	103
Perspektiven der Generierung	109
Schlussfolgerungen	111
Abkürzungen	113
Quellen und Literatur	115
Register	153
Sachregister	153
Namensregister	173
Zusammenfassung (Englisch)	177
Zusammenfassung (Deutsch)	179
Zusammenfassung (Russisch)	181
Inhaltverzeichnis (Englisch)	183
Inhaltverzeichnis (Deutsch)	185
Inhaltverzeichnis (Russisch)	187
Zum Verfasser	189

Оглавление

Предисловие	7
Введение	9
Генераторы	11
Языковые уровни генерирования	25
Генераторская интердисциплинарность	33
Генераторские „чашки“	35
Генераторские input-output модели	43
Генераторские таксоны	57
Функционально-стилевое генерирование	65
Мультилингвальное генерирование	103
Перспективы генерирования	109
Выводы	111
Сокращения	113
Источники и литература	115
Указатели	153
Предметный указатель	153
Именной указатель	173
Резюме (на английском)	177
Резюме (на немецком)	179
Резюме (на русском)	181
Оглавление (на английском)	183
Оглавление (на немецком)	185
Оглавление (на русском)	187
Автор	189

Autor

Branko Tošović rođen je u Vihovićima kod Kalinovika (1949). Tu je završio osmogodišnju školu (1964). Maturirao je u sarajevskoj Prvoj gimnaziji (1968), a diplomirao na Odsjeku za slovenske jezike i književnosti Filozofskog fakulteta u Sarajevu (1973). Na istom fakultetu magistrirao je (1979) i doktorirao (1983). Tri godine radio je u Gimnaziji „Ognjen Prica“ (1973–1977), a petnaest proveo na Filozofskom fakultetu u Sarajevu kao asistent pripravnik, asistent, docent i vanredni profesor (1977–1992). U dva navrata bio je lektor srpskohrvatskog jezika na Moskovskom državnom Univerzitetu (1985–1989, 1992–1993). Školske 1992/1993. godine radio je kao vodeći naučni saradnik Instituta za lingvistiku Ruske akademije nauka i naučni saradnik Instituta za ruski jezik „A. S. Puškin“. Od 1996. do 2016. godine bio je redovni profesor na Univerzitetu u Gracu. Od tada je u zvanju profesora emeritusa. Jedan semestar proveo je kao gostujući profesor na Univerzitetu u Lajpcigu (1995). Bio je dvije i po školske godine gostujući profesor na Univerzitetu u Manhajmu (1993–1995), dvije na Filozofskom fakultetu u Zadru i tri na Filozofskom fakultetu u Zagrebu, gdje je kao prvi spoljni predavač počeo da drži nastavu iz srpskog jezika (2001–2004). Gostovao je kraće vrijeme (do sedam dana) na nizu evropskih univerziteta: Tartu (1989), Poznanj (1997), Ljoven (1998), Bratislava (1999), Ljubljana (1999), Varšava (2000), Veliko Trnovo (2002), Novi Sad (2005), Mostar (2007), Moskva (2008), Insbruk (2008), Skoplje (2008), Pula (2009), Sankt-Peterburg (2011), Višegrad (2012), Ljubljana (2012), Bihać (2013), Minsk (2013), Zagreb (2014), Krasnojarsk (2014), Vršac (2014), Moskva (2014), Moskva (2015), Skoplje (2016), Moskva (2017), Bukurešt (2017), Moskva (2018). Učestvovao je na velikom broju međunarodnih naučnih skupova (konferencija, simpozijuma, kongresa).

Objavio je na više jezika (najviše na srpskom, ruskom, njemačkom i makedonskom) oko 500 naučnih i stručnih radova u Austriji, Njemačkoj, Mađarskoj, Japanu i u svim slovenskim zemljama. Napisao je 24 monografije i priredio 34 zbornika štampanih u Austriji, Bosni i Hercegovini, Hrvatskoj, Njemačkoj, Poljskoj, Rusiji i Srbiji. Uređivao je časopise SLAVIST i PRIZMA (koje je pokrenuo u Sarajevu 1989). U dva mandata vršio je funkciju predsjednika Odsjeka za slavistiku na Filozofskom fakultetu u Sarajevu, jednom je obavljao dužnost direktora Instituta za slavistiku u Gracu. Bio je član Predsjedništva MAPRJAL-a, predsjednik Slavističkog društva BiH (čije je osnivanje inicirao) i predsjednik Društva za primijenjenu lingvistiku BiH. Član je izdavačkog savjeta časopisa STILISTIKA Poljske akademije nauka (1995–), SLAVISTIKA Slavističkog društva Srbije (2005–) i PHILOLOGICAL STUDIES (2010–) i dr.

Rukovodilac je sljedećih naučnih projekata (aktuelnih i završenih): 1. Razlike između srpskog, hrvatskog i bosanskog/bošnjačkog jezika ((Institut za slavistiku Univerziteta „Karl Franc“ u Gracu, 2006–2009), 2. Poredbena analiza

načina vršenja glagolske radnje u slovenskim jezicima – Studium porównawcze nad kategorią semantyczno-słowotwórczą *Aktionarten* w językach słowiańskich (poljsko-austrijski projekat zajedno sa Jadvigom Stavnickom iz Katowica; Ministerium Nauki i Szkolnictwa Wyższego, 2006–2009), 3. Online rječnik bosanskog/bošnjačkog, hrvatskog, srpskog i njemačkog jezika (Institut za slavistiku Univerziteta „Karl Franc“ u Gracu, 2008–), 4. Andrić-Initiative: Ivo Andrić u evropskom kontekstu jezika (Institut za slavistiku Univerziteta „Karl Franc“ u Gracu, 2007–), 5. Lirski, humoristički i satirički svijet Branka Ćopića (Institut za slavistiku Univerziteta „Karl Franc“ u Gracu – Narodna i univerzitetska biblioteka Republike Srpske, 2011–), 6. Mono- i multilingvalni elektronski korpus makedonskog jezika (austrijsko-makedonski projekat; Institut za slavistiku Univerziteta „Karl Franc“ u Gracu – Filološki fakultet „Blaže Koneski“ u Skopju, 2009–2016), 7. Novi slavistički horizonti (studentski projekat; Institut za slavistiku Univerziteta „Karl Franc“ u Gracu, 2003–2017), 8. Gralis – slavistički lingvistički portal Univerziteta „Karl Franc“ u Gracu (2010–). U okviru prvog projekta razvio je (a) paralelni Gralis korpus za proučavanje srpskog, hrvatskog i bošnjačkog jezika, (b) program Akzentarium za učenje i istraživanje naglaska.

CIP – Каталогизација у публикацији
Народна библиотека Србије, Београд

81'42
801.73

ТОШОВИЋ, Бранко, 1949 –

Generatorska lingvistika / Branko Tošović. – Beograd : Svet knjige, 2018 (Beograd : Donat-graf). – 184 стр. ; 21 cm

Tiraž 300. – Autor: стр. 189–190. – Bibliografija: стр. 115-151. – Registri. – Summary: Generator's Linguistics ; Zusammenfassung: Generatorische Linguistik ; Резюме: Генераторская лингвистика.

ISBN 978–86–7396–664–9

- a) Лингвистика – Анализа дискурса
- b) Херменеутика

COBISS.SR-ID 266513164